ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΗΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου

Σειρά: «Χριστολογικά»: ἀριθμ. 5

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΗΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2006

ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΗΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις,Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Copyright: Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
161 21 Καισαριανή - Τηλ. 210 72.24.123
www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr

ISBN: 960-88727-4-X

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- Πρόλογος 9
- Προετοιμασία γιὰ τὴν ἑορτή 13
  - Ἑορτάσωμεν ἐν Κυρίῳ 15
- Εὐαγγελισμός 25
  - *Περὶ τῆς ἐνσάρκου τοῦ Θεοῦ Λόγου οἰκονομίας* 27
- Γέννησις 39
  - *Τὸ ὑπερφυὲς παιδίον* 41
  - *Ἡ ὑπερφυὴς εὐεργεσία* 59
  - *Ἡ τριλογία τοῦ Μυστηρίου τῆς Σαρκώσεως* 69
  - *«Ὁ Λόγος Σὰρξ ἐγένετο»* 81
  - *«Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη, παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός»* 103
  - *Ἡ ἐκ Παρθένου γέννησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ* 129
  - *«Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν»* 135
  - *Τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου* 141
  - *Γιατί ἦλθε;* 145
  - *Ὁ Σωτήρας Χριστὸς* 151
- Πρωτοχρονιὰ 155
  - *Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου* 157
  - *Ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ* 163
- Ὑπαπαντὴ 167
  - Ὑπαπαντή, γονιμότητα - στειρότητα 169

- Πρὸς συνάντησι τοῦ Σωτήρα 177
  - *Πῶς μπορῶ νὰ δεχθῶ τὸν Χριστὸ* 179
- Προφητεῖες γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ 185
  - *Προφητεῖες γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ ἐπαλήθευσί τους* 187
- Μηνύματα Χριστουγέννων καὶ Πρωτοχρονιᾶς 239
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2000 241
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2001 245
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2002 249
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2003 255
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2004 261
  - Μήνυμα Χριστουγέννων 2005 265
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2001 271
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2002 275
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2003 279
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2004 283
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2005 287
  - Μήνυμα Πρωτοχρονιᾶς 2006 291

Πρόλογος

Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἡ μητέρα τῶν ἑορτῶν, ἡ μητρόπολις τῶν ἑορτῶν, τῶν σταθμῶν τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Στὸν φιλόθεο Ἱερὸ Κλῆρο καὶ στὸν εὐλογημένο λαὸ τοῦ Θεοῦ προσφέρουμε αὐτὰ τὰ κείμενα, ποὺ ἐγράφησαν αὐτοτελῶς κατὰ τὴν ἱεροκηρυκτικὴ διακονία μας γιὰ νὰ βοηθηθοῦν στὴν ἐπίγνωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν πνευματικὴ πορεία τους πρὸς συνάντησι μὲ τὸν Λυτρωτὴ Ἰησοῦ Χριστό.

Εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν.

Μὲ πατρικὲς εὐχές.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Δανιήλ

Ἔγραφον στὴν Καισαριανὴ τὴν 9η Νοεμβρίου 2005.

Προετοιμασία γιὰ τὴν ἑορτή

ΕΟΡΤΑΣΩΜΕΝ ΕΝ ΚΥΡΙΩ

Οἱ ἑορτὲς τῶν ἐπιφανείων τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γίνονται ἡμέρες χαρᾶς, ἡμέρες ἀγάπης, ἡμέρες ψυχικῆς ἀναπαύσεως γιὰ ὅλους. Θὰ πρόσθετα, ὅτι γιὰ τοὺς πιστοὺς οἱ ἡμέρες αὐτὲς εἶναι ἡμέρες ἔντονης πνευματικῆς ζωῆς καὶ οἰκοδομῆς. Οἱ ἑορτὲς αὐτὲς ἔχουν καθαρὰ ἐκκλησιαστικὸ χαρακτήρα, ἀφοῦ εἶναι ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πιστῶν δηλαδὴ ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἐξάλλου, γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο καθιερώθηκαν οἱ ἀργίες καὶ οἱ διακοπές, γιὰ νὰ διευκολύνονται οἱ πιστοὶ νὰ μετέχουν ἀπερίσπαστοι στὴν πνευματικὴ ζωή. Ἀλλὰ δυστυχῶς συμβαίνει τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο καὶ ἀντιφατικό. Νὰ ἑορτάζουμε χωρὶς Θεό. Χριστούγεννα χωρὶς Χριστό. Ἡ ἀλλοίωσις τοῦ φρονήματός μας ἔχει νεκρώσει τὰ πνευματικὰ αἰσθητήρια μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀγνοοῦμε τί καὶ γιατί ἑορτάζουμε.

Γι' αὐτὸ θ' ἀναζητήσουμε τὸ πῶς πρέπει νὰ ἑορτάζουμε αὐτὲς τὶς ἑορτές. Τὴν πνευματικὴ αὐτὴ σπουδὴ θὰ τὴν πραγματοποιήσουμε μὲ ὁδηγό μας

τὸν ἅγιο Πατέρα καὶ Διδάσκαλο τῆς οἰκουμένης Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ διδαχές του.

1. *«Καὶ ἦν ἡ ἑορτὴ λοιπὸν ὑπόμνησις σωτηρίας διηνεκής»*[1].

Οἱ ἑορτὲς μᾶς θυμίζουν ἱστορικὰ γεγονότα. Μᾶς θυμίζουν τὶς θαυμαστὲς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία μας. Ἑορτάζουμε τοὺς λυτρωτικοὺς σταθμοὺς τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴν σωτηρία μας. Τοιουτοτρόπως οἱ ἑορτὲς γίνονται ἀφορμὲς γιὰ νὰ ἐκφράσουμε ἐμεῖς οἱ εὐεργετηθέντες τὴν συνεχῆ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὸν Εὐεργέτη καὶ Σωτήρα μας. Αἰνοῦμε, ὑμνοῦμε καὶ διὰ παντὸς εὐλογοῦμε τὸν Κύριο καὶ εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλες τὶς μεγάλες καὶ ὑπερφυεῖς εὐεργεσίες Του ποὺ ἔγιναν σὲ μᾶς καὶ γιὰ μᾶς. Αὐτὴ δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη μας ἐκφράζεται καὶ στὴν ἀτομικὴ προσευχή μας κυρίως ὅμως ἐπίσημα, πανηγυρικὰ καὶ δημόσια μὲ τὴν τέλεσι τῆς θείας Λειτουργίας, ἡ ὁποία καὶ ἐπειδὴ ἔχει αὐτὸν τὸν εὐχαριστιακὸ χαρακτήρα ὀνομάζεται θεία Εὐχαριστία. Σ' αὐτὴ συνάγεται ὁλόκληρο τὸ Σῶμα τῶν πιστῶν γιὰ νὰ ἐκφράσει ἀπὸ κοινοῦ τὴν εὐχαριστία του πρὸς τὸν Λυτρωτὴ Θεό. Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι κατανοητὸ νὰ ἑορτάζουμε Χριστούγεννα χωρὶς νὰ συμμετέχουμε κι ἐμεῖς στὴν καθολικὴ προσευχὴ γιὰ

1. Ἰωάν. Χρυσοστόμου, α΄ ὁμιλία *«εἰς τὴν Προδοσίαν τοῦ Ἰούδα καὶ εἰς τὸ Πάσχα»* P. G. 49, 379, στ. 15.

νὰ ἐκφράσουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας, ἀλλὰ καὶ τὴν χαρά μας καὶ τὴν πνευματικὴ ἀγαλλίασί μας γιὰ τὴν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ Του.

2. «*Αὕτη γὰρ ἀληθὴς ἑορτή, ἔνθα ψυχῶν σωτηρία, ἔνθα εἰρήνη καὶ ὁμόνοια, ἔνθα βιωτικὴ πᾶσα φαντασία ἀπελήλακται*»[2].

Δηλαδή: Ἀληθινὴ ἑορτὴ εἶναι αὐτή, στὴν ὁποία ὑπάρχει σωτηρία ψυχῶν, εἰρήνη καὶ ὁμόνοια, ὅπου ἔχει ἀπομακρυνθεῖ κάθε κοσμικὴ ἐκδήλωσις.

Μὲ λύπη παρατηροῦμε, ὅτι οἱ χριστιανικὲς ἑορτές, οἱ ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες θεσπίσθηκαν γιὰ τὴν πνευματικὴ πρόοδο καὶ ὠφέλεια τῶν ψυχῶν μας, ἔχουν μετατραπεῖ σὲ ψυχοφθόρες. Αὐτὸ ὀφείλεται σὲ ἕνα φαινόμενο, τὸ ὁποῖο καλεῖται ἐκκοσμίκευσις καὶ δηλώνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπηρεάζονται στὴν συμπεριφορά τους ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἁμαρτίας. Δὲν συμπεριφέρονται σύμφωνα μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, δὲν καθοδηγοῦνται ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλὰ καθοδηγοῦνται καὶ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας καὶ κάθε ἀκαθαρσίας. Γι' αὐτὸ καὶ παρατηρεῖ ὁ ἴδιος ἅγιος Πατέρας: «*Ἑορτὴ γὰρ διὰ τοῦτο γίνεται, οὐχ ἵνα ἀσχημονῶμεν, οὐχ ἵνα ἁμαρτήματα συνάγωμεν, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ ὄντα ἀναιροῦμεν*»[3].

2. Ἰωάν. Χρυσοστόμου: α΄ ὁμιλία, ΕΠΕ, τ. 2, σελ. 12, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1981.

3. Ἰωάν. Χρυσοστόμου: κζ΄ λόγος , ΕΠΕ τ. 18Α, σελ. 208, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1980.

Δηλαδή: Γι' αὐτὸ γίνεται ἡ ἑορτή, ὄχι γιὰ νὰ ἀσχημονοῦμε, ὄχι γιὰ νὰ συσσωρεύουμε ἁμαρτήματα, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξαλείφουμε καὶ τὰ ὑπάρχοντα.

Εἶναι πολὺ σημαντικὴ καὶ ἀξιοπρόσεκτη καὶ μιὰ ἄλλη παρατήρησις τοῦ μεγάλου διδασκάλου μας, ὅτι *«ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἔξωθεν ἑορτῶν, τῶν βιωτικῶν λέγω, ἔνθα πολλὴ ἡ φαντασία καὶ τῆς ἔξωθεν περιβολῆς, καὶ τῆς ἐν τῇ τραπέζῃ πολυτελείας, εἰκότως ἐκεῖ μὲν πένης ἐν ἀθυμίᾳ καὶ κατηφείᾳ ἔσται, ὁ δὲ πλούσιος ἐν ἡδονῇ καὶ φαιδρότητι. Τί δήποτε; Ὅτι ὁ μὲν λαμπρὰν ἐσθῆτα περιβάλλεται, καὶ πλουσιωτέραν παρατίθεται τὴν τράπεζαν· ὁ δὲ πένης ὑπὸ τῆς πενίας κωλύεται τὴν αὐτὴν φιλοτιμίαν ἐπιδείξασθαι. ἐνταῦθα δὲ οὐδὲν τοιοῦτον, ἀλλὰ πᾶσα ἀνωμαλία ἐκποδών, μία δὲ τράπεζα καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι, καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ»*[4].

Δηλαδή: Στὶς ἑορτὲς βέβαια ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἐννοῶ τὶς κοσμικές, ὅπου γίνεται μεγάλη ἐπίδειξις καὶ τῆς ἐξωτερικῆς περιβολῆς καὶ τῆς πολυτέλειας στὰ τραπέζια, δικαιολογημένα ἐκεῖ ὁ πτωχὸς νὰ εἶναι στενοχωρημένος καὶ θλιμμένος, καὶ ὁ πλούσιος χαρούμενος καὶ εὐχαριστημένος. Γιατί ὅμως; Γιατὶ ὁ πλούσιος φορεῖ λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ προσφέρει πλουσιότερο τραπέζι· ὁ πτωχὸς ὅμως ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν πτώχεια του νὰ δείξει τὴν ἴδια

4. Ἰωάν. Χρυσοστόμου, λόγος *«Ταῖς Καλάνδαις»*, ΕΠΕ τ. 36, σελ. 78, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1983.

γενναιοδωρία. Ἐδῶ ὅμως (στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἑορτές) δὲν συμβαίνει τίποτε τέτοιο, ἀλλὰ λείπει κάθε διάκρισις καὶ ὑπάρχει ἕνα τραπέζι καὶ γιὰ τὸν πλούσιο καὶ γιὰ τὸν πτωχὸ καὶ γιὰ τὸν δοῦλο καὶ γιὰ τὸν ἐλεύθερο.

3. *«Ἂν τοίνυν καθαρὸν ἔχῃς τὸ συνειδός, ἑορτὴν ἔχεις διὰ παντός»*[5].

Δηλαδή: Ἐὰν ἔχεις καθαρὰ τὴν συνείδησι, ἔχεις διαρκῶς ἑορτή. Νὰ λοιπὸν τί χρειαζόμαστε γιὰ νὰ ἑορτάσουμε *«ἐν Κυρίῳ»*. Νὰ ἔχουμε καθαρὸ συνειδός. Νὰ στολισθοῦμε μὲ ἀρετές. Νὰ καθαρίσουμε τὴν συνείδησί μας ἀπὸ τὸν ρῦπο τῆς ἁμαρτίας. Αὐτὰ συνιστοῦν τὴν ἑορτή. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἄνθρωποι πράττουν τὰ ἐντελῶς ἀντίθετα. Συγκεντρώνονται σὲ μεγάλα καὶ ἐπιβλητικὰ πλήθη, χωρὶς αὐτὸ νὰ εἶναι ἀπὸ μόνο του κακό, καὶ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάστασί τους. Ἂς ἑορτάζουμε λοιπὸν τὰ Χριστούγεννα στολίζοντας ὄχι μόνο τὶς κατοικίες μας, τὶς πόλεις καὶ τὴν ἀγορά, ἀλλὰ κυρίως τὶς ψυχές μας μὲ ἀρετές, μὲ τὴν πίστι, μὲ τὴν ἀγάπη, τὴν ἐλπίδα, τὴν μακροθυμία, τὴν χρηστότητα, τὴν πραότητα, τὴν ἐγκράτεια, τὴν συγνώμη, τὴν ἐλεημοσύνη καὶ τὶς ἄλλες. Κυρίως ὅμως θὰ πρέπει νὰ καθαρίζουμε τὴν ψυχή μας μὲ τὴν ἱερὰ ἐξομολόγησι. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου προφήτου

5. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· λόγος *«Ταῖς Καλάνδαις»*, ΕΠΕ τ. 31, σελ. 472-474, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1979.

Ἡσαΐου, ὁ Θεὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς λέγοντας: *«Λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν. Μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ρύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν. Καὶ δεῦτε διελεγχθῶμεν»* [6].

Δηλαδή: Λουσθεῖτε καὶ ἐξαγνισθεῖτε, νὰ μὴ βλέπουν τὰ μάτια μου τὶς πονηρές σας πράξεις· πάψτε νὰ κάνετε τὸ κακό. Μάθετε νὰ πράττετε τὸ καλό, τὴν δικαιοσύνη ἐπιδιῶξτε, τὸν ἀδικούμενο ἀθωώσατε· τὸ δίκαιο ἀποδῶστε στὸ ὀρφανό, ὑποστηρῖξτε τὴν ὑπόθεσι τῆς χήρας. Καὶ τότε ἐλᾶτε νὰ διαλεχθοῦμε.

Καθοδηγητικὲς εἶναι καὶ οἱ προτροπὲς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου στὴν ὁμιλία του στὰ Ἅγια Θεοφάνεια : *«Ἔσται δὲ τοῦτο πῶς; μὴ πρόθυρα στεφανώσωμεν, μὴ χοροὺς συστησώμεθα, μὴ κοσμήσωμεν ἀγυιάς, μὴ ὀφθαλμὸν ἑστιάσωμεν, μὴ ἀκοὴν καταυλήσωμεν, μὴ ὄσφρησιν ἐκθηλύνωμεν, μὴ γεῦσιν καταπορνεύσωμεν, μὴ ἁφῇ χαρισώμεθα, ταῖς προχείροις εἰς κακίαν ὁδοῖς, καὶ εἰσόδοις τῆς ἁμαρτίας, μὴ ἐσθῆτι μαλακισθῶμεν, ἁπαλῇ τε καὶ περιρρεούσῃ, καὶ ἧς τὸ κάλλιστον ἀχρηστία, μὴ λίθων διαυγείαις, μὴ χρυσοῦ περιλάμψεσι, μὴ χρωμάτων σοφίσμασι ψευδομένων τὸ φυσικὸν κάλλος, καὶ κατὰ τῆς εἰκόνος ἐξευρημένων· μὴ κώμοις καὶ*

6. Ἡσαΐου. α′ 16-18.

μέθαις, οἷς κοίτας καὶ ἀσελγείας οἶδα συνεζευγμένας· ἐπειδὴ κακῶν διδασκάλων κακὰ τὰ μαθήματα, μᾶλλον δὲ πονηρῶν σπερμάτων πονηρὰ τὰ γεώργια. Μὴ στιβάδας ὑφηλὰς πηξώμεθα σκηνοποιοῦντες τῇ γαστρὶ τὰ τῆς θρύψεως. Μὴ τιμήσωμεν οἴνων τοὺς ἀνθοσμίας, ὀψοποιῶν μαγγανείας, μύρων πολυτελείας. Μὴ γῆ καὶ θάλασσα τὴν τιμίαν ἡμῖν κόπρον δωροφορείτωσαν· οὕτω γὰρ ἐγὼ τιμᾶν οἶδα τρυφήν. Μὴ ἄλλος ἄλλον ἀκρασίᾳ νικᾶν σπουδάζωμεν. Ἀκρασία γὰρ ἐμοί, πᾶν τὸ περιττὸν καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν· καὶ ταῦτα πεινώντων ἄλλων καὶ δεομένων, τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ τε καὶ κράματος»[7].

Δηλαδή· Πῶς θὰ γίνει δὲ αὐτό; Μὴ στολίσουμε τὰ προπύλαια, μὴ δημιουργήσουμε χορούς, μὴ στολίσουμε τοὺς δρόμους, μὴ χορτάσουμε τὰ μάτια μας, μὴ τέρψουμε τὴν ἀκοή μας μὲ μελωδίες, μὴ κάνουμε θηλυπρεπῆ τὴν ὄσφρησί μας, μὴ διαφθείρουμε τὴν γεῦσι μας, μὴν ἐπιτρέψουμε στὴν ἀφὴ νὰ εὐχαριστηθεῖ, στὶς εὔκολες αὐτὲς εἰσόδους τῆς ἁμαρτίας, ἂς μὴν δείξουμε ἀδυναμία σὲ ἔνδυμα μαλακὸ καὶ πλούσιο, τοῦ ὁποίου τὸ κυριώτερο χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ ὅτι εἶναι ἄχρηστο, ἂς μὴ φορτωθοῦμε μὲ πολύτιμους λίθους καὶ μὲ ἀστραφτερὸ χρυσάφι, ἂς μὴ μεταχειρισθοῦμε βαφίματα, τὰ ὁποῖα κάνουν ψεύτικο τὸ φυσικὸ κάλλος καὶ τὰ ὁποῖα

7. Γρηγ. Θεολόγου· λη΄ λόγος *«Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια»*, ΕΠΕ τ. 5, σ. 40, Ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1977.

ἔχουν ἐφευρεθεῖ γιὰ νὰ καταστρέψουν τὴν εἰκόνα. Ἂς μὴν παραδιδόμαστε σὲ γλέντια καὶ οἰνοποσίες, μὲ τὶς ὁποῖες γνωρίζω ὅτι εἶναι συνυφασμένα καὶ σαρκικὰ ὄργια, ἐπειδὴ τὰ κακὰ μαθήματα προέρχονται ἀπὸ τοὺς κακοὺς δασκάλους, ἤ, καλύτερα, ἐπειδὴ ἀπὸ κακὸ σπόρο κακὸς βλαστὸς θὰ φυτρώσει. Ἂς μὴν ἑτοιμάσουμε ποικίλα καὶ περιττὰ φαγητά, γιὰ νὰ προσφέρουμε στὴν γαστέρα μας πρόσκαιρες ἡδονές. Ἂς μὴν δοκιμάσουμε τὰ κρασιὰ τὰ ὁποῖα ἀναδίδουν μυρωδιὰ ἀπὸ ἄνθη, τὰ περίτεχνα κατασκευάσματα τῶν μαγείρων, τὴν πολυτέλεια τῶν ἀρωμάτων. Ἂς μὴ μᾶς προσφέρουν ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα τὴν πολύτιμη κοπριά τους. Διότι ἔτσι ξέρω ἐγὼ νὰ ἀποκαλῶ τὴν πολυτέλεια. Ἂς μὴ προσπαθοῦμε νὰ ξεπεράσει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο στὴν ἀκολασία. Διότι ἀκολασία γιὰ μένα εἶναι κάθε τι περιττὸ καὶ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι χρειαζόμαστε. Καὶ αὐτὰ νὰ συμβαίνουν ὅταν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τὸν ἴδιο πηλὸ μὲ μᾶς καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια ἕνωσι, πεινᾶνε καὶ ἔχουν ἀνάγκη.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ περισσότεροι περιορίζονται στὸ νὰ πᾶνε γιὰ λίγο στὸν Ναὸ νὰ ἐκκλησιασθοῦν καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν κατάστασι τῆς ψυχῆς τους, μένουν ἄγευστοι τῆς χαρᾶς τοῦ Κυρίου καὶ στεροῦνται τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχή. Ἡ ἑορτὴ ὅμως εἶναι κατ' ἐξοχὴν γεγονὸς πνευματικό *«ἀργία πνευματική»* καὶ σ' αὐτὸ συμμετέχουμε μὲ τὸ πνευματικὸ μέρος μας, ποὺ εἶναι ἡ ψυχή. Ἂν

ἡ ψυχὴ δὲν τραφεῖ καὶ δὲν χαρεῖ, οὔτε καὶ τὸ σῶμα μας ἀναπαύεται, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἔχουμε τόσο πολὺ κοπιάσει γι᾽ αὐτό.

4. *«Ἑορτὴ γὰρ ἔργων ἀγαθῶν ἐστιν ἐπίδειξις, καὶ ψυχῆς εὐλάβεια, καὶ πολιτείας ἀκρίβεια»*[8].

Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἑορτῆς σύμφωνα μὲ τὴν διδαχὴ αὐτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι ἡ ἐπίδειξις ἀγαθῶν ἔργων, ἡ εὐλάβεια τῆς ψυχῆς μας καὶ ὁ χριστιανικὸς βίος μας. Γι᾽ αὐτό, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη περίοδο, ἂς προσπαθήσουμε νὰ κάνουμε καλὰ ἔργα. Καλὰ δὲ ἔργα θεωροῦνται ἡ ἄσκησις τῶν ἀρετῶν, ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπακοὴ στὸ θεῖο θέλημα, ἡ ἐργασία τῆς ψυχῆς μας. Κι ἀκόμη, ἂς γεμίσουμε τὴν ψυχή μας μὲ σεβασμὸ πρὸς τὸν Θεό, μὲ προσευχή, μὲ πνευματικὴ μελέτη, μὲ ἱεροὺς στοχασμοὺς καὶ ἔννοιες σεμνές, θεοπρεπεῖς. Τέλος ἂς ζήσουμε, ὅπως ἁρμόζει, ταιριάζει σὲ χριστιανούς. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ὁρίζει, «ὅτι *Χριστιανισμός ἐστι τῆς θείας φύσεως μίμησις*»[9]. Ὁ χριστιανὸς στὴν ζωή του μιμεῖται, ὀφείλει νὰ μιμεῖται τὴν Θεία καὶ Μακαρία Φύσι, δηλαδὴ τὸν Θεὸ Πατέρα μας. Ἰδιαιτέρως αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ πράττουμε στὴν περίοδο τῶν ἑορτῶν.

8. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· κη΄ λόγος, ΕΠΕ τ. 18Α, σελ. 214, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1980.

9. Γρηγ. Νύσσης· λόγος πρὸς Ἁρμόνιον *«Περὶ τοῦ τί τὸ Χριστιανῶν ὄνομα ἢ ἐπάγγελμα»* P.G. 46, στ. 244C.

Ὅλα ὅσα τελοῦνται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας (ἄρα καὶ οἱ ἑορτές) ἔχουν καὶ ὑπερφυσικὸ χαρακτήρα, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεανθρώπινος ὀργανισμὸς ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ ἐπεκτείνεται στὴν αἰωνιότητα. Μόνο ὅσοι λαμβάνουν ὑπ' ὄψι τους αὐτὸ τὸν πνευματικὸ καὶ ὑπερφυσικὸ χαρακτήρα τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας μας μποροῦν νὰ ἑορτάζουν ἀληθινά. *«Ἑορτάσωμεν λοιπὸν ἐν Κυρίῳ ἀγαλλόμενοι»*.

Εὐαγγελισμός

ΘΕΥΑΓΕ
ΛΙΣΜ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΣΑΡΚΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία δεσπόζει κατὰ τὸν μήνα Μάρτιο, οἱ Ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἑορτάζουμε καὶ πανηγυρίζουμε μὲ μεγαλοπρέπεια τὴν σύλληψι τοῦ Θεοῦ Λόγου στὴν ἀπείρανδρο κοιλία τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Κατ' αὐτὴν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται μὲ ἀσύλληπτες συνέπειες, ὄχι μόνο γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος, γιὰ ὅλους δηλαδὴ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ἕως τῶν ἐσχάτων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν κτίσι, τὴν δημιουργία δηλαδὴ τὴν ὁρατὴ καὶ ἀόρατη. Γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, τὸ μεγάλο καὶ θαυμαστό, τὸ φιλάνθρωπο ἔργο τοῦ Κυρίου, θὰ λεχθοῦν μερικὰ ἐν συνεχείᾳ πρὸς δόξα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, πρὸς οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν καὶ κατανόησι τῶν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἔννοια ἔργων τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ἤδη ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ πιστὸς μὲ εὐγνωμοσύνη δόξαζε τὸν Σωτῆρα *«ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ Κύριος καὶ ἐγένετό μοι εἰς*

σωτηρίαν· φωνὴ ἀγαλλιάσεως καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων· δεξιὰ Κυρίου ἐποίησεν δύναμιν, δεξιὰ Κυρίου ὕψωσέ με, δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμιν, οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι καὶ διηγήσομαι τὰ ἔργα Κυρίου»[1].

Οἱ θεῖοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν ἀναφερθεῖ καὶ γράψει διεξοδικὰ γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Σ' αὐτοὺς καταφεύγουμε γιὰ νὰ ἀντλήσουμε γνῶσι, νὰ λάβουμε φῶς, νὰ διδαχθοῦμε τὰ ἀληθῆ, νὰ πληροφορήσουμε ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους *«περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»*[2]. Οἱ Πατέρες, μὲ τὴν ἔκφρασι *«μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας»* ἐννοοῦν τὸ ὅλο σχέδιο τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ ἕνωσις τῆς ἀκτίστου φύσεως (τοῦ Θεοῦ) μὲ τὴν κτιστὴ φύσι (τοῦ ἀνθρώπου), ἤτοι ἀπὸ τῆς προαιωνίου συλλήψεως τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἕως τῆς ἐπιτυχίας τοῦ «*ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν*»[3].

Στὸ ὑπερφυὲς αὐτὸ μυστήριο περιλαμβάνονται: Ἡ ἀπὸ τὸ μηδὲν δημιουργία πάντων, ἡ παραγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸ εἶναι, ἡ μετὰ τὴν πτῶσι προετοιμασία τοῦ κόσμου γιὰ τὴν ἔλευσι τοῦ Λυτρωτῆ, ἡ κατὰ σάρκα σύλληψις καὶ γέννησις τοῦ Λυτρωτῆ, ἡ ζωή, τὰ θαύματα, ἡ διδασκαλία, προέχει δὲ ὁ διὰ σταυροῦ θάνατος, ἡ τριήμερος ταφή, ἡ ἔνδοξος ἐκ

1. Ψαλμὸς ριζ' (ριη') 117, στ. 14-17.
2. Α' Πέτρ. γ' 15.
3. Α' Κορινθ. ιε' 28.

τῶν νεκρῶν ἀνάστασις, ἡ εἰς οὐρανοὺς ἄνοδος, ἡ ἐκ δεξιῶν καθέδρα, ἡ δευτέρα ἔνδοξος παρουσία Αὐτοῦ, τὰ πρὸ καὶ τὰ κατ' αὐτήν.

Αὐτοὶ ἐπίσης οἱ θεῖοι Πατέρες διδάσκουν ἑρμηνεύοντας τὴν Ἁγία Γραφή, ὅτι ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶχε προαιώνια ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὸν Τριαδικὸ Θεό. Πρὶν δημιουργηθοῦν τὰ πάντα, ὁ χρόνος, ὁ χῶρος, τὰ δημιουργήματα καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ἐπιθυμοῦσε καὶ εὐδοκοῦσε στὴν σάρκωσι τοῦ Θεοῦ Λόγου. Τὸ μυστήριο αὐτὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν προφήτη Ἡσαΐα ἀρχαία βουλὴ τοῦ Θεοῦ: «*Κύριε ὁ Θεός μου, δοξάσω σε, θὰ ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινήν*»[4].

Δηλαδή: Κύριε ὁ Θεός μου θὰ σὲ δοξάσω, θὰ ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, διότι ἐποίησες θαυμαστὰ πράγματα, ἀπόφασι παλαιά, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν ἔκβασι θὰ ἀποδειχθεῖ ἀληθινή.

Ἀποτελεῖ πράγματι βαθειὰ καὶ ἄρρητη πεποίθησι ὅλων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι ἡ «*προαιώνιος βουλὴ τοῦ Θεοῦ*» γιὰ τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ Λόγου, τῆς «*εἰσαγωγῆς τοῦ πρωτοτόκου εἰς τὴν οἰκουμένην*»[5] εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῶν πάντων. Ἰδοὺ μερικὲς πατερικὲς θέσεις:

4. Ἡσαΐου κε΄ 1.
5. Ἑβρ. α΄ 6.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής: «*Τοῦτό ἐστι τὸ μέγα καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον. Τοῦτό ἐστι τὸ μακάριον, δι' ὃ τὰ πάντα συνέστησαν, τέλος. Τοῦτό ἐστιν ὁ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων προεπινοούμενος θεῖος σκοπός, ὃν ὁρίζοντες εἶναί φαμεν, "προεπινοούμενον τέλος, οὗ ἕνεκα μὲν πάντα, αὐτὸ δὲ οὐδενὸς ἕνεκα". Πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἀφορῶν, τὰς τῶν ὄντων ὁ Θεὸς παρήγαγεν οὐσίας*»[6]. Δηλαδή: Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο καὶ ἀπόκρυφο μυστήριο. Αὐτὸ εἶναι τὸ μακάριο τέλος γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχουν γίνει ὅλα. Αὐτὸς εἶναι ὁ θεῖος σκοπὸς ποὺ προεπινοήθηκε πρὶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῶν ὄντων, ποὺ ὁρίζοντάς τον μποροῦμε νὰ τὸν ποῦμε "προεπινοούμενο τέλος", γιὰ χάρι τοῦ ὁποίου ἔγιναν τὰ πάντα κι αὐτὸ γιὰ χάρι κανενός. Σ' αὐτὸ τὸ τέλος ἀτενίζοντας, δημιούργησε ὁ Θεὸς τὶς οὐσίες τῶν ὄντων.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς διδάσκει: «*Καὶ ἡ ἀπ' ἀρχῆς γὰρ καταβολὴ τοῦ κόσμου πρὸς τοῦτον ἔβλεπε, τὸν κάτω μὲν ὡς Υἱὸν ἀνθρώπου βαπτιζόμενον, ἄνωθεν δὲ Υἱὸν ἀγαπητὸν μαρτυρούμενον Θεοῦ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, καθάπερ ὁ ἀπόστολός φησιν. Οὐκοῦν καὶ ἡ ἀπ' ἀρχῆς παραγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου δι' αὐτόν, κατ' εἰκόνα πλασθέντος τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῇ ποτε χωρῆσαι τὸ ἀρχέτυπον· καὶ ὁ ἐν τῷ παραδείσῳ παρὰ Θεοῦ νόμος δι' αὐτόν· οὐ γὰρ ἂν ἔθηκεν ὁ θείς, εἴπερ εἰς ἅπαν ἔμελ-*

6. P. G. 90, 621. Φιλοκαλία 14Γ', 188.

λε διαμένειν ἀτέλεστος· καὶ τὰ μετ' αὐτὸν ὑπὸ Θεοῦ εἰρημένα καὶ τετελεσμένα σχεδὸν πάντα δι' αὐτόν»[7].

Δηλαδή: Διότι καὶ ἡ θεμελίωσις τοῦ κόσμου πρὸς αὐτὸ ἀπέβλεπε, τὸν κάτω μὲν βαπτιζόμενο ὡς υἱὸ ἀνθρώπου, ἀπὸ ἐπάνω δὲ μαρτυρούμενο ἀπὸ τὸν Θεὸ ὡς μόνο ἀγαπητὸ Υἱό, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγιναν τὰ πάντα καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἔγιναν τὰ πάντα, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος. Ἑπομένως καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου γι' αὐτὸν ἔγινε, ἀφοῦ πλάσθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μπορέσει κάποτε νὰ χωρέσει τὸ ἀρχέτυπο· καὶ ὁ νόμος στὸν παράδεισο γι' αὐτὸν δόθηκε ἀπὸ τὸν Θεό· διότι δὲν θὰ τὸν ἔθετε ὁ νομοθέτης, ἂν ἐπρόκειτο νὰ μείνει ἀπραγματοποίητος. Καὶ τὰ ὅσα ἔχουν λεχθεῖ καὶ ἔχουν πραγματοποιηθεῖ ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸν, ὅλα σχεδὸν γι' αὐτὸν ἔγιναν.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης λέγει: *«Ἄκούεις, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τοῦτο ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ, ἵνα δυνηθῇ νὰ χωρέσῃ τὸ ἀρχέτυπον διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως; Ὅθεν καὶ σύνδεσμον τοῦ νοητοῦ καὶ αἰσθητοῦ κόσμου, καὶ ἀνακεφαλαίωσιν καὶ ἐπίλογον ὅλων τῶν κτισμάτων ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦτον τὸν σκοπόν, ἵνα ἑνωθεὶς μετ' αὐτοῦ, ἑνωθῇ μεθ' ὅλων τῶν κτισμάτων, καὶ ἀνακεφαλαιωθῶσιν ἐν τῷ Χριστῷ οὐ-*

7. Γρηγ. Παλαμᾶ, ξ' ὁμιλία, ΕΠΕ τ. 11, σ. 532, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1986.

ράνια καὶ ἐπίγεια, ὡς λέγει ὁ Παῦλος· καὶ κτίστης καὶ κτίσις γένηται ἓν καθ' ὑπόστασιν, κατὰ τὸν θεοφόρον Μάξιμον»[8].

Οἱ γνῶμες τῶν ἁγίων Πατέρων ποὺ ἀναφέρθησαν προηγουμένως, εἶναι ἐνδεικτικὲς καὶ συνεπεῖς πάντως πρὸς τὴν διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Αὐτὸς ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς διδάσκει σταθερῶς, «*ὅτι ἐν αὐτῷ (δηλ. τῷ Χριστῷ) ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Χριστοῦ) καὶ εἰς αὐτόν (δηλ. εἰς τὸν Χριστόν) ἔκτισται· καὶ αὐτός (ὁ Χριστός) ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε*»[9].

Δηλαδή: Γιατὶ τὰ πάντα δι' αὐτοῦ ἦρθαν στὴν ὕπαρξι, ὅσα δηλαδὴ ὑπάρχουν στὸν οὐρανὸ καὶ ὅσα εἶναι στὴν γῆ· ἐκεῖνα, ποὺ βλέπονται μὲ τὰ μάτια τοῦ σώματος, καὶ ἐκεῖνα, ποὺ δὲν βλέπονται καὶ εἶναι ἀόρατα· εἴτε τὰ ἀόρατα αὐτὰ εἶναι οἱ θρόνοι, εἴτε εἶναι οἱ κυριότητες, εἴτε εἶναι οἱ ἀρχές, εἴτε εἶναι οἱ ἐξουσίες, ὅλα ἐν γένει τὰ οὐράνια τάγματα τῶν ἀγγέλων δι' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἔχουν κτισθεῖ. Ἀπ' αὐτὸν ἔλαβαν τὴν ὕπαρξι καὶ δι' αὐτοῦ θὰ τελειοποιηθοῦν. Καὶ αὐτὸς ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὸ καθετί,

8. Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον σ. 211, ἔκδ. Σχοινᾶ, Βόλος 1983.

9. Κολασ. α' 16-17.

καὶ τὰ πάντα ἀπὸ αὐτὸν συγκρατοῦνται καὶ διατηροῦνται στὴν ὕπαρξι καὶ διακυβερνῶνται.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, στὴν ὁμιλία του *«Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς καὶ ὅτι Χριστὸς εἷς καὶ Κύριος»*[10] καὶ Γρηγό-

10. *«Τίς οὖν ἂν γένοιτο τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος, ἢ τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, πέπρακται δὲ ὅτου χάριν, ἐθέλοιμ' ἂν ἐκμαθεῖν.*

Ἴθι δὴ οὖν, ὦ γενναῖε, πύθου τῶν ἱερῶν Γραμμάτων, καὶ ταῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνορείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν, ἄθρει δὴ οὖν καλῶς τὸ ζητούμενον. Ἔφη τοίνυν ο σοφὸς ἡμῖν Παῦλος, αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα Χριστόν· "Ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ τοῦ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας". Καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τρόπον ἡμῖν ἕτερον ἀφηγούμενος, "Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου", φησίν, "ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ Πνεῦμα". Ἆρ' οὖν οὐχὶ προδηλότατον καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανές, ὅτι καθ' ἡμᾶς γέγονεν ὁ Μονογενής; τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήϊνον ἡμῶν ἀπαλλάξῃ σῶμα, τῇ καθ' ἕνωσιν οἰκονομίᾳ καταβεβηκὼς εἰς ταυτότητα κατὰ νόμον τῆς ζωῆς, ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος, ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφήνῃ κρείττονα τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγός τε καὶ ἄτρεπτον, καθάπερ τινὰ βαφήν, ἐγκαταχρώσας αὐτῇ;» Κυρ. Ἀλεξανδρείας, «*Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς*», ΕΠΕ, «Βυζάντιον», τ. 9, σ. 222 Ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 2002.

ριος ὁ Παλαμᾶς, στὴν νη΄ ὁμιλία του *«Εἰς τὴν κατὰ σάρκα σωτήριον γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»*[11], μᾶς διδάσκουν

Δηλαδή· Θὰ ἤθελα ὅμως πολὺ νὰ μάθω, ποιός μπορεῖ νὰ ἦταν ὁ σκοπὸς τοῦ ἐρχομοῦ, ἢ ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, καὶ γιὰ χάρη τίνος ἔγινε.

Ἐμπρὸς λοιπόν, φίλε, ρώτησε τὶς ἅγιες Γραφὲς καὶ βλέποντας τὰ λόγια τῶν ἁγίων ἀποστόλων πολὺ καλὰ μὲ τὰ μάτια τῆς διάνοιας, παρατήρησε καλὰ αὐτὸ ποὺ ζητᾶς. Εἶπε λοιπὸν ὁ σοφός μας Παῦλος, ἔχοντας μέσα του τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ ποὺ μιλοῦσε· "Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ παιδιὰ ἔχουν αἷμα καὶ σάρκα, γι' αὐτὸ καὶ αὐτὸς μὲ παρόμοιο τρόπο ἔγινε μέτοχος τῶν ἰδίων, γιὰ νὰ καταργήσει μὲ τὸν θάνατό του ἐκεῖνον ποὺ ἔχει τὴν δύναμι τοῦ θανάτου, δηλαδὴ τὸν διάβολο, καὶ νὰ ἐλευθερώσει ἐκείνους ποὺ ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ θανάτου ἦταν σὲ ὅλη τους τὴν ζωὴ ὑποδουλωμένοι". Ἀλλὰ καὶ κάπου ἀλλοῦ, δείχνοντάς μας ἄλλον τρόπο, λέγει· "Γιατὶ ἐκεῖνο ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κάνει ὁ νόμος, ἐπειδὴ τοῦ ἔλειπε ἡ δύναμις ἐξαιτίας τῆς ἀντιστάσεως τῆς σάρκας, τὸ ἔκανε ὁ Θεὸς στέλνοντας τὸν Υἱό Του μὲ σῶμα ποὺ ἔμοιαζε μὲ τὸ δικό μας σῶμα τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὡς θυσία γιὰ τὴν ἁμαρτία, καταδίκασε τὴν ἁμαρτία τῆς σάρκας, γιὰ νὰ ἐκπληρωθεῖ ἡ ἀπαίτησις τοῦ νόμου σὲ μᾶς, οἱ ὁποῖοι δὲν βαδίζουμε ἀκολουθώντας τὶς ἐπιθυμίες τῆς σάρκας, ἀλλὰ τὴν ὁδηγία τοῦ Πνεύματος". Ἑπομένως δὲν εἶναι ὁλοφάνερο καὶ ὁρατὸ σὲ ὅλα τὰ ὄντα, ὅτι ὁ Μονογενὴς ἔγινε σὰν ἐμᾶς, δηλαδὴ τέλειος ἄνθρωπος, γιὰ νὰ ἐλευθερώσει τὸ γήινο σῶμα μας ἀπὸ τὴν φθορὰ ποὺ ἦρθε ἀπ' ἔξω, κατεβαίνοντας μὲ τὴν κατ' οἰκονομίαν ἕνωσι καὶ ταυτιζόμενος μὲ τὸν νόμο τῆς ζωῆς, καὶ κάνοντας δική του ψυχὴ τὴν ἀνθρώπινη ψυχή, γιὰ νὰ τὴν κάνει ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, χρωματίζοντάς την, σὰν μὲ κάποια βαφή, μὲ τὴν στερεότητα καὶ τὸ ἀμετάβλητο τῆς δικῆς του φύσεως;

11. «*Διὰ τοῦτο οὐκ ἄγγελος, οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύ*

ὅτι ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ ἦταν ἀναγκαία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἕνεκα τῆς ἀσθένειάς του καὶ τῆς ἀδυναμίας του νὰ προοδεύσει στὴν ἀρετὴ καὶ νὰ ἐπιτύχει τό *«καθ' ὁμοίωσιν»*. Ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν Ἁγία Γραφὴ *«οἱ πάντες ἥμαρτον»*[12] δὲν ἦταν συνεπῶς δυνατὸν στὸ ἀνθρώπινο γένος μὲ ἄλλο τρόπο νὰ

ριος ἦλθε καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς, καθ' ἡμᾶς δι' ἡμᾶς γενόμενος ἄνθρωπος καὶ μένων ἀναλλοίωτος Θεός. Τὴν γὰρ νέαν Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομῶν ἤδη καὶ ναὸν ἀνεγείρων δι' ἐμψύχων λίθων ἑαυτῷ καὶ Ἐκκλησίαν ἡμᾶς συνάγων ἱερὰν καὶ παγκόσμιον, ἐνιδρύει τῷ θεμελίῳ ταύτης, ὅς ἐστι Χριστός, τὴν ἀέναον πηγὴν τῆς χάριτος. Ἡ γὰρ πλήρης ζωὴ καὶ δεσποτικὴ καὶ ἀΐδιος, ἡ πάνσοφος καὶ παντοδύναμος φύσις ἑνοῦται τῇ ἐξ ἀβουλίας ἀπατηθείσῃ καὶ ἐξ ἀσθενείας τῷ πονηρῷ δουλωθείσῃ καὶ ἐξ ἐνδείας θείας ζωῆς ἐν ᾅδου μυχοῖς κειμένῃ, ὡς ἂν ἐμποιήσῃ ταύτῃ σοφίαν καὶ δύναμιν καὶ ἐλευθερίαν καὶ ζωὴν ἀδιάπτωτον». Γρηγ. Παλαμᾶ· νη΄ ὁμιλία, ΕΠΕ τ. 1, σελ. 468, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1986.

Δηλαδή· Γι' αὐτὸ δὲν ἦλθε ἄγγελος οὔτε ἄνθρωπος, ἀλλ' ἦλθε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ μᾶς ἔσωσε, ἀφοῦ ἔγινε γιὰ μᾶς κατὰ τὸν τρόπο μας ἄνθρωπος καὶ ἔμεινε ἀναλλοίωτος Θεός. Οἰκοδομώντας τώρα τὴν νέα Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀνεγείροντας γιὰ τὸν ἑαυτό του ναὸ μὲ ἔμψυχους λίθους καὶ συνάγοντάς μας ὡς Ἐκκλησία ἱερὰ καὶ παγκόσμια, ἐγκαθιστᾶ στὸ θεμέλιό της, ποὺ εἶναι ὁ Χριστός, τὴν ἀέναη πηγὴ τῆς χάριτος. Διότι ἡ πλήρης ζωὴ καὶ δεσποτικὴ καὶ ἀΐδιος, ἡ πάνσοφη καὶ παντοδύναμη φύσις ἑνώνεται μ' ἐκείνη τὴν φύσι ποὺ ἀπὸ ἀβουλία ἀπατήθηκε καὶ ἀπὸ ἀσθένεια ὑποδουλώθηκε στὸν πονηρὸ καὶ ἀπὸ στέρησι θείας ζωῆς εἶναι πεταμένη στοὺς μυχοὺς τοῦ ᾅδη, γιὰ νὰ εἰσφέρει σ' αὐτὴν σοφία καὶ δύναμι καὶ ἐλευθερία καὶ ζωὴ ἀδιάπτωτη.

12. Ρωμ. ε΄ 12.

ἑνωθεῖ μὲ τὸν Θεό, παρὰ μόνο μὲ τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἐπὶ πλέον οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν, ὅτι μὲ τὴν ἐνανθρώπησι καὶ οἱ Ἄγγελοι ἔλαβαν τὴν ἰδιότητα τοῦ *«ἀπεριτρέπτου»*, ἔμειναν σταθεροὶ καὶ ἀκίνητοι στὸ ἀγαθὸ ἐνῶ ἦταν δυσκίνητοι προηγουμένως πρὸς τὸ κακό. Τέλος δὲ ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτερη δόξα τῆς Παναγίας Τριάδος. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχή Του λέγει πρὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα Του καὶ Πατέρα μας: *«Πάτερ, ... ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς»*[13]. Ἐμεῖς ἑορτάζοντας *«τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου τὴν φανέρωσιν»* ἀνακαλύπτουμε αὐτὸν τὸν θεῖο σκοπὸ καὶ προορισμό, γιὰ τὸν ὁποῖο δημιουργήθηκαν τὰ πάντα. Ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε γιὰ νὰ μπορέσει νὰ φανερωθεῖ ὁ Θεὸς μὲ σάρκα. Σ' αὐτὸ τὸ θεῖο ἔργο ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ἔλαβε συνεργάτη ἕναν ἄνθρωπο, τὴν Παρθένο Μαρία. Αὐτὴ προετοίμασε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα της νὰ δεχθεῖ τὸν Θεό. Αὐτὴ ἀγάπησε νὰ προσφέρει αὐτὴ τὴν θεία ὑπηρεσία σ' Ἐκεῖνον, ποὺ εὐδόκησε νὰ λάβει δούλου μορφή. Καὶ μπορεῖ ὁ κόσμος νὰ θέτει ποικίλους στόχους καὶ σκοποὺς γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ὅλοι ὅμως εἶναι κατώτεροι καὶ μηδαμινοὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸν ἕνα καὶ μοναδικὸ γιὰ τὸν ὁποῖο μᾶς δημιούργησε ὁ Θεός. *«Ὁ Τριαδικὸς Θεὸς μᾶς ἔφερε εἰς τὴν ὕπαρξιν ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας διὰ νὰ ἐ-*

13. Ἰωάν. ιζ' 4.

νωθῶμεν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μαζί Του». Ὁ ἀείμνηστος Παναγιώτης Νέλλας σχολιάζοντας τὸν λόγο τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Καβάσιλα *«Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν»* γράφει τὰ ἑξῆς ἀξιοσημείωτα: *«Βρέθηκαν ἴσως μερικοὶ μεγάλοι ποὺ ὑπεστήριζαν μέσα στοὺς αἰῶνες ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ γίνει Θεός. Κανεὶς ὅμως ποτέ, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ὀρθοδόξους Πατέρες, δὲν ἐτόλμησε νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ γεννήσῃ τὸν Θεό. Κι ὅμως αὐτὸ τὸ παράδοξο εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ ἀποτελῇ τὴν μεγάλη ἀξία, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψίστη "εὐγένεια" τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ὁ Θεὸς ἀξίωσε τὴν ἀνθρώπινη φύση νὰ γίνῃ «θεοτόκος». Ἡ ἀξία τῆς Παρθένου βρίσκεται ἀκριβῶς στὸ ὅτι πραγματοποίησε αὐτὸν τὸν σκοπό. Καὶ τὸν πραγματοποίησε λέγοντας "ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου". Γιατὶ τὸ ἀληθινὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἀκριβῶς στὸ νὰ πραγματοποιῇ τὸν ὕψιστο προορισμὸ ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ νὰ ἔχῃ ταυτόχρονα τὴν συνείδησι ὅτι "δοῦλος ἀχρεῖός ἐστι" (Λουκ. ιζ΄ 10)»*[14].

14. Νικ. Καβάσιλα «Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ», σ. 152, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1974.

Γέννησις

ΤΟ ΥΠΕΡΦΥΕΣ ΠΑΙΔΙΟΝ

Ἡ ἀνήσυχη καὶ ταραγμένη ἐποχή μας ἀναζητεῖ ἐναγώνια τρόπο γιὰ νὰ εἰρηνεύσει. Χρειάζεται ἕνα σοφὸ καὶ ἀκέραιο νοῦ γιὰ νὰ διαλύσει τὰ πολύπλοκα ἀδιέξοδα μέσα στὰ ὁποῖα ἔχει παγιδευθεῖ ἡ κοινωνία μας. Ἡ ἀνθρωπότητα φαίνεται ἀπελπισμένη ἐμπρὸς στὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα συσσώρευσαν τὰ ἀνθρωποκτόνα πάθη, τὰ λάθη καὶ οἱ ἀδυναμίες της. Ὁ κόσμος πληγωμένος, ταλαιπωρημένος, ἀλγῶν καὶ ἀπελπισμένος ἀναζητᾶ ἕνα λυτρωτή, ἕνα σωτήρα, γιὰ νὰ λυτρωθεῖ καὶ νὰ ζήσει.

Αὐτὸς ὁ σωτήρας δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ὁποῖος ἦλθε «*διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον*»[1].«*Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν*»[2]. Δηλαδή: Καὶ Αὐτὸς θὰ εἶναι τὸ πρόσωπο, τὸ ὁποῖο θὰ περιμένουν μὲ ζωηρὴ ἐλπίδα καὶ ἔντονη προσδοκία τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ τῆς γῆς, δηλαδὴ ὁ Μεσσίας Χριστός.

1. Ἰωάν. ιβ΄ 47.
2. Γενέσεως μθ΄ 10.

Ὁ Χριστὸς ἦταν ἡ ἐλπίδα τῶν ἀνθρώπων στοὺς χρόνους τοῦ νόμου καὶ τῆς σκιᾶς, δηλαδὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ αὐτὸς Κύριος Ἰησοῦς εἶναι καὶ ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα γιὰ νὰ ζήσει ὁ κόσμος στοὺς δικούς μας καιρούς, τὴν περίοδο τῆς χάριτος καὶ σωτηρίας.

Τὸν Κύριο Ἰησοῦ πρόσφερε ὁ Εὔσπλαγχνος καὶ Ἐλεήμων Θεός μας, γιὰ νὰ σωθοῦμε πιστεύοντας στὴν θεότητά Του, τὴν ἀκαταγώνιστη δύναμί Του, τὴν σοφία Του καὶ τὶς ἄλλες καταπληκτικὲς ἰδιότητές Του, οἱ ὁποῖες τὸν ἀναδεικνύουν ὡς τὸν μόνον σοφὸ διδάσκαλο, ἰσχυρὸ Κύριο καὶ Παντοδύναμο Θεό, γεμᾶτο ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία γιὰ τὰ συντετριμμένα ἀπὸ τὰ πάθη πλάσματά Του.

Ἐπειδὴ ὁ κόσμος, ἡ ἀνθρωπότητα, εὑρίσκεται πράγματι σὲ μία κρίσιμη καμπή. Ἐπειδὴ οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις ξεπήδησαν ἀπὸ τὰ ἐρεβώδη (ὁλοσκότεινα) καὶ καταχθόνια κατοικητήριά τους γιὰ νὰ πλανήσουν τὰ ἔθνη προβάλλοντας ψευδεῖς σωτῆρες καὶ ψευδόχριστους. Ἐπειδὴ ἔχουμε ἀνάγκη σωτηρίας καὶ καθοδηγήσεως. Γι' αὐτό, ἂς προσέλθουμε στὸν ὄντως μεγάλο προφήτη Ἡσαΐα, ὁ ὁποῖος μὲ τὶς ὑψηλὲς διδασκαλίες του γιὰ τὸν Μεσσία τὸν Λυτρωτὴ τῆς ἀνθρωπότητας ἑτοίμασε τὸν κόσμο ὁλόκληρο νὰ ἀποδεχθεῖ τὸν Λυτρωτή, ποὺ ἀπέστειλε ὁ Θεὸς καὶ νὰ ἐνστερνισθεῖ τὶς θεῖες διδασκαλίες Του, γιὰ νὰ γνωρίσει τὸν ὑπέροχο καὶ θεῖο Σωτήρα μας.

Τὴν γνωριμία μὲ τὸν θεῖο Λυτρωτὴ καὶ Σωτήρα θὰ πραγματοποιήσουμε μέσῳ τῆς ὑπέροχης καὶ γνωστῆς προφητείας *«περὶ τοῦ ὑπερφυσικοῦ παιδίου»*· *«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος»*[3]. Δηλαδή: Θὰ γεννηθεῖ *«παιδίον»* γιὰ μᾶς, υἱὸς θὰ δοθεῖ σὲ μᾶς, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία καὶ ἡ ἰσχὺς θὰ ὑπάρχουν στὸν ὦμο του, καὶ θὰ ὀνομάζεται ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης καὶ σωτήριας θείας βουλῆς, σύμβουλος θαυμαστός, Θεὸς δυνατός, ἐξουσιάζοντας τὰ πάντα μὲ δύναμι, δημιουργὸς καὶ ἀρχηγὸς εἰρήνης, πατέρας τῆς νέας ἐποχῆς.

Μὲ ἀπαράμιλλο τρόπο ὁ μέγας Ἡσαΐας παρουσιάζει τὸν θεῖο Λυτρωτὴ καὶ Σωτήρα τῆς ἀνθρωπότητας. Τὸν παρακολουθοῦμε στὴν παρουσίασι τοῦ *«μυστηριώδους παιδίου»*.

1. Τὸ πρῶτο ποὺ λέγει ὁ προφήτης εἶναι, ὅτι τὸ *«παιδίον»* γεννήθηκε γιὰ μᾶς. Μᾶς δόθηκε ὡς δῶρο. Εἶναι ἡ μεγάλη προσφορὰ τοῦ οὐράνιου Πατέρα μας. Αὐτὸς πρόσφερε τὸν Μονογενῆ Του. Αὐτὸς θυσίασε τὸν Ἀγαπητό Του, *«ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον»*[4]. Ὁ

3. Ἡσαΐου θ' 6.
4. Ἰωάν. γ' 16.

Σωτήρας εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, τῆς μεγάλης Του θείας καὶ πατρικῆς ἀγάπης σὲ μᾶς τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας καὶ τῆς ὀργῆς. Ἑορτάζουμε τὰ Χριστούγεννα. Πανηγυρίζουμε τὴν ἐκδήλωσι τῆς μεγάλης φιλανθρωπίας καὶ πρόνοιας τοῦ Θεοῦ Πατέρα μας. Ὁμολογοῦμε μαζὶ μὲ τὸν Παῦλο ὅτι «*εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;*»[5]. Δηλαδή: Ἐὰν ὁ Θεὸς εἶναι μὲ μᾶς, προστάτης μας καὶ ὑπερασπιστής μας, ποιός θὰ εἶναι ἐναντίον μας; Κανείς, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν θελήσει νὰ μᾶς βλάψει. Αὐτός, ὁ ὁποῖος δὲν λυπήθηκε αὐτὸν τὸν μονογενῆ Υἱό του, ἀλλὰ γιὰ ὅλους μας τὸν παρέδωσε σὲ θάνατο, πῶς δὲν θὰ μᾶς χαρίσει μαζὶ μὲ αὐτὸν καὶ ὅλες τὶς χάριτες, ποὺ θὰ ἀπαιτήσει ἡ σωτηρία μας;

2. Τὸ δεύτερο σπουδαῖο, ποὺ διδάσκει ὁ Προφήτης εἶναι ὅτι ἡ «*ἀρχή*», ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ «*Παιδίου*» βρίσκεται στοὺς ὤμους του. Τὸν τίμιο σταυρὸ βάστασε στοὺς ὤμους Του ὁ μοναδικὸς Κύριός μας. Ἐπάνω σ' αὐτὸν θανάτωσε αὐτὸν ποὺ μᾶς θανάτωσε, δηλαδὴ τὸν διάβολο. Ἐπάνω σ' αὐτὸν κάρφωσε τὴν ἁμαρτία τὴν ὁποία διέπραξε ὁ Ἀδάμ. Ἐπάνω σ' αὐτόν «*ἐξήλειψεν τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ*

5. Ρωμ. η' 31-32.

ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ»[6].

Δηλαδή: Ἔσβησε τελείως τὸ σὲ βάρος μας χρεωστικὸ γραμμάτιο, ποὺ εἶχε συναφθεῖ μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, τὶς ὁποῖες ἦταν ἀδύνατον νὰ τὶς τηρήσουμε, καὶ γι' αὐτὸ εἴχαμε γίνει ἔνοχοι καὶ χρεωφειλέτες στὴν θεία δικαιοσύνη. Ἦταν λοιπὸν ἐναντίον μας τὸ γραμμάτιο αὐτό, καὶ αὐτὸ ὁ Κύριος τὸ σήκωσε ἀπὸ τὸ μέσον καὶ τὸ κάρφωσε στὸν σταυρό, ὅπου μὲ τὸ αἷμα Του τὸ ἔσβησε. Ἐκεῖ στὸν σταυρὸ ἀφαίρεσε τὴν δύναμι ποὺ εἶχαν οἱ πονηρὲς ἀρχὲς καὶ ἐξουσίες καὶ τὶς διαπόμπευσε καὶ κατεντρόπιασε αὐτὲς φανερὰ ἐμπρὸς σὲ ὅλο τὸν πνευματικὸ κόσμο καὶ ἔσυρε τοὺς δαίμονες νικημένους στὸν θρίαμβο τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ πέτυχε τοῦτο μὲ τὸν σταυρό, ὁ ὁποῖος ἔγινε διὰ τοῦ Χριστοῦ θριαμβευτικὸ ἅρμα νικητοῦ.

Φιλάνθρωπε Κύριε, πόσο πολύτιμη εἶναι ἡ σωτηρία ποὺ μᾶς χάρισες. Ἀκριβή, ὅσο τὸ πανάγιο καὶ πολύτιμο αἷμα Σου, ὅσο ἡ ἀμόλυντη καὶ ἀκηλίδωτη ζωή Σου, ὅσο ἡ θεία μεγαλειότητα καὶ καταγωγή Σου.

3. Ἀλλ' ἐκεῖ ποὺ ὁ προφήτης γίνεται συνταρακτικὸς καὶ βαθυστόχαστος, εἶναι ὅταν δίνει τὸ ὄνομα τοῦ *«Παιδίου»*. *«Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐ-*

6. Κολασ. β' 14-15.

τοῦ ... ». Ὁ Λυτρωτὴς δὲν ἔχει ἕνα μόνο ὄνομα. Ἀλλὰ πολλὰ θεῖα ὀνόματα. Ὀνόματα ποὺ φανερώνουν τὰ ποικίλα χαρίσματα, τὶς ἔξοχες ἀρετές, τὰ μεγάλα καὶ φοβερὰ ἔργα Του.

α. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τό *«ὑπερφυὲς παιδίον»*, εἶναι κατὰ τὸ πρῶτο ὄνομα ὁ ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης βουλῆς (ἀποφάσεως) τοῦ Θεοῦ. Ὁ μέγας φωστήρας τῆς Καισαρείας, ὁ ἅγιος Βασίλειος μᾶς ἐξηγεῖ, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς γνώρισε τὴν ἀποκεκρυμμένη στὸν Θεὸ ἀπ' αἰώνων ἀπόφασι γιὰ τὴν ἀπολύτρωσί μας. Γράφει «*Βουλὴν οὖν ἀνθρωπίνην καταργεῖ ὁ τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγγελος καὶ λόγον ἀνθρώπινον ἀθετεῖ ὁ Θεὸς Λόγος*»[7]. Δηλαδή: Τὶς ἀνθρώπινες ἀποφάσεις καταργεῖ ὁ ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης (δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ) ἀποφάσεως καί «*Χαίρετε γάρ, φησίν, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ποῖον οὖν παιδίον ἐν τοῖς οὐρανοῖς γράφειν τὰ ὀνόματα δύναται τῶν εὐδοκίμων, ἢ περὶ οὗ ἐλέχθη, ὅτι Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, ἐκεῖνο τὸ παιδίον, ὃ οἱ μάγοι προσεκύνησαν, ἐκεῖνο, ὃ κατῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν γῆν Ἰσραήλ; Πολλῶν οὖν ἐπινοιῶν οὐσῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἕν ἐστι τῶν κατ' αὐτὸν νοουμένων καὶ τὸ παιδίον ὃ γράφει τοὺς προσερχομέ-*

7. Μεγ. Βασιλείου· ἑρμηνεία στὸ ὄγδοο κεφάλαιο τοῦ προφήτου Ἡσαΐου. P. G. 30, 484C.

νους διὰ τῆς μετανοίας τῇ τοῦ Θεοῦ ἐπιγνώσει»[8].

Δηλαδή: Διότι λέγει (ὁ Κύριος) χαίρετε ὅτι τὰ ὀνόματά σας ἔχουν γραφεῖ στοὺς οὐρανούς. Ποιὸ λοιπὸν *«Παιδίον»* μπορεῖ νὰ γράφει τὰ ὀνόματα τῶν ἐναρέτων στοὺς οὐρανοὺς ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο ἐλέχθη, ὅτι γεννήθηκε *«Παιδίον»* γιὰ χάρι σας, υἱὸς καὶ θυσιάστηκε γιὰ σᾶς, αὐτὸ εἶναι τὸ *Παιδίον*, τὸ ὁποῖο οἱ μάγοι προσκύνησαν, αὐτὸ εἶναι τὸ *Παιδίον*, τὸ ὁποῖο κατέβηκε στὴν Αἴγυπτο καὶ ἐπανῆλθε πάλι στὴν γῆ Ἰσραήλ. Πολλὰ εἶναι τὰ ὀνόματα μὲ τὰ ὁποῖα ἀποκαλεῖται ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός· ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ τὸ ὄνομα *«Παιδίον»*, τὸ ὁποῖο θὰ γράψει αὐτοὺς ποὺ προσέρχονται διὰ μετανοίας στὴν ἐπίγνωσι καὶ στὴν πίστι.

Αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως ἀγγελιαφόρος εἶναι ὁ Κύριός μας. Λέγει καὶ ὁ θειότατος καὶ ὄντως μέγιστος στὸ ὄνομα Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς στὴν β΄ ἑκατοντάδα πρὸς Θαλάσσιο, ὅτι *«μεγάλη βουλὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα εἶναι τὸ κρυμμένο στὴν σιγὴ "χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου"* (Ρωμ. ις΄ 25) *καὶ ἄγνωστο μυστήριο τῆς θείας Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖο φανέρωσε ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καθὼς τὸ πραγματοποίησε μὲ τὴν σάρκωσή Του κι ἔγινε ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης προαιώνιας βουλῆς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα. Γίνεται ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ*

8. Ἰδίου, ἑρμηνεία στὸ δέκατο κεφάλαιο. P. G. 30, 548C-549A.

Θεοῦ καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ γνώρισε τὸν λόγο τοῦ μυστηρίου καὶ ἀνυψώνεται μὲ ἔργο καὶ λόγο σὲ κάθε περίπτωση, μὲ τρόπο ἀκατανόητο, ὥσπου νὰ φθάσει σ' Ἐκεῖνον ποὺ κατέβηκε τόσο πολὺ πρὸς αὐτόν»[9].

β. Τὸ δεύτερο θεῖο καὶ μυστηριῶδες ὄνομα, ποὺ κατέχει ὁ Κύριός μας εἶναι, ὅτι ἀποτελεῖ θαυμαστὸν σύμβουλον. Ὁ Ἐμμανουήλ, ὁ Μεσσίας, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποτελεῖ τὴν ἐνσάρκωσι τῆς θείας σοφίας. *«Ἡμεῖς»*, λέγει ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, *«κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, ... Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν»*[10]. Δηλαδή: Ἐμεῖς ὅμως, κηρύττουμε τὸν Χριστό, ποὺ ἔχει σταυρωθεῖ, ... καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι Θεοῦ δύναμις, ποὺ ἀναγεννᾶ καὶ ἁγιάζει, καὶ Θεοῦ σοφία ποὺ φωτίζει κάθε πιστό.

Αὐτὸ τὸ θεῖο ὄνομα σημαίνει ἐπὶ πλέον, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μεσιτεύει γιὰ μᾶς πρὸς τὸν οὐράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα μας. Αὐτὸ ἔκανε τὸν ἀπόστολο Παῦλο νὰ διακηρύττει παρρησίᾳ καὶ νὰ ἐρωτᾶ: *«τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν· τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὅς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν»*[11]. Δηλαδή:

9. Μαξίμ. Ὁμολογητοῦ, *«Πρὸς Θαλάσσιον»*, Φιλοκαλία τ. β΄, κεφ. 23, σ. 128, ἐκδ. «Περιβόλι τῆς Παναγίας», Θεσαλονίκη 1988.

10. Α΄ Κορινθ. α΄ 23-24.

11. Ρωμ. η΄ 33-34.

Ποιός θὰ βρεθεῖ κατήγορος ἐναντίον ἐκείνων, ποὺ ὁ Θεὸς ἐξέλεξε; Ἀπολύτως κανείς. Διότι αὐτὸς ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τὶς ἁμαρτίες μας καὶ μᾶς δικαιώνει. Ποιός θὰ μᾶς κατακρίνει καὶ σὲ ποιόν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις θὰ μπορέσει νὰ σταθεῖ; Κανενός. Διότι ὁ Χριστός, καὶ ὄχι κανένας ἄλλος πέθανε γιὰ μᾶς. Ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐνθρονισμένος στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μεσιτεύει πρὸς τὸν Πατέρα Του γιὰ μᾶς.

Στὴν Ἀποκάλυψι, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης βλέπει νὰ πανηγυρίζουν οἱ Ἄγγελοι στὸν οὐρανὸ διότι *«ἐβλήθη ὁ κατήγορος»*[12] τῶν ἀδελφῶν τους (ὁ κατήγορός μας), ὁ διάβολος δηλαδή, ὁ ὁποῖος μᾶς συκοφαντοῦσε ἡμέρα καὶ νύχτα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀντὶ γι' αὐτὸν τὸν δεινὸ κατήγορό μας ἀνῆλθε στὸν οὐρανὸ ὁ Χριστός *«ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν»*[13]. Δηλαδή: Γι' αὐτὸ καὶ μπορεῖ νὰ σώζει τελείως ἐκείνους, ποὺ προσέρχονται διὰ μέσου αὐτοῦ στὸν Θεό, ἐπειδὴ ζεῖ πάντοτε γιὰ νὰ μεσιτεύει καὶ προσεύχεται γι' αὐτούς.

γ. Τρίτο μέγα ὄνομα, τὸ ὁποῖο κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ φέρει εἶναι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἰσχυρός. Αὐτὸ δηλώνει τὴν θεία παντοδυναμία τοῦ Λυτρωτὴ καὶ Σωτήρα μας. Κυρίως ὅμως *«αὐτὴν*

12. Ἀποκάλυψις ιβ΄ 10.
13. Ἑβρ. ζ΄ 25.

ταύτην τὴν θεότητά Του». Αὐτὴ εἶναι ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ πίστις τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ πίστις τῶν Συνόδων, τῶν Πατέρων, τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἐπιφανὴς ἀληθινὸς Θεός μας. Αὐτὸ διακηρύσσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος ἡ Ἁγία Γραφή. Γι' αὐτὴ τὴν πίστι δόθηκαν οἱ σκληρότατες μάχες καὶ κερδήθηκαν οἱ ὑπεροχώτερες νίκες ἀπὸ τοὺς μάρτυρες καὶ τοὺς ὁσίους τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ πίστις συντηρεῖ καὶ στηρίζει τὴν Ἐκκλησία. Αὐτὴ ἡ πίστις εἶναι ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα καὶ στήριγμά μας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Σωτήρας τοῦ κόσμου. Αὐτὴ τὴν πίστι ὀφείλουμε νὰ διακηρύττουμε ἕως τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς μας, ὅτι «*Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι*»[14].

δ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς φέρει καὶ τέταρτο ὑπέροχο καὶ θαυμαστὸ ὄνομα. Εἶναι ὁ ἐξουσιαστής. Εἶναι ὁ ὑπέρτατος Κύριος. Ἀποκαλεῖται Κύριος τῶν κυρίων καὶ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων. Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Παντοδύναμου Θεοῦ καὶ Δεσπότου «*πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων (ἀγγέλων) καὶ ἐπιγείων (ἀνθρώπων) καὶ καταχθονίων (δαιμόνων)*»[15]. Αὐτὸς εἶναι ὁ μοναδικός, ὁ ἀδιαμφισβήτητος, ὁ ἀδιαφι-

14. Α΄ Τιμ. α΄ 15.
15. Φιλιπ. β΄ 10.

λονείκητος, ὁ ἀήττητος Κύριος τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ὅλοι οἱ ἄλλοι, ὡς ἐκλείπει καπνός, θὰ ἐκλείψουν καὶ θὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ τὸ πρόσωπό Του.

ε. Κι ἀκόμη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι *«ὁ ἄρχων τῆς εἰρήνης»*. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε καὶ μᾶς ἔδωσε τὴν εἰρήνη Του. Εἶπε: «*Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν*»[16]. Δηλαδή: Φεύγω καὶ σᾶς ἀφίνω εἰρήνη. Σᾶς δίνω τὴν ἀληθινὴ καὶ βαθειὰ εἰρήνη, τὴν ὁποία ἔχω ἐγὼ καὶ τὴν ὁποία ἦλθα νὰ φέρω στὸν συνταρασσόμενο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία κόσμο. Δὲν σᾶς δίνω ἐγὼ εἰρήνη ἀπατηλὴ καὶ ἀσταθῆ σὰν αὐτὴ ποὺ δίνει ὁ κόσμος.

Διακήρυξε μεγαλόφωνα κι ὁ Παῦλος, τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν χρυσορρήμονα Ἰωάννη· «αὐτός (ὁ *Χριστός) ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν*»[17]. Τριπλὸν εἶναι τὸ εἰρηνοποιὸ ἔργο τοῦ σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρῶτον συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ἀφοῦ κατάργησε, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἁμαρτία, ἡ ὁποία θεωρεῖται πόλεμος καὶ ἔχθρα τῶν ἀνθρώπων κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἄρα ὅσοι ἁμαρτάνουν καὶ δὲν μετανοοῦν εἶναι πολέμιοι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου κατάργησε τὸν νόμο τῶν ἐντολῶν, ὁ ὁποῖος καθιστοῦσε τοὺς ἀνθρώπους ὑπόδικους στὴν ἁγιότητα καὶ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Δεύ-

16. Ἰωάν. ιδ΄ 27.
17. Ἐφεσ. β΄ 14.

τερον ὁ Χριστὸς συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ τους. Κατάργησε κάθε διαίρεσι καὶ διάκρισι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. «*Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*»[18]. Δηλαδή: Δὲν ὑπάρχουν πλέον διαφορὲς ἐθνικότητας καὶ κοινωνικῆς τάξεως καὶ φύλου. Δὲν ὑπάρχει πλέον διαφορὰ Ἰουδαίου καὶ Ἕλληνα, δὲν ὑπάρχει διάκρισις δούλου καὶ ἐλεύθερου· δὲν ὑπάρχει ἄρσεν καὶ θῆλυ. Διότι ὅλοι σεῖς γίνατε ἕνας νέος ἄνθρωπος διὰ τῆς ἑνώσεώς σας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ Χριστὸς συνήγαγε σὲ μία ποίμνη, τὴν Ἐκκλησία Του, ὅλους μας ἀδιακρίτως. Ὅλοι δικαιοῦνται τῆς σωτηρίας. Ὅλοι λαμβάνουν τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι ἔχουμε ἴσα δικαιώματα ἐνώπιον τοῦ οὐράνιου Θεοῦ καὶ Πατέρα. Μακάρι ὁ κόσμος μας, οἱ ἄρχοντές μας, ὅλοι μας νὰ μπορούσαμε νὰ ἀντιληφθοῦμε τὶς καταπληκτικὲς διαστάσεις αὐτῆς τῆς συγκλονιστικῆς πραγματικότητας, ποὺ διαμορφώθηκε ἐπάνω στὴν μεγάλη θυσία τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας. Καὶ τρίτον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς συμφιλίωσε μὲ τὸν ἑαυτό μας. Ἔπαυσε τὶς σφοδρὲς ἐπιθέσεις τῶν παθῶν, ἔσβησε «*τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα*»[19] «*τὰ καθ' ἡμῶν δολίως κινούμενα*»[20],

18. Γαλ. γ΄ 28. 1

19. Ἐφεσ. στ΄ 16.

20. Εὐχὴ πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀποδείπνου.

διέλυσε τὶς πανουργίες καὶ μηχανὲς τοῦ ἐχθροῦ. Εἰρήνευσε τὸν νοῦ μας γιὰ νὰ ἔχει θεογνωσία καὶ θεοπτία. Εἰρήνευσε τὴν καρδιά μας ἀποβάλλοντας τὰ μιαρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ποὺ εἶχαν φωλιάσει ἐκεῖ καὶ ἐκινοῦντο ἐναντίον μας.

Αὐτὴ τὴν εἰρήνη ἀνύμνησαν οἱ Ἄγγελοι στὸν θεοδίδακτο ἐκεῖνο ὕμνο ποὺ ἔψαλλαν κατὰ τὴν γέννησι τοῦ Κυρίου καὶ ἀνύμνησαν τὴν θεία δύναμι, τὴν θεία σοφία, τὴν θεία δικαιοσύνη καὶ τὴν θεία ἀγαθότητα. «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*»[21].

στ΄. Καὶ τέλος κατὰ τὸν προφήτη Ἡσαΐα, τὸν πέμπτο εὐαγγελιστὴ ἢ εὐαγγελιστὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς προσφωνεῖται καὶ εἶναι ὁ Πατέρας τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Εἶναι ὁ Πατέρας τῆς αἰώνιας ζωῆς. Εἶναι ὁ νέος Ἀδάμ. Ὁ νέος γενάρχης τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ Πατέρας τῶν πιστῶν. Κι ἀκόμα ὁ Κυβερνήτης τῆς αἰωνιότητας. Ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἔχουμε τὴν παλλιγγενεσία μας, τὴν ἀναγέννησί μας. «*Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου*»[22]. Δηλαδή: Ὁ πρῶ-

21. Λουκ. β΄ 14.

22. Α΄ Κορινθ. ιε΄ 47-49.

τος ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀπὸ τὴν γῆ, χωματένιος. Ὁ δεύτερος ἄνθρωπος εἶναι ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ μαζὶ μὲ τὴν θεία του φύσι προσέλαβε καὶ τὴν ἀνθρώπινη. Ὁποῖος ὑπῆρξε ὁ Ἀδάμ, δηλαδὴ φθαρτὸς καὶ θνητός, τέτοιοι εἶναι καὶ οἱ χωματένιοι ποὺ κατάγονται ἀπὸ αὐτόν. Εἶναι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ φθαρτοὶ καὶ θνητοί. Καὶ ὁποῖος εἶναι ὁ ἐπουράνιος Κύριος, δηλαδὴ ἄφθαρτος καὶ ἔνδοξος, τέτοιοι θὰ εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ἀνανεώνονται διὰ μέσου Αὐτοῦ καὶ γίνονται ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς φορέσαμε σὰν ἄλλο ροῦχο τὴν ὁμοιότητα τοῦ χωματένιου, δηλαδὴ τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατό του, ἔτσι θὰ φορέσουμε καὶ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ἐπουράνιου, δηλαδὴ τὴν ἀνάστασι, τὴν ἀφθαρσία καὶ τὴν ἀθανασία του.

Αὐτὸς μᾶς παρέχει τὴν αἰώνια ζωή. Δι' Αὐτοῦ γινόμαστε καινὴ κτίσις, νέος ἄνθρωπος *«κτισθεὶς κατὰ Θεόν»*[23]. Ὁ Ἴδιος διακήρυξε μὲ αὐθεντία μοναδική: «*Ἐγώ εἰμι ἡ ζωή*»[24]. Κι ἀλλοῦ: «*Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν*»[25]. Δηλαδή: Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει στὸν Υἱό, ἔχει ἀπὸ τὸν παρόντα βίο ζωὴ αἰώνια. Ἐκεῖνος δὲ ποὺ ἕνεκα τῆς ἀπιστίας του ἀπειθεῖ στὸν Υἱό, ὄχι

23. Ἐφεσ. δ' 24.
24. Ἰωάν. ιδ' 6.
25. Ἰωάν. γ' 36.

μόνο δὲν θὰ κληρονομήσει, ἀλλ' οὔτε θὰ δεῖ ποτὲ τὴν μακαρία ζωὴ καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ θὰ μένει διαπαντὸς ἐπάνω του.

Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰ ἱερὰ μυστήρια μᾶς παρέχει αὐτὴ τὴν αἰώνια ζωή. Μὲ αὐτὴ γινόμαστε *«κοινωνοὶ θείας φύσεως»*[26] καὶ μέτοχοι ζωῆς αἰωνίου. Τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρῖσμα, ἡ Θεία Μετάληψις, ἡ Ἐξομολόγησις καὶ τὰ ἄλλα μυστήρια γεννοῦν, αὐξάνουν, τρέφουν, συντηροῦν αὐτὴ τὴν θεία ζωή, τὴν ὁποία ἔχουμε διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ μυστήριο τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἀναπτύσσεται στοὺς ὑπέροχους λόγους τοῦ Ὁσίου Πατέρα μας Νικολάου τοῦ Καβάσιλα *«Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς»*[27].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὄχι μόνο Πατέρας τῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα τῶν πιστῶν, ἀλλὰ θεωρεῖται καὶ Πατέρας τῶν κτισμάτων, πλάστης δηλαδὴ καὶ ποιητὴς αὐτῶν.

Δίκαια μποροῦμε νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν γεμάτη στοργὴ καὶ ἐλπίδα προφητικὴ δέησι: *«Ἐπίστρεφον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου καὶ δόξης· ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου; ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου, ὅτι ἀνέσχου ἡμῶν; Σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν, ..., ἀλλὰ σύ, Κύριε, πατὴρ ἡμῶν· ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ'*

26. Β΄ Πέτρ. α΄ 4.

27. Ἔκδοσις Ἱ. Ἡσυχαστηρίου «Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης 2004.

ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἐστι. Τί ἐπλάνησας ἡμᾶς, Κύριε, ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου; Ἐσκλήρυνας τὰς καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε; Ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δούλους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου»[28].

Δηλαδή: Ἐπίστρεψε πάλι ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἴδε ἀπὸ τὸν ἅγιο καὶ ἔνδοξο οἶκο σου τὴν θλῖψι καὶ ταπείνωσί μας. Ποῦ εἶναι ὁ παλαιός σου ζῆλος καὶ ἡ δύναμίς σου, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπροστάτευες; Ποῦ εἶναι τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου, διότι ἄλλοτε ἔδειξες μεγάλη ἀνοχὴ σὲ μᾶς; Διότι σὺ εἶσαι ὁ πατέρας μας, ὁ κτίστης μας καὶ δημιουργὸς τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεώς μας. ... Ἀλλὰ σύ, Κύριε, εἶσαι ὁ πατέρας μας. Γλύτωσέ μας, ἐλευθέρωσέ μας· ἀνέκαθεν φέρουμε τὸ ὄνομά σου καὶ εἶναι τοῦτο γραμμένο μέσα μας, ἐπειδὴ εἴμαστε κτῆμα καὶ δική σου κληρονομία. Γιατί παρεχώρησες νὰ ἀποπλανηθοῦμε, Κύριε, ἀπὸ τὴν ὁδὸ τῶν ἐντολῶν σου; Γιατί ἐπέτρεψες νὰ σκληρυνθοῦν οἱ καρδιές μας, ὥστε νὰ μὴ σὲ φοβόμαστε; Γύρισε πάλι γιὰ μᾶς ποὺ χρηματίσαμε δοῦλοι Σου, γιὰ τὸν πληθυνθέντα σὲ φυλὲς λαό, τὸν ὁποῖο ξεχώρισες ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη ὡς κλῆρο καὶ ὡς κτῆμα σου.

Πρὸς ἕναν τέτοιον Λυτρωτὴ ἐνατένιζε ὁ προφήτης Ἡσαΐας. Ἕναν τέτοιον Λυτρωτὴ ἅγιο, δυνατό, εὔσπλαγχνο, σοφό, δίκαιο, ἀληθινό, θεῖο προσδο-

28. Ἡσ. ξγ' 15-17.

κοῦσε ἡ ἀνθρωπότητα. «*Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπε*»[29], ἕνας τέτοιος Λυτρωτὴς μᾶς ἔπρεπε. Καὶ ἕναν τέτοιον Λυτρωτὴ ἐξαπέστειλε ὁ Θεὸς στὸν κόσμο διὰ τοῦ Ὁποίου ἐλάβαμε «*πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ*»[30].

Αὐτὸν τὸν Σωτήρα καὶ Λυτρωτὴ ἀποδέχεται ἀνεπιφύλακτα ἡ Ἐκκλησία. Αὐτὸν ἂς προσκυνήσουμε, Αὐτὸν ὁ Ὁποῖος γεννήθηκε σὲ Σπήλαιο καὶ ἀνακλίθηκε σὲ Φάτνη, τὸν Χριστὸ καὶ Θεό μας.

29. Ἑβρ. ζ' 26.
30. Ρωμ. η' 15.

ΟΧΑΙΑΑCΚΩΝΩΝΙΕΡΩ·
ΙC
ΧC

Η ΥΠΕΡΦΥΗΣ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ

«*Ἐπεὶ δὲ κεφάλαιον ἑορτῆς μνήμη Θεοῦ*», κατὰ τὸν ἐργάτη τοῦ θείου κάλλους Γρηγόριο τὸν Θεολόγο, «*Θεοῦ μνημονεύσωμεν*»[1]. Ἡ μεγάλη, λαμπρὴ καὶ παμφαὴς ἑορτὴ τῶν γενεθλίων τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνακαλεῖ στὴν μνήμη μας τὴν ὑπερφυῆ εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ Πατέρα πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Τὸ δὲ περιεχόμενο αὐτῆς τῆς θείας εὐεργεσίας εἶναι κατὰ τὸν ρητορικώτατο πατέρα μας Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο αὐτό: «*Ἀντὶ δούλων ἐλευθέρους, ἀντὶ νηπίων τελείους, ἀντὶ ἀλλοτρίων κληρονόμους ἐποίησε καὶ υἱοὺς ἡ χάρις*»[2]. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν αὐτὸ οἰκουμενικὸ διδάσκαλο «*Καὶ ἦν ἡ ἑορτὴ λοιπὸν ὑπόμνησις σωτηρίας διηνεκής*»[3], καὶ γιὰ

1. Γρηγ. Θεολόγου· λθ΄ λόγος *«Εἰς τὰ Ἅγια Φῶτα»*, ΕΠΕ τ. 5, σελ. 90. ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1977.

2. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· ὁμιλία *«Εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολήν»*, ΕΠΕ τ. 20, κεφ. δ΄, σελ. 322, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1979.

3. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· λόγος α΄, ΕΠΕ τ. 35, σ. 576, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1984.

νὰ «*συνῃσθῶμεν καὶ κοινωνήσωμεν αὐτῇ (τῇ Ἐκκλησίᾳ) τῆς εὐφροσύνης*»[4], θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀναπτύξουμε, ὅσο τὸ ἐπιτρέπει ἡ δύναμίς μας, αὐτὰ ποὺ ὁ Μεγαλόδωρος καὶ πλούσιος ἐν ἐλέει Φιλάνθρωπος Θεὸς χάρισε σὲ μᾶς τοὺς δούλους Του.

1. Πνευματικὴ ἐλευθερία

Ὁ θεῖος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Παῦλος θεολογεῖ καὶ διδάσκει, ὅτι πρὶν τὴν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἴμαστε δοῦλοι κατὰ τὸ πνεῦμα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Καὶ οἱ μὲν εἰδωλολάτρες «*ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι*»[5], δηλαδὴ εἴμαστε δουλωμένοι κάτω ἀπὸ τὴν στοιχειώδη καὶ ἀνεπαρκῆ θρησκευτικὴ γνῶσι. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι «*ὑπὸ τὸν παιδαγωγὸν Νόμον*»[6] καὶ τὶς συνέπειές του. Ἀπ' αὐτὴ τὴν πνευματικὴ δουλεία τῆς ἄλογης καὶ παράλογης εἰδωλολατρείας καὶ τῆς «*κατάρας τοῦ Νόμου*»[7] μᾶς ἐλευθέρωσε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Μᾶς ὁδήγησε στὸ φῶς τῆς θεογνωσίας καὶ μᾶς ἀποκάλυψε τὸν ἀληθινὸ Θεό, τὴν Παναγία Τριάδα, μᾶς δίδαξε νὰ σεβόμαστε τὸν Ἕνα Θεὸ καὶ νὰ τηροῦμε ὅλες τὶς ἐντολές Του. Ἀφ' ἑτέρου δέ «*ἐ-*

4. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· δ΄ Κατήχησις *«Πρὸς τοὺς νεοφωτίστους καὶ εἰς τὸ ρητὸν τοῦ ἀποστόλου "εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά"*, ΕΠΕ τ. 30, σελ. 402, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1987.

5. Γαλ. δ΄ 3.

6. Γαλ. γ΄ 24.

7. Γαλ. γ΄ 10.

ξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ Νόμου τῷ τιμίῳ Αὐτοῦ αἵματι»[8] *«γενόμενος ὑπὸ Νόμον»*[9] *καί «πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην»*[10]. Αὐτῆς τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας κήρυκας καὶ διάκονος ἔγινε ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Τὴν δὲ διδασκαλία αὐτὴ ἐκθέτει, διαπραγματευόμενος αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι ἐκτενῶς στὶς μεγάλες ἐπιστολές του πρὸς Ρωμαίους καὶ Ἐφεσίους. Ὁλόκληρη δὲ ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή του εἶναι πραγματεία γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ ἐναγώνια κηρύττει πρὸς πάντας: «*Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε*»[11]. Δηλαδή· Μείνατε λοιπὸν στερεοὶ στὴν ἐλευθερία ἀπὸ τὶς τυπικὲς διατάξεις τοῦ νόμου, ἀπὸ τὴν ὁποία μᾶς ἐλευθέρωσε ὁ Χριστὸς καὶ μὴν ὑποκύπτετε πάλι σὲ ζυγὸ δουλείας.

2. Τὴν τελειότητα

Μὲ τὴν ἔνσαρκο οἰκονομία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνυψωθήκαμε ἀπὸ τὴν νηπιώδη πνευματικὴ κατάστασι σ' αὐτὴ τῆς τελειότητας. Ὁ Θεὸς μᾶς κατέστησε ἱκανοὺς νὰ ἀκούσουμε τὰ ἀνήκουστα καὶ νὰ δεχθοῦμε *τὶς ἀποκαλύψεις τῶν οὐρανίων μυστηρίων*. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς δὲν χάρισε στὸν

8. Γαλ. γ΄ 13, Α΄ Πέτρ. α΄ 19.
9. Γαλ. δ΄ 4.
10. Ματθ. γ΄ 15.
11. Γαλ. ε΄ 1.

ἀόρατο πνευματικὸ κόσμο τῶν ἀγαθῶν νοερῶν πνευμάτων *«ἡμῖν ἐγκεχείρισται»*. Διδάσκοντας ὁ Κύριος τοὺς δώδεκα Μαθητές Του εἶπε, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς ὅλους τοὺς τελείους: «*Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ... Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσι καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν*»[12].

Δηλαδή: Σὲ σᾶς δόθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ ὡς χάρις, νὰ μάθετε τὶς μυστηριώδεις ἀλήθειες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. ... Τὰ δικά σας ὅμως πνευματικὰ μάτια εἶναι ἄξια μακαρισμοῦ διότι βλέπουν, καθὼς μακάρια εἶναι καὶ τὰ αὐτιὰ τῶν ψυχῶν σας, διότι ἀκούουν. ... Καὶ εἶναι οἱ πνευματικές σας αἰσθήσεις μακάριες, διότι ἀληθινὰ σᾶς λέγω, ὅτι πολλοὶ προφῆτες καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν νὰ δοῦν αὐτὰ ποὺ βλέπετε ἐσεῖς καὶ δὲν ἀξιώθηκαν νὰ τὰ δοῦν· ἐπεθύμησαν καὶ νὰ ἀκούσουν αὐτὰ ποὺ ἀκοῦτε ἐσεῖς καὶ δὲν τὰ ἄκουσαν, διότι ἔζησαν σὲ χρόνους προγενέστερους καὶ δὲν πρόφθασαν νὰ δοῦν τὴν ἐπὶ γῆς παρουσία μου.

Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Μαθητές Του κατανοοῦντες τὴν θεία διδασκαλία Του καὶ τὰ σωτηριώδη διδάγματά Του εἶπαν πρὸς Αὐτὸν τὸν Σωτήρα: «*Ἴδε νῦν παρ-*

12. Ματθ. ιγ' 11, 16-17.

ρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. Ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες»[13].

Δηλαδή: Νά, τώρα μιλᾶς καθαρὰ καὶ δὲν λέγεις τίποτε συνεσκιασμένο καὶ ἀσαφές. Τώρα ποὺ χωρὶς νὰ σοῦ πεῖ κανεὶς τίποτε, γνώρισες τὶς ἀπορίες μας καὶ τοὺς μυστικοὺς διαλογισμούς μας, πληροφορούμαστε καὶ ἐμεῖς ὅτι τὰ ξέρεις ὅλα καὶ αὐτὲς ἀκόμη τὶς ἀπόκρυφες σκέψεις τῶν ἀνθρώπων· καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ σὲ ρωτᾶ κάποιος, ἀλλὰ τὸν προλαμβάνεις καὶ δίνεις ἀπόκρισι στὶς ἀπορίες του. Λόγῳ τῆς ὑπερφυσικῆς αὐτῆς γνώσεώς σου, πιστεύουμε ὅτι κατάγεσαι ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀπεστάλης στὸν κόσμο.

Τέλεια ἐπικοινωνία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀκούουν καὶ ἀντιλαμβάνονται. Ἐκεῖνος ἐνεργεῖ καὶ οἱ ἄνθρωποι κατανοοῦν πλήρως. Ὁ Θεὸς ἐξηγεῖται, ἀποκαλύπτεται καὶ οἱ ἄνθρωποι κατανοοῦν. Θαυμάζουν τὴν σοφία, τὴν δύναμι, τὴν ἀγαθότητα, τὴν δικαιοσύνη "τοῦ παραγενομένου στὰ καθ' ἡμᾶς Θεοῦ". Ἀποκορύφωμα δὲ καὶ ἐπιστέγασμα τῆς θείας αὐτῆς κοινωνίας Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἕνωσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ. Κατὰ δὲ τὸ πετεινὸ τοῦ νοητοῦ οὐρανοῦ τὸν ἅγιο Νικόλαο τὸν Καβάσιλα,

13. Ἰωάν. ιϛ' 29-30.

τὸν Θεσσαλονικέα, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀνάκρασις[14], συνουσία[15] (ἕνωσις) κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου. Προϋπόθεσις δὲ αὐτῆς τῆς ἀνακράσεως καὶ ἑνώσεως εἶναι ἡ πνευματικὴ ἐνηλικίωσις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τελειότητά του[16] γιὰ νὰ μὴν τυφλωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀπαστράπτουσα θεία λαμπρότητα καὶ ἐκπέσει τοῦ φωτὸς αὐτὸς ποὺ εἶναι σκοτισμένος, κατὰ τό· «*Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*»[17]. Δηλαδή: Κανεὶς δὲν ἔχει ἰδεῖ ποτὲ τὸν Θεόν. Καὶ τό· «*οὐ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται*»[18]. Δηλαδή· Δὲν θὰ μπορέσεις νὰ δεῖς τὸ πρόσωπό μου. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δεῖ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπό μου καὶ νὰ ζήσει.

3. Τὴν θεία υἱοθεσία

Ὁ ἄνθρωπος πρὶν τὴν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ

14. Νικολ. Καβάσιλα· λόγος *«εἰς τὴν Ὑπερένδοξον τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου Γέννησιν»*, «Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ» σ. 44-45, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας 1974.

15. Νικολ. Καβάσιλα· λόγος «*εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας*», «Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ» σελ. 124, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας 1974.

16. «*Μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ*» Ἐφεσ. δ΄ 13. Δηλαδή· Ἔτσι θὰ καταλήξουμε ὅλοι στὴν ἑνότητα ποὺ δίνει ἡ πίστι κι ἡ βαθιὰ ἐπίγνωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ γίνουμε ὥριμοι καὶ θὰ φτάσουμε στὴν τελειότητα ποὺ μέτρο της εἶναι ὁ Χριστός.

17. Ἰωάν. α΄ 18.

18. Ἐξόδου λγ΄ 20.

Θεοῦ συμπεριφερόταν μὲ ἐχθρότητα πρὸς τὸν Θεό. Ἦταν ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἔπραττε τὴν ἁμαρτία καὶ δὲν τηροῦσε τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ. Ἦταν δὲ τελείως ἀποξενωμένος ἀπὸ ὅ,τι εἶχε σχέσι μὲ τὸν Θεό. Ἐχθρὸς καὶ ξένος πρὸς τὸν Θεό. Αὐτὴ τὴν ἀπελπιστικὴ γιὰ μᾶς κατάστασι ἀνέτρεψε ὁ σαρκωθεὶς Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Μᾶς χάρισε τὴν υἱοθεσία. Αὐτὸ δὲ ὁ Θεὸς τὸ ἔπραξε ὄχι διότι μᾶς τὸ χρεωστοῦσε, οὔτε ἀπὸ ἀνάγκη ἢ βία, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζουμε καὶ νὰ τὸ δικαιούμεθα, «*Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, ... Θεοῦ τὸ δῶρον*»[19] Δηλαδή: Καὶ εἶναι ὄντως ὑπερβολικὸς ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Διότι ἡ σωτηρία σας εἶναι Θεοῦ δωρεά.

Θεολογεῖ ὁ θεατὴς τῶν ἀρρήτων θεῖος ἀπόστολος Παῦλος: «*Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, ... ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν*»[20].

Δηλαδή: Ὅταν ὅμως συμπληρώθηκε ὁ χρόνος, ποὺ εἶχε ὁρίσει ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ, ἐξαπέστειλε ὁ Θεὸς τὸν Υἱό Του στὸν κόσμο, ... γιὰ νὰ λάβουμε τὴν υἱοθεσία ποὺ ὁ Θεὸς μᾶς εἶχε ὑποσχεθεῖ.

Διευκρινίζει δὲ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅτι ὁ Παῦλος καλῶς εἶπεν “ἀπολάβωμεν” δεικνὺς ὀφειλομένην (τὴν υἱοθεσίαν). «*Ἄνωθεν γὰρ ἐπηγγείλατο, καθὼς διὰ πολλῶν καὶ αὐτὸς ἔδειξε*

19. Ἐφεσ. β΄ 8.
20. Γαλ. δ΄ 4-5.

πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ὑπὲρ τούτων ἐπαγγελίας γενομένας»[21]. Δηλαδή· Διότι ἄνωθεν εἶχε ὑποσχεθεῖ, ὅπως καὶ ἔδειξε ὁ ἴδιος διὰ πολλῶν ὅτι ἐδόθησαν γι' αὐτὰ ὑποσχέσεις στὸν Ἀβραάμ. Καὶ συνεχίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μετετράπημεν ἀπὸ ἐχθροὶ καὶ ξένοι τοῦ Θεοῦ εἰς υἱούς «*εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ»*[22].

Δηλαδή: Ἐὰν εἴμαστε τέκνα, κατὰ φυσικὸ λόγο εἴμαστε καὶ κληρονόμοι. Κληρονόμοι δὲ τοῦ Θεοῦ ὡς πατέρα μας, συγκληρονόμοι δὲ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀδελφοῦ μας.

Τὴν θεία υἱοθεσία πραγματοποιεῖ καὶ ἀπεργάζεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. «*Ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ*»[23] ὑψηγορεῖ καὶ ἐξηγεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Δηλαδή: Λάβατε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα φρόνημα καὶ διάθεσι κατὰ χάριν υἱῶν, μὲ τὸ θάρρος δέ, ποὺ μᾶς ἐμπνέει τὸ φρόνημα τοῦτο, φωνάζουμε πρὸς τὸν Θεὸ μὲ πόθο καὶ παρρησία: Ἀββᾶ ὁ Πατήρ.

Καὶ πάλι λέγει γιὰ τὸ πῶς ἔχουμε αὐτὴ τὴν βεβαιότητα τῆς θείας υἱοθεσίας: «*Ὅτι δέ ἐστε υἱοί,*

21. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· *«Ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολήν»*, ΕΠΕ κεφ. δ΄, τόμ. 20, σελ. 322, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1979.

22. Ρωμ. η΄ 17.

23. Ρωμ. η΄ 15.

ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ»[24]. Δηλαδή: Διότι δὲ εἶστε υἱοὶ τοῦ ἐπουρανίου Πατρός, γι' αὐτὸ ἐξαπέστειλε ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ Του στὶς καρδιές σας, τὸ ὁποῖο δίνει τὴν πληροφορία καὶ τὴν παρρησία νὰ ἀπευθύνεσθε στὸν Θεὸ μὲ τὴν κραυγὴ καὶ ἐπίκλησι: Ἀββᾶ, δηλαδὴ πατέρα.

Εἶναι πράγματι ἀσύλληπτο τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς. Στοχάζεται ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρῶτος θεολόγος, ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: «*Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ Πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν. ... Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι*»[25]. Δηλαδή: Ἴδετε, πόσο μεγάλη καὶ θαυμαστὴ ἀγάπη μᾶς ἔχει δώσει ὁ Πατήρ, ὥστε νὰ ὀνομασθοῦμε τέκνα Θεοῦ. ... Ἀγαπητοί, τώρα εἴμαστε τέκνα Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν φανερώθηκε ἀκόμη, τί θὰ εἴμαστε στὸ μέλλον. Γνωρίζουμε ὅμως, ὅτι ἂν φανερωθεῖ ὁ Χριστός, θὰ γίνουμε ὅμοιοί Του κατὰ τὴν δόξα, διότι θὰ τὸν δοῦμε ὅπως εἶναι, στὴν κατάστασι τῆς θείας δόξας.

Μὲ τὴν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ ὑπάρξει καὶ νὰ ζήσει μὲ τὸν τρόπο τοῦ ἀν-

24. Γαλ. δ΄ 6.
25. Α΄ Ἰωάννου γ΄ 1-2.

θρώπου, γιὰ νὰ μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπάρξει καὶ νὰ ζήσει μὲ τὸν τρόπο τοῦ Θεοῦ.

«... ἄσαρκος γὰρ ὢν, ἐσαρκώθη ἐκών·
καὶ γέγονεν ὁ Ὤν, ὃ οὐκ ἦν δι' ἡμᾶς·
καὶ μὴ ἐκστὰς τῆς φύσεως,
μετέσχε τοῦ ἡμετέρου φυράματος ...»[26].

Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα πρέπει στοὺς αἰῶνες.

26. Κάθισμα ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου τῶν Χριστουγέννων μετὰ τὸν Πολυέλεο.

Η ΤΡΙΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΣΑΡΚΩΣΕΩΣ

«Θεὸς τὸ τεχθέν, ἡ δὲ Μήτηρ Παρθένος.
Τί μεῖζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἡ κτίσις;»[1].

Διαλεγομένη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν σύγχρονο κόσμο κηρύττει τὴν ὑπόθεσι τῆς μεγάλης Δεσποτικῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ συγκαλεῖ ὅλους νὰ χαροῦν καὶ νὰ εὐφρανθοῦν· *«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν»*[2]. Συγχρόνως ὅμως προσεύχεται κάμπτουσα τὰ γόνατα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ὁ ὁποῖος δίνει ζωὴ καὶ ὕπαρξι σὲ ὅλα τὰ ὄντα, οὐράνια καὶ ἐπίγεια νὰ μπορέσουμε μαζὶ μὲ ὁλόκληρο τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ νὰ συλλάβουμε ποιὸ εἶναι τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος, τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας καὶ νὰ γνωρίσουμε τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ξεπερνάει κάθε ἀνθρώπινη γνῶσι. *«Ἐξισχύσωμεν κατα-*

1. Στίχοι στὸ Συναξάρι τῆς ΚΕ΄ Δεκεμβρίου.
2. Ἡσαΐου θ΄ 6.

λαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῶμεν εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ»[3].

Δηλαδή: Γιὰ νὰ μπορέσουμε μαζὶ μὲ ὁλόκληρο τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ νὰ συλλάβουμε ποιὸ εἶναι τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας, καὶ νὰ γνωρίσουμε τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ξεπερνάει κάθε ἀνθρώπινη γνῶσι. Ἔτσι θὰ γεμίσει ἡ ζωή μας μὲ τὴν πλούσια χάρι τοῦ Θεοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ Χριστιανοὶ ἑορτάζουμε τὰ λυτρωτικὰ καὶ σωτηριώδη γιὰ μᾶς γεγονότα τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας μας μὲ ἔννοιες ἱερὲς καὶ σκέψεις θεοπρεπεῖς, σπουδάζουμε στοὺς μεγάλους διδασκάλους μας τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους, τοὺς αὐτόπτες καὶ ὑπηρέτες τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοὺς λαβόντες *«οὐρανίων μυστηρίων ἀποκάλυψιν»*[4], γιὰ νὰ μάθουμε ἀπὸ ἐκείνους τήν *«ἄγνωστον γνῶσιν»*[5] καὶ νὰ φωτισθοῦμε στὴν διάνοιά μας. Ὁ θειότατος ἀπόστολος Παῦλος ὁ οὐρανοβάμων, θεολογώντας γιὰ τὸ μυστήριο τῆς σαρκώσεως γράφει: *«Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγὸν ἡγήσατο τῷ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε*

3. Ἐφεσ. γ΄ 18-19.
4. Πρβλ. Ματθ. ιγ΄ 11.
5. Ἀπὸ τὸν Γ΄ Οἶκο τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου.

μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος»[6]. Δηλαδή: Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἂν καὶ ἦταν Θεός, δὲν θεώρησε τὴν ἰσότητά του μὲ τὸν Θεὸ ἀποτέλεσμα ἁρπαγῆς, ἀλλὰ τὰ ἀπαρνήθηκε ὅλα, πῆρε δούλου μορφὴ κι ἔγινε ἄνθρωπος. Σ' αὐτὰ θὰ προσθέσουμε καὶ τοὺς λόγους τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων, τοῦ Πέτρου: «*τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς*»[7]. Δηλαδή: Ἔτσι μᾶς δώρησε τὶς πιὸ πολύτιμες καὶ τὶς πιὸ μεγάλες ὑποσχέσεις, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ γίνετε μέτοχοι τῆς θείας φύσεως, ἀφοῦ ἀπαλλαγεῖτε ἀπὸ τὴν διαφθορὰ τοῦ κόσμου, τὴν ὁποία προκαλεῖ ἡ ἐφάμαρτος ἐπιθυμία.

Ἀπὸ τὰ ἀποστολικὰ αὐτὰ λόγια θὰ μπορούσαμε νὰ συνθέσουμε μιὰ τριλογία, τὴν ἱερὰ τριλογία τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως.

Α. Αὐταπάρνησις

Τὸ πρῶτο στοιχεῖο τῆς θεολογικῆς τριλογίας τῆς σαρκώσεως ἀναφέρεται στὴν ταπείνωσι ἢ κένωσι τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὴν προαιώνιο ὕπαρξί Του, τὴν κατάστασι τῆς δόξας Του, πρὶν σαρκωθεῖ καὶ ζήσει στὴν γῆ ὡς ἄνθρωπος, ὑπῆρχε μὲ τὴν μορφὴ τοῦ Θεοῦ. Ἦταν Θεὸς προαιώνιος, ἄναρχος καὶ δημιουργὸς ὅλου τοῦ κόσμου.

6. Φιλιπ. β' 6-7.
7. Β' Πέτρ. α' 4.

Διαβάζουμε στὸ βιβλίο τῶν Παροιμιῶν, ὅπου ὁμιλεῖ ὁ Υἱὸς ὡς προσωποποιημένη Σοφία: «*Καὶ πρὸ τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, πρὸ τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾷ με. Κύριος ἐποίησε χώρας καὶ ἀοικήτους καὶ ἄκρα οἰκούμενα τῆς ὑπ᾽ οὐρανόν. ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρήμην αὐτῷ, καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ᾽ ἀνέμων· ἡνίκα ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη, καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς ὑπ᾽ οὐρανὸν καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἤμην παρ᾽ αὐτῷ ἁρμόζουσα. ἐγὼ ἤμην ᾗ προσέχαιρε, καθ᾽ ἡμέραν δὲ εὐφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ*»[8].

Δηλαδή: Καὶ προτοῦ ἀκόμη νὰ δημιουργήσει τὶς θάλασσες καὶ τοὺς ὠκεανούς, καὶ προτοῦ ἀρχίσουν ἀκόμη οἱ πηγὲς νὰ ἀναβλύζουν νερό, καὶ προτοῦ ἀκόμη βάλει στὴν θέσι τους καὶ στερεώσει τὰ ὑψηλὰ ὄρη, προτήτερα ἀπὸ ὅλα τὰ βουνά, μὲ ἐγέννησε ἀχρόνως. Ὁ Κύριος ἔκαμε τὶς χῶρες, ποὺ κατοικοῦνται, καθὼς καὶ τοὺς ἀκατοικήτους τόπους καὶ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανό, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι κατοικημένα. Ὅταν κατασκεύαζε τὸν οὐρανὸ μὲ ὅλα, ὅσα ὑπάρχουν σ᾽ αὐτόν, ἤμουν μαζί του (διαιωνίζουσα), καθὼς ἐπίσης καὶ ὅταν ὅριζε καὶ στήριζε τὸν θρόνο Του ἐπάνω στοὺς ἀνέμους. Ὅταν στερεοποιοῦσε καὶ ἔκανε ἰ-

8. Παροιμιῶν η′ 24-30.

σχυρὰ τὰ ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας νέφη, γιὰ νὰ κρατοῦν ὠκεανοὺς ὑδάτων, καὶ ὅταν κατασφάλιζε κατάλληλα τὰ ἐπίγεια ὑδραγωγεῖα, καὶ ὅταν ἔκανε ἰσχυρὰ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐγὼ (ἡ Σοφία) βρισκόμουν στὸ πλευρό του καὶ ἐγώ συναρμολογοῦσα μὲ ἁρμονία καὶ τάξι τὰ ὄντα, ὡς ἀρχιτεχνίτης. Γιὰ μένα ἔχαιρε ὁ Πατέρας εὑρισκόμενος πολὺ πλησίον μου. Διαπαντὸς δὲ καὶ ἐγὼ κατὰ τὶς ἕξι ἡμέρες τῆς δημιουργίας χαιρόμουν μὲ τὸν Πατέρα μου καὶ δοκίμαζα ἀνέκφραστη ἀγαλλίασι, διότι ἔβλεπα νὰ συντελεῖται βαθμιαῖα τὸ καλὸ *λίαν ἔργον* τῆς δημιουργίας.

Στὴν ἔνδοξη κατάστασι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πρὶν σαρκωθεῖ, ἀναφέρονται οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι Ἰωάννης καὶ Παῦλος. Γράφει ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς καὶ θεολόγος: «*Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων*»[9].

Δηλαδή: Κατὰ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας ὑπῆρχε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα ὡς ἄπειρος καὶ ζωντανὸς Λόγος ἀπὸ ἄπειρο καὶ πάνσοφο Νοῦ. Καὶ ὁ Λόγος, ὡς δεύτερο πρόσωπο τῆς θεότητας, ὑπῆρχε ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἦταν πάντοτε πολὺ πλησίον πρὸς Αὐτόν. Καὶ ἦταν Θεὸς τέλειος ὁ Λόγος. Αὐτὸς ὑπῆρχε ἑνωμένος μὲ τὸν

9. Ἰωάν. α' 1-4.

Θεό. Ὅλα τὰ δημιουργήματα ἔγιναν μὲ τὴν συνεργασία Του μὲ τὸν Πατέρα καὶ χωρὶς αὐτοῦ δὲν ἔγινε οὔτε τὸ παραμικρὸ ἀπὸ ὅσα ἔχουν γίνει. Εἶχε μέσα Του ζωή, καὶ αὐτὸς ὡς πηγὴ τῆς ζωῆς δημιούργησε καὶ συντηρεῖ κάθε ζωή. Γιὰ τοὺς λογικοὺς δὲ ἀνθρώπους ἦταν ἐξ ἀρχῆς τὸ πνευματικὸ φῶς, ποὺ φωτίζει τὸν νοῦ τους καὶ τοὺς ὁδηγεῖ στὴν ἀλήθεια.

Ὕμνησε τὸν προαιώνιο Λόγο καὶ ὁ Παῦλος γράφοντας πρὸς Κολασσαεῖς: «*Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι*»[10].

Δηλαδή: Αὐτὸς ὁ Υἱὸς εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν βλέπεται μὲ τοὺς σωματικοὺς ὀφθαλμούς. Εἶναι ἀκόμη πρωτότοκος, ποὺ δὲν ἐκτίσθηκε, ἀλλὰ γεννήθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴν οὐσία τοῦ Πατρὸς προτοῦ νὰ δημιουργηθοῦν ὅλα τὰ κτίσματα. Ναί· γεννήθηκε προτοῦ νὰ δημιουργηθεῖ ὁ κόσμος. Διότι δι᾽ αὐτοῦ ἐκτίσθηκαν πάντα, ὅσα δηλαδὴ ὑπάρχουν

10. Κολασ. α′ 15-19.

στοὺς οὐρανοὺς καὶ ὅσα εἶναι στὴν γῆ· ἐκεῖνα ποὺ βλέπονται μὲ τὰ μάτια τοῦ σώματος καὶ ἐκεῖνα ποὺ δὲν βλέπονται καὶ εἶναι ἀόρατα· εἴτε τὰ ἀόρατα αὐτὰ εἶναι οἱ θρόνοι, εἴτε εἶναι οἱ κυριότητες, εἴτε εἶναι οἱ ἀρχές, εἴτε εἶναι οἱ ἐξουσίες, ὅλα ἐν γένει τὰ οὐράνια τάγματα τῶν ἀγγέλων δι' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἔχουν κτισθεῖ· ἀπὸ Αὐτὸν ἔλαβαν τὴν ὕπαρξι καὶ δι' αὐτοῦ θὰ τελειοποιηθοῦν. Καὶ αὐτὸς ὑπάρχει προτήτερα ἀπὸ ὅλα, καὶ ὅλα ἀπὸ αὐτὸν συγκρατοῦνται καὶ διατηροῦνται στὴν ὕπαρξι καὶ κυβερνῶνται. Καὶ αὐτός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὰ πάντα συγκρατοῦνται εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, δηλαδὴ τῆς ἐκκλησίας· ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ ἱδρυτὴς αὐτῆς, ὁ πρῶτος ποὺ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, γιὰ νὰ γίνει αὐτὸς καὶ κατὰ τὴν ἀνθρώπινη φύσι του πρωτεύων σὲ ὅλα· πρῶτος δηλαδή καί *«ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει»*. Τοῦ πρέπει δὲ νὰ πρωτεύει σὲ ὅλα, διότι μέσα σ' αὐτὸν εὐαρεστήθηκε νὰ κατοικήσει σὰν σὲ ναὸ ὁλόκληρη ἡ θεία φύσις.

Γράφει δὲ καὶ πρὸς Ἑβραίους: «*ὁ Θεός ..., ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ*»[11]. Δηλαδή: Ὁ Θεός ..., κατὰ τὶς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες, ποὺ

11. Ἑβρ. α' 1-3.

πῆρε τέλος ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, μᾶς ὁμίλησε διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ, τὸν ὁποῖο κατέστησε κληρονόμο καὶ κύριο ὅλων τῶν κτισμάτων, δι' αὐτοῦ δὲ δημιούργησε καὶ ὅλα ὅσα ἔγιναν ἐν χρόνῳ. Αὐτὸς ὑπῆρχε πρὸ τῆς δημιουργίας λαμπρὰ ἀκτινοβολία τῆς ἔνδοξης φύσεως τοῦ Πατρός. Ἦταν λοιπὸν φῶς ἐκ φωτὸς καὶ συνάναρχος μὲ τὸν Πατέρα, ἀφοῦ ὁ Πατὴρ πάντοτε ἀκτινοβολοῦσε. Ἦταν ἀκόμη καὶ ἀκριβὲς ἀποτύπωμα καὶ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς οὐσίας τοῦ Πατρός, ἴσος δηλαδὴ καὶ ἀπαράλλακτος πρὸς τὸν Πατέρα. Καὶ κυβερνᾶ τὰ πάντα μὲ τὸν παντοδύναμο λόγο Του.

Στὴν προαιώνια ἔνδοξη κατάστασί Του ἀναφέρθηκε πολλάκις ὁ Κύριος στοὺς τελευταίους λόγους τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του ὅπως: «*Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί*»[12].

Δηλαδή: Καὶ τώρα, ὅταν ἡ ἐπὶ γῆς ἀποστολή μου ἦλθε εἰς πέρας, ἀνάδειξόν με διὰ τῆς ἀναστάσεως καὶ ἀναλήψεώς μου αἰώνιο ἀρχιερέα καὶ δόξασόν με καὶ σύ, πάτερ, πλησίον σου, μὲ τὴν δόξα τὴν ὁποία εἶχα κοντά σου πρὸ τοῦ νὰ δημιουργηθεῖ ὁ κόσμος.

Ὡστόσο ὅλα αὐτὰ τὰ μεγαλεῖα τὰ ἀρνήθηκε. Κι ἔγινε θνητὸς ἄνθρωπος ὁ ἀθάνατος. Μετέλαβε σαρκὸς καὶ αἵματος Αὐτὸς ποὺ εἶπε στὴν Σαμαρείτιδα ὅτι «*πνεῦμα ὁ Θεός*»[13].

12. Ἰωάν. ιζ' 5.
13. Ἰωάν. δ' 24.

Β΄. Πρόσληψις

Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔγινε ἄνθρωπος. Προσέλαβε τὴν πτωχὴ ἄδοξη καὶ ἔρημη φύσι μας γιὰ νὰ τῆς δώσει τιμή, δόξα, ἀθανασία, ἐλευθερία, ἁγιασμό, νὰ τὴν ἀνεβάσει στὴν κατάστασι τῆς θεότητας. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχει αὐτὸ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνανθρώπησε. «*Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ... Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι*»[14].

Δηλαδή: Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ ἔχουν συμμετάσχει ὅλα τῆς ἀσθενοῦς καὶ φθαρτῆς ἀνθρώπινης φύσεως, γιὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς παρομοίως μετέσχε τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ ἀληθῶς ἐνανθρώπησε, ... Ὤφειλε λοιπόν, προκειμένου νὰ βοηθήσει ἀνθρώπους, νὰ ἐξομοιωθεῖ καθ' ὅλα πρὸς τοὺς ἀδελφούς του αὐτούς.

Ὅπως τὸ προηγούμενο θέμα ἔτσι κι αὐτὸ τῆς προσλήψεως τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἀπὸ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα θέματα τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας, ἀφοῦ ἀναφέρεται ἀμέσως στὴν ὑπόθεσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας μας.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ προσέλαβε πλήρη, τελεία καὶ γνήσια ἀνθρώπινη φύσι, ἀναμάρτητη, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἁμάρ-

14. Ἑβρ. β΄ 14, 17.

τημα, γι' αὐτὸ ἐξάλλου γεννήθηκε ἐκ Παρθένου Μητρός, καὶ ἔγινε ὅπως ἐμεῖς, ἐκτὸς τῆς ἁμαρτίας. Εἶχε ψυχὴ καὶ σῶμα, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Δὲν εἶχε ἁμαρτωλὰ πάθη, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπο ἄξιο κατακρίσεως καὶ τιμωρίας. Εἶχε δὲ ὅλα τὰ ἀδιάβλητα πάθη, πείνα, δίψα, κόπωσι, ἱδρῶτα κλπ. γιὰ νὰ πιστοποιοῦν ὅτι ἂν καὶ διέφερε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἀφοῦ ἦταν «*ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν*»[15], ἐντούτοις ἦταν πραγματικὸς καὶ αὐθεντικὸς ἄνθρωπος.

Ἐκεῖνο ὅμως μὲ τὸ ὁποῖο κορύφωσε τὴν ἐνέργειά Του αὐτὴ ὁ Θεὸς Λόγος εἶναι, ὅτι προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύσι καὶ συμμερίσθηκε τὴν θέσι καὶ ἦλθε στὴν κατάστασι τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων, ὁ ἀναμάρτητος, Αὐτὸς ποὺ ἁμαρτία δὲν διέπραξε. Αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς συλλογισμοὺς διαβάζουμε στὸ κεφάλαιο ε΄, στίχους 5-11, στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Γ΄. Μετάδοσις

Μὲ τὴν αὐταπάρνησί Του ὁ Θεὸς Λόγος καὶ τὴν πρόσληψι τῆς φύσεώς μας, μᾶς μετέδωσε τὶς τελειότητες τῆς θείας φύσεως καὶ μᾶς μετέφερε στὴν κατάστασι, στὴν ὁποία ζεῖ καὶ ὑπάρχει ἡ μακαρία φύσις τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος. Ποιές εἶναι αὐτὲς οἱ τελειότητες: ἡ ἁγιότης, ἡ σοφία, ἡ δικαιοσύνη, ἡ παντοδυναμία, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀθανασία, ἡ

15. Ἑβρ. ζ΄ 26.

μακαριότης, ἡ ἀφθαρσία καὶ ὅλες οἱ φυσικὲς ἰδιότητες τῆς Παναγίας Τριάδος.

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τῆς θείας οὐσίας ἀποτέλεσε τὸ θέμα τοῦ ἡσυχασμοῦ τὸν 14ο αἰώνα. Αὐτὸ λέμε μόνο, ὅτι σ' αὐτὲς μετέχουν οἱ *«σφόδρα κεκαθαρμένοι»*. Κοινωνοῦντες δὲ τῶν φυσικῶν τελειοτήτων τοῦ Θεοῦ θεοῦνται, καὶ γίνονται θεοὶ κατὰ χάριν. Ἡ δὲ κοινωνία αὐτὴ γίνεται κατὰ συγκατάβασι Θεοῦ. Μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς νὰ κοινωνοῦμε μαζί Του καὶ νὰ ἑνούμεθα μὲ Αὐτόν.

Ὁ δὲ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς θεολογεῖ: «Ὁ Θεὸς μᾶς ἔπλασε γιὰ νὰ γίνουμε κοινωνοὶ τῆς θείας φύσεως καὶ μέτοχοι τῆς αἰωνιότητάς Του, καὶ νὰ φανοῦμε ὅμοιοι μὲ Αὐτόν, θεούμενοι μέσω τῆς θείας Χάριτος. Γιὰ τὴν θέωσι αὐτὴ συστάθηκαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν τὰ ὄντα, καὶ γι' αὐτὴν τὰ μὴ ὄντα καρποφόρησαν καὶ γέννησαν τὰ ὄντα»[16].

«Ἡμεῖς δὲ ἀκαταπαύστως βοῶμεν·
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

16. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ· Φιλοκαλία, *«Γ΄ ἑκατοντάδα τῶν θεολογικῶν»*, τ. Β΄, κεφ. μβ΄, σελ. 155, ἐκδ. «Τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας» 1985[1].

«Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΞ ΕΓΕΝΕΤΟ»
ΗΓΟΥΝ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΡΚΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ

«*Πάντων οὖν σκιρτώντων, σκιρτῆσαι θέλω κἀγώ, χορεῦσαι βούλομαι, πανηγυρίσαι θέλω· χορεύω δὲ οὐ κιθάραν πλήττων, οὐ θυρσὸν κινῶν, οὐκ αὐλοὺς ἔχων, οὐ δᾷδας ἅπτων, ἀλλ᾽ ἀντὶ μουσικῶν ὀργάνων τὰ τοῦ Χριστοῦ σπάργανα φέρων. Αὐτά γάρ μοι ἐλπίς, αὐτά μοι ζωή, αὐτά μοι σωτηρία, αὐτά μοι αὐλός, αὐτά μοι κιθάρα. Διὸ καὶ αὐτὰ ἔρχομαι φέρων, ἵνα τῇ αὐτῶν δυνάμει ἰσχὺν λόγων λαβὼν μετ᾽ ἀγγέλων εἴπω: “Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ” μετὰ δὲ ποιμένων: “Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία”. Σήμερον ὁ γεννηθεὶς ἀρρήτως ἐκ Πατρός, ἐκ Παρθένου τίκτεται, ἀφράστως δι᾽ ἐμέ*»[1].

Δηλαδή: Ἀφοῦ λοιπὸν ὅλοι σκιρτοῦν ἀπὸ χαρά,

1. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· β΄ λόγος *«Εἰς τὸ Γενέθλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ»*, ΕΠΕ τ. 35, σελ. 466, ἐκδ. «Γρηγόριος Παλαμᾶς» Θεσσαλονίκη 1984.

θέλω καὶ ἐγὼ νὰ σκιρτήσω, θέλω νὰ χορέψω, θέλω νὰ πανηγυρίσω· καὶ χορεύω ὄχι παίζοντας κιθάρα, οὔτε σείοντας θυρσό, οὔτε παίζοντας αὐλό, οὔτε καὶ κρατώντας ἀναμμένες λαμπάδες, ἀλλὰ κρατώντας ἀντὶ γιὰ μουσικὰ ὄργανα τὰ σπάργανα τοῦ Χριστοῦ. Διότι αὐτὰ εἶναι ἡ ἐλπίδα μου, αὐτὰ εἶναι ἡ ζωή μου, αὐτὰ εἶναι ἡ σωτηρία μου, αὐτὰ ὁ αὐλός μου, αὐτὰ ἡ κιθάρα μου. Γι' αὐτὸ καὶ ἔρχομαι κρατώντας αὐτά, γιὰ νὰ πάρω ἀπὸ τὴν δύναμι αὐτῶν δύναμι νὰ μιλήσω καὶ νὰ πῶ μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους, "Ἂς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεὸς ψηλὰ στοὺς οὐρανούς", καὶ μαζὶ μὲ τοὺς ποιμένες, "Καὶ στὴν γῆ ἂς ἐπικρατεῖ εἰρήνη, ποὺ εἶναι τόσο ἀρεστὴ στοὺς ἀνθρώπους". Σήμερα Ἐκεῖνος ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα κατὰ τρόπο ἀπερίγραπτο, γεννιέται ἀπὸ παρθένο κατὰ τρόπο ἀνέκφραστο γιὰ μένα.

Ἰδοὺ καὶ πάλι, ὅτι ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας καλεῖ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ νὰ προσκυνήσουν «*τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον*»[2], Θεὸ ποὺ φανερώθηκε μὲ σάρκα καὶ συνανεστράφηκε μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Κι ἐπειδὴ ὀφείλουμε μὲ ἔννοιες θεοπρεπεῖς καὶ λόγους πνευματικοὺς κυρίως νὰ ἑορτάζουμε τὶς ἑορτὲς τοῦ Κυρίου μας, τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του, γι' αὐτὸ μὲ ὁδηγούς μας τοὺς ἁγίους καὶ θεοφόρους Πατέρες καὶ ἁπλανεῖς διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας, θὰ ἐπι-

2. Α΄ Τιμόθ. γ΄ 15.

χειρήσουμε μία προσέγγισι σ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, ποὺ εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε λογικὴ καὶ ἄρρητο.

Μὲ αὐτὴ τὴν σάρκωσι ἐνώθηκε ἄρρητα καὶ ἀνερμήνευτα ἡ θεότητα καὶ ἡ ἀνθρωπότητα σ' ἕνα πρόσωπο, σ' αὐτὸ τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς τρισυποστάτου καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, τοῦ Θεοῦ μας. Λέγει δὲ ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς Αὐγουστῖνος, παρὰ τῷ θεολογικῷ τοῦ σοφοῦ Κορεσσίου ὅτι «*μεγαλειτέρα εἶναι ἡ ἕνωσις ἣν ἔλαβεν ἡ ἀνθρωπότης μετὰ τῆς θεότητος, τῆς ἑνώσεως ἣν ἔχει ὁ Υἱὸς μετὰ τοῦ Πατρός· κατὰ τοῦτο δηλαδή, καθ' ὅ, ἐκεῖ μὲν ὁ Υἱός, εἰ καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν ἡνωμένος ἐστὶ μετὰ τοῦ Πατρός, ὡς ὁμοφυὴς τούτῳ καὶ ὁμοούσιος· κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὅμως καὶ πρόσωπον, δὲν ἑνοῦται μετὰ τοῦ Πατρός, ἀλλὰ διαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἑτεροϋπόστατος· ἐδῶ δὲ εἰς τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν, τοῦτο ὅπερ δὲν ἐκοινώνησεν εἰς τὸν Πατέρα, τὸ ἐκοινώνησεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· διότι αὐτὸς ἂν καὶ εἶναι διῃρημένος κατὰ τὴν φύσιν τῆς θεότητος ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὅμως καὶ πρόσωπον, εἶναι ἡνωμένος μετ' αὐτῆς, ὡς ἐν τῇ αὐτοῦ ὑποστάσει τὴν ἀνθρωπότητα ὑποστήσας, καὶ γεγονὼς μία ὑπόστασις σύνθετος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύσεων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος*»[3].

3. Νικοδ. Ἁγιορείτου· «*Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον*»· σελ. 178, σχόλιο, ἐκδ. «Ἅγιος Νικόδημος», Ἀθῆναι.

Ὅλο αὐτὸ εἶναι ἔργο τῆς σοφίας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Πῶς ὁ Λόγος σαρκοῦται; Πῶς ὁ ἀναφὴς σπαργάνοις εἱλίσσεται; Πῶς ὁ ἐπὶ τῶν Χερουβεὶμ ἐπὶ φάτνης ἀλόγων ἀνακλίνεται; Πῶς ὁ ἄχρονος ἄρχεται; Πῶς ἐκ παρθένου μητρὸς γεννᾶται ἀπάτωρ καὶ τιθηνεῖται; «*Δειλὸς γὰρ ὢν πρὸς τὴν τῶν κρειττόνων ἔρευναν, πῶς ἢ ποῦ τρέψω τῶν λόγων τὰ πηδάλια οὐκ ἔχω. Τί γὰρ εἴπω, ἢ τί λαλήσω; Τὴν τεκοῦσαν ὁρῶ, τὸν τεχθέντα βλέπω, τὸν δὲ τρόπον τῆς γεννήσεως οὐ συνορῶ· νικᾶται γὰρ φύσις, νικᾶται καὶ φύσεως ὅρος, ὅπου Θεὸς βούλεται. Οὐ γὰρ κατὰ φύσιν γέγονε τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν τὸ θαῦμα· ἤργησε γὰρ ἡ φύσις, καὶ ἐνήργησε τοῦ Δεσπότου τὸ βούλημα. Ὦ χάριτος ἀφράστου. Ὁ πρὸ αἰώνων Μονογενής, ὁ ἀναφής, καὶ ἁπλοῦς καὶ ἀσώματος, ὑπεισῆλθέ μου τὸ φθαρτὸν καὶ ἀόρατον σῶμα. Διὰ τί; Ἵνα βλεπόμενος διδάξῃ, διδάξας δὲ πρὸς τὸ μὴ βλεπόμενον χειραγωγήσῃ. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ἀκοῆς πιστότερον ποιοῦσιν, ὃ δὲ μὴ βλέπουσι ἀμφιβάλλουσι, διὰ τοῦτο ἠνείχετο καὶ ὀφθαλμοῖς τὴν ἑαυτοῦ θέαν διὰ τοῦ σώματος παρασχεῖν, ἵνα λύσῃ τὴν ἀμφισβήτησιν*»[4].

Δηλαδή: Διότι νιώθω φόβο μπροστὰ στὴν ἔρευνα τῶν θείων πραγμάτων, καὶ δὲν ξέρω πῶς ἢ πρὸς τὰ ποῦ νὰ στρέψω τὰ πηδάλια τῶν λόγων μου.

4. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 468-470.

Διότι τί νὰ πῶ ἢ γιὰ τί πράγμα νὰ ὁμιλήσω; Βλέπω ἐκείνη ποὺ γέννησε, βλέπω ἐκεῖνον ποὺ γεννήθηκε, ὅμως δὲν μπορῶ νὰ κατανοήσω τὸν τρόπο τῆς γεννήσεως· διότι, ὅπου θέλει ὁ Θεός, νικιέται ἡ φύσις, νικιέται ὁ νόμος τῆς φυσικῆς τάξεως. Πραγματικὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν ἔγινε σύμφωνα μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους, ἀλλ' εἶναι ὑπερφυσικὸ τὸ θαῦμα· διότι δὲν ἐνήργησε ἡ φύσις, ἀλλ' ἐνήργησε ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ. Πώ, πώ, ἀπερίγραπτο μέγεθος χάριτος. Ὁ προαιώνιος Μονογενής, ὁ ἁπλησίαστος, ὁ μοναδικὸς καὶ ἀσώματος, εἰσῆλθε μέσα στὸ φθαρτὸ καὶ ὁρατὸ σῶμα μου. Γιατί; Γιὰ νὰ μᾶς διδάξει, βλέποντάς Τον, καί, ἀφοῦ μᾶς διδάξει, νὰ μᾶς ὁδηγήσει πρὸς ἐκεῖνο ποὺ δὲν βλέπεται. Ἐπειδὴ δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν ποιὸ πολὺ σ' ἐκεῖνα ποὺ βλέπουν, παρὰ σ' ἐκεῖνα ποὺ ἀκοῦν, καὶ ἀμφιβάλλουν γιὰ ἐκεῖνο ποὺ δὲν βλέπουν, γι' αὐτὸ δέχθηκε, παίρνοντας σῶμα ἀνθρώπινο, νὰ δώσει στὰ μάτια μας τὴν δυνατότητα νὰ τὸν δοῦν, γιὰ νὰ διαλύσει τὴν ἀμφισβήτησι.

Γι' αὐτὸ τὸ ὑπὲρ φύσι καὶ λόγο γεγονὸς κηρύττει ὁ θεολογικώτατος καὶ πρύτανις τῶν θεολόγων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς αὐτὰ τὰ λίαν ὑψηλὰ νοήματα: «*Ἐπειδὴ θεότητος ἐλπίδι ὁ ἐχθρὸς δελεάζει τὸν ἄνθρωπον, σαρκὸς προσλήματι δελεάζεται καὶ δείκνυται ἅμα τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ σοφόν, τὸ δίκαιόν τε καὶ τὸ δυνατὸν τοῦ Θεοῦ· τὸ μὲν ἀγαθόν, ὅτι οὐ παρεῖδε τοῦ οἰκείου πλάσματος τὴν ἀσθένειαν, ἀλλ'*

ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῷ πεσόντι καὶ χεῖρα ὤρεξε· τὸ δίκαιον, ὅτι ἀνθρώπου ἡττηθέντος οὐχ ἕτερον ποιεῖ νικῆσαι τὸν τύραννον οὐδὲ βίᾳ ἐξαρπάζει τοῦ θανάτου τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὃν πάλαι διὰ τῆς ἁμαρτίας καταδουλοῦται ὁ θάνατος, τοῦτον ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος νικητὴν πάλιν πεποίηκε καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸν ὅμοιον ἀνεσώσατο, ὅπερ ἄπορον ἦν· τὸ δὲ σοφόν, ὅτι εὗρε τοῦ ἀπόρου λύσιν εὐπρεπεστάτην»[5].

Δηλαδή: Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς δελεάζει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν ἐλπίδα θεοποιήσεως, αὐτὸς δελεάζεται μὲ τὸ πρόβλημα τῆς σάρκας καὶ συνάμα ἀποδεικνύεται ἡ ἀγαθότητα καὶ ἡ σοφία, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀγαθότητα, γιατὶ δὲν παρέβλεψε τὴν ἀσθένεια τοῦ πλάσματός του, ἀλλά, σὰν ἔπεσε, τὸ σπλαγχνίσθηκε καὶ τὸ βοήθησε νὰ σηκωθεῖ· ἡ δικαιοσύνη, γιατὶ ἀφοῦ ἡττήθηκε ὁ ἄνθρωπος, δὲν δημιουργεῖ ἄλλον γιὰ νὰ νικήσει τὸν τύραννο οὔτε μὲ τὴν βία ἀποσπᾶ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν θάνατο, ἀλλὰ αὐτὸν ποὺ κάποτε σκλάβωσε ὁ θάνατος μὲ τὴν ἁμαρτία, ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος τὸν κατέστησε ξανὰ νικητὴ καὶ ἔσωσε μὲ τὸν ὅμοιο τὸν ὅμοιο, πράγμα ποὺ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἦταν ἀδύνατο· ἡ σοφία, γιατὶ βρῆκε γιὰ τὸν ἀδύνατο λύσι πολὺ ταιριαστή.

Αὐτὰ κηρύττουν καὶ ὁ τῶν Νυσσαέων θεῖος

5. Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ· *«Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως»*, σελ. 210, ἐκδ. «Πουρναρᾶ»1983.

Γρηγόριος[6] καὶ ὁ μέγιστος στὸ ὄνομα καὶ στὸ πνεῦμα Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής[7].

Χάριν τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως, ἂς ἐξετάσουμε ἀναλυτικὰ τὰ θεῖα αὐτὰ προσόντα, ποὺ φανερώθηκαν σὲ μᾶς καὶ μὲ τὰ ὁποῖα θαυμαστώθηκε ὁ Θεὸς μὲ τὴν φρικτὴ γιὰ μᾶς οἰκονομία καὶ πρόνοια.

1. Ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ

Τὴν θεία φιλανθρωπία καὶ ἀγαθότητα ἐμεῖς οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐλεηθήκαμε ἀνάξια κηρύττουμε καὶ ὁμολογοῦμε πάντοτε κυρίως ὅμως ὅταν ἔχουμε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὴν θεία εὐεργεσία καὶ συμπάθεια. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὴν καρδιά μας βοῶμεν ἀσιγήτως: *«Σὺ γάρ, Θεὸς ὢν ἀπερίγραπτος ἄναρχός τε καὶ ἀνέκφραστος, ἦλθες ἐπὶ τῆς γῆς μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· οὐ γὰρ ἔφερες, Δέσποτα, διὰ σπλάγχνα ἐλέους σου, θεᾶσθαι ὑπὸ τοῦ διαβόλου τυραννούμενον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦλθες καὶ ἔσωσας ἡμᾶς. Ὁμολογοῦμεν τὴν χάριν, κηρύττομεν τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τὴν εὐεργεσίαν»*[8].

Ὁ θειότατος καὶ μυσταγωγικὸς Κύριλλος τῶν Ἱεροσολύμων λέγει γιὰ τὴν θεία εὐσπλαγχνία:

6. Γρηγ. Νύσσης· *«Λόγος Κατηχητικὸς ὁ μέγας»*, ΕΠΕ τ. 1, κεφ. 23, σελ. 468, 470, 472.

7. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ· Στ΄ ἑκατοντὰς τῶν Θεολογικῶν κεφ. μ΄ καὶ μα΄. Φιλοκαλία τ. Β΄, σελ. 219-220. Ἐκδ. «Τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας» 1985.

8. Εὐχὴ τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ.

«Ἐπήκουσε τῆς δεήσεως τῶν προφητῶν, ὁ Κύριος, ὁ Πατὴρ οὐχ ὑπερεῖδεν ἡμῶν τὸ γένος ἀπολλύμενον. Ἐξαπέστειλεν τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, τὸν Κύριον οὐρανόθεν ἰατρόν»[9].

Ὁ Ἴδιος ὁ Θεὸς μᾶς διεβεβαίωνε μὲ τὸ στόμα τῶν ἁγίων προφητῶν Του, ὅτι θὰ ἐρχόταν ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖο θὰ ἐξέχεε πλούσια τοὺς οἰκτιρμούς Του καὶ τὰ ἐλέη Του *«ἐπὶ πᾶσαν σάρκα»* εἰσακούοντας τὴν δέησι τῶν ταπεινῶν δούλων Του. Μᾶς παρηγοροῦσε καὶ μᾶς στήριζε γιὰ νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴν συμπαθοῦσα ὅλους μας ἀγαθότητά Του λέγοντας: «*Μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ Κυρίου τοῦ σῶσαι; ἢ ἐβάρυνε τὸ οὖς αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι;»*[10]. Δηλαδή: Μήπως δὲν ἔχει τὴν δύναμι τὸ χέρι τοῦ Κυρίου νὰ σᾶς σώσει; Ἢ ἔγινε βαρήκοο τὸ αὐτί Του ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἀκούσει; Καὶ πάλιν: «*Μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδίου αὐτῆς τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; Εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐπιλάθοιτο γυνή, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου, εἶπε Κύριος»*[11]. Δηλαδή: Μήπως εἶναι δυνατὸν μιὰ γυναίκα νὰ λησμονήσει τὸ παιδί της, ὥστε νὰ μὴ λυπηθεῖ καὶ εὐσπλαγχνισθεῖ τὰ γεννήματα τῆς κοιλίας της; Ἐπὶ τέλους ὅμως, ἐὰν καὶ τὰ τέκνα αὐτὰ ἤθελε λησμονήσει ἡ γυναίκα, ἀλλ'

9. Κυρίλ. Ἱεροσολύμων· «*ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ*», σελ. 219· ἐκδ. «Ἑτοιμασία» Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου, Καρέας 1991[1].

10. Ἡσαΐου νθ΄ 1.

11. Ἡσαΐου μθ΄ 15.

ἐγὼ δὲν θὰ σὲ ξεχάσω, εἶπε ὁ Κύριος. Ὁ δὲ προφήτης καὶ βασιλέας Δαβίδ, ἀπευθυνόμενος καὶ ἐλέγχοντας τοὺς ἀσεβεῖς, ἐπειδὴ καταδυνάστευαν καὶ ἀδικοῦσαν τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους ἔλεγε: «*Σύνετε δή, ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καί, μωροί, ποτὲ φρονήσατε. Ὁ φυτεύσας τὸ οὖς οὐχὶ ἀκούει; ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐχὶ κατανοεῖ;*»[12]. Δηλαδή: Συνετισθῆτε λοιπὸν ὅσοι μεταξὺ τοῦ λαοῦ εἶσθε ἄφρονες· καὶ ὅσοι εἶσθε ἀνόητοι καὶ μωροί, βάλετε ἐπὶ τέλους γνῶσι. Αὐτὸς ποὺ φύτευσε στὴν κεφαλή μας τὸ αὐτί, μὲ τὸ ὁποῖο ἐμεῖς τὰ πλάσματά του ἀκούουμε, εἶναι ποτὲ δυνατὸ νὰ μὴν ἀκούει; Ἢ ἐκεῖνος ποὺ ἔπλασε τὸν ὀφθαλμό, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν βλέπει καὶ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται τὰ συμβαίνοντα;

Αὐτὴ τὴν σωτηρία καὶ λύτρωσι ἦλθε νὰ φέρει στὸ γένος μας ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος Κύριος. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν πῆγε στὴν συναγωγὴ τῆς Ναζαρέτ, ὡς πιστὸς Ἰουδαῖος, γιὰ τὴν μελέτη τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ «*ἀνέστη ἀναγνῶναι ... καὶ εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν*»[13]. Δηλαδή·

12. Ψαλμὸς ιγ′ (ιδ′), 8-9.
13. Λουκ. δ′ 16-19. πρβλ. Ἡσαΐου ξα′ 1.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς σηκώθηκε ἀπὸ τὴν θέσι του γιὰ νὰ ἀναγνώσει προφητικὴ περικοπή ... καὶ εὗρε τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἦταν γραμμένο· Πνεῦμα Κυρίου μένει καὶ ἐπαναπαύεται σὲ μένα τὸν Μεσσία γιὰ νὰ συνεργάζεται μαζί μου στὸ σωτηριῶδες ἔργο μου. Καὶ μένει τὸ Πνεῦμα τοῦτο σὲ μένα, διότι ὁ Κύριος μὲ ἔχρισε ὡς ἄνθρωπο καὶ μὲ ἀπέστειλε νὰ κηρύξω τὸ εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας σ' ἐκείνους, ποὺ στεροῦνται τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ εἶναι πνευματικὰ πτωχοί. Μὲ ἔστειλε νὰ ἰατρεύσω ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἡ καρδιὰ ἔχει συντριβεῖ ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας. Μὲ ἔστειλε νὰ κηρύξω ἄφεσι καὶ ἐλευθερία στοὺς δούλους καὶ αἰχμάλωτους τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ χαρίσω ἀνάβλεψι σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν τυφλωμένο τὸ νοῦ ἀπὸ τὸν σκοτισμὸ τῶν παθῶν. Μὲ ἔστειλε νὰ ἀπολύσω καὶ νὰ στείλω ἐλεύθερους ἀπὸ κάθε ἐνοχὴ ἐκείνους ποὺ ἔχουν καταπληγωθεῖ καὶ συντριβεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Μὲ ἔστειλε νὰ κηρύξω καὶ νὰ ἀναγγείλω τὴν ἔναρξι τῆς νέας περιόδου, ἡ ὁποία εἶναι ἀρεστὴ στὸν Θεὸ καὶ ἐπιθυμητὴ στοὺς ἀνθρώπους, διότι κατ' αὐτὴ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὸν Μεσσία ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν θεία ἀγαθότητα ἀνυμνεῖ καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ πεζοῦ κανόνος τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Μαϊουμᾶ ὁ Μελωδός: «*Ἰδὼν ὁ Κτίστης ὀλλύμενον, τὸν ἄνθρωπον χερσὶν ὃν ἐποίησε, κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται· τοῦτον δὲ ἐκ Παρ-*

θένου, θείας ἁγνῆς, ὅλον οὐσιοῦται, ἀληθείᾳ σαρκωθείς· ὅτι δεδόξασται»[14].

Καὶ ὁ κήρυκας τῆς χάριτος, τοῦ Θεοῦ Πατρός, στὰ Ἔθνη θεῖος ἀπόστολος Παῦλος, γράφει στὴν β΄ Ἐπιστολή του πρὸς Κορινθίους: «*Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε»*[15]. Δηλαδή· Διότι γνωρίζετε καλὰ τὴν χάρι, ποὺ ἔδειξε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός· διότι γιὰ σᾶς ἔγινε πτωχός, ἐνῶ ἦταν πλούσιος λόγω τοῦ ἀπείρου μεγαλείου τῆς θεότητάς του. Καὶ φόρεσε τὴν πτωχὴ ἀνθρώπινη φύσι καὶ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ νὰ γίνετε σεῖς πλούσιοι πνευματικὰ μὲ τὴν πτωχεία Ἐκείνου.

2. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ

Ὁ ἅγιος Πατὴρ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέγει, ὅτι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ φανερώθηκε διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας σαρκώσεως μὲ δύο τρόπους. Ὁ πρῶτος εἶναι, ὅτι ἔκαμε τὸν ἄνθρωπο νικητὴ τοῦ διαβόλου, ὁ ὁποῖος μὲ πανουργία τὸν εἶχε νικήσει καὶ ἐξουσιάσει. Καὶ ὁ δεύτερος εἶναι, ὅτι δὲν ἐλευθέρωσε μὲ τὴν βία τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν θάνατο, ἀλλὰ μὲ τὸν θάνατο τοῦ Μονογενοῦς καὶ ἀγαπητοῦ Του Υἱοῦ, τοῦ μόνου ὁ Ὁποῖος ἔζησε ἀναμάρτητα στὴν γῆ, γι' αὐτὸ καὶ ἦταν *«ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος»*[16].

14. β΄ τροπάριον α΄ ᾠδῆς τῶν Χριστουγέννων.
15. Β΄ Κορινθ. η΄ 9.
16. Ψαλμὸς πζ΄ (πη΄) 87, 5.

Τὴν θεία αὐτὴ καὶ θαυμαστὴ καὶ πανυπέρβλητο θεία δικαιοσύνη κηρύττουμε καὶ ὑμνολογοῦμε στὸ θεολογικώτατο Δοξαστικὸ τῶν ἑσπερίων τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ψ'άλλουμε μὲ κατάνυξι καὶ θαυμασμὸ τὸ θεῖο καὶ ἄρρητο κάλλος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ: «*Δεῦτε ἅπαντα τὰ ἔθνη, τὸ εὐλογημένον ξύλον προσκυνήσωμεν, δι' οὗ γέγονεν ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη· τὸν γὰρ προπάτορα Ἀδὰμ, ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ, τῷ Σταυρῷ δελεάζεται· καὶ πίπτει κατενεχθεὶς πτῶμα ἐξαίσιον, ὁ τυραννίδι κρατήσας τοῦ βασιλείου πλάσματος. Αἵματι Θεοῦ, ὁ ἰὸς τοῦ ὄφεως ἀποπλύνεται· καὶ κατάρα λέλυται, καταδίκης δικαίας, ἀδίκῳ δίκῃ τοῦ δικαίου κατακριθέντος· ξύλῳ γὰρ ἔδει τὸ ξύλον ἰάσασθαι, καὶ πάθει τοῦ ἀπαθοῦς, τὰ ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρίτου. Ἀλλὰ δόξα Χριστὲ βασιλεῦ, τῇ περὶ ἡμᾶς σου φρικτῇ οἰκονομίᾳ, δι' ἧς ἔσωσας πάντας, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος*».

Αὐτὴ τὴν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ κηρύττει καὶ ὁ οὐρανοβάμων καὶ μύστης τῶν ἀπορρήτων θεῖος ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι ὁ Χριστὸς «*ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις*»[17]. Δηλαδή: Ἔγινε σὲ μᾶς τοὺς πιστοὺς σοφία ἀπὸ τὸν Θεὸ μὲ τὴν διδασκαλία του καὶ δικαίωσις μὲ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασί του καὶ ἁγιασμὸς μὲ τὴν ἀνάληψί του καὶ μὲ τὴν ἀποστολὴ

17. Α' Κορινθ. α' 30.

τοῦ Πνεύματός του καὶ πλήρης ἀπελευθέρωσις μὲ τὴν ἔνδοξη ἐπάνοδο καὶ δεύτερη παρουσία του.

Διὰ δὲ τὴν ἀπελευθέρωσι ἀπὸ τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο ψάλλουμε στὸν κανόνα τοῦ ἁγίου καὶ Μεγάλου Σαββάτου: «*Διὰ θανάτου τὸ θνητόν, διὰ ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις· ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα, ἀπαθανατίζων τὸ πρόσλημμα· ἡ γὰρ σάρξ σου διαφθορὰν οὐκ εἶδε Δέσποτα, οὐδὲ ἡ ψυχή σου εἰς Ἅδου, ξενοπρεπῶς ἐγκαταλέλειπται*»[18]. Ἑρμηνεύοντας τὸ τροπάριο αὐτὸ ὁ νηπτικώτατος ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Οἱ μὲν ἰατροὶ μὲ τὰ ἐναντία ἰατρικὰ ἰατρεύουσι τὰς ἐναντίας ἀσθενείας· ξηραίνουσι τὰ ὑγρὰ πάθη, καὶ ὑγραίνουσι τὰ ξηρά, καὶ θερμαίνουσι μὲν τὰ ψυχρὰ πάθη, ψυχραίνουσι δὲ τὰ θερμά, ὁ δὲ Χριστὸς ὁ πάνσοφος ἰατρὸς δὲν ἰατρεύει οὕτως, ἀλλὰ ὅλον τὸ ἐναντίον μὲ τὰ ὅμοια ἰατρικὰ θεραπεύει τὰς ὁμοίας ἀσθενείας· μὲ τὴν ἰδικήν του γὰρ πτωχείαν ἰατρεύει τὴν πτωχείαν τοῦ Ἀδάμ, μὲ τὴν ἰδικήν του ὕβριν ἰατρεύει τὴν ἐκείνου ὕβριν· μὲ τὸν θάνατό του θεραπεύει τὸν τοῦ προπάτορος θάνατον καὶ μὲ τὴν ταφήν του ἰατρεύει τὴν ἐκείνου φθοράν»[19].

3. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ

Μὲ τὴν ἔνσαρκο οἰκονομία τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου

18. Μεγ. Σάββατον, β΄ τροπάριον ε΄ ᾠδῆς.

19. Νικοδ. Ἁγιορείτου· «*Ἑορτοδρόμιον*», σελ. 393, ἐκδ. Χαρ. Ι. Σπανοῦ, ἀνατύπωσις τῆς ἐν Βενετίᾳ 1836.

τοῦ Θεοῦ φανερώθηκε ὄχι ἁπλῶς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἡ *«πολυποίκιλος σοφία»*[20] Του, ἀφοῦ κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό, ὁ Κύριός μας κατόρθωσε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἦταν ἀδύνατο στὸν ἄνθρωπο, τὴν σωτηρία καὶ ἀνάπλασι τοῦ γένους μας καὶ ἐξύψωσί του στὴν κατάστασι καὶ θέσι τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ. Σὲ μένα, λέγει ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος ἀνατέθηκε ἡ ἀποστολή *«εὐαγγελίσασθαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ»*[21]. Δηλαδή: νὰ εὐαγγελίζομαι μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν τὸν ἀνώτερο ἀπὸ κάθε κατανόησι πλοῦτο τῶν εὐλογιῶν καὶ ἀγαθῶν, ποὺ μᾶς ἔφερε ὁ Χριστός. Σὲ μένα δόθηκε καὶ τὸ νὰ φωτίσω ὅλους, ποιά εἶναι ἡ νέα τάξις πραγμάτων καὶ ἡ νέα τακτοποίησις, ποὺ ἐπῆλθε μὲ τὴν παροχὴ τῆς σωτηρίας σὲ ὅλους διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τακτοποίησις δὲ αὐτὴ ἦταν ἀλήθεια ἄγνωστη καὶ κρυμμένη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ αἰώνια *«ἐν τῷ Θεῷ»*, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὰ πάντα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἦταν κρυμμένη γιὰ νὰ γνωρισθεῖ τώρα στὶς ἀρχὲς καὶ τὶς ἐξουσίες τοῦ

20. Ἐφεσ. γ΄ 10.
21. Ἐφεσ. γ΄ 8-10.

οὐρανοῦ διὰ μέσου τῆς ἐκκλησίας ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐμφανίζεται μὲ πολλὲς καὶ ποικίλες μορφές.

Ἐξηγοῦν οἱ ἅγιοι καὶ θεοφόροι Πατέρες μας, ὅτι ἡ σωτηρία μας ἐνεργήθηκε κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ ταιριάζει στὸν Θεό, ἀλλὰ νὰ εἶναι καὶ συγχρόνως κατάλληλη γιὰ τὴν δική μας σωτηρία. Γεννήθηκε ἐκ Παρθένου θεοπρεπῶς, ἀλλὰ στὴν ἔρημο οἰκονομικῶς. Γεννήθηκε τέλειος Θεός, ἀλλὰ φάνηκε ταπεινὸς ἄνθρωπος.

4. Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ

Τέλος μὲ τὸ μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου γνωρίσθηκε καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ.

Κηρύττει ὁ παμφαέστατος φωστήρας τῆς Καισαρείας μέγας Βασίλειος γιὰ τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ σὲ σχέσι πρὸς τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «*Μεγίστης ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τὸ δυνηθῆναι Θεὸν ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέσθαι. Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστασις, καὶ θαλάσσης, καὶ ἀέρος, καὶ τῶν μεγίστων στοιχείων ἡ γένεσις, καὶ εἴ τι ὑπερκόσμιον νοεῖται, καὶ εἴ τι καταχθόνιον, τὴν δύναμιν παρίστησι τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὅσον ἡ περὶ τὴν ἐνανθρώπησιν οἰκονομία, καὶ ἡ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις*»[22]. Δηλαδή: τὸ νὰ δυνηθεῖ ὁ Θεὸς νὰ λάβει ἀνθρώπινη φύσι εἶναι ἀπόδειξις μεγίστης δυνάμεως.

22. Μ. Βασιλείου: *«Ἑρμηνεία εἰς τὸν μδ΄ Ψαλμὸν»*, ΕΠΕ 5, σελ. 272. ἐκδ. «Γρηγόριος Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1974.

Δὲν φανερώνει τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ Λόγου τόσο ἡ ὕπαρξις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος, ἡ δημιουργία τῶν μεγαλυτέρων στοιχείων καὶ ὅ,τι ὑπερουράνιο ἢ καταχθόνιο νοεῖται, ὅσο ἡ οἰκονομία τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ ἡ συγκατάβασις πρὸς τὴν ταπείνωσι καὶ ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Μάλιστα δὲ ἡ συγκατάβασις αὐτὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου δὲν προξένησε σὲ αὐτὸν καμμία ὕφεσι ἢ ἐλάττωσι, ἀλλὰ μάλιστα προσθήκη δόξας καὶ ὕψους μεγαλυτέρου.

Γράφει γι' αὐτὸ ὁ Θεσσαλονικέων Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «*Αὐτὸς ὁ ἐκ Θεοῦ Θεὸς Λόγος κενώσας ἑαυτὸν ἀπορρήτως καὶ καταβὰς ἄνωθεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἐσχατιὰν καὶ ταύτην ἑαυτῷ συνδήσας ἀλύτως καὶ ταπεινωθεὶς καὶ πτωχεύσας τὸ καθ' ἡμᾶς, τὰ κάτω πεποίηκεν ἄνω· μᾶλλον δὲ πρὸς ἕν συνήγαγεν ἄμφω, τῇ θεότητι μίξας τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ οὕτω πρὸς τὰ ἄνω φέρουσαν ὁδὸν ἅπασιν ὑπέδειξε τὴν ταπείνωσιν, ἑαυτὸν εἰς παράδειγμα προθεὶς ἀνθρώποις τε καὶ ἀγγέλοις ἁγίοις σήμερον*»[23]. Δηλαδή· Ὁ ἴδιος ὁ ἀπὸ τὸν Θεὸ Θεὸς Λόγος, ποὺ ἐκένωσε ἑαυτὸν ἀπορρήτως καὶ κατέβηκε ἀπὸ ἄνω στὴν ἀνθρώπινη ἐσχατιά, καὶ τὴν συνέδεσε

23. Γρηγ. Παλαμᾶ· νη΄ ὁμιλία *«εἰς τὴν κατὰ σάρκα σωτήριον γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»*, ΕΠΕ τ. 11, σελ. 460-462, ἐκδ. «Γρηγόριος Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1986.

μὲ τὸν ἑαυτό του ἄλυτα, ποὺ ταπεινώθηκε καὶ πτώχευσε σὰν καὶ μᾶς, ἔκαμε ἐπάνω τὰ κάτω ἢ μᾶλλον συνήγαγε τὰ δύο σὲ ἕνα, ἀναμιγνύοντας τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὴν θεότητα, κι ἔτσι ὑπέδειξε σὲ ὅλους τὴν ταπείνωσι σὰν ὁδὸ ποὺ φέρει πρὸς τὰ ἄνω, παρουσιάζοντας σήμερα τὸν ἑαυτό του γιὰ παράδειγμα σὲ ἀνθρώπους καὶ σὲ ἁγίους ἀγγέλους.

Ὁ δὲ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἀδελφός, θεῖος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, προσθέτει καὶ τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία ὑπερβαίνει τὴν δημιουργία ὅλων τῶν κτισμάτων· ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν κατὰ φύσιν ἐστιν, αὕτη δὲ ὑπὲρ φύσιν· οὕτω γὰρ ἐπὶ λέξεως λέγει: «*Τὸ μὲν γὰρ μέγα τι καὶ ὑψηλὸν ἐξεργασθῆναι παρὰ τῆς θείας δυνάμεως κατὰ φύσιν πώς ἐστι καὶ ἀκόλουθον, καὶ οὐκ ἄν τινα ξενισμὸν ἐπάγοι τῇ ἀκοῇ ... . Ἡ δὲ πρὸς τὸ ταπεινὸν κάθοδος περιουσία τίς ἐστι τῆς δυνάμεως, οὐδὲν ἐν τοῖς παρὰ φύσιν κωλυομένης. Ὡς γὰρ ἰδιόν ἐστι τῆς τοῦ πυρὸς οὐσίας ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω φορά, καὶ οὐκ ἄν τις θαύματος ἄξιον ἐπὶ τῆς φλογὸς ἡγεῖτο τὸ φυσικῶς ἐνεργούμενον, εἰ δὲ ῥέουσαν ἐπὶ τὸ κάτω καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐμβριθῶν σωμάτων ἴδοι τὴν φλόγα, τὸ τοιοῦτον ἐν θαύματι ποιεῖται, πῶς τὸ πῦρ διαμένει πῦρ ὂν καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς κινήσεως ἐκβαίνει τὴν φύσιν ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενον, οὕτω καὶ τὴν θείαν τε καὶ ὑπερέχουσαν δύναμιν, οὐκ οὐρανῶν μεγέθη καὶ φωστήρων αὐγαὶ καὶ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις καὶ ἡ διηνεκὴς τῶν ὄντων οἰκονομία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐπὶ*

τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἡμῶν συγκατάβασις δείκνυσι, πῶς τὸ ὑψηλὸν ἐν τῷ ταπεινῷ καθορᾶται καὶ οὐ καταβαίνει τὸ ὕψος, πῶς θεότης ἀνθρωπίνῃ συμπλακεῖσα φύσει καὶ τοῦτο γίνεται καὶ ἐκεῖνό ἐστιν»[24]. Δηλαδή: Διότι ἡ ἐπιτέλεσις μεγάλου καὶ ὑπέροχου ἔργου ἀπὸ μέρος τῆς θείας δυνάμεως εἶναι κάτι τὸ φυσικὸ καὶ συνεπές, καὶ δὲν εἶναι καθόλου περίεργον νὰ τὸ ἀκούσει κανείς ... . Ἡ δὲ κάθοδος πρὸς τὸ ταπεινὸ παρουσιάζει ἔκτακτο δύναμι χωρὶς καθόλου νὰ ἐμποδίζεται νὰ ἐνεργεῖ ἐντὸς πλαισίου ξένου πρὸς τὴν φύσι της. Πράγματι ὅπως εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς οὐσίας τοῦ πυρὸς νὰ φέρεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἐθεώρει θαῦμα τὴν φυσικὴ αὐτὴ κατεύθυνσι τοῦ πυρός, ἐὰν δὲ ἔβλεπε τὴν φλόγα νὰ κατευθύνεται πρὸς τὰ κάτω ὁμοίως μὲ τὰ στερεὰ σώματα, αὐτὸ θὰ θεωροῦσε θαῦμα, τὸ πῶς δηλαδὴ τὸ πῦρ μένει πῦρ καὶ κατὰ τὴν κίνησί του ἐκφεύγει τῆς φυσικότητάς του φερόμενο πρὸς τὰ κάτω, οὕτω καὶ τὴν θεία καὶ ὑπερέχουσα δύναμι, δὲν φανερώνει τόσο τὸ μέγεθος τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ λάμψις τῶν ἀστέρων καὶ ἡ διακόσμησις τοῦ παντὸς καὶ ἡ συνεχὴς συντήρησις τῶν ὄντων, ὅσο ἡ συγκατάβασις πρὸς τὴν ἀσθένεια τῆς φύσεώς μας πῶς δηλαδὴ τὸ ὑψηλὸ φαίνεται στὸ ταπεινὸ χωρὶς νὰ χάνει τὸ ὕψος του, πῶς ἡ θεό-

24. Γρηγ. Νύσσης· *«Λόγος Κατηχητικὸς ὁ μέγας»*, ΕΠΕ 1, κεφ. 24, σελ. 472-474, ἐκδ. «Γρηγόριος Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1979.

τητα συμπλεκομένη μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύσι, καὶ ἄνθρωπος γίνεται καὶ Θεὸς παραμένει.

Σημειώνει καὶ ὁ θειότατος ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἑρμηνεύοντας τὴν θεία συγκατάβασι: *«Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι φύσει ἀνώτατος καὶ ὕψιστος πάντων καὶ δὲν ἔχει νὰ ἀναβεῖ εἰς ἀνώτερον ὕψος καὶ δόξαν μεγαλειτέραν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἠδύνατο νὰ δοξασθεῖ καὶ νὰ ὑψωθῇ, εἰ μὴ ἀπὸ τῶν κάτω, ἤτοι ἀπὸ τὸ νὰ συγκαταβῇ καὶ νὰ συνταπεινωθῇ μετὰ τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων· δόξα γὰρ τοῦ ὑψηλοῦ ἡ πρὸς τὰ ταπεινὰ συγκατάβασις· διὰ νὰ δείξῃ καὶ εἰς αὐτά, ἅτινα ἀπὸ τοῦ πόθου τοῦ ὕψους τῆς δόξης ἐφθάρησαν, ὁδὸν ἀρίστης ὑψώσεως καὶ δόξης ἀληθοῦς τὴν ταπείνωσι. Ὅθεν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου, τὰ βρεφικά του σπάργανα, ἡ ἐν φάτνῃ ἀνάκλησίς του, ὁ ταπεινότατος νιπτὴρ τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν του, ὁ ἄτιμος θάνατος τοῦ σταυροῦ του, ἡ ἐν τάφῳ κατάθεσίς του, ἡ εἰς ᾅδου κάθοδος καὶ ἁπλῶς ὅλα τὰ ταπεινὰ ἔργα καὶ πάθη, ἅπερ ἐνήργησεν καὶ ὑπέμεινεν ἐπὶ γῆς εἶναι τόσον ἔνδοξα καὶ τόσον ὑψηλά, ὅσον δὲν εἶναι ὑψηλὸς καὶ ἔνδοξος ὁ οὐρανὸς καὶ αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπερκόσμιοι δυνάμεις»*[25].

Αὐτὴ τὴν θεία παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ Λόγου κηρύττει ὁ μεγαλοφωνότατος τῶν προφητῶν Ἡσαΐας διὰ τῆς προφητείας του «*περὶ τοῦ ὑπερφυοῦς*

25. Νικοδ. Ἁγιορείτου· «*Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον*»· σελ. 179, σημείωσις. ἐκδ. «Ἅγιος Νικόδημος», Ἀθῆναι.

Παιδίου», τοῦ Ὁποίου τὸ ὄνομα καλεῖται «*Θεὸς ἰσχυρός*»[26]. Οἱ δὲ κήρυκες τῆς σαρκώσεώς Του καὶ αὐτόπτες τοῦ Λόγου κηρύττουν μὲ ἕνα στόμα, «*ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα*»[27]. Δηλαδή: Διότι δὲν εἶναι ἀδύνατο στὸν Θεὸ κάθε τι θαυμαστὸ καὶ καταπληκτικό. Καὶ τὰ παράλληλα: «*Ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ*»[28]. Δηλαδή: Ἀφοῦ δὲ τοὺς κύτταξε ἐκφραστικὰ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· στοὺς ἀνθρώπους αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, ἀλλ' ὄχι καὶ στὸν Θεό· διότι στὸν Θεὸ εἶναι ὅλα δυνατὰ καὶ ἀφοῦ διὰ τῆς χάριτός του ἐνισχύει τοὺς καλοδιάθετους πλούσιους, καθιστᾶ λοιπὸν καὶ σ' αὐτοὺς δυνατὴ τὴν σωτηρία. «*Καὶ πληροφορηθείς, (ὁ Ἀβραάμ) ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι*»[29]. Δηλαδή: Καὶ σχημάτισε βεβαία τὴν πεποίθησι, ὁ Ἀβραάμ, ὅτι ἐκεῖνο, ποὺ ὑποσχέθηκε ὁ Θεός, εἶναι δυνατὸς καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσει.

Καὶ κλείνουμε τὴν παροῦσα ἀναφορὰ στὴν θεία μεγαλειότητα καὶ δύναμι μὲ ὅσα λίαν ἐγκωμιαστικὰ γράφει ὁ χρυσορρόας ποταμὸς τῆς θεολογίας ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «*Σήμερον Βηθλεὲμ τὸν οὐρανὸν ἐμιμήσατο· ἀντὶ μὲν ἀστέρων ἀγγέλους ὑμνοῦντας δεξαμένη, ἀντὶ δὲ ἡλίου τὸν τῆς δικαιοσύ-*

26. Ἡσαΐου θ΄ 6.
27. Λουκ. α΄ 37.
28. Μάρκ. ι΄ 27.
29. Ρωμ. δ΄ 21.

νης ἀπεριγράπτως χωρήσασα. Καὶ μὴ ζήτει πῶς· ὅπου γὰρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις. Ἠβουλήθη γάρ, ἠδυνήθη, κατῆλθεν, ἔσωσε· σύνδρομα τὰ πάντα τῷ Θεῷ. ... Τὸ οὖν κατὰ φύσιν ζητείσθω, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν σιγῇ τιμάσθω, οὐχ ὡς φευκτόν, ἀλλ' ὡς ἀπόρρητον, καὶ σιωπῇ τιμᾶσθαι ἄξιον»[30]. Δηλαδή: Σήμερα ἡ Βηθλεὲμ μιμήθηκε τὸν οὐρανὸ καὶ ἀντὶ γιὰ ἀστέρια δέχθηκε τοὺς ἀγγέλους ποὺ ἀνυμνοῦν, ἀντὶ γιὰ ἥλιο, χώρησε κατὰ τρόπο ἀπερίγραπτο τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης. Καὶ μὴ ζητᾶς νὰ μάθεις πῶς· διότι ὅπου θέλει ὁ Θεός, νικιέται ὁ φυσικὸς νόμος. Θέλησε λοιπόν, μπόρεσε καὶ ἔκανε αὐτὸ ποὺ θέλησε, κατέβηκε κάτω στὴν γῆ, ἔσωσε τὸν ἄνθρωπο· ὅλα ἔγιναν συνεργοὶ τοῦ Θεοῦ. ... Ἐκεῖνο λοιπὸν ποὺ συμβαίνει σύμφωνα μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους ἂς τὸ ἐρευνοῦμε, ἐνῶ ἐκεῖνο ποὺ συμβαίνει κατὰ τρόπο ὑπερφυσικὸ ἂς τὸ σεβόμαστε σιωπηλά, ὄχι σὰν κάτι ποὺ πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγουμε, ἀλλὰ σὰν κάτι ποὺ εἶναι ἀνεξήγητο, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ σεβόμαστε σιωπηλά.

Ἐμεῖς δὲ ποὺ ἔχουμε ἐλεηθεῖ καὶ ἔχουμε τύχει σωτηρίας μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ Τὸν δοξάζουμε ψάλλοντας καὶ λέγοντας τό: «*Ἡμεῖς δὲ οἱ φωτισθέντες βοῶμεν· Δόξα τῷ φανέντι Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς ὀφθέντι, καὶ φωτίσαντι τὸν κόσμον*»[31].

30. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 462, 468.

31. Δοξαστικὸ τῶν Αἴνων τῶν Θεοφανείων, Μηναῖον Ἰανουαρίου, σελ. 190, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1991.

ΗΓΕΝΗCΙC

«ΔΙ' ΗΜΑΣ ΓΑΡ ΕΓΕΝΝΗΘΗ, ΠΑΙΔΙΟΝ ΝΕΟΝ Ο ΠΡΟ ΑΙΩΝΩΝ ΘΕΟΣ»[1]

«Μυστήριον οὐκ ἀπατηλὸν οὐδ' ἄκοσμον, οὐδὲ τῆς ἑλληνικῆς πλάνης καὶ μέθης, ... ἀλλὰ μυστήριον ὑψηλόν τε καὶ θεῖον, καὶ τῆς ἄνω λαμπρότητος πρόξενον»[2]. Μυστήριο τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι ψεύτικο οὔτε ἀπρεπές, οὔτε προέρχεται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ πλάνη καὶ μέθη..., ἀλλὰ εἶναι μυστήριο θεῖο καὶ ὑψηλὸ καὶ δημιουργεῖ λαμπρότητα, τὸ μέγα καὶ σεβάσμιο μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους, κατὰ τὸν μέγα οἰκουμενικὸ διδάσκαλο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο.

Ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή, τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, τοὺς Προφῆτες καὶ ὅλη τὴν Ἐκκλησία παραλάβαμε τρία πράγματα νὰ ἑορτάζουμε κατὰ τὴν μεγάλη ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

1. Ἀπὸ τὸ Κοντάκιο τῶν Χριστουγέννων.

2. Γρηγ. Θεολόγου· λθ' λόγος *«εἰς τὰ Ἅγια Φῶτα»*, ΕΠΕ τ. 5, σελ. 72, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1977.

1. Τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Στὸν Παράδεισο ὁ ἄνθρωπος ἔβλεπε τὸν ἀληθινὸ Θεό, ζοῦσε σὲ κοινωνία μαζί Του καὶ γνώριζε νὰ Τὸν διακρίνει. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἁμάρτησε, χωρίσθηκε ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἔχασε τὴν κοινωνία μαζί Του. Κρύφτηκε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὁ Θεὸς. Τὴν ὑπερβάλλουσα ἐκείνη λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπεια κάλυψε ὁ ὁλόφωτος γνόφος τῆς ἀγνωσίας. Ὁ Θεὸς κατέστη ἀθέατος. Διακόπηκε ἡ κοινωνία μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Ὡστόσο ὅμως ὁ ἡγεμονικὸς νοῦς τοῦ ἀνθρώπου διατήρησε, ἔστω καὶ ἀμυδρὰ ἐξ αἰτίας τῶν παθῶν, τὴν μνήμη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πόθο νὰ εἶναι μαζί Του. Αὐτὸν τὸν διακαῆ πόθο τὸν διαπιστώνουμε στοὺς δίκαιους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ ὁποῖοι μόνοι καταξιώθηκαν νὰ ἔχουν ἔστω τὴν ἀτελῆ καὶ "*ἐν σκιᾷ*" θεογνωσία. Αὐτὴ δὲ ἡ ἀδαμιαία ἐπιθυμία ἐκφράζεται στὴν ἐναγώνια καὶ κατώδυνη ψαλμικὴ ἐπίκλησι καὶ δέησι: «*Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐμφάνηθι*»[3]. Σὺ ὁ Ὁποῖος κάθεσαι ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ δεῖξε φανερὰ τὴν προστασία σου. Μάλιστα δὲ ἡ κραυγὴ καὶ ἡ ἱκεσία αὐτὴ συνωδευόταν καὶ ἀπὸ δέησι γιὰ λύτρωσι λέγοντας *«Ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς»*[4], σήκωσε τὴν δύναμί Σου καὶ ἔλα νὰ μᾶς σώσεις· καί: *«Ἐπί-*

3. Ψαλμ. 79 (80) 2.

4. Ψαλμ. 79 (80) 3.

φανον τὸ πρόσωπόν σου καὶ σωθησόμεθα»[5]. Στρέψε τὸ ἱλαρὸ χαρωπὸ πρόσωπό Σου σὲ μᾶς καὶ θὰ σωθοῦμε. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου λέγει ὅτι οἱ Προφῆτες καὶ οἱ Δίκαιοι ὅλοι πρόσφεραν στὸν Θεὸ ἐνδόμυχες ἀκατάπαυστες δεήσεις καὶ ζητοῦσαν νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὴν ὀδυνηρότατη καὶ σκοτεινὴ καὶ ζοφερὴ καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἀπαλλαγῆς καὶ σωτηρίας δυστυχία. Λέει ἐπὶ λέξει *«Οἱ Προφῆται καὶ οἱ Δίκαιοι ἅπαντες λιτὰς ἀλήκτους κρυφιομύστως τῷ Θεῷ προσέφερον, λύτρωσιν ἐξαιτοῦντες τῆς πανωδύνου ἐκείνης καὶ κατηφοῦς ἐχθροκράτου ζοφερᾶς, καὶ πανεσπέρου παννυξίας»*[6]. Καὶ ὁ φιλάνθρωπος Κύριος καὶ Δεσπότης ἄκουσε τὴν δέησι τῶν δούλων Του καὶ χαμήλωσε τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατέβηκε· *«ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη»*[7]. Τὴν κατάβασι αὐτὴ προκήρυξαν οἱ Προφῆτες, οἱ ὁποῖοι φωτίσθηκαν ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ἔγιναν οἱ ἴδιοι κήρυκες καὶ μάρτυρες αὐτῆς. *«Ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη»*[8] φωνάζει ὁ προφήτης Βαρούχ. Οἱ ἄνθρωποι σκιρτώντας ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι πανηγύρισαν ψάλλοντες: *«Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν»*[9]. Ὁ Θεὸς καὶ Κύριός μας φανερώθηκε σὲ μᾶς.

5. Ψαλμ. 79 (80) 4.

6. Ἐπιφ. Κύπρου· *«Λόγος τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ»* P.G. 43, σελ. 453B.

7. Ψαλμ. 17 (18) 10.

8. Βαρούχ γ' 38.

9. Ψαλμ. 117 (118) 27.

Μὲ τὴν γέννησι τοῦ Σωτῆρα σύμφωνα μὲ τὴν ὑμνολογία, οἱ ἄνθρωποι ὁδηγηθήκαμε *εἰς «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως»*[10].

Εἰδικώτερα παραλάβαμε, πιστεύουμε καὶ διδάσκουμε ὅτι:

α΄. Ὁ Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρας ὁ Ὁποῖος γεννήθηκε ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας εἶναι ὁ προαιώνιος Θεός.

Αὐτὸ δίδαξε ὁ μύστης τῶν ἀπορρήτων καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅταν ἔγραψε τό *«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος ... Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»*[11].

Δηλαδή: Κατὰ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας ὑπῆρχε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα ὡς ἄπειρος καὶ ζωντανὸς Λόγος. Καὶ ὁ Λόγος ὡς δεύτερο πρόσωπο τῆς Θεότητας ὑπῆρχε ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἦταν πάντοτε πλησιέστατα πρὸς Αὐτόν. Καὶ ἦταν Θεὸς τέλειος ὁ Λόγος... Καὶ ὁ Λόγος ἐν χρόνῳ ἔγινε ἄνθρωπος, καὶ ἐσκήνωσε ἀνάμεσά μας, σὰν ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς.

Αὐτὸ διακήρυξε καὶ ὁ μέγας Παῦλος γράφοντας στὶς ἐπιστολές του τὴν ὁμολογία καὶ τὴν πίστι του ὅτι ὁ Χριστός *«ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπῆρχεν»*[12] καὶ ὅτι *«ἐστὶ*

10. Ἀπὸ τὸ Ἀπολυτίκιο τῶν Χριστουγέννων.
11. Ἰωάν. α΄ 1, 14.
12. Φιλιπ. β΄ 6.

εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου»[13] καὶ ὅτι *«ἐν αὐτῷ (δηλαδὴ ἐν τῷ Χριστῷ) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς»*[14]. Καὶ τέλος μὲ παρρησία καὶ ἐμφανέστατα ὕψωσε φωνὴ θεολογίας καὶ διακήρυξε εὑρισκόμενος φυλακισμένος τό *«Μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»*[15].

β΄. Μόνος ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ στὸν Ὁποῖον εἶναι κρυμμένοι ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως *«ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι»*[16], μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει θεοπρεπῶς καὶ νὰ μυήσει στὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ, τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ἀποκαλύπτει, μὲ μέτρο τὴν δεκτικότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ μὲ κριτήριο τὴν σωτηρία τους, τὸν ἀληθινὸ Θεό. Αὐτὸς ἐξηγεῖ, φανερώνει στοὺς ἀγγέλους καὶ στοὺς ἀνθρώπους τώρα καὶ πάντοτε τὸν ἀληθινὸ Θεό, κατὰ τὸν θεολόγο Ἰωάννη ὁ ὁποῖος εἶπε: *«Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο»*[17]. Γι᾽ αὐτὸ ὁ Κύριος δίδαξε καὶ εἶπε *«Οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι»*[18]. Αὐτὰ σημαίνουν ὅτι κανεὶς δὲν ἔχει δεῖ ποτὲ τὸν Θεό. Ὁ Υἱός, ποὺ μόνον αὐτὸς γεννήθηκε ἀπὸ τὴν οὐσία τοῦ Πατέρα καὶ εἶναι στὸν κόλπο

13. Κολασ. α΄ 15.
14. Κολασ. β΄ 9.
15. Α΄ Τιμ. γ΄ 16.
16. Κολασ. β΄ 3.
17. Ἰωάν. α΄ 18.
18. Ματθ. ια΄ 27.

Του ἀχώριστος πάντοτε ἀπὸ Αὐτόν, ἐκεῖνος μᾶς ἐξήγησε καὶ μᾶς γνώρισε τὸν Θεό. Καὶ ὅτι τὸν Πατέρα κανεὶς δὲν γνωρίζει παρὰ μόνον ὁ Υἱός, ἐν μέρει δὲ τὸν γνωρίζει καὶ ἐκεῖνος στὸν ὁποῖον ὁ Υἱὸς θὰ θελήσει νὰ Τὸν ἀποκαλύψει.

γ΄. Ὁ σαρκωθεὶς ἀπὸ τὴν Παρθένο καὶ Θεοτόκο Θεὸς Λόγος μᾶς φανέρωσε καὶ μᾶς δίδαξε νὰ προσκυνοῦμε σὲ ἑνωμένα τρία πρόσωπα τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ ὁμολογοῦμε Πατέρα, Υἱὸ καὶ Ἅγιο Πνεῦμα.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ὁμίλησε γιὰ τὸν ἄναρχο Πατέρα καὶ τὸ συναΐδιο Ἅγιο Πνεῦμα. Αὐτὸς μᾶς δίδαξε γιὰ τὴν ἑνότητα τῆς οὐσίας Τους καὶ τὶς ἐνέργειές Τους. Ὁ Σωτήρας ἐπίσης μᾶς διασαφήνισε τὸ θέμα τῶν σχέσων μεταξὺ τῶν τριῶν προσώπων τῆς Θεότητας. Αὐτὸς διακήρυξε ὅτι ἡ σωτηρία μας καὶ ἡ ἀπολύτρωσίς μας εἶναι ἔργο τῶν Τριῶν Προσώπων. Αὐτὸς ἀπέστειλε στὰ ἔθνη τοὺς μαθητές Του νὰ κηρύξουν μετάνοια καὶ ἄφεσι ἁμαρτιῶν *«βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν*[19]. Δηλαδή: βαπτίζοντες αὐτοὺς στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντας αὐτοὺς νὰ φυλάττουν στὸν βίο τους ὅλα τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα, ὅσα σᾶς ἔδωσα ὡς ἐντολές.

19. Ματθ. κη΄ 19-20.

Ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸν γεννηθέντα Κύριο μάθαμε καὶ διδαχθήκαμε ὅτι ὁ Θεός, εἶναι ὁ κοινὸς Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ ἦταν ἄγνωστο καὶ ἀδιανόητο πρὶν ἀπὸ τὴν σάρκωσι. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν Σωτήρα διδαχθήκαμε νὰ λέμε καὶ νὰ ἐννοοῦμε τὸν Θεό *«Πατέρα μας»*[20] καὶ ὄχι Πατέρα μου. Τὴν νέα αὐτὴ διδαχὴ κατέστησε γνωστὴ ὁ θεατὴς τῶν ἀρρήτων ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Ἀθηναίους, κατὰ τὴν δημηγορία του στὸν Ἄρειο Πάγο λέγοντας τό: *«τοῦ* (δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ) *γὰρ καὶ γένος ἐσμέν»*[21].

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ θεῖος Διδάσκαλος μᾶς κάλεσε σὲ μετάνοια καὶ μᾶς δίδαξε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος, οἰκτίρμων, πολυέλεος καὶ εὔσπλαγχος καὶ ἀναμένει τὴν ἐπιστροφὴ τῶν πλανεμένων καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ οὔτε εὐδοκεῖ νὰ χαθοῦν ψυχές. Ὁ Κύριος θέλει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ σωθοῦν καὶ νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθεια· *«θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν»*[22]. Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶ: *«Μή θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, λέγει Κύριος, ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ζῆν αὐτόν;»*[23].

Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ θεῖα καὶ ὑψηλὰ καὶ σωτήρια ἀκούσαμε μὲ τὴν ἐμφάνισι τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο, ὁ Ὁποῖος φώτισε τὸ γένος μας νὰ πιστεύουμε

20. Ματθ. στ' 9.
21. Πράξ. ιζ' 28.
22. Α' Τιμοθ. β' 4.
23. Ἰεζεκιὴλ ιη' 23.

σὲ Ἕνα Θεὸ Πατέρα Παντοκράτορα μὲ Τρία Πρόσωπα, Πατέρα καὶ Υἱὸ καὶ Ἅγιο Πνεῦμα.

2. Τὴν γέννησι τοῦ νέου ἀνθρώπου.

Στὸ Κοντάκιο τῶν Χριστουγέννων ἀναφέρεται καὶ χαρακτηρίζεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός *«παιδίον νέον»*.

Λέγοντας *«παιδίον νέον»* ἐννοοῦμε ὅτι μὲ τὴν γέννησι τοῦ Σωτήρα μας Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεννήθηκε ὁ νέος ἄνθρωπος, ὁ *«ἐν Χριστῷ»* ἀναγεννημένος ἄνθρωπος, *ὁ «καινὸς ἄνθρωπος»*.

Ἡ θεολογία διακρίνει τρεῖς καταστάσεις στὸ ἀνθρώπινο γένος.

α΄. Ἡ πρώτη κατάστασις εἶναι ἡ πρὶν ἀπὸ τὴν πτῶσι καὶ τὴν ἁμαρτία, στὴν ὁποία οἱ πρωτόπλαστοι δὲν παρέμειναν, ἀλλὰ ἐξέπεσαν ἐξ αἰτίας τῆς παρακοῆς τους στὸν Θεό.

Αὐτὴ περιγράφει ὁ πρύτανις τῶν θεολόγων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέγοντας: *«Ἐποίησεν οὖν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἄκακον, εὐθῆ, ἐνάρετον, ἄλυπον, ἀμέριμνον, πάσῃ ἀρετῇ κατηγλαϊσμένον, πᾶσιν ἀγαθοῖς κομῶντα, οἷόν τινα κόσμον δεύτερον, ἐν μεγάλῳ μικρόν, ἄγγελον ἄλλον, προσκυνητὴν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὁρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, βασιλευόμενον ἄνωθεν, ἐπίγειον καὶ οὐράνιον, πρόσκαιρον καὶ ἀθάνατον, ὁρατὸν καὶ νοούμενον, μέσον μεγέθους καὶ ταπεινότητος, τὸν αὐτὸν πνεῦμα καὶ σάρκα, σάρκα διὰ τὴν ἔπαρσιν, πνεῦμα διὰ τὴν χάριν, τὸ μὲν ἵνα*

πάσχῃ καὶ πάσχων ὑπομιμνήσκηται καὶ παιδεύηται, τὸ δὲ ἵνα μένῃ καὶ δοξάζῃ τὸν εὐεργέτην τῷ μεγέθει φιλοτιμούμενον, ζῷον ἐνταῦθα οἰκονομούμενον τουτέστιν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, καὶ ἀλλαχοῦ μεθιστάμενον ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι, καὶ -πέρας τοῦ μυστηρίου- τῇ πρὸς Θεὸν νεύσει θεούμενον, θεούμενον δὲ τῇ μετοχῇ τῆς θείας ἐλλάμψεως καὶ οὐκ εἰς θείαν μεθιστάμενον οὐσίαν. Ἐποίησε δὲ αὐτὸν φύσιν ἀναμάρτητον καὶ θέλησιν αὐτεξούσιον. Ἀναμάρτητον δέ φημι οὐχ ὡς μὴ ἐπιδεχόμενον ἁμαρτίαν (μόνον γὰρ τὸ θεῖον ἁμαρτίας ἐστὶν ἀνεπίδεκτον), ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ φύσει τὸ ἁμαρτάνειν ἔχοντα, ἐν τῇ προαιρέσει δὲ μᾶλλον, ἤτοι ἐξουσίαν ἔχοντα μένειν καὶ προκόπτειν ἐν τῷ ἀγαθῷ τῇ θείᾳ συνεργούμενον χάριτι, ὡσαύτως καὶ τρέπεσθαι ἐκ τοῦ καλοῦ καὶ ἐν τῷ κακῷ γίνεσθαι τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος διὰ τὸ αὐτεξούσιον· οὐκ ἀρετὴ γὰρ τὸ βίᾳ γινόμενον»[24].

Δηλαδή: Ὁ Θεὸς λοιπὸν δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο ἄκακο, εὐθύ, ἐνάρετο, ἄλυπο, ἀμέριμνο, λαμπρυνόμενο μὲ κάθε ἀρετή, στολισμένο μὲ ὅλα τὰ ἀγαθά, σὰν ἕνα δεύτερο κόσμο, μικρὸ σὲ μεγάλο, ἄλλον ἄγγελον, μικτὸ προσκυνητή, ἐπόπτη τῆς ὁρατῆς κτίσεως, μύστη τῆς νοητῆς, βασιλέα τῶν ὅσων εὑρίσκονται στὴν γῆ, βασιλευόμενο ἀπὸ ἐπάνω,

24. Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ· «*Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως*», σελ. 151, ἔκδ. «Πουρναρᾶ» Θεσσαλονίκη 1983.

ἐπίγειο καὶ οὐράνιο, πρόσκαιρο καὶ ἀθάνατο, ὁρατὸ καὶ νοούμενο, μέσον μεγαλείου καὶ ταπεινότητας, τὸν ἴδιο πνεῦμα καὶ σάρκα, σάρκα γιὰ τὴν ἔπαρσι, πνεῦμα γιὰ τὴν χάρι, τὸ πρῶτον γιὰ νὰ πάσχει ἀπὸ τὴν σάρκα καὶ νὰ θυμᾶται καὶ νὰ διαπαιδαγωγεῖται, τὸ δεύτερον γιὰ νὰ μένει μὲ τὴν χάρι στὸν Θεὸ καὶ νὰ δοξάζει τὸν εὐεργέτη, νὰ φιλοτιμεῖται γιὰ τὸ μεγαλεῖο, νὰ περνᾶ ἐδῶ τὴν ζωή του, δηλαδὴ στὴν παροῦσα φάσι, καὶ ἀλλοῦ νὰ ἐξέρχεται στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα, καὶ -πέρας τοῦ μυστηρίου- νὰ θεώνεται μὲ τὴν τάσι πρὸς τὸν Θεό, νὰ θεώνεται ὅμως μὲ τὴν μετοχὴ στὴν θεία λάμψι καὶ ὄχι νὰ μεταβαίνει στὴν θεία οὐσία.

Τὸν δημιούργησε λοιπὸν ὡς φύσι ἀναμάρτητη καὶ θέλησι αὐτεξούσια, ἀναμάρτητο τὸν θεωρῶ ὄχι γιατὶ δὲν ἐπιδέχεται ἁμαρτία (μόνο τὸ θεῖο δὲν ἐπιδέχεται ἁμαρτία), ἀλλὰ γιατὶ δὲν ἔχει στὴν φύσι του τὴν τάσι πρὸς τὴν ἁμαρτία, ἐνῶ φυσικὰ τὴν ἔχει στὴν προαίρεσι, ἐπειδὴ δηλαδὴ ἔχει ἐξουσία νὰ μένει καὶ νὰ προκόβει στὸ ἀγαθὸ συνεργαζόμενος μὲ τὴν θεία χάρι, ἐπίσης καὶ νὰ τρέπεται ἀπὸ τὸ καλὸ καὶ νὰ πηγαίνει πρὸς τὸ κακό, ἀφοῦ ὁ Θεὸς κάνει τὴν παραχώρησι ἐξαιτίας τοῦ αὐτεξούσιου· γιατὶ δὲν εἶναι ἀρετὴ αὐτὸ ποὺ γίνεται μὲ βία.

Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς δυνατότητάς του ὁ ἄνθρωπος ἐξέκλινε ἀπὸ τὸ ἀγαθὸ καὶ ἑλκόμενος πρὸς τὸ κακὸ ἦλθε στὴν δεύτερη κατάστασι, στὴν κατάστασι τῆς πτώσεως.

Ἀφοῦ ἦλθαν στὴν δεύτερη αὐτὴ κατάστασι οἱ ἁμαρτήσαντες ἄνθρωποι, χωρίσθηκαν καὶ ἀπομακρύνθηκαν τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἔτσι ἐξέπεσαν ἀπὸ τὴν ἀρχέγονο δικαιοσύνη, καὶ ταυτόχρονα ἔχασαν τὴν θεία Χάρι, ἡ ὁποία φώτιζε καὶ ἐνίσχυε τὶς ἔμφυτες πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς δυνάμεις τους καὶ συνεργαζόταν μὲ τὸ αὐτεξούσιο γιὰ νὰ ἐπιτελεσθεῖ ἡ ἀρχέγονος δικαιοσύνη, γιὰ νὰ ἐξελιχθεῖ καὶ ὁλοκληρωθεῖ τό *«κατ' εἰκόνα»* εἰς τό *«καθ' ὁμοίωσιν»*[25].

Μετὰ τὴν ἁμαρτία ὁ ἄνθρωπος ἔχασε τὴν προπτωτικὴ ἀπάθεια καὶ ἀθανασία τοῦ σώματος καθὼς καὶ τὴν εὐδαιμονία τοῦ παραδείσου. Ἐπίσης ἔχασε τὴν κυριαρχία του στὴν φύσι. Γενικὰ ἐπῆλθε μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωσις τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Αὐτὸ εἶχε σὰν συνέπεια γιὰ τὸν ἄνθρωπο:

Νὰ ἐξασθενήσει ὁ νοῦς του, νὰ ἀμβλυνθεῖ καὶ νὰ σκοτισθεῖ.

Ἡ ἐλεύθερη θέλησίς του (βούλησις) νὰ ἐξασθενήσει, νὰ διαστραφεῖ καὶ νὰ λάβει φορά -ροπή- πρὸς τὸ κακὸ καὶ τὴν ἁμαρτία, χωρὶς ὅμως ἡ ἐλεύθερη θέλησις τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐξαφανισθεῖ τελείως.

Νὰ ἀναφανεῖ ἡ ἐπιθυμία τῆς σάρκας. Ἀναφάνηκε τὸ καλούμενο σαρκικὸ φρόνημα, ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ φορὰ πρὸς τὴν ἁμαρτία, ποὺ λέγεται ἁμαρτητικὴ ροπή.

Τέλος ἐμφανίστηκε ὁ θάνατος μὲ τὶς τρεῖς μορφές του. Ὡς φυσικὸς θάνατος, ὡς πνευματικὸς θά-

25. Γενέσεως α΄ 26.

νατος καὶ ὡς αἰώνιος θάνατος. Φυσικὸ θάνατο ὀνομάζουμε τὸν χωρισμὸ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα. Πνευματικὸ θάνατο λέγομε τὴν ἀποκοπὴ τοῦ συνδέσμου καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό. Καὶ τέλος αἰώνιο θάνατο καλοῦμε τὸν ἀτελεύτητο χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό.

Τὴν ἀθλιότητα τῆς καταστάσεως αὐτῆς, στὴν ὁποία περιέπεσε ὁ ἄνθρωπος συνεπείᾳ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, περιγράφει ζωηρότατα ὁ ψαλμικὸς στίχος: *«Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς»*[26]. Δηλαδή: Ὁ ἄνθρωπος ἐνῶ εἶχε τιμὴ καὶ δόξα δὲν τὸ κατενόησε αὐτὸ καὶ ἐξισώθηκε μὲ τὰ ἀνόητα καὶ ἄλογα κτήνη καὶ ὁμοιώθηκε μὲ αὐτά.

Δίκαια καὶ ὁ Θεὸς διαμαρτύρεται πρῶτον μὲν γιὰ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγκατέλειψε, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος λέγοντας: *«Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. Ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκε»*[27]. Δηλαδή: Ἀνάθρεψα παιδιὰ καὶ τώρα ποὺ μεγάλωσαν, πεισματικὰ ὀρθώνονται ἐναντίον μου. Τὸ βόδι γνωρίζει τὸν κύριό του, καὶ ὁ ὄνος ξέρει τὴν φάτνη ἐκείνου ποὺ τὸ ὁρίζει. Μὰ ὁ Ἰσραὴλ σὲ ποιὸν ἀνήκει δὲν τὸ ξέρει· ὁ λαός μου τίποτα δὲν κατανοεῖ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλώντας γιὰ τὴν κατά-

26. Ψαλμὸς 48 (49), 21. 27. Ἡσαΐου α΄ 2-3.

στασι ποὺ ἐπικρατοῦσε πρὶν ἀπὸ τὴν γέννησι τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ, γιὰ μὲν τὸν εἰδωλολατρικὸ κόσμο διδάσκει ὅτι ἦταν μωρός, μάταιος, ἀσύνετος καὶ ἀδόκιμος· γιὰ δὲ τὸν Ἰουδαϊσμό, ἰσχυρίζεται ὅτι ἦταν ἀνίσχυρος νὰ δικαιώσει, δηλαδὴ νὰ ἀποκαταστήσει, νὰ διορθώσει καὶ νὰ ἀνορθώσει τὸν ἄνθρωπο ἐξ αἰτίας τοῦ νόμου τῶν ἐντολῶν, ὁ ὁποῖος εἶχε δοθεῖ.

Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀθλιότητα ἦλθε ὁ Κύριος νὰ ἀνασύρει τὸ ἀνθρώπινο γένος. Καὶ κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ νὰ ἐνδύσει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν ἔνδοξη θεοϋφαντη πρώτη στολὴ, αὐτὴ τῆς θεότητας, καὶ νὰ τὸν ἁρπάσει ἀπὸ τὸ δεινὸ θηρίο (τὸν διάβολο) ὁδηγώντάς τον στὴν τρίτη κατάστασι ζωῆς, δηλαδὴ ἐν Χριστῷ.

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι καὶ ὁ *«καινὸς ἄνθρωπος», «ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ»*[28], κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γνωρίσαμε τὸν ἀληθινὸ ἄνθρωπο, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ περιγραφεῖ ὡς: *«Πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»*[29]. Στολισμένο τὴν θεία εὐπρέπεια καὶ λαμπρότητα. Πληρούμενο ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Κάτοχο ὅλων τῶν ἀρετῶν καὶ χαρίτων τοῦ Θεοῦ. Ἀπηλλαγμένο καὶ ἀπηλλοτριωμένο τοῦ αἴσχους τῆς ἁμαρτίας. Ἄγευστον κηλίδος. *«Ὅσιος, ἄκακος, ἀμί-*

28. Α΄ Κορινθ. ιε΄ 47. 29. Ἰωάν. α΄ 14.

αντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος»[30]. Δηλαδή: Ἅγιος, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ κακία, ἀμόλυντος, χωρισμένος ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλούς. Καὶ ὅσο μὲν ζοῦσε στὴν γῆ, ἦταν χωρισμένος ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλοὺς λόγῳ τῆς ἀπολύτου ἀναμαρτησίας του. Τώρα δὲ καὶ διότι ἀνυψώθηκε παραπάνω ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἐγνωρίσαμε τὸν Υἱὸ τὸν ἀγαπητό. Τὸν Υἱὸ τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ.

Λαβόντα τὸ ὑψηλὸ ὄνομα, *«τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα»*[31] τῆς θεότητας.

Ὁ Κύριος σαρκώθηκε:

Γιὰ νὰ μᾶς ἀνακαινίσει, νὰ μᾶς μεταμορφώσει *«κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος»*[32]. Δηλαδή: Μὲ τὸ νὰ λαμβάνει (ὁ ἄνθρωπος) τὴν αὐτὴ μορφὴ πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τὸν ἔκτισε.

Γιὰ νὰ γίνουμε σύμμορφοι τῆς εἰκόνας καὶ τοῦ χαρακτήρα του, ἵνα *«ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν»*[33], δηλαδὴ νὰ συμμορφώσουμε τὴν διαγωγή μας πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τῆς νέας καὶ ἐνάρετης ζωῆς.

«Ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν»[34], δηλαδὴ γιὰ νὰ λάβουμε τὴν υἱοθεσία ποὺ ὁ Θεὸς μᾶς εἶχε ὑποσχεθεῖ.

30. Ἑβρ. ζ' 26.
31. Φιλιπ. β' 9.
32. Κολασ. γ' 10.
33. Ρωμ. ς' 4.
34. Γαλ. δ' 5.

«Ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας»[35]. Δηλαδή: γιὰ νὰ καταστήσει μὲ τὸν θάνατό του ἀνίσχυρο ἐκεῖνον, ποὺ εἶχε τὴν δύναμι καὶ τὸ κράτος τοῦ θανάτου, δηλαδὴ τὸν διάβολο. Καὶ ἔτσι νὰ ἀπαλλάξει αὐτούς, ποὺ ἔνεκα τοῦ φόβου, ποὺ εἶχαν πρὸς τὸν θάνατο, σ' ὁλόκληρη τὴν ζωή τους κατακρατοῦνταν ἀπὸ τὴν δουλεία τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς ἀγωνίας, μήπως πεθάνουν καὶ στερηθοῦν μὲν τὴν παροῦσα ζωή, ὑποστοῦν δὲ καὶ τὰ δεινὰ τῆς μετὰ θάνατο καταδίκης.

Ὅλα αὐτὰ τὰ θεῖα δωρήματα οἰκειοποιούμαστε, δηλαδὴ τὰ κάνουμε δικά μας, ἐντὸς τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας διὰ τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ προσωπικοῦ μας ἀγώνα κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Κατὰ τοῦτο καὶ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται ὡς Μητέρα τῶν χριστιανῶν, ἐπειδὴ ἀναγεννᾶ διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ αὐτοὺς ποὺ προσέρχονται σ' αὐτὴν καὶ γεννᾶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός.

3. Ἐκτὸς αὐτῶν στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ συνῆλθαν καὶ ἑνώθηκαν ἡ θεότητα καὶ ἡ ἀνθρωπότητα.

Πανηγυρίζουμε ἑπομένως καὶ γιὰ τὴν ἕνωσι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

35. Ἑβρ. β' 14-15.

Ἀποτελεῖ κορυφαία διδασκαλία τῆς Μίας Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὅτι στὴν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἑνώθηκαν ἡ θεία φύσις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Θεὸς καὶ ἄνθρωπος σὲ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπο ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν. Τὴν πίστι αὐτὴ καὶ διδασκαλία ἐκθέτει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς διδάσκοντας ὅτι: «*Ὁμολογοῦμεν αὐτόν (δηλ. τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν) ἕνα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ Υἱὸν ἀνθρώπου τὸν αὐτόν, ἕνα Χριστόν, ἕνα Κύριον, τὸν μόνον μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, Ἰησοῦν, τὸν Κύριον ἡμῶν. Δύο αὐτοῦ τὰς γεννήσεις σέβοντες, μίαν τὴν ἐκ Πατρὸς προαιώνιον ὑπὲρ αἰτίαν καὶ λόγον καὶ χρόνον καὶ φύσιν καὶ μίαν τὴν ἐπ' ἐσχάτων δι' ἡμᾶς καὶ καθ' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς - "δι' ἡμᾶς" ὅτι διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, "καθ' ἡμᾶς" ὅτι γενόμενος ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς καὶ χρόνῳ κυήσεως, "ὑπὲρ ἡμᾶς" ὅτι οὐκ ἐκ σπορᾶς, ἀλλ' ἐξ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς Ἁγίας Παρθένου ὑπὲρ νόμον κυήσεως -, οὐ Θεὸν αὐτὸν μόνον κηρύττοντες γυμνὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος οὐδὲ μὴν ἄνθρωπον μόνον ψιλοῦντες αὐτὸν τῆς θεότητος, οὐκ ἄλλον καὶ ἄλλον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοῦ Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ὅλον Θεὸν καὶ ὅλον ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ὅλον Θεὸν καὶ μετὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ὅλον ἄνθρωπον καὶ μετὰ τῆς ὑπερθέου αὐτοῦ θεότητος, διὰ τοῦ εἰπεῖν "τέλειον Θεὸν*

καὶ τέλειον ἄνθρωπον" τὸ πλῆρες καὶ ἀνελλιπὲς δηλοῦντες τῶν φύσεων, διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν "ὅλον Θεὸν καὶ ὅλον ἄνθρωπον" τὸ μοναδικὸν καὶ ἄτμητον δεικνύντες τῆς ὑποστάσεως»[36].

Δηλαδή: Ὁμολογοῦμε αὐτὸν ἕνα Υἱὸ τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησι καὶ Υἱὸ ἀνθρώπου τὸν ἴδιο, ἕνα Χριστό, ἕνα Κύριο, τὸν μόνο μονογενῆ Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ, Ἰησοῦ, τὸν Κύριό μας. Τὶς δύο γεννήσεις του σεβόμαστε, μία τὴν προαιώνια ἀπὸ τὸν Πατέρα, ἐπάνω ἀπὸ αἰτία καὶ λόγο καὶ χρόνο καὶ φύσι, καὶ μία ποὺ ἔγινε τελευταῖα -γιὰ μᾶς καὶ κατὰ τὶς δικές μας συνθῆκες καὶ πάνω ἀπὸ τὰ δικά μας δεδομένα - γιὰ μᾶς, ἐπειδὴ ἔγινε γιὰ τὴν σωτηρία μας, κατὰ τὶς δικές μας συνθῆκες, ἐπειδὴ ἔγινε ἄνθρωπος, ἀφοῦ γεννήθηκε ἀπὸ γυναίκα καὶ σὲ χρόνο κυήσεως, καὶ πάνω ἀπὸ τὰ δικά μας δεδομένα, ἐπειδὴ δὲν γεννήθηκε μὲ ἀνδρικὸ σπέρμα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὴν Ἁγία Παρθένο ξεπερνώντας τὸν νόμο τῆς κυήσεως, χωρὶς νὰ τὸν διδάσκουμε μόνο ὡς Θεό, γυμνὸ ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύσι μας οὔτε βέβαια μόνο ἄνθρωπο, ἀποψιλώνοντάς τον ἀπὸ τὴν θεότητα, ὄχι ἄλλον καὶ ἄλλον, ἀλλὰ ἕνα καὶ τὸν ἴδιο Θεὸ καὶ συνάμα ἄνθρωπο, Θεὸ τέλειο καὶ ἄνθρωπο τέλειο, ὁλόκληρο Θεὸ καὶ ὁλόκληρο ἄνθρωπο, τὸν ἴδιο ὁλόκληρο Θεὸ καὶ μα-

36. Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ· *«Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως»*, σελ. 236, ἐκδ. «Πουρναρᾶ», Θεσσαλονίκη 1983.

ζὶ μὲ τὴν σάρκα του καὶ ὁλόκληρο ἄνθρωπο καὶ μαζὶ μὲ τὴν ὑπέρθεη θεότητά του, μὲ τό *«τέλειο Θεὸ καὶ τέλειο ἄνθρωπο»* δηλώνοντας τὴν πληρότητα καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῶν φύσεων, μὲ τό *«ὁλόκληρο Θεὸ καὶ ὁλόκληρο ἄνθρωπο»* δείχνοντας τὸ μοναδικὸ καὶ τὸ ἄτμητο τῆς ὑποστάσεως.

Ἡ δὲ ποικίλη μοῦσα τῆς ἡμετέρας αὐλῆς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο πανηγυρίζοντας θεολογεῖ τὴν ἕνωσι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου «ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ» καὶ λέγει: «*Κἀγὼ βοήσομαι τῆς ἡμέρας τὴν δύναμιν· Ὁ ἄσαρκος σαρκοῦται. Ὁ Λόγος παχύνεται. Ὁ ἀόρατος ὁρᾶται. Ὁ ἀναφὴς ψηλαφᾶται. Ὁ ἄχρονος ἄρχεται. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται, "Ἰησοῦς Χριστός, χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας"*»[37]. Δηλαδή: Καὶ ἐγὼ θὰ διαλαλήσω τὴν σημασία τῆς ἡμέρας· Ὁ ἄσαρκος παίρνει σάρκα. Ὁ Λόγος ἑνώνεται μὲ τὴν ὕλη. Ὁ ἀόρατος γίνεται ὁρατός. Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν μποροῦσε νὰ ἐγγίσει κανείς, μπορεῖ νὰ ψηλαφηθεῖ. Ὁ ἄχρονος ἀποκτᾶ ἀρχή. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται Υἱὸς ἀνθρώπου, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος ἦταν χθές, εἶναι σήμερα καὶ θὰ παραμείνει ὁ ἴδιος στοὺς αἰῶνες. Καὶ συνεχίζει ὁ αὐτὸς ἅγιος πατέρας ὑψηγορώντας γιὰ

37. Γρηγ. Θεολόγου· λη΄ λόγος *«εἰς τὰ Θεοφάνεια, δηλαδὴ τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος»*, ΕΠΕ, τ. 5, σελ. 38, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1977.

τὸν λόγο τῆς σαρκώσεως· «*Ἐφάνη γὰρ Θεὸς ἀνθρώποις διὰ γεννήσεως· ..., ἵνα ὁ τὸ εἶναι δούς, καὶ τὸ εὖ εἶναι χαρίσηται· μᾶλλον δέ, ρεύσαντας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι διὰ κακίαν, πρὸς αὐτὸ πάλιν ἐπαναγάγῃ διὰ σαρκώσεως*»[38]. Δηλαδή: Διότι ὁ Θεὸς φανερώθηκε στοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς γεννήσεως..., γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν εὐτυχῆ ὕπαρξι, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωσε τὴν ὕπαρξι, ἢ, καλύτερα, γιὰ νὰ μᾶς ἐπαναφέρει μὲ τὴν σάρκωσί του στὴν εὐτυχῆ ὕπαρξι ἀπὸ τὴν ὁποία εἴχαμε ἀπομακρυνθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κακίας μας.

Ἐξηγεῖ δὲ θεοπρεπέστατα τὴν καινὴ αὐτή «κρᾶσιν» καί «μίξιν» λέγοντας: «*Τὸ δὲ ἦν αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχή, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου κάλλους, ἡ μὴ κινουμένη σφραγίς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκών, ὁ τοῦ Πατρὸς ὅρος καὶ Λόγος· ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ, καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα, καὶ ψυχῇ νοερᾷ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων. Καὶ πάντα γίγνεται, πλὴν τῆς ἁμαρτίας, ἄνθρωπος· κυηθεὶς μὲν ἐκ τῆς Παρθένου, καὶ ψυχὴν καὶ σάρκα προκαθαρθείσης τῷ Πνεύματι (ἔδει γὰρ καὶ γέννησιν τιμηθῆναι καὶ παρθενίαν προτιμηθῆναι)· προελθὼν δὲ Θεὸς μετὰ τῆς προσλήψεως. Ἓν*

38. Ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 40.

ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς καὶ Πνεύματος· ὧν τὸ μὲν ἐθέωσε, τὸ δὲ ἐθεώθη. Ὢ τῆς καινῆς μίξεως! ὢ τῆς παραδόξου κράσεως! ὁ ὢν γίνεται καὶ ὁ ἄκτιστος κτίζεται καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται, διὰ μέσης ψυχῆς νοερᾶς μεσιτευούσης Θεότητι καὶ σαρκὸς παχύτητι. Καὶ ὁ πλουτίζων πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν σάρκα, ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ Θεότητα. Καὶ ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως. Τίς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; Τί τὸ περὶ ἐμὲ τοῦτο μυστήριον; Μετέλαβον τῆς εἰκόνος καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ. Δευτέραν κοινωνεῖ κοινωνίαν, πολὺ τῆς προτέρας παραδοξοτέραν· ὅσῳ τότε μὲν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, νῦν δὲ μεταλαμβάνει τοῦ χείρονος. Τοῦτο τοῦ προτέρου θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὑψηλότερον»[39].

Δηλαδή: Ἦταν δὲ ὁ ἴδιος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ περιορισθεῖ, ὁ ἀσώματος, ἡ ἀρχὴ ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀρχή, τὸ φῶς ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸ φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς ζωῆς, τὸ ἀντίγραφο τοῦ πρωτότυπου κάλλους, ἡ ἀναλλοίωτος σφραγίς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκόνα, ὁ ὅρος καὶ ὁ Λόγος τοῦ Πατρός. Αὐτὸς εἰσέρχεται στὴν ἴδια τὴν εἰκόνα του, ἐνδύεται

39. Ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 58-60.

μὲ σάρκα καὶ μὲ ψυχὴ πνευματικὴ πρὸς χάριν τῆς ψυχῆς μου, καθαρίζοντας ἔτσι τὸ ὅμοιο μὲ τὸ ὅμοιό του. Καὶ γίνεται κατὰ πάντα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τέλειος ἄνθρωπος. Γεννηθεὶς μὲν ἀπὸ τὴν Παρθένο, τῆς ὁποίας καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα εἶχε καθαρισθεῖ προηγουμένως ἀπὸ τὸ Πνεῦμα (διότι ἔπρεπε μὲν καὶ νὰ τιμηθεῖ ἡ γέννησις, ἀλλὰ καὶ νὰ προτιμηθεῖ ἡ παρθενία), παρέμεινε δὲ Θεὸς μετὰ τὴν πρόσληψι τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Γενόμενος ἕνα ἀπὸ τὰ δύο ἀντίθετα, ἀπὸ τὴν σάρκα δηλαδὴ καὶ τὸ Πνεῦμα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ μὲν ἕνα ἔκαμε τὸ ἄλλο Θεό, ἐνῶ τὸ ἄλλο ἔγινε Θεός. Ὢ πόσο ἀξιοθαύμαστος εἶναι ἡ νέα ἕνωσις! Ὢ πόσο παράδοξος εἶναι ἡ σύνθεσις! Ὁ ὑπάρχων δημιουργεῖται, ὁ ἀδημιούργητος πλάθεται, καὶ ὁ ἀπεριόριστος περιορίζεται διὰ μέσου τῆς νοερᾶς ψυχῆς, ἡ ὁποία μεσιτεύει στὴν θεότητα καὶ διὰ μέσου τῆς ὑλικῆς φύσεως τῆς σαρκός. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δίνει τὸν πλοῦτο, γίνεται πτωχός· διότι γίνεται πτωχὸς κατὰ τὸ ὅτι παίρνει τὴν σάρκα μου, γιὰ νὰ γίνω ἐγὼ πλούσιος μὲ τὴν θεότητά του. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι γεμᾶτος ἀδειάζει· διότι ἀδειάζει ἀπὸ τὴν δόξα του γιὰ λίγο καιρό, γιὰ νὰ γευθῶ ἐγὼ τὴν πληρότητά του. Ποῖος εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητας; Ποῖο εἶναι τὸ μυστήριο τὸ ὁποῖο μὲ περιβάλλει; Ἔλαβα τὴν θεία εἰκόνα καὶ δὲν τὴν φύλαξα. Παίρνει τὴν σάρκα μου, καὶ γιὰ νὰ διατηρήσει τὴν εἰκόνα, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κάνει ἀθάνατη τὴν σάρκα. Ἔρχεται σὲ δεύτερη συ-

νάφεια πολὺ πιὸ παράδοξη ἀπὸ τὴν πρώτη, καθόσον, τότε μὲν ἔδωσε τὸ καλύτερο, τώρα δὲ παίρνει τὸ χειρότερο. Αὐτὸ εἶναι ἀκόμη ποιὸ ταιριαστὸ στὸν Θεό, αὐτὸ εἶναι, γιὰ ὅσους διαθέτουν κρίσι, ἀκόμη ποιὸ ὑψηλό.

Καὶ ὁ στῦλος τῆς Ὀρθοδοξίας ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ μέγας, διδάσκει ὅτι ὁ Σωτήρας καὶ Κύριός μας ὅλα τὰ ἔπραξε γιὰ μᾶς. «*Οὐ γὰρ ἑαυτὸν ἦλθε σῶσαι ὁ ἀθάνατος Θεός, ἀλλὰ τοὺς θανατωθέντας· καὶ οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἔπαθεν, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν· ὥστε διὰ τοῦτο τὴν εὐτέλειαν ἡμῶν καὶ τὴν πτωχείαν ἀνεδέξατο, ἵνα ἡμῖν τὸν πλοῦτον αὐτοῦ χαρίσηται. Τὸ γὰρ πάθος αὐτοῦ, ἡμῶν ἀπάθειά ἐστι· καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ, ἡμῶν ἀθανασία ἐστί· καὶ τὸ δάκρυον αὐτοῦ, χαρὰ ἡμετέρα· καὶ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἡμῶν ἀνάστασις· καὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, ἡμῶν ἁγιασμός· "Ὑπὲρ αὐτῶν γάρ", φησίν, "ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ". Καὶ ὁ μώλωψ αὐτοῦ, ἡμῶν ἴασις· "Τῷ γὰρ μώλωπι αὐτοῦ, ἡμεῖς ἰάθημεν". Καὶ ἡ παιδεία αὐτοῦ, ἡμῶν εἰρήνη· "Παιδεία γὰρ εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν"· τουτέστιν, ἕνεκεν τῆς ἡμῶν εἰρήνης αὐτὸς παιδεύεται· καὶ ἡ ἀδοξία αὐτοῦ, ἡμῶν δόξα· ὅθεν αἰτεῖ τὴν δόξαν δι' ἡμᾶς, λέγων· "Δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί". Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν οἱ ἐν αὐτῷ δοξαζόμενοι· καὶ ἡ κάθοδος αὐτοῦ ἡμῶν ἐστιν ἄνοδος, κατὰ τὸ γεγραμμένον. "Καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς*

ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ”· ... Καὶ τὸ λέγειν αὐτὸν ἐν τῷ σταυρῷ· “Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου”, πάντας ἀνθρώπους παρατιθέναι τῷ Πατρὶ δι’ ἑαυτοῦ, τοὺς ἐν αὐτῷ ζωοποιουμένους. Μέλη γὰρ αὐτοῦ εἰσί, καὶ τὰ πολλὰ μέλη ἕν ἐστι σῶμα, ὅπερ ἐστὶ ἡ Ἐκκλησία»[40].

Δηλαδή: Δὲν ἦλθε βέβαια νὰ σώσει τὸν ἑαυτό του ὁ ἀθάνατος Θεός, ἀλλὰ αὐτοὺς ποὺ θανατώθησαν ἀπὸ τὸν διάβολο· καὶ δὲν ἔπαθε γιὰ τὸν ἑαυτό του ἀλλὰ γιὰ μᾶς· ὥστε γι’ αὐτὸ δέχθηκε ν’ ἀναλάβει τὴν ἀδυναμία μας καὶ τὴν πτωχεία, γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν δόξα του. Διότι τὸ δικό του πάθος γίνεται δική μας ἀπάθεια· καὶ ὁ θάνατός του δική μας ἀθανασία· καὶ τὸ δάκρυ του δική μας χαρά· καὶ ἡ ταφή του δική μας ἀνάστασις· καὶ τὸ βάπτισμά του δικός μας ἁγιασμός. “Διότι πρὸς χάριν τους”, λέγει, “ἁγιάζω τὸν ἑαυτό μου, γιὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἁγιασμένοι ὡς πρὸς τὴν ἀλήθεια”. Καὶ ἡ δική του πληγὴ εἶναι ἡ δική μας θεραπεία· “διότι διὰ τῆς δικῆς του πληγῆς θεραπευθήκαμε”. Καὶ ἡ δική του τιμωρία δική μας εἰρήνη· “διότι ἡ τιμωρία του ἔγινε χάριν τῆς δικῆς μας εἰρήνης”, δηλαδὴ χάριν τῆς εὐτυχίας μας αὐτὸς ταλαιπωρεῖται· καὶ ἡ ταπείνωσις αὐτοῦ δική μας δόξα. Γι’ αὐτὸ ζητεῖ γιὰ μᾶς τὴν

40. Μεγ. Ἀθανασίου *«Περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ»* ΕΠΕ τ. 3, σελ. 292-294, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς» Θεσσαλονίκη 1975.

δόξα, λέγοντας· "δόξασέ με, Πάτερ, μὲ τὴν δόξα τὴν ὁποία εἶχα πλησίον σου πρὶν νὰ δημιουργηθεῖ ὁ κόσμος". Ἐμεῖς εἴμαστε δηλαδὴ οἱ δι' αὐτοῦ δοξαζόμενοι· καὶ ἡ κάθοδός του στὴν γῆ εἶναι δική μας ἄνοδος στὸν οὐρανό, ὅπως ἔχει γραφεῖ· "καὶ μᾶς συνανέστησε καὶ μᾶς ἔβαλε νὰ καθίσουμε στὰ ἐπουράνια μαζὶ μὲ τὸν Χριστό"· ... Καὶ μὲ τοὺς λόγους του ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· "πάτερ, στὰ χέρια σου παραδίδω τὸ Πνεῦμά μου" ὅλους τοὺς ἀνθρώπους παραδίδει δι' ἑαυτοῦ στὸν Πατέρα του, οἱ ὁποῖοι δι' αὐτοῦ ζωοποιοῦνται. Διότι εἶναι μέλη του, καὶ τὰ πολλὰ μέλη ἀποτελοῦν ἕνα σῶμα, τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ σημαίνει, ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία ἐνώθηκε ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, τὸ ὁποῖο ἀντικρύζουμε στὴν φάτνη εἶναι τὸ πρῶτο σῶμα, τὸ ὁποῖο ἐπειδὴ ἦταν ἑνωμένο μὲ τὴν θεότητα ἔφθασε στὴν ἀνάστασι καὶ νίκησε τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο. Ὁ Κύριος, γιὰ νὰ γίνουν οἱ ἄνθρωποι *«συγκοινωνοὶ τῆς ρίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας»*[41], δηλαδὴ μέτοχοι στὴν πλούσια τροφὴ ποὺ δίνει ἡ ρίζα τῆς ἐλιᾶς, κατέλιπε στὸν κόσμο τὸ Σῶμα Του τὸ ἅγιο καὶ τὸ Αἷμα Του τὸ τίμιο. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μεταλαμβάνει ἐκ τούτων γίνεται *«κοινωνὸς θείας φύσεως»*[42].

Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς πεπληρωμένοι χαρᾶς καὶ εὐ-

41. Ρωμ. ια' 17.
42. Β' Πέτρ. α' 4.

φροσύνης γιὰ τὰ ἀνέλπιστα ἀγαθὰ ποὺ μᾶς χάρισε ὁ φιλάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ψάλλουμε μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ φωνὴ λιγυρά· «*Σύμμορφος πηλίνης, εὐτελοῦς διαρτίας Χριστέ γεγονώς, καὶ μετοχῇ σαρκὸς τῆς χείρω, μεταδοὺς θείας φύτλης, βροτὸς πεφυκὼς καὶ μείνας Θεός, καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, Ἅγιος εἶ Κύριε*»[43].

Ἐδῶ ὁ μελῳδὸς μᾶς λέγει: Χριστέ, Σὺ ποὺ ἔγινες ὁμοιόμορφος μὲ τὴν γήινη καὶ εὐτελὴ φύσι τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ τὴν συμμετοχή σου στὴν σάρκα μας, τὴν πολὺ κατώτερη, μετέδωσες σὲ μᾶς τὴν θεία καὶ ἀθάνατη φύσι Σου, ἀφοῦ γενόμενος ἄνθρωπος, παρέμεινες Θεός, Σύ, ποὺ ἀνύψωσες καὶ μεγάλυνες τὴν δύναμί μας, ἅγιος εἶσαι Κύριε.

43. β΄ τροπάριον γ΄ ᾠδῆς τοῦ πεζοῦ κανόνος τῶν Χριστουγέννων.

ΟΡΟΣ
ΗΣΑΙΑΣ
ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ ΕΠΙ ΘΡΟΝΟΥ ΥΨΗΛΟΥ

Η ΕΚ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Τῆς παρθενικῆς λοχείας ἡ νῦν τελετή· καὶ τῷ μεγέθει τῆς ἑορτῆς ὁ λόγος ἐξ ἀνάγκης συνεπαρθήσεται εἴσω τε χωρήσει τοῦ μυστηρίου, καθ' ὅσον ἐφικτόν τε καὶ θεμιτὸν καὶ τῷ καιρῷ χωρητόν, ὡς καὶ ἡμῖν ἐκφῆναί τι τῆς ἐν τούτῳ δυνάμεως»[1].

Δηλαδή: Ἡ τωρινὴ τελετὴ εἶναι τῆς παρθενικῆς γέννας. Καὶ κατ' ἀνάγκη ὁ λόγος θὰ συνυψωθεῖ μὲ τὸ μέγεθος τῆς ἑορτῆς καὶ θὰ προχωρήσει μέσα στὸ μυστήριο, ὅσο εἶναι ἐφικτὸ καὶ θεμιτὸ καὶ ἐπιτρεπτὸ ἀπὸ τὸν καιρό, ὥστε νὰ φανερώσει καὶ σὲ μᾶς κάτι ἀπὸ τὴν μέσα του δύναμι.

Ἔτσι προετοίμασε τὸ ἀκροατήριό του ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς προτιθέμενος νὰ τοὺς μιλήσει γιὰ τὸ μεγάλο μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐπειδὴ ὁ καιρὸς τῆς ἑορτῆς πλησίασε εἶναι ἄξιο καὶ πρέπον νὰ ὁμιλήσουμε γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, τῆς

1. Γρηγ. Παλαμᾶ· νη΄ ὁμιλία, «*Εἰς τὴν κατὰ σάρκα Γέννησιν...*» τ. 11, σελ. 454, ἐκδ. «Γρηγ. Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1986.

ἐκ παρθένου γυναικὸς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γέννησις αὐτή, κι ὄχι μόνο αὐτή, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου σύλληψις καὶ ὁ τρόπος τῆς κυήσεως θὰ παραμένουν *«μυστήριον χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένον»*[2]. Δηλαδή: Μυστήριο, τὸ ὁποῖο γιὰ πολὺ μεγάλο χρονικὸ διάστημα εἶχε καλυφθεῖ μὲ σιωπὴ καὶ τηρήθηκε μυστικό (ὄχι μόνο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀγγέλους).

Ὁ Σωτήρας τοῦ γένους μας γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος. Ἡ γέννησίς Του ἔγινε κατὰ τρόπο ὑπερφυσικό, θαυματουργικό. Γεννήθηκε ἔτσι ὅπως ταίριαζε, ὅπως ἔπρεπε, στὸν Ἅγιο Θεό, κι ὅπως διευκόλυνε τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας μας. Ἔπρεπε καὶ ὁ τρόπος τῆς συλλήψεως, κυήσεως καὶ γεννήσεως νὰ εἶναι θεῖος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξυπηρετεῖ τέλεια τὸν σκοπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως. Γεννήθηκε ἀπὸ ἀπείρανδρο μητέρα παρθένο, καὶ ὅπως εἶναι Μονογενὴς ἐκ Πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα, ἔτσι εἶναι καὶ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ ἐκ Μητρὸς Παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ ἐκ παρθένου Μητρὸς γέννησις τοῦ Λυτρωτοῦ ἐξαγγέλλεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ καὶ προβάλλεται συνεχῶς ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή. Ὁ πανάγαθος Κύριός μας καὶ Θεός μας μετὰ τὴν πτῶσι τῶν πρωτοπλάστων στὸν Παράδεισο, ἐκεῖ, δίνει τὸ πρῶτον τὴν εἴδησι γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ

2. Ρωμ. ις′ 25.

συσσωρευμένα δεινὰ τῆς ἁμαρτίας τους. Προφητεύει ὅτι τὸν διάβολο θὰ συντρίψει τό *«σπέρμα τῆς γυναικός»*[3]. Ὅταν ἄκουσε ὁ διάβολος γέννησι ἐκ Παρθένου ἐπιτηροῦσε τὶς παρθένες, γιὰ νὰ προφυλαχθεῖ ἀπὸ Ἐκεῖνον ποὺ θὰ τὸν συνέτριβε καὶ θὰ διέλυε τὴν τυραννία τῆς ἐξουσίας του. Ἀλλὰ διέλαθε τῆς προσοχῆς τοῦ διαβόλου ἡ ἐκ Ναζαρὲτ παρθένος Μαρία *«καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»*[4]. Δηλαδή: Ὁ Λόγος ἔγινε ἐν χρόνῳ ἄνθρωπος. Καὶ ἔχοντας ὡς σκηνὴ καὶ ὡς ναὸ ἅγιο τὴν ἀνθρώπινη φύσι παρέμεινε μὲ πολλὴ οἰκειότητα μεταξύ μας σὰν ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς.

Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Θεὸς ἀνήγγειλε τὴν ἐκ παρθένου γέννησι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πλῆθος προεικονίσεων καὶ προδηλώσεων καὶ προτυπώσεων φανέρωναν τὸ μυστήριο, ποὺ ἀποκαλύφθηκε στοὺς ἔσχατους χρόνους . Μάλιστα δὲ ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἐμφανέστατα κήρυξε τὴν ἐκ παρθένου γέννησι μὲ τὴν σπουδαία ἐκείνη προφητεία του· *«ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ»*[5]. Δηλαδή: Ἰδοὺ ἡ παρθένος θὰ συλλάβει καὶ θὰ γεννήσει υἱὸ καὶ θὰ τὸν ὀνομάσουν Ἐμμανουήλ.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο γεννήθηκε ὁ Θεὸς ὡς

3. Γεν. γ′ 15.
4. Ἰωάν. α′ 14.
5. Ἡσαΐου ζ′ 14.

ἄνθρωπος εἶναι μοναδικός, θεῖος καὶ ὑπερφυής. Οὔτε συνέβη ποτὲ ἄλλοτε, οὔτε πρόκειται νὰ συμβεῖ καὶ στὸ μέλλον: Μία γυναίκα παρθένος, ποὺ δὲν ἔχει συνευρεθεῖ μὲ ἄνδρα νὰ συλλάβει, νὰ κυήσει καὶ νὰ γεννήσει υἱὸ καὶ συγχρόνως νὰ παραμείνει ἀδιάφθορος παρθένος. Μητέρα καὶ παρθένος. *«Νῦν τὰ ἀνήκουστα ἠκούσθη»*[6].

Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἐξίστανται κατὰ τοῦ θείου αὐτοῦ γεγονότος, ἀμφισβητοῦντες τὴν ἐκ παρθένου γέννησι ἢ καὶ λοιδοροῦντες αὐτήν. Γιὰ μᾶς ὅμως τοὺς πιστούς, γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι, παραμένει καὶ θὰ παραμένει στοὺς αἰῶνες ἔργο θαυμασμοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔργο φιλανθρωπίας Θεοῦ, ἔργο σοφίας καὶ θείας δυνάμεως Θεοῦ. Γι' αὐτὸ δὲν ἐπιδέχεται καμμία ἐξέτασι, ἔρευνα ἢ ἀμφισβήτησι. Οὔτε ἐπιχειρήματα μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἀπόδειξί του. Εἶναι γεγονός *"ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν"*. Ξεπερνᾶ τὶς δυνατότητές μας. Ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ εἰσαχθεῖ ὁ Μονογενὴς στὴν οἰκουμένη καὶ εἰσήχθη.

Γιὰ τὸν Θεὸ ὅλα εἶναι δυνατά. Ὅπως παρήγαγε στὴν ζωὴ τὸν Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος ἦταν *"ἀπάτωρ"* καὶ *"ἀμήτωρ"*, ἔτσι μποροῦσε νὰ σαρκωθεῖ καὶ ὁ Ἴδιος *"ἐξ ἀπειρογάμου μητρός"*. Ὅπως ἀπὸ τὴν

6. Ἀπὸ τὸ τροπάριον τῆς ζ' ὠδῆς τῆς ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως.

πλευρὰ τοῦ Ἀδὰμ ἀνέπλασε τὴν Εὔα, κι αὐτὴ χωρὶς γέννησι, ἔτσι κι ὁ Θεὸς μποροῦσε νὰ γεννηθεῖ *"ἀρρεύστως ἐκ παρθένου μητρός"*.

Ἐνῶ δὲν μποροῦμε νὰ διερευνήσουμε τὸν τρόπο τῆς συλλήψεως, τῆς κυήσεως καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Θεοῦ μας, διότι εἶναι ἀκατάληπτος καὶ ἀνερμήνευτος, ἐν τούτοις οἱ θεοφόροι Πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῶν πιστῶν ἀποκάλυψαν τὸν λόγο αὐτοῦ τοῦ ὑπερφυοῦς μυστηρίου. Ἀπ' αὐτοὺς μάθαμε, γιατὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρας μας γεννήθηκε ἐκ παρθένου μητρός.

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου γιὰ νὰ μὴ κληρονομήσει τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα. Ὁ ἐλευθερωτὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν δύναμι καὶ ἐξουσία τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Σωτήρας δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι αἰχμάλωτος τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ὑπόκειται στὶς συνέπειές της.

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου, ἀπὸ ἁγνὴ καὶ ἀμόλυντη μητέρα, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀποτελέσει τό *«νέο φύραμα»*, ποὺ θὰ ἀνέπλαθε τὸ διεφθαρμένο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἀνθρώπινο γένος. Ἡ νέα ζύμη ἔπρεπε νὰ μὴν ἔχει τὸν μολυσμὸ τῆς ἁμαρτίας γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γίνει *«ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις»*[7].

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου, ἀπό *«κεχαριτωμένη»* μητέρα, ἀπὸ ἁγιασμένη ἀπὸ τὴν χάρι καὶ τὴν δύναμι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γιὰ νὰ εἶναι τὸ ποιὸ κα-

7. Β΄ Κορινθ. ε΄ 17.

θαρὸ θῦμα, ποὺ προσφέρθηκε ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου, ζωῆς καὶ σωτηρίας θυσία καθαρὴ καὶ ἀμόλυντη στὸν Πανάγιο Θεό.

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου μητρός, τὴν μόνη καθαρὴ καὶ ἀκήρατη, διότι τέτοια μητέρα δικαιοῦτο ὁ ἄγευστος κηλίδος ἅγιος καὶ μόνος ἀναμάρτητος Κύριός μας.

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου, γιὰ νὰ ἀποδείξει τὴν σοφία Του καὶ τὴν δύναμί Του, ὥστε νὰ δικαιοῦται νὰ θαυμάζεται καὶ νὰ εὐλογεῖται, ὡς Θεὸς, Σωτήρας Παντοδύναμος.

Γεννήθηκε ἐκ παρθένου, γιὰ νὰ ξαναδώσει στὴν γυναίκα τὴν τιμὴ καὶ τὸ σεβασμὸ ποὺ ἔχασε μὲ τὴν παρακοή της.

Ἐμεῖς ἀκούοντας, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς τῶν ὅλων γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος τέλειος ἐκ παρθένου Μητρός, τὴν ἁγνὴ Θεόπαιδα Μαρία, δοξάζουμε τὸν σαρκωθέντα Κύριό μας καὶ τιμοῦμε ὡς ἀληθῆ Θεοτόκο τὴν Παρθένο Μαρία, τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ μας.

«ΕΓΩ ΕΙΜΙ Ο ΑΡΤΟΣ Ο ΖΩΝ» [1]

Ἡ προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, πουθενὰ ἴσως δὲν ἀντικατοπτρίζονται μὲ τόση ἐνάργεια καὶ πληρότητα, ὅσο στοὺς ἑπτὰ λόγους Του, τὰ ἑπτά *«εἰμί»* Του, ὅπως μᾶς τοὺς παραδίδει ὁ ἠγαπημένος Του μαθητὴς καὶ εὐαγγελιστής Του Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Μελετώντας αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶναι σὰν νὰ παίρνουμε στὰ χέρια μας ἕνα μοναδικὸ πολύεδρο μαργαριτάρι, ποὺ ὅποια πλευρά του κι ἂν κοιτάξεις, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀκτινοβολεῖ εὐλογημένες καὶ αἰώνιες ἀλήθειες. Ἂς τὸ πάρουμε, τοῦτο τὸ μαργαριτάρι στὰ χέρια μας, προσευχόμενοι ὁ Θεὸς νὰ μᾶς διδάξει μὲ τὴν κάθε πλευρά του.

Κάποτε, ὄχλοι πολλοὶ ἀκολουθοῦσαν τὸν Χριστό. Ἐκεῖνος, ἀντίθετα ἀπ' ὅ,τι θὰ ἔκανε κάποιος ἀπὸ μᾶς, δὲν τοὺς κολάκευσε, οὔτε προσπάθησε νὰ τοὺς κρατήσει ὅπως-ὅπως κοντά Του.

Ἀντίθετα στὸ στ΄ κεφάλαιο τοῦ κατὰ Ἰωάννην

1. Ἰωάν. στ΄ 51.

Εὐαγγελίου, στίχοι 25-63, τοὺς ἀπεκάλυψε μιὰ ἀλήθεια καὶ τοὺς πρόσφερε μιὰ εὐκαιρία. Πράγματα, ποὺ καὶ τὰ δύο χρειαζόμαστε ἐμεῖς σήμερα. Ἂς τὰ μελετήσουμε:

1. Ἡ λανθασμένη σχέσις.

Καρδιογνώστης, ὅπως εἶναι ὁ Κύριος, κάνει σ' ἐκείνους τοὺς ὄχλους ποὺ Τὸν ἀκολουθοῦσαν μιὰ τρομερὴ ἀποκάλυψι. Τοὺς εἶπε, ὅτι μὲ ἀκολουθεῖτε ὄχι γιὰ λόγους πνευματικούς, ἀλλὰ ὑλιστικούς. Διότι, φάγατε ἀπὸ τοὺς ἄρτους μου. Γιατὶ χορτάσατε ἀπὸ τὰ ψωμιά μου. Σήμερα ἡ λανθασμένη αὐτὴ σχέσις μας μὲ τὸν Κύριό μας, ἔχει δύο μορφές: Στὴν πρώτη εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἐμπορεύονται τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ. Στὴν δεύτερη ἀνήκουν, ὅσοι προσκολλοῦνται σ' ἕνα κύκλο πιστῶν καὶ ὑποδύονται τοὺς πιστούς, γιὰ νὰ βολευτοῦν, νὰ λύσουν κάποια πιεστικὰ ὑλικὰ καὶ βιοτικὰ προβλήματά τους. Τοὺς μὲν πρώτους ὁ Κύριός μας ἀπεδοκίμασε ἀποκαλώντας τους ψευδοπροφῆτες. Τοὺς δεύτερους προσπάθησε νὰ τοὺς ὁμιλήσει γιὰ ἕνα ἄλλο ψωμί. Τὸ ὀνόμασε *«ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς»*[2].

Ὅταν ὁμιλοῦσε γιά *«τὸν Ἄρτο τῆς ζωῆς»* ὁ Κύριος δὲν ἐννοοῦσε ὑλικὸ ψωμί. Ἀφοῦ μάλιστα τοὺς συνεβούλευσε νὰ μὴν ἐργάζονται γιὰ τὴν ὑλικὴ τροφή, ποὺ εἶναι προσωρινὴ καὶ φθείρεται. Ἀκόμη εἶχε διακηρύξει, ὅτι *«οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ*

2. Ἰωάν. στ΄ 35.

ἄνθρωπος»[3]. Ἀναφερόταν στὸ Σῶμα καὶ Τὸ Αἷμα Του, τὸ ὁποῖο θὰ ἔδινε *«εἰς βρῶσιν τοῖς πιστοῖς»*[4].

2. Ὁ Χριστὸς εἶναι *«ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς»*[5].

Ὅσοι λοιπὸν ἐπιθυμοῦν νὰ συνάψουν μιὰ σχέσι μόνιμη καὶ σωτήρια μαζί Του, μόνο ἐὰν φάγουν ἀπὸ αὐτὸν τόν *«Ἄρτο τῆς ζωῆς»*, θὰ μπορέσουν ὄχι ἁπλῶς νὰ συνδεθοῦν μ' Αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἑνωθοῦν μαζί Του. Νὰ γίνουν σύσσωμοι καὶ σύναιμοι Χριστοῦ κατὰ τὴν διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Αὐτοὶ μένουν *"ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν αὐτοῖς"*.

Σὲ κάποιους πατριῶτες μας -Ἕλληνες - ὁ Κύριος ἐξήγησε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ γινόταν ὁ Ἴδιος ὁ *«Ἄρτος τῆς ζωῆς»*, ἀναφερόμενος στὴν σταυρικὴ θυσία καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασί Του. Τοὺς εἶπε: *«ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνει, πολὺν καρπὸν φέρει»*[6]. Δηλαδή: ὁ κόκκος τοῦ σίτου ποὺ πέφτει στὴν γῆ, ἂν δὲν πεθάνει, μένει αὐτὸς μόνος, ἂν ὅμως πεθάνει, θὰ καρποφορήσει. Γι' αὐτὸ καὶ διευκρίνησε, *«ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς κόσμου ζωῆς»*[7]. Δηλαδή: Ὁ ἄρτος τὸν

3. Ματθ. δ΄ 4.

4. Ἀπὸ τὸν Χερουβικὸ ὕμνο «*Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία*» στὴν θεία Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, Μέγα Σάββατο πρωΐ.

5. Ἰωάν. στ΄ 35.

6. Ἰωάν. ιβ΄ 24.

7. Ἰωάν. στ΄ 51.

ὁποῖο θὰ σᾶς δώσω, εἶναι ἡ σάρκα μου, τὴν ὁποία θὰ προσφέρω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Δηλαδὴ μὲ τὸν θάνατό Του, ἔγινε ὁ Σωτήρας μας.

Ὅποιος ἑπομένως λαχταρᾶ τὴν σωτηρία καὶ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ ψωμὶ πρέπει νὰ ἔλθει μὲ μετάνοια καὶ πίστι στὸν Χριστό. Ὁ τρόπος καὶ οἱ προϋποθέσεις συμμετοχῆς στὴν λύτρωσι ποὺ παρέχει ὁ Χριστὸς περιγράφονται καὶ βιώνονται μέσα στὴν Ἐκκλησία διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅτι ὁ Ἴδιος μᾶς δέχεται ὅλους μας. Εἶπε, *«ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ»*[8]. *«Λάβετε φάγετε»*[9] εἶναι ἡ πρόσκλησις τοῦ Χριστοῦ. Κι ἐμεῖς ἀνταποκρινόμαστε μὲ τὴν πίστι καὶ τὴν συνεπῆ σ᾽ αὐτὴ ζωή μας στὴν πρόσκλησι, στὸ κάλεσμα τοῦ Λυτρωτῆ. Ἁπλώνουμε τὰ χέρια μας, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι στὸ Μυστικὸ Δεῖπνο, κι Ἐκεῖνος μᾶς μεταδίδει ἄφεσι, λύτρωσι, σωτηρία, δικαίωσι, πνευματικὸ χορτασμό. Ἐγκαταλείπουμε τὰ χαρούπια τῆς ἁμαρτίας, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ διάβολος τρέφει τὸν κόσμο. Δεχόμαστε μέσα μας τὸν Χριστό, τόν *«Ἄρτο τῆς ζωῆς»*. Τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς τέτοιας ζωῆς εἶναι ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Κυρίου: *«Δὲν θὰ πεινάσεις»*[10]. *«Δὲν θὰ πεθάνεις»*[11]. *«Ἐγὼ ζῶ καὶ σεῖς θὰ ζήσετε»*[12]. *«Θὰ σοῦ δώσω τὴν αἰώνια ζωή»13.*

8. Ἰωάν. στ΄ 35.
9. Ματθ. κστ΄ 26.
10. Ἰωάν. στ΄ 35.
11. Ἰωάν. ια΄ 26.
12. Ἰωάν. ια΄ 26.
13. Ἰωάν. ι΄ 28.

Ἡ πρώτη κλῆσις τοῦ Κυρίου εἶναι τό *«λάβετε φάγετε»*[14]. Αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ νὰ γίνει μιὰ φορά. Πρέπει νὰ συνεχίζεται. Γι' αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ δεύτερη προτροπή Του, *«ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ»*[15]. Πρόκειται γιὰ τὴν συνεχῆ καὶ καθημερινὴ ἕνωσί μας μὲ τὸν Κύριο.

3. Τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Μὲ τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐξασφαλίζεται ἡ ὀργανικὴ ἑνότητα ποὺ ἔχουμε ὅλοι οἱ πιστοὶ ἐν τῷ Χριστῷ. *«Πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν»*[16]. Ἡ συμμετοχή μας στὸ Δεῖπνο τοῦ Κυρίου, «εἶναι κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ». Τό *«ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν·»*[17], πουθενὰ ἀλλοῦ δὲν συνειδητοποιεῖται τόσο, ὅσο κατὰ τὴν συμμετοχή μας στὸ Δεῖπνο τοῦ Κυρίου. Σ' αὐτὸ ζοῦμε τὴν ἑνότητα καὶ τὴν παγκοσμιότητα τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας Του.

4. Οἱ ἄλλοι ἄρτοι.

Ὁμιλήσαμε μόνο γιὰ τὸν Ἄρτο τῆς Ζωῆς. Ὑπάρχουν ὅμως κι ἄλλοι ἄρτοι στὴν Ἁγία Γραφὴ ὅπως α) Ὁ ἄρτος τῶν πενθούντων *«ὡς ἄρτος πένθους αὐτοῖς»*[18] κι ἀσφαλῶς ἡ ζωὴ σπάταλα μᾶς ταΐζει ἀπ' αὐτόν. β) Ὁ ἄρτος τῆς θλίψεως *«Ἄρτον κακώσεως»*[19] καὶ ποιός μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθεῖ, ὅτι δὲν

14. Ματθ. κστ' 26.
15. Ἰωάν. στ' 56.
16. Α' Κορινθ. ι' 17.
17. Α' Κορινθ. ι' 17.
18. Ὡσηὲ θ' 4.
19. Δευτερονομίου ιστ' 3.

τὸν γεύθηκε. γ) Ὁ ἄρτος τῶν δακρύων *«Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων»*[20] καὶ ὅλοι ξέρουμε πόσο ἁλμυρὸ καὶ πικρὸ εἶναι τὸ ζυμάρι του. δ) Ὁ ἄρτος τῆς ἀσέβειας *«Σῖτα ἀσεβείας»*[21], ὅλοι ὅσοι ζοῦν μακρυὰ ἀπὸ τὸν Θεό, προσπαθοῦν νὰ τραφοῦν ἀπ᾽ αὐτόν.

Γιὰ τὸν πιστὸ θὰ παραμένει αἰώνια ὁ Χριστός, ἡ μοναδικὴ καὶ ἀληθινὴ τροφή του, ὁ μοναδικὸς καὶ ἀναντικατάστατος τρόπος νὰ ἑνωθεῖ αἰώνια καὶ ἀδιάσπαστα μὲ τὸν Θεό.

20. Ψαλμὸς οθ΄ 6.
21. Παροιμιῶν δ΄ 17.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Κάθε φορὰ ποὺ ποσεγγίζουμε τὴν Μητρόπολι τῶν ἑορτῶν, τὰ Χριστούγεννα, νοιώθουμε ἔντονα μέσα μας τὴν ἐπιθυμία νὰ τιμήσουμε τὸν ἄνθρωπο. Ὄχι βέβαια πὼς ἡ τιμὴ αὐτὴ ἀπὸ μᾶς ἔχει νὰ προσφέρει κάτι περισσότερο ἀπὸ αὐτό, τὸ ὁποῖο ἔχει ὁ ἄνθρωπος σὰν πρόσωπο καλεσμένο στὴ θέωσι, ποὺ εἶναι δῶρο τοῦ Δημιουργοῦ του. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὶς ἡμέρες αὐτὲς ζοῦμε ἔντονα τὸ μυστήριο τῆς Θείας Σαρκώσεως, μὲ τὸ ὁποῖο τιμᾶται ὁ ἄνθρωπος, θέλησα νὰ χαράξω τὶς λιτὲς αὐτὲς σκέψεις συμβάλλοντας στὸν ἑορτασμό, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ τονίσω σ' ὅλους μας, σ' ὅσους ἑορτάζουμε καὶ αἰσθανόμαστε τὴν τιμὴ ποὺ μᾶς γίνεται ἀπὸ τὸν Θεό, τὸ ἀληθινὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ μεγαλεῖο ποὺ ἀποκάλυψε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν Σάρκωσί Του.

Ποῦ βρίσκεται τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου;

α. Μήπως στὴν δύναμί του; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἂν ἔχει νὰ καυχηθεῖ ὁ ἄνθρωπος γιὰ κάτι, ἀσφαλῶς αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ δύναμίς του. Ὑπάρχουν καὶ ζῶα,

ἀλλὰ καὶ φυσικὲς δυνάμεις ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὶς ὑπερβεῖ.

β. Μήπως στὴν διάνοιά του; Κι ἐδῶ ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπογοητευτική. Ὁ ἄνθρωπος πέτυχε πολλά, ξεπέρασε κι αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἑαυτό του στὶς ἐπιτυχίες του. Κι ὅμως ἐνῶ τόσα πολλὰ πέτυχε, δὲν κατόρθωσε νὰ σταματήσει τοὺς πολέμους, νὰ χορτάσει τοὺς πεινασμένους, νὰ δικαιώσει τοὺς ἀδικημένους, δὲν μπόρεσε νὰ δεῖ τὸν ἄλλο σὰν ἀδελφό του. Προβλήματα ποὺ ἡ λύσις τους ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο ἀπὸ αὐτὸν καὶ τὸ μυαλό του.

γ. Ἀλλὰ μήπως στὰ συναισθήματά του; Ὄχι, γιατὶ κι αὐτὰ τὰ κατέβασε στὸ βοῦρκο, ἐκεῖ ποὺ κυλίεται μέσα στὸν αἰσθησιασμὸ καὶ τὴν ἐφήμερη ἡδονὴ καὶ ἀπόλαυσι.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναζητεῖ αἰῶνες τὸ ἀληθινὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Κάποτε θὰ ἀπαντᾶ καὶ πάντοτε θὰ ἀπογοητεύεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀλλὰ ποῦ βρίσκεται τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου; Στὴν ἐρώτησι αὐτὴ ἡ ἀπάντησις εἶναι κοινὴ μὲ μιᾶς ἄλλης ἐρωτήσεως τὴν ἀπάντησι: Γιατί ὁ Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος; Τὴν ἀπάντησι θὰ μᾶς τὴν δώσουν οἱ φιλόσοφοι τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ὁ μέγας πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἅγιος Ἀθανάσιος λέγει: «*αὐτὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν· καὶ αὐτὸς ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν διὰ τοῦ σώματος, ἵνα ἡμεῖς τοῦ ἀοράτου Πατρὸς ἔννοιαν λάβωμεν· καὶ αὐτὸς ὑπέμεινε τὴν παρ' ἀνθρώπων ὕβριν, ἵνα*

ἡμεῖς ἀθανασίαν κληρονομήσωμεν[1]. Δηλαδή: διότι αὐτὸς ἔγινε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ γίνουμε ἐμεῖς θεοί· καὶ αὐτὸς φανερώθηκε μὲ σῶμα, γιὰ νὰ ἔχουμε ἐμεῖς ὀρθὴ ἀντίληψι γιὰ τὸν ἀόρατο Πατέρα· καὶ αὐτὸς ὑπέμεινε τὴν ἀτίμωσι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ κληρονομήσουμε ἐμεῖς τὴν ἀθανασία. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπάντησις ποὺ ζητᾶμε.

Σ' αὐτοὺς τοὺς λόγους κρύβεται ἡ οὐσία τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Κενώσεως. Ἐδῶ καταλαβαίνουμε τὴν μεγαλωσύνη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο ποὺ τὸ ποδοπάτησε καὶ τὸ ποδοπατᾶ ὁ ἄνθρωπος τῆς κάθε ἐποχῆς καὶ κοινωνίας μὲ τὴν ἀποστασία του, τὴν ἀδιαφορία του καὶ τὴν περιφρόνησί του.

Τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στὴ δυνατότητα ποὺ ἔχει νὰ γίνει «*κοινωνὸς θείας φύσεως*»[2]. Νὰ ζήσει μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ εἶναι ὁ νέος τρόπος ζωῆς τὸν ὁποῖο εὐαγγελίσθηκε καὶ ἀποκάλυψε ὁ Σαρκωθεὶς Θεός μας. Ἕνας σύγχρονος διανοούμενος ἰατρὸς ὁ Georges Duhamel ἐπάνω στὸ θέμα μας ἔγραφε: *«Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος εἶναι μεγάλος, δὲν εἶναι ἐπειδὴ ἐφεῦρε τὰ κανόνια, τὸ ἀεροπλάνο ἢ τὰ θωρηκτὰ μὲ ἔλικα, εἶναι ἐπειδὴ εἶναι ἱκανὸς νὰ ξεπεράσει τὰ πάθη του καὶ νὰ ταπεινώσει τὰ ἔνστικτά του.*

1. Μεγ. Ἀθανασίου· β' λόγος *«Περὶ ἐνανθρωπήσεως»*, ΕΠΕ τ. 1 σελ. 366, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσαλονίκη 1973.

2. Β' Πέτρου α' 4.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος εἶναι μεγάλος, εἶναι ἐπειδή, διὰ μέσου χιλιάδων αἰώνων ἐπώδυνων ἐμπειριῶν, ἀνυψώθηκε βαθμίδα πρὸς βαθμίδα πρὸς τὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος εἶναι μεγάλος, δὲν εἶναι ἐπειδὴ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς ἀλόγιστης καὶ βίαιης φύσης, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι τοῦ ἀναστήματος, νὰ περιφρονεῖ τὴν φύσι καὶ νὰ τῆς ἐπιβάλλει σιωπή, εἶναι ἐπειδὴ μπορεῖ νὰ συγχωρεῖ, ν' ἀπαρνιέται τὸν ἑαυτό του, νὰ φροντίζει καὶ νὰ τιμᾶ τοὺς ἄχρηστους γέροντες καὶ ν' ἀφίνει νὰ ζοῦν οἱ ἀνάπηροι».

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ σαρκώθηκε ὁ Θεός. Ἦλθε νὰ μᾶς τὸ ἀποκαλύψει, νὰ μᾶς τὸ διδάξει, νὰ μᾶς τὸ ὑπενθυμίσει.

ΓΙΑΤΙ ΗΛΘΕ;

Τὶς ἡμέρες τὶς χριστουγεννιάτικες, ἡ βίωσις τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, μᾶς ἐπιβάλλει νὰ μάθουμε γιατί ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος, γιατί ἔκλινε οὐρανοὺς καὶ κατέβηκε, γιατί *«ἦλθε εἰς τὰ ἴδια»*[1]. Ἂς τὸν ἀφήσουμε νὰ μᾶς μιλήσει καὶ νὰ μᾶς ἐξηγήσει τὸν λόγο Ἐκεῖνος.

α. *«Ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα»*[2]. Δηλαδή: Δὲν ἔχω ἔλθει ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου.

Πολλοὶ οἱ αὐτόκλητοι σωτῆρες καὶ τότε καὶ σήμερα. Πολλοί, ποὺ κινήθηκαν σὲ ὅλο τὸν χῶρο, ἀπὸ τὸν συγκλονιστικὰ τραγικὸ μέχρι τὸν ἀηδιαστικὰ κωμικό. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀνήκει σ' αὐτούς. Εἶναι ὁ Ἀπεσταλμένος τοῦ Πατέρα. Τοῦ Πατέρα, ὁ Ὁποῖος, «Οὕτω γὰρ *ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν»*[3]. Δηλαδή: τόσο πολὺ ἀγάπησε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο τῶν

1. Ἰωάν. α' 11.
2. Ἰωάν. ζ' 28.
3. Ἰωάν. γ' 16.

ἀνθρώπων, ποὺ ζοῦσε στὴν ἁμαρτία, ὥστε παρέδωκε σὲ θάνατο τὸν μονάκριβο Υἱό Του.

Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ στὸ ἐναγώνιο αἴτημα τοῦ ἀνθρώπου *«εἴθε νὰ ἔσχιζες τοὺς οὐρανοὺς καὶ νὰ κατέβαινες»*[4].

β. *«Ἦλθε πρὸς ἡμᾶς πραΰς»*[5]. Ὁ ἄνθρωπος στήριξε τὴν δόξα καὶ τὴν ἐπιβολή, στὴν δύναμι καὶ τὴν βία. Τὰ ὁλοκληρωτικὰ καθεστῶτα τῆς ἐποχῆς μας, μᾶς βεβαιώνουν γι' αὐτό. Μονάχα Ἕνας τόλμησε νὰ πεῖ: *«μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾳός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ»*[6]. Μονάχα Αὐτὸς πρόσφερε στοὺς πράους τὴν κληρονομία τῆς βασιλείας Του *«Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν»*[7].

γ. *«Οὐκ ἦλθε, διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι»*[8]. Δέστε τον, στὴν ἀπάντησι ποὺ ἔδωσε στοὺς Μαθητές Του, ὅταν τὸν ρώτησαν: *«τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων»*[9]· *«ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν»*[10]. Δηλαδή: Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς: Οἱ βασιλεῖς τῶν Ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτά· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντας αὐτὰ ὀνομάζονται εὐεργέτες τους. Σεῖς

4. Ἡσαΐου ξδ΄ 1, σχόλιο.
5. πρβλ. Ματθ. κα΄ 5.
6. Ματθ. ια΄ 29.
7. Ματθ. ε΄ 5.
8. Ματθ. κ΄ 28.
9. Λουκ. κβ΄ 24.
10. Λουκ. κβ΄ 25-26.

ὅμως δὲν πρέπει νὰ πράττετε τὸ ἴδιο· ἀλλ' ὁ μεγαλύτερος μεταξύ σας, ἂς γίνει ὡς ὁ μικρότερος καὶ ὁ προϊστάμενος ὡς ὁ ὑπηρέτης. Δέστε Τον στὸ νίψιμο τῶν ποδιῶν τῶν Μαθητῶν Του στὸ ἀνώγειο, ὅπου δίνει τὸ μέτρο τοῦ ἀληθινοῦ μεγαλείου, ποὺ εἶναι ἡ ταπεινὴ ὑπηρεσία στὸν συνάνθρωπο· *«ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος»*[11]. Δηλαδή: Σηκώνεται, λοιπὸν ἀπὸ τὸ τραπέζι ποὺ δειπνοῦσαν, βγάζει τὸ ἱμάτιό του, παίρνει πετσέτα καὶ τὴν ζώνεται· ἔπειτα βάζει νερὸ στὴν λεκάνη κι ἀρχίζει νὰ πλένει τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του καὶ νὰ τὰ σκουπίζει μὲ τὴν πετσέτα ποὺ εἶχε ζωστεῖ.

δ. *«Διακονῆσαι»* γιὰ τὸν Χριστὸ σημαίνει δοῦλος ὅλων καὶ ὅλων ὑπηρέτης.

ε. *«Εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ»*[12]. Κωμικὸς ὁ Πιλᾶτος στὴν συμπεριφορά του, ὅταν ἀνέκρινε τὸν Χριστό, τὸν ρώτησε: *«Τί ἐστιν ἀλήθεια;»*[13]. Δὲν περίμενε νὰ τοῦ ἀπαντήσει *«καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε»*[14]. Στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν διδασκαλία Του, ἔχουμε τὴν μόνη ἀληθινὴ ἀποκάλυψι γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ διακήρυξίς Του:

11. Ἰωάν. ιγ΄ 4-5.
12. Ἰωάν. ιη΄ 37.
13. Ἰωάν. ιη΄ 38.
14. Ἰωάν. ιη΄ 38.

«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια, οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι' Ἐμοῦ»[15]. Πράγματι *«ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο»*[16].

στ. *«Ἦλθον ... καλέσαι ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν»*[17].

Στὸ σπίτι ἑνὸς τελώνη, συντρώγοντας μὲ ὅλους τοὺς φίλους Του, πρόφερε αὐτὸ τὸ πολὺ κοντινό μας *«ἦλθον»*. Τὸ εἶπε σ' ἐκείνους πού *«γόγγυζαν»* ἐπειδὴ συναναστρεφόταν τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τὶς πόρνες. Τὸ εἶπε σ' ἐκείνους, ποὺ στοχάστηκαν, ὅτι ἔβλαπτε τὴν φήμη Του, ἐπειδὴ ἦταν *«τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν»*[18]. Ὁ Χριστὸς ἦλθε φίλος τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅπως εἶναι ὁ γιατρὸς φίλος τοῦ ἀρρώστου καὶ ὄχι τῆς ἀρρώστειας του.

ζ. *«Ἦλθον, ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός»*[19]. Καμμιὰ θρησκεία δὲν ἔχει Χριστούγεννα, γιατὶ καμμία τους δὲν ἔχει ἕνα Θεὸ πού *«πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως οὗ εὕρῃ αὐτό»*[20]. Προσέξτε αὐτὸ τό *«ἕως οὗ»* καὶ στὸ χαμένο πρόβατο καὶ στὴν χαμένη δραχμὴ καὶ στὸν ἄσωτο. Γι' αὐτὸ τό *«ἕως οὗ»* ἔρχονται καὶ πάλι (κάθε φορὰ) τὰ Χριστούγεννα.

η. *Ἦλθε ... δοῦναι τὴν ζωὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»*[21]. Αὐτὸς ποὺ καταβάλλει τὰ λύτρα, λέγε-

15. Ἰωάν. ιδ΄ 6.
16. Ἰωάν. α΄ 17.
17. Ματθ. θ΄ 13.
18. Ματθ. ια΄ 19.
19. Λουκ. ιθ΄ 10.
20. Λουκ. ιε΄ 4.
21. Ματθ. κ΄ 28.

ται Λυτρωτής. Κι Αὐτὸς κατέβαλε καὶ καταβάλλει καθημερινὰ καὶ στοὺς αἰῶνες τὸ πιὸ ἀκριβὸ λύτρο γιὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴν δουλεία τοῦ ἀλλοτρίου, γιὰ νὰ μᾶς ἐξαγοράσει ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ νόμου. Κι εἶναι αὐτὸ τὸ μοναδικὸ λύτρο τὸ πανάγιο καὶ θεϊκό Του αἷμα, ποὺ ἄφησε νὰ χυθεῖ ἐπάνω στὸν Σταυρό, ὅταν κέρδιζε τὴν πιὸ μεγάλη νίκη Του. Τότε, ποὺ θριάμβευε «*πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου*»[22].

Νὰ λοιπόν, ἡ ἀπάντησις στό *«γιατί ἦλθε ὁ Χριστός;»*.

Ἦλθε· ἀπεσταλμένος τοῦ Πατέρα, πρᾶος καὶ ταπεινός, νὰ ὑπηρετήσει τὸν ἄνθρωπο στὴν μέγιστη ἀνάγκη του, νὰ τοῦ ἀποκαλύψει τὴν ἀλήθεια, νὰ καλέσει κάθε ἁμαρτωλὸ σὲ μετάνοια, νὰ ψάξει καὶ νὰ σώσει τὸ ἀπολωλός, νὰ δώσει στὸν Σταυρὸ τὴν ζωή του λύτρο γιὰ μένα καὶ γιὰ σένα. Αὐτὸ σημαίνει Χριστούγεννα.

Ὅμως, ἐνῶ «*ἦλθε εἰς τὰ ἴδια, οἱ ἴδιοι δὲν τὸν ἐδέχθησαν*»[23]. Ἐμεῖς ὅμως, μαθαίνοντας πὼς ὁ Χριστὸς ἦλθε γιὰ νὰ σώσει καὶ νὰ δώσει *ζωή*, ἂς Τὸν δεχθοῦμε Σωτήρα καὶ Κύριο τῆς καρδιᾶς μας.

Γιατί *«ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος»*[24]. Δηλαδή: Γεννήθηκε χάρι τῆς σωτηρίας σας σήμερα ὁ Σωτήρας, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Κύριος.

22. Ἐφεσ. ς′ 12.
23. Ἰωάν. α′ 11.
24. Λουκ. β′ 11.

Ο ΣΩΤΗΡΑΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ μιὰ λατρευτικὴ ἔξαρσι μᾶς καλεῖ νὰ βιώσουμε τό *«τῶν πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸ ὑπὸ τὸν ἥλιον»*[1] μυστήριο, τὴν σάρκωσι τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εἴσοδό του στὴν ἱστορία καὶ τὸν κόσμο.

Μέσα ὅμως στὶς βιοτικὲς μέριμνες καὶ φροντίδες τῆς ἐποχῆς μας πνίγεται καὶ χάνεται γιὰ πολλοὺς ἀδελφούς μας τὸ μήνυμα - τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα - τὸ εὐαγγέλιο τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Ἔτσι χάνεται γι' αὐτοὺς ἡ ἐλπίδα νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ κατανοήσουν, γιατί ἦλθε ὁ Θεὸς στὸν κόσμο. Γιατί σαρκώνεται; Γιατί γίνεται *«ὃ οὐκ ἦν»*[2]. Τὴν ἀπάντησι στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ μᾶς τὴν δίνει ἡ Βίβλος ποὺ προετοίμασε

1. Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ· κεφ. Γ' *«Περὶ τῆς θείας οἰκονομίας καὶ περὶ τῆς δι' ἡμᾶς κηδεμονίας καὶ τῆς ἡμῶν σωτηρίας»* σελ. 210, *«Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως»*, ἔκδ. «Πουρναρᾶ», Θεσσαλονίκη 1976.

2. Ἀπὸ τὸ Κάθισμα τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ὄρθρου τῶν Χριστουγέννων.

τὸν κόσμο γιὰ τὴν ἔλευσι τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴν συνέχεια οἱ θεόπτες ἱστόρησαν «*τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον*»[3]. Ἔγραψαν καὶ κήρυξαν· «*Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν*»[4].

Ἦλθε καὶ ἔρχεται συνεχῶς γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν ποθοῦν ὁ Θεὸς στὸν κόσμο, γιὰ νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας. Νὰ ἄρει ἀπὸ ἐπάνω μας τὸ βαρὺ φορτίο τῆς ἁμαρτίας. Νὰ θεραπεύσει τὶς πληγὲς τῶν παθῶν μας. Νὰ μᾶς ἀνυψώσει ἀπὸ τὴν δουλεία τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου, στὴν ἐλευθερία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

Ὅλοι μας εἴμαστε πληγωμένοι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Τὸ νοιώθουμε καθημερινὰ γιατὶ μᾶς στερεῖ τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς. Ἡ δουλεία μας στὴν ἁμαρτία μᾶς κοστίζει τὸν θάνατο, σωματικὸ καὶ πνευματικό.

Ἦλθε ὅμως ὁ Σωτήρας Χριστὸς, γιὰ νὰ μᾶς δείξει μὲ τὴν ζωή Του καὶ τὴν διδασκαλία Του τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μπορέσουμε νὰ νικήσουμε τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπ' αὐτή. Γιὰ νὰ ζήσουμε μαζί Του μακρυὰ ἀπὸ τὴν φθορὰ καὶ τὸν καθημερινὸ θάνατο. Αὐτὸ ὅμως ἐπιτυγχάνεται ἀπὸ ἐκείνους ποὺ Τὸν ἐπιθυμοῦν καὶ Τὸν πιστεύουν καὶ ζοῦν τὴν ζωή Του. Ἀπ' αὐτοὺς ποὺ Τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ γεννηθεῖ καὶ νὰ ζήσει στὴν ζωή τους.

Ἦλθε γιὰ νὰ ἀποκαλύψει τὴν καινὴ κτίσι, νὰ ἀ-

3. Α΄ Τιμ. γ΄ 15.
4. Ματθ. α΄ 21.

ναδημιουργήσει τὸν κόσμο καὶ τὸν ἄνθρωπο. Νὰ τὸν ἀπαλλάξει ἀπὸ τὶς φοβερὲς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ζήσει τὴν θεία ζωή, τὴν πραγματικὴ ζωή, ποὺ τοῦ στέρησε ὁ διάβολος. Ἡ σάρκωσις τοῦ Θεοῦ ὁριοθετεῖ καὶ χωρίζει δύο κόσμους, δύο περιόδους τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας. Γι' αὐτὸ καὶ χρονολογοῦμε μὲ βάσι τὴν γέννησι τοῦ Θεοῦ. Ὁ παλαιὸς κόσμος τῆς ἁμαρτίας παρήκμασε καὶ ἔσβησε, ὁ κόσμος στὸν ὁποῖο *«οἱ ἄνθρωποι ἦσαν δεδουλωμένοι ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου»*[5]. Καὶ ἀνέτειλε ἕνας νέος κόσμος, ἡ καινὴ κτίσις στὴν ὁποία ὁ Θεὸς συνεορτάζει μὲ τὸν λαό Του καὶ ὁ ἄνθρωπος κοινωνεῖ καὶ μετέχει στὴν ζωὴ τοῦ Θεοῦ. Τώρα ὁ ἄνθρωπος εἶναι παιδὶ τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς βασιλείας Του.

Οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν μας σημαίνουν στὸν κόσμο καὶ τὸν προσκαλοῦν νὰ ἑορτάσει αὐτὴ τὴν χαρά. Θὰ ἑορτάσουν ὅμως ἀληθινὰ Χριστούγεννα, ὅσοι προετοιμασθοῦν νὰ ζήσουν στὴν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ μυστήριο τῆς ἄκρας συγκαταβάσεως τοῦ Κυρίου, νὰ γίνει ἄνθρωπος γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας. Κι εὔχομαι ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων νὰ γίνεται ἡ ἀπαρχή, γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ σύνδεσί μας μὲ τὴν ἀναγεννημένη ἀνθρωπότητα ποὺ ἐγκαινίασε ὁ Χριστὸς μὲ τὴν γέννησί Του στὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἀμήν.

5. Γαλ. δ΄ 3.

Πρωτοχρονιά

ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙ
ΛΑΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἔχοντας νωπὲς ἀκόμα τὶς βεβαιότητες, ποὺ ἀκούσαμε καὶ εἴδαμε «*καθὼς ἐλαλήθη πρὸς ἡμᾶς*» μέσα στὸν χῶρο τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Σωτήρα στὴν ἀνθρώπινη ζωή, κρατώντας τὶς ἅγιες ἐμπειρίες καὶ τὰ βιώματα καὶ τὶς ἀποφάσεις, ποὺ πήραμε καθὼς πλησιάσαμε τὶς διάφορες ὄψεις τοῦ Μυστηρίου τῆς Σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἐπιστρέφουμε μὲ τὸν καινούργιο χρόνο στὶς δουλειές μας, στὴν καθημερινὴ βιοπάλη μας. Κι ἔχει σημασία νὰ ξαναγυρίσουμε ἀνανεωμένοι πνευματικὰ γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγώνα, μὲ μιὰ διαφορετικὴ στάση ἀπέναντι στὴν ζωή, μὲ ἐμπιστοσύνη στὸν Θεὸ καὶ μὲ διάθεση δοξολογίας.

Κι αὐτὸ γίνεται γιατὶ ἀκούσαμε, εἴδαμε, ζήσαμε, καὶ προσκυνήσαμε τὸ μέγιστο τῶν μυστηρίων. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Κι ἔχει σημασία νὰ καταλάβουμε γιατί ὁ Μεσσίας ἔχει αὐτὸ τὸ ταπεινὸ καὶ ὅμως ὑψηλὸ ὄνομα: «*Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*»[1].

1. Ματθ. η′ 20.

Κανένας ἄλλος δὲν μᾶς γνωρίζει τόσο τέλεια, ὅπως Ἐκεῖνος. Εἶναι *«ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ Θεός»*[2]. Δηλαδή· Ἐσὺ ποὺ ξέρεις σ' ὅλο τους τὸ βάθος σκέψεις κι' ἐπιθυμίες, δίκαιε Θεέ. Γι' αὐτὸ ὁ λόγος του ἔχει οὐσία καὶ εἶναι ἀλήθεια. Γι' αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς ἔχει κατανοήσει τὸν ἄνθρωπο βαθύτερα παρ' ὅτι μπορεῖ ὁ ἴδιος νὰ καταλάβει τὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχει πιὸ βαθιὰ ἐμπιστοσύνη στὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ παρὰ στὰ λόγια ὁποιουδήποτε ἄλλου, ἀκόμα καὶ τοῦ πιὸ σοφοῦ καὶ ἀγαπημένου ἀνθρώπου.

Τί συμβαίνει ὅμως μὲ ἐκείνους τοὺς ἄλλους, ποὺ κι αὐτοὶ θέλουν νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀνθρώπους; Διδάσκουν σοφίες, ὁδηγοῦν, δείχνουν τὸν δρόμο καὶ συμπαραστέκουν στὸν ἀγώνα γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τὴν ποιοτικὴ ἀναβάθμισί της. Ὁ Ἰησοῦς σ' ὅλους αὐτοὺς ἀπαντᾶ: *«Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ... Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· ... ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν»*[3]. Αὐτὸς εἶναι ὁ *«ποιμήν»*. Εἶναι ὅμως συγχρόνως καὶ ἡ *«θύρα»*, ἡ εἴσοδος στὴν ποίμνη. Μόνο Ἐκεῖνος ἔχει τρόπο νὰ εἰσέλθει στὴν οὐσία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ὅποιος θέλει νὰ μιλήσει σ' αὐτὴ τὴν ποίμνη πρέπει νὰ περάσει μέσα ἀπὸ τὴν θύρα

2. Ψαλμὸς ζ' 10.
3. Ἰωάν. ι' 7-10.

αὐτή. Αὐτὸ δὲν τὸ εἶπε μεταφορικά, ἀλλὰ κατὰ λέξι. Ἑπομένως ὅποιος θέλει νὰ μιλήσει σ' ἕναν ἄνθρωπο, κατὰ τέτοιο τρόπο, γιὰ νὰ τὸν βοηθήσει νὰ λάβει σωστὲς καὶ σωτήριες ἀποφάσεις, πρέπει νὰ ἔλθει μέσῳ τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει ν' ἀφήσει τὴν σκέψι του νὰ καθαρίσει, προαρμόζοντάς την πρὸς τὸν Χριστό. Πρέπει νὰ κάνει τὰ λόγια του ἀληθινὰ μιλώντας μὲ τοὺς ἀληθινοὺς λόγους Ἐκείνου. Τότε βρίσκει ἀνταπόκρισι στὸ οὐσιαστικὸ βάθος τῆς ψυχῆς, πού *«γνωρίζει»* τὸν Χριστὸ καὶ τόν *«ἀκούει»*.

Γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε ὅλη τὴν δύναμι αὐτῆς τῆς ἀλήθειας, εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέξουμε τὴν δήλωσι τοῦ Χριστοῦ σ' αὐτὸ τὸ χωρίο: *«Πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα»*[4]. Τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι τρομακτικά. Ὅλοι ἐκτὸς ἀπὸ Ἐκεῖνον, εἶναι *«κλέπται καὶ λησταί»*. Τίποτε δὲν ἀναγνωρίζεται. Ἀνθρώπινη σοφία, καλωσύνη, ἐξυπνάδα, παιδαγωγικὴ τέχνη, εὐσπλαγχνία, ὅλα παραμερίζονται. Πρόκειται δηλαδὴ φανερὰ γιὰ κάτι τὸ ἀπόλυτο, ποὺ δὲν ἐπιδέχεται καμμία ἀνάμειξι μὲ ὅ,τιδήποτε τὸ ἀνθρώπινο, ἔστω καὶ μὲ τὸ ποιὸ εὐγενικὸ καὶ τὸ ποιὸ ἀνώτερο. Ὅταν αὐτὰ συγκριθοῦν μὲ ὅ,τι κάνει ὁ Χριστός, καθὼς ἔρχεται στὸν ἄνθρωπο, τότε ὁ τρόπος μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἕνας πλησιάζει τὸν ἄλλο εἶναι κλοπή, ληστεία, πράξις βίας, φόνος. Τί ξεσκέπασμα τοῦ ἀνθρώ-

4. Ἰωάν. ι' 8.

που γίνεται ἐκείνη τὴν στιγμή, ποὺ ὁ Χριστὸς λέγει ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Λυτρωτής. Καὶ καλὰ θὰ κάνουμε νὰ μὴν διερωτηθοῦμε, γιὰ ποιοὺς τὰ εἶπε αὐτὰ ὁ Χριστός. Στὸ κείμενο ὑπάρχει ἡ λέξι *«πάντες»*.

Πόσο βαθειὰ πρέπει νὰ σκαλίσει κανεὶς μέσα στὴν ἀνθρώπινη φύσι, ὥσπου νὰ βρεῖ τὴν πλεονεξία, τὴν πράξι τῆς βίας, τὴν ἐπιθυμία γιὰ τὸν φόνο. Ὁ Χριστὸς λέει: ὅλα αὐτὰ κρύβονται καὶ μέσα στὸ σοφὸ ποὺ διδάσκει σοφία καὶ στὸν ἱεροκήρυκα ποὺ ὁδηγεῖ στὴν εὐσέβεια, καὶ στὸν παιδαγωγὸ ποὺ δίνει μόρφωσι καὶ στὸν προϊστάμενο ποὺ δίνει ἐντολές, καὶ στὸν νομοθέτη ποὺ δημιουργεῖ τὸ δίκαιο καὶ στὸν δικαστὴ ποὺ τὸ ἐφαρμόζει, σὲ ὅλους. Ἕνας μόνο εἶναι ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἀδέσμευτος μέσα ἀπὸ τὰ κατάβαθα τοῦ εἶναι Του, ποὺ καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο εἶναι ἀληθινὸς καὶ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης μας. Ἕνας μόνο μιλάει, παρακινούμενος, ἀπὸ πραγματικὴ ἀγάπη, ἀπὸ ἁγνὸ αἴσθημα ἀποστολῆς: ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ποὺ σαρκώθηκε καὶ ἔγινε καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς εἶναι ἡ θύρα, ποὺ ὁδηγεῖ στὸν ἄνθρωπο, στὴν ψυχή του, στὴν οὐσία του. Μόνο Αὐτός.

Καὶ μπορεῖ νὰ εἰσέλθει μόνο Αὐτὸς στὰ θεμέλια τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, γιατὶ μόνο Αὐτὸς ἔχει τὴν ὁλοκληρωτικὴ ἀφιέρωσι. Εἶναι πρόθυμος νὰ πεθάνει γιὰ τοὺς δικούς Του. *«Τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπέρ τῶν προβάτων»*[5].

5. Ἰωάν. ι' 15.

Γι' αὐτὴ τὴν βεβαιότητα μᾶς κάλεσε ἡ Ἐκκλησία μας νὰ ζήσουμε τὰ Χριστούγεννα. Γιὰ νὰ ἀντλήσουμε ἐνθουσιασμὸ κι ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον μας καὶ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. Εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικὸ νὰ προχωρήσουμε στὴν ρουτίνα ἢ στὶς περιπέτειες ποὺ μᾶς ἐπιφυλάσσει κάθε καινούργιος χρόνος, μὲ μιὰ τέτοια διάθεσι ἐμπιστοσύνης στηριγμένοι στὸ γεγονὸς τῆς Σαρκώσεως. Ἡ συναίσθησις τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἐμμανουὴλ στὸν κόσμο, τῆς παρουσίας Του στὴν προσωπική μας πορεία διαλύει τῆς μοναξιᾶς τὴν ἀγωνία, μεταμορφώνει τὴν καθημερινή μας ζωή, τὴν στηρίζει μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ τελικοῦ ἐρχομοῦ Του στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου.

Η ΕΙΡΗΝΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ὁ νέος χρόνος ἀνέτειλε σὲ μιὰ ταραγμένη ἀνθρωπότητα. Ἡ ταραχή της αὐτὴ ὀφείλεται στὴν ἀπουσία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωή μας καὶ τὴν κοινωνία μας. Ἡ ταραχὴ αὐτὴ καὶ ἡ ἀπορία γιὰ τὰ μέλλοντα, εἶναι φυσικὸ νὰ γεννᾶ μιὰ ἐλπίδα, μιὰ προσδοκία, ἕνα ὄνειρο, τὸ ὄνειρο τῆς εἰρήνης. Καὶ ὅλοι μας πάσχουμε μέσα στὴν γενικὴ ἀναστάτωσι τῶν πάντων νὰ παγιώσουμε τὴν εἰρήνη τόσο στὶς καρδιές μας, στὶς κοινωνίες μας ὅσο καὶ στὸν ταλαίπωρο πλανήτη, τὴν γῆ μας. Καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι ἀγωνιοῦμε καὶ ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό, τὸν κοινὸ πανανθρώπινο πόθο. Τουλάχιστον, ἔτσι θέλουμε νὰ πιστεύουμε καὶ νὰ λέμε. Ὅλοι μας ἀπὸ τοὺς Μεγάλους τῆς οἰκουμένης μέχρι τοὺς μικροὺς ἐμᾶς ποὺ ζοῦμε στὸν ταραγμένο κόσμο καὶ πληρώνουμε τὸ τίμημα ἀπὸ τὴν ἔλλειψι τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τὸν πόλεμο ποὺ ἔχουμε μὲ τὸν ἑαυτό μας, τὸ περιβάλλον μας, τὴν κοινωνία μας, τὰ ἔθνη μεταξύ μας.

Τὸ πρόβλημα δὲν ἀφήνει, ὅπως εἶναι φυσικό, ἀδιάφορη τὴν Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ προσεύχεται γιὰ

τὴν εἰρήνη *«ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ»*. Ἐπαγγέλεται τὴν ἐπικράτησι τῆς εἰρήνης στὸ πρόσωπο τοῦ Μεγάλου Εἰρηνοποιοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὁποῖος γι' αὐτὸ σαρκώθηκε. Γιὰ νὰ φέρει τὴν εἰρήνη *«τοῖς μακράν καὶ τοῖς ἐγγύς»*[1], γιὰ νὰ *«ἑνώση τὰ διεστῶτα»* καὶ νά *«λύση τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ, τὴν ἔχθραν»*[2]. Μὲ τὴν σάρκωσί Του ὁ Θεὸς ἔφερε στὴν πληγωμένη ἀνθρωπότητα τὴν καταλλαγή, τὴν συμφιλίωσι τήν *«πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν»*[3] εἰρήνη Του.

Ἡ θεολογία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπισημαίνει στοὺς ἐπιζητοῦντες τὴν εἰρήνη, ὅτι τὸ πρόβλημα βρίσκεται στὴν οὐσία του, στὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος πολεμεῖ τὸν Θεὸ καὶ ἀντιστέκεται σ' Αὐτόν, τόσο πολεμεῖ τὸν ἑαυτό Του, τοὺς ἀδελφούς του, τὴν κτίσι ὁλόκληρη. Ἑπομένως ἡ ἀναζήτησις τῆς εἰρήνης καὶ ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἐπικράτησί της εἶναι καὶ πρέπει νὰ μεταβληθεῖ σὲ ἀγώνα καὶ προσέγγισι γιὰ συμφιλίωσι μὲ τὸν Θεό μας.

Ἀκόμη διδάσκει πὼς ὁ πόλεμος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας μας καὶ τῆς ὑποδουλώσεώς μας στὰ πάθη μας. Πηγάζει ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμό μας, τὴν ἀπληστία μας, τὴν πλεονεξία μας, τὴν εἰδωλολα-

1. Ἐφεσ. β΄ 17.
2. Ἐφεσ. β΄ 14.
3. Φιλιπ. δ΄ 7.

τρεία μας. Αὐτὰ τὰ μιαρὰ πάθη ποὺ ἦλθαν στὴν ζωή μας καὶ μὲ αὐτὴ στὶς κοινωνίες καὶ τὸν κόσμο μας καὶ ὁ ἀπάνθρωπος κορεσμός τους πολεμοῦν τὴν εἰρήνη παντοῦ καὶ προξενοῦν τὴν ταραχή, τὴν σκότισι τοῦ νοῦ, τὸ μῖσος, τὴν ἔχθρα.

Καὶ μόνο ἂν καθαρισθοῦμε ἀπ' αὐτά, ἂν πλησιάσουμε τὸν Σωτήρα μας, τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, τὸν Ὁποῖο ὁ Θεὸς ἀπέστειλε *«Λυτρωτή, Εὐεργέτη, εὐλογοῦντα καὶ ἁγιάζοντα ἡμᾶς»*[4], θὰ ἔχουμε κάνει βήματα οὐσιαστικὰ γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς εἰρήνης. Μόνο ἂν Ἐκεῖνος μᾶς θεραπεύσει ἀπὸ τὴν μάστιγα τῆς ἁμαρτίας μας, τὴν ὁποία ὑπηρετώντας, πολεμοῦμε τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀδελφούς μας, θὰ μπορέσουμε νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν εἰρήνη καὶ νὰ βιώσουμε εἰρηνικά.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐπισημαίνει, ὅτι εἰρήνη χωρὶς κάθαρσι ἀπὸ τὰ πάθη, μετάνοια καὶ ἐπιστροφὴ στὸν Θεὸ δὲν ὑπάρχει καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν ποτὲ ν' ἀποκτηθεῖ. Εἶναι ὄνειρο ἀπατηλὸ καὶ φευγαλέο. Προηγεῖται ἡ μετάνοια καὶ ἀκολουθεῖ ἡ εἰρήνη.

4. Εὐχὴ τῆς Προθέσεως.

Ὑπαπαντή

ΥΠΑΠΑΝΤΗ
ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ - ΣΤΕΙΡΟΤΗΤΑ

Ἡ μεγάλη Δεσποτικὴ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸ Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων σαράντα ἡμέρες μετὰ τὴν γέννησί Του, μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναφερθοῦμε σ' ἕνα σημαντικὸ καὶ πάντα ἐπίκαιρο θέμα τῆς ζωῆς ποὺ εἶναι ἡ γονιμότητα καὶ ἡ στειρότητα τῶν συζύγων.

Ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ποὺ δόθηκε στοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Μωυσέως ὅριζε, ὅπως κάθε *"ἄρρεν"* πρωτότοκο ἀνθρώπων ἢ ζώων ἀφιερωθεῖ στὸν Θεό· *«τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου δώσεις ἐμοί. ... πᾶν πρωτότοκον μόσχου καὶ πρωτότοκον προβάτου·»*[1]. Δηλαδή: Θὰ μοῦ προσφέρεις αὐτοὺς ποὺ γεννιοῦνται πρῶτοι ἀπὸ τοὺς υἱούς σου. ... καὶ κάθε πρωτογέννητο ἀπὸ τὰ μοσχάρια καὶ τὰ πρόβατα.

Ἔτσι τὸ πρωτότοκο "ἄρρεν" παιδὶ σαράντα ἡμέρες μετὰ τὴν γέννησί του τὸ ἔφερναν στὸν Ναό *«παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ»*[2]. Οἱ γονεῖς κατέθεταν στὸν

1. Ἐξόδου κβ΄ 29 καὶ λδ΄ 19.
2. Λουκ. β΄ 22.

ναὸ πέντε ἀσημένιους σίκλους (ἀσημένια νομίσματα τῶν ὁποίων τὸ συνολικὸ βάρος ἦταν ἑξήντα γραμμάρια) διὰ τὴν ἐξαγορὰ τρόπο τινά τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἀφιέρωναν στὸν Θεό[3] καὶ πρόσφεραν θυσία. Ὁ ἱερέας εὐλογοῦσε τὸ παιδὶ καὶ τοὺς γονεῖς. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ νεογέννητου καὶ ἡ τελετὴ στὸν ναὸ εἶχε τὴν ἔννοια τῆς ἐκφράσεως τῶν εὐχαριστιῶν τῶν γονέων πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἀπόκτησι τοῦ πρωτότοκου *«ἄρρενος»* παιδιοῦ τους, γιὰ τὴν λύσι τῆς στειρότητας καὶ τὴν ἀπαρχὴ τῆς τεκνογονίας.

*

Ἡ γονιμότητα στὰ βιβλικὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θεωρεῖται εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸ ζευγάρι καθὼς ἐκπληρώνεται ἡ κλῆσις τοῦ Δημιουργοῦ: *«Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε»*[4]. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος γέμισε τὴν γῆ. Ὁ Θεός, ὅταν καλεῖ, δίνει καὶ τὴν δυνατότητα τῆς ἀπαντήσεως στοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔκανε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναίκα ἱκανοὺς νὰ δημιουργοῦν ὑπάρξεις σύμφωνα μὲ τὴν δική τους εἰκόνα. Γι' αὐτὸ ἡ χαρὰ τῆς γονιμότητας κάνει τὴν Εὔα, τὴν μητέρα τῶν ζώντων νὰ σκιρτᾶ ὅταν γέννησε τὸ πρῶτο της παιδὶ καὶ νὰ ὁμολογεῖ: *«ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ»*[5].

3. Ἀριθμοὶ ιη' 16.
4. Γενέσεως α' 28.
5. Γενέσεως δ' 1.

Μελετώντας τὰ βιβλικὰ κείμενα διαπιστώνουμε ὅτι ὁ Θεὸς ἐπιβάλλει τὸν σεβασμὸ καὶ προστατεύει τὶς πηγὲς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς δίνοντας ἔτσι τὴν δυνατότητα στὸν ἄνθρωπο νὰ κατανοήσει πρῶτον ὅτι ἡ γονιμότητά του εἶναι ἐντολὴ καὶ εὐλογία Του καὶ δεύτερον ὅτι ἡ λειτουργία τῆς ἀναπαραγωγῆς βρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψί Του, ὡς ἔκφρασις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ δημιούργημά Του, τὸν ἄνθρωπο.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ θεολογικὰ πλαίσια μποροῦμε, νομίζω, νὰ ἑρμηνεύσουμε καὶ νὰ κατανοήσουμε τὸ ἑορταζόμενο γεγονὸς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ στὸ ναό. Κι ἀκόμη, ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία παρέλαβε καὶ διατήρησε αὐτὴ τὴν παράδοσι τόσο στὴν θεολογία της ὅσο καὶ στὴ λειτουργικὴ πρᾶξι της, νὰ καταλάβουμε γιατὶ καὶ ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἀκολουθοῦμε μιὰ παράδοσι, ἡ ὁποία φαίνεται ἀκατανόητη στοὺς πολλούς, ποὺ δὲν μποροῦν ν' ἀντιληφθοῦν τὶς τεράστιες διαστάσεις τοῦ λεγόμενου *«σαραντισμοῦ»*.

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ οἱ γονεῖς ποὺ ἀπέκτησαν ἄνθρωπο διὰ τοῦ Θεοῦ, ἔρχονται στὸ ναὸ γιὰ νὰ παρουσιάσουν τὸν νεογέννητο ἄνθρωπο, ποὺ εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, νὰ Τὸν εὐλογήσουν καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν γιὰ τὴν ἀνταμοιβὴ τοῦ καρποῦ τῶν σπλάγχνων τους.

Στὸν ἀντίποδα τῆς γονιμότητας στὰ ἱερὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης βρίσκεται ἡ ἀτεκνία καὶ ἡ στειρότητα. Ἡ στειρότητα εἶναι ἕνα κακὸ, ὅπως ὁ πόνος καὶ ὁ θάνατος. Πράγματι, φαίνεται νὰ ἀντι-

τίθεται στὴν ἐντολὴ τοῦ Δημιουργοῦ ποὺ ἐπιθυμεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ζωή. Θεωρεῖται ντροπὴ νὰ μὴ δώσει κάποιος στὸ ὄνομά του τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιβιώσει. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο θρηνοῦσε ὁ Ἀβραὰμ ἐπειδὴ ἔφευγε ἀπὸ τὴν ζωὴ ἄτεκνος καὶ κληρονόμος του θὰ ἦταν ἕνας υἱοθετημένος δοῦλος, ὁ Ἐλιέζερ ἀπὸ τὴν Δαμασκό *«Λέγει δὲ Ἄβραμ· δέσποτα Κύριε τί μοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ»*[6]. Καὶ ἡ Σάρρα ἡ γυναίκα του αἰσθανόταν περιφρονημένη ἀπὸ τὴν γόνιμη ὑπηρέτριά της τὴν Ἄγαρ. Ἡ Ραχὴλ ὀργισμένη φωνάζει στὸν ἄνδρα της: *«δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ»*[7], δηλαδὴ δῶσε μου παιδιά, ἀλλιῶς θὰ πεθάνω». Κι ὁ Ἰακὼβ θυμωμένος τῆς ἀπαντᾶ: *«μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγὼ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας;»*[8] Δηλαδή: Μήπως εἶμαι ἐγὼ Θεός, ὁ ὁποῖος σὲ ἔκανε στείρα καὶ σοῦ στέρησε τὸν καρπὸ τῆς κοιλίας;

Ἔτσι μόνο ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ ἐξαλείψει τὴν στειρότητα καὶ νὰ διαλύσει τὸ ὄνειδος τῆς ἀτεκνίας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σφραγίζεται μὲ τὴν λύσι τῆς στειρότητας δύο δικαίων ζευγαριῶν: τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῆς Σάρρας καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ Ζαχαρία καὶ τῆς Ἐλισάβετ.

6. Γενέσεως ιε΄ 2.
7. Γενέσεως λ΄ 1.
8. Γενέσεως λ΄ 2.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὅμως ἔδωσε ἄλλες διαστάσεις στὶς δύο αὐτὲς καταστάσεις τῆς ζωῆς. Δὲν ἔκρινε πρόσφορο νὰ ἐπαναλάβει τὴν ἐντολὴ τῆς Γενέσεως σχετικὰ μὲ τὸ καθῆκον τῆς τεκνοποιήσεως. Ἔτσι ἀφαίρεσε τὸ ὄνειδος τῆς ἀτεκνίας ἀπὸ τὰ ζευγάρια τῶν μαθητῶν Του, ἐνῶ ἀποκάλυψε τὸ καθαυτὸ νόημα τῆς γονιμότητας. Εἶναι τὸ περιστατικὸ ἐκεῖνο ποὺ μᾶς διηγεῖται ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς στὸ ἐνδέκατο κεφάλαιο τοῦ Εὐαγγελίου του καὶ τὸ ἀκοῦμε σὲ ὅλες τὶς θεομητορικὲς ἑορτὲς καθὼς ἐπίσης καὶ στὴν Ἀκολουθία τῆς Παρακλήσεως πρὸς τὴν Θεομήτορα. *«Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν»*[9]. Δηλαδή: Ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς, κάποια γυναίκα ἀπὸ τὸ πλῆθος ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνὴ καὶ τοῦ εἶπε: Χαρὰ στὴν μάνα ποὺ σὲ γέννησε καὶ σὲ θήλασε. Κι ἐκεῖνος εἶπε: Ποιὸ πολὺ χαρὰ σ' ἐκείνους ποὺ ἀκοῦνε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐφαρμόζουν.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Χριστὸς οὐσιαστικὰ εἶπε στὴν γυναίκα ποὺ γεμάτη θαυμασμὸ καὶ ἔκστασι ἐγκωμίασε τὴν μητέρα Του, ὅτι ἡ χαρὰ τῆς μητέρας Του, ποὺ Τὸν πίστεψε ὡς Θεό της καὶ τηροῦσε τὶς ἐντολές Του ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν χαρὰ τῆς

9. Λουκ. ια΄ 27-28.

γεννήσεώς Του. Ὁ Χριστὸς ἔτσι ἔστρεψε τὸν νοῦ τοῦ ἀνθρώπου στὴν πίστι στὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θελήματός Του κι ὄχι στὴν σωματικὴ γονιμότητα. **Ὁ ἄνθρωπος πλέον ἐκπληρώνει τὸν προορισμό του ὄχι μὲ τὸ νὰ ἀποκτᾶ ἀπογόνους καὶ κληρονόμους, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ πιστεύει στὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ σ' Αὐτὸν ποὺ ἔστειλε, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.**

Παράλληλα ἐνθάρρυνε τὴν ἐθελοντικὴ στειρότητα. Στὴν περίοδο τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καλεῖ στὴν συνοδεία Του τοὺς εὐνούχους κι ἐννοεῖ τοὺς παρθένους καὶ τὶς παρθένες, ποὺ ἔμειναν ἄγαμοι γιὰ χάρι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν *«εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω. καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω»*[10].

Δηλαδή: Γιατὶ ὑπάρχουν εὐνοῦχοι, ποὺ ἀπὸ τὴν κοιλία τῆς μητέρας τους γεννήθηκαν ἔτσι, ὑπάρχουν εὐνοῦχοι, ποὺ τοὺς εὐνούχισαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑπάρχουν εὐνοῦχοι, ποὺ μόνοι τους εὐνουχίθηκαν, χάριν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὅποιος μπορεῖ νὰ βαδίσει αὐτὸν τὸν δρόμο ἂς τὸν βαδίσει.

Γι' αὐτὸ κι ἐνῶ ἡ Γένεσις λέει *«οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον»*[11] ὁ Παῦλος τολμᾶ, μὲ πόσες

10. Ματθ. ιθ' 12.

11. Γενέσεως β' 18.

προφυλάξεις, νὰ διακηρύξει: *«καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι»*[12] νὰ μένει δηλαδὴ ἄγαμος, μόνος, χωρὶς παιδιά.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μεταμόρφωσε τὴν γονιμότητα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σὲ πιστὴ ζωή, τὴν δὲ στειρότητα σὲ παρθενικὴ γονιμότητα.

12. Α΄ Κορινθ. ζ΄ 26.

Πρὸς συνάντησι τοῦ Σωτήρα

Γ΄
ΟΑ
ΠΑΥ
ΛΟϹ

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΔΕΧΘΩ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

Πολλοὶ ψάχνουν νὰ βροῦν τὸ σωστὸ δρόμο, ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς φέρει στὸν Χριστό, συχνὰ ὅμως πελαγοδρομοῦν σὲ κατασκευασμένα ἀπὸ ἀνθρώπους θρησκευτικὰ μονοπάτια, τὰ ὁποῖα καταπονοῦν καὶ δὲν ὁδηγοῦν πουθενά. Ὁ Χριστὸς εἶπε «*ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν*»[1], δηλαδὴ ζωὴ ἐν ἀφθονίᾳ. Αὐτὴν τὴν ἄφθονη ζωὴ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν ἀποκτήσουμε ἔξω ἀπὸ μιὰ σωστὴ σχέσι μὲ τὸν Χριστό, γιατὶ μόνον «*Ὁ ἔχων τὸν Υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν*»[2].

Μέσα ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη βγαίνει ὅτι τρία βήματα θὰ μᾶς φέρουν στὸν Χριστό, τὰ ἑξῆς: Ἄρνησις τῆς ἁμαρτίας, Πίστις στὸν Χριστό, Ὑπακοὴ στὸν Χριστό.

α. Παραδοχὴ τῆς ἁμαρτωλότητάς μας.

Σὲ κανένα δὲν ἀρέσει αὐτό. Συχνὰ ὑποστηρίζουμε, ὅτι εἴμαστε καλοὶ καὶ ὅπως θέλει ὁ Θεός. Ὅμως, ποιός ἀπὸ ἐμᾶς θὰ δεχόταν σὲ μιὰ φιλικὴ ἢ

1. Ἰωάν. ι΄ 10.
2. Α΄ Ἰωάν. ε΄ 12.

οἰκογενειακὴ συγκέντρωσι, νὰ παιχτεῖ στὴν μικρὴ ὀθόνη τὸ σήριαλ τῆς ζωῆς μας; Ὅμως, ἂς σκεφτοῦμε, ὅτι ἂν ὁ Χριστὸς ταπεινώθηκε τόσο, ὥστε νὰ κατέβει στὴν γῆ καὶ νὰ γίνει Σωτήρας μας, ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ ταπεινωθοῦμε τόσο, ὥστε νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν ἁμαρτωλότητά μας;

Εἴμαστε ἁμαρτωλοὶ μὲ τὶς πράξεις μας. *«Πάντες ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ»*[3]. *«Δὲν ὑπάρχει δίκαιος οὐδὲ εἷς»*[4].

Εἴμαστε ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τὴν φύσι μας. *«Ἐκ φύσεως»* βεβαιώνει ὁ Παῦλος, *«ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς»*[5]. Καὶ ὁ Κύριός μας σαφῶς ἐξήγησε, ὅτι *«ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι κ.λπ»*[6].

Εἴμαστε ἁμαρτωλοὶ μὲ τὴν ζωή μας. Ἡ ἀπιστία, εἶναι ἡ χειρότερη στάσις καὶ διαγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸν Θεό.

Ὁ Ἰησοῦς ἐξήγησε «ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν»[7]. Διευκρίνησε ὅτι *«ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος*

3. Ρωμ. γ′ 23.
4. Ρωμ. γ′ 10.
5. Ἐφεσ. β′ 3.
6. Μάρκ. ζ′ 21-22.
7. Ἰωάν. ε′ 23.

κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ»[8]. Δηλαδή: Ἐκεῖνος ποὺ μὲ παρακούει καὶ δὲν δέχεται τὰ λόγια μου, ἔχει μόνος του δημιουργήσει αὐτόν, ποὺ θὰ τὸν καταδικάσει· ὁ λόγος τὸν ὁποῖο ἐλάλησα, ἐκεῖνος θὰ τὸν κρίνει κατὰ τὴν ἐσχάτη ἡμέρα τῆς Κρίσεως.

Ἡ σωστὴ ἀντιμετώπισις τοῦ θέματος ἁμαρτία, εἶναι: Πρῶτον ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἁμαρτωλότητάς μας. Τὸ ἑπόμενο εἶναι ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐξομολόγησις. Νὰ γυρίσουμε μιὰ νέα σελίδα στὴν ζωή μας. Νὰ προσπαθήσουμε νὰ βελτιωθοῦμε κατὰ τὸ ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ.

β. Πίστις στὸν Χριστό.

Νὰ πιστέψουμε στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ μάλιστα ὅτι πέθανε γιὰ μᾶς. Τὸ ἀγγελικὸ μήνυμα, τὸ ὁποῖο ἀκούσθηκε μὲ τὴν γέννησι τοῦ Χριστοῦ ἦταν: *«ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ»*[9]. Δηλαδή: Γεννήθηκε σήμερα γιὰ σᾶς στὴν πόλι Δαβὶδ Σωτήρας, ὁ ὁποῖος εἶναι Χριστὸς Κύριος. Ἦλθε νὰ γίνει Σωτήρας τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὁ Ἴδιος εἶπε· *«ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ζητήσει καὶ νὰ σώσει τὸ ἀπολωλός»*[10].

Ὁ Κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος στὴν πρώτη του ἐπιστολὴ μὲ πολλὴ σαφήνεια ὁμιλεῖ γιὰ τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ: *«Ὅς (ὁ Χριστός) τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι*

8. Ἰωάν. ιβ′ 48.
9. Λουκ. β′ 11.
10. Ματθ. ιη′ 11.

αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον»[11]. Δηλαδή: Αὐτὸς ἐβάστασε ἐπάνω του τὶς ἁμαρτίες μας καὶ πρόσφερε μὲ τὸ σῶμα του θυσία γι' αὐτὲς στὸν σταυρό. Καί *«ὁ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων»*[12]. Δηλαδή: ὁ Χριστὸς ἔπαθε γιὰ τὶς ἁμαρτίες, ὁ δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, γιὰ νὰ φέρει ἐμᾶς πρὸς τὸν Θεό.

Ὁ ἀπολυτρωτικὸς θάνατος τοῦ Χριστοῦ στὸν Σταυρό, εἶναι τὸ θέμα ὁλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς. *«Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη· καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν»*[13]. Δηλαδή: Ὅλοι πλανηθήκαμε ὡς πρόβατα· εἶχε πάρει καθένας μας τὸν δικό του δρόμο. Μὰ ὁ Κύριος ἔκανε νὰ πέσει ἐπάνω Του ὅλων μας ἡ ἀνομία.

Τό *«τετέλεσται»*[14] Του στὸν Γολγοθᾶ, Τὸν κατέστησε δικαιωματικὰ τόν *«Ἕναν»* (Μοναδικό) μεσίτη Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἡ καρδιὰ τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι: Χριστὸς ἀπέθανε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας σύμφωνα μὲ τίς Γραφές. *«Ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε»*[15], δηλαδὴ ὅταν ἀκόμη εἴμαστε γεμᾶτοι ἁμαρτίες ὁ Χριστὸς ἀπέθανε γιὰ μᾶς.

Αὐτὸ πρέπει νὰ πιστέψουμε, μέσα ἀπ' ὅλη τὴν καρδιά μας μὲ ὅλη τὴν δύναμι τοῦ εἶναι μας. Ἔστω

11. Α΄ Πετρ. β΄ 24.
12. Α΄ Πέτρου γ΄ 18.
13. Ἡσαΐου νγ΄ 6.
14. Ἰωάν. ιθ΄ 30.
15. Ρωμ. ε΄ 8.

κι ἂν ἡ προσευχή μας εἶναι: *«Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ»*[16]. Ὁ Θεὸς θὰ μᾶς δεχθεῖ.

γ. Ὑπακοὴ στὸν Χριστό.

Ἀφοῦ δεχθεῖ κάποιος, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ μετανοήσει· ἀφοῦ πιστέψει στὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, τί ἄλλο χρειάζεται; Χρειάζεται νὰ κάνει τὸ βῆμα, νὰ ἔλθει στὸν Χριστό. Τὸ πῶς γίνεται αὐτὸ μᾶς τὸ περιγράφει ὁ ἀγαπημένος μαθητής Του:

«Ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' Ἐμοῦ»[17]. Δηλαδή: Ἰδού, στέκομαι μπροστὰ στὴν πόρτα καὶ χτυπῶ. Ἂν κάποιος ἀκούσει τὴν φωνή μου καὶ μοῦ ἀνοίξει τὴν πόρτα, θὰ μπῶ στὸ σπίτι καὶ θὰ δειπνήσω μαζί του, κι αὐτὸς μαζί μου.

Στὸ διάσημο πίνακα τοῦ Χόλμαν Χάντ, ποὺ τὸν ἐμπνεύσθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀποκαλύψεως, ὁ Χριστὸς στέκεται καὶ κτυπᾶ. Δὲν ξεκλειδώνει τὴν πόρτα. Δὲν βιάζει τὸν ἁμαρτωλό νὰ τὸν δεχθεῖ. Περιμένει ἐλεύθερα ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ Τοῦ ἀνοίξει καὶ νὰ ὑποταχθεῖ στόν *«Νόμο τῆς πίστεως»*. Γι' αὐτὸ καὶ αὐτὴ τὴν ἀπόφασι τὴν παίρνει μόνος του ὁ ἄνθρωπος. Ἐκεῖνος μόνο προειδοποίησε: *«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι»*[18].

16. Μάρκ. θ΄ 24.
17. Ἀποκάλυψις γ΄ 20.
18. Ματθ. ιστ΄ 24.

Δηλαδή: Ὅποιος θέλει νὰ ἔλθει ὀπίσω μου, ἂς ἀπαρνηθεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ ἂς σηκώσει τὸν σταυρὸ του καὶ ἂς μὲ ἀκολουθήσει.

Ἀναγνώρισις τῆς ἁμαρτωλότητας χωρὶς μετάνοια εἶναι ἔργο ἡμιτελές. Μετάνοια χωρὶς ὑποταγὴ στὴν ζωὴ τῆς πίστεως εἶναι ἔργο χωρὶς συνέχεια.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογοῦσε: «*ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ*»[19]. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἀγάπησε. Ἔκαμε ἔργο θαυμαστὸ γιὰ μᾶς καὶ τώρα μᾶς προσκαλεῖ: «*Δεῦτε πρός Με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς*»[20]. Δηλαδή: Ἐλᾶτε σὲ μένα ὅσοι εἶστε κουρασμένοι καὶ φορτωμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν θλίψεων καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ἀναπαύσω.

19. Γαλ. β΄ 20.
20. Ματθ. ια΄ 28.

Προφητεῖες
γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ

ΑΑΑ
ΩCΕΜΕ
ΤΑΝΥΘΗ
ΤΑΕΡΓΑ
CΥΚΕΠΑΙ
ΤΑΕΝΤΟ
ΙΑ
ΕΠΟΙΗ
CΑΣ

ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ ΚΑΙ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙ ΤΟΥΣ

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς συνομιλώντας μὲ τοὺς ἀπιστοῦντες Ἰουδαίους γιὰ τὸν Ἴδιο, τῆς ταυτότητας, τῆς ἀποστολῆς, τοῦ ἔργου Αὐτοῦ, ἐλέγχοντας τὴν ἀπιστία τους παρατήρησε· «*Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ*». (Ἰωάννου ε΄ 39). Δηλαδή: Ἐσεῖς μελετᾶτε μὲ ζῆλο τὶς Γραφὲς, μὲ τὴν πεποίθησι πῶς σ᾽ αὐτὲς βρίσκει κανεὶς τὴν αἰώνια ζωή· ἀκριβῶς ὅμως αὐτὲς εἶναι ποὺ δίνουν μαρτυρία γιὰ μένα.

Ἀπὸ τὴν ἔρευνα τῶν γραφῶν συνελέξαμε καὶ παραθέτουμε τὶς προφητεῖες, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὸν Κύριό μας καὶ στὸ μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ζωῆς Του.

1. Θὰ ἦταν τὸ «*σπέρμα τῆς γυναικός*».

Προφητεία: Γενέσεως γ΄ 15.

«*Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ*

ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν».

Δηλαδή: Ἔχθρα θὰ βάλω ἀνάμεσα σ' ἐσένα καὶ στὴν γυναίκα, κι ἀνάμεσα στὸ σπέρμα σου καὶ στὸ σπέρμα της. Ἐκεῖνος θὰ σοῦ συντρίψει τὸ κεφάλι κι ἐσὺ θὰ τοῦ πληγώσεις τὴν φτέρνα.

Ἐκπλήρωσις: Γαλάτας δ΄ 4. Λουκᾶ β΄ 7. Ἀποκάλυψις ιβ΄ 5.

«*Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον*».

Δηλαδή: Ὅταν ὅμως ἔφτασε ἡ ὥρα ποὺ εἶχε καθορίσει ὁ Θεός, ἀπέστειλε τὸν Υἱό του. Γεννήθηκε ἀπὸ μιὰ γυναίκα καὶ ὑποτάχτηκε στὸν νόμο, γιὰ νὰ ἐξαγοράσει αὐτοὺς ποὺ ἦταν ὑπόδουλοι στὸν νόμο, γιὰ νὰ γίνουμε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ.

«*Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν τόπος ἐν τῷ καταλύματι*».

Δηλαδή: Καὶ γέννησε τὸν υἱό της τὸν πρωτότοκο. Τὸν σπαργάνωσε καὶ τὸν ἔβαλε σὲ μιὰ φάτνη, γιατὶ δὲν βρῆκαν τόπο στὸ πανδοχεῖο γιὰ νὰ καταλύσουν.

«*Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη, ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Καὶ ἡ γυναίκα γέννησε υἱὸ ἀρσενικό, ποὺ θὰ ποιμαίνει ὅλα τὰ ἔθνη μὲ σιδερένια πυγμή.

Ἁρπάχθηκε ὅμως τὸ παιδί της πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν θρόνο του.

2. Ὑπόσχεσις ὅτι θὰ εὐλογηθοῦν πάντα τὰ ἔθνη διὰ τοῦ σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ.

Προφητεία: Γενέσεως ιη′ 18.

«*Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολύ, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς*».

Δηλαδή: Ἕνα μεγάλο καὶ ἰσχυρὸ ἔθνος θὰ προέλθει λοιπόν, ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ καὶ στὸ πρόσωπό του θὰ εὐλογηθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Ἐκπλήρωσις: Πράξεων γ′ 25. Ματθαίου α′ 1. Λουκᾶ γ′ 34.

«*Ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς*».

Δηλαδή: Ἐσεῖς εἶστε τὰ παιδιὰ τῶν προφητῶν καὶ οἱ κληρονόμοι τῆς διαθήκης ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στοὺς προγόνους μας, ὅταν ἔλεγε στὸν Ἀβραάμ· Ὁ ἀπόγονός σου θὰ φέρει εὐλογία σ᾽ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

«*Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ*».

Δηλαδή: Γενεαλογικὸς κατάλογος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὸν Δαβίδ, ἀπόγονο τοῦ Ἀβραάμ.

«Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ».

Δηλαδή: Ὑιοῦ τοῦ Ἰακώβ, υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκ, υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, υἱοῦ τοῦ Θάρα, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ.

3. Ὑπόσχεσις ὅτι θὰ συνάψει ὁ Θεὸς αἰώνια διαθήκη διὰ τοῦ σπέρματος τοῦ Ἰσαὰκ πρὸς ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Προφητεία: Γενέσεως ιζ' 19.

«Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβραάμ· ναί· ἰδοὺ Σάρρα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναι αὐτῷ Θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν».

Δηλαδή: Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἀπάντησε: «Καὶ ὅμως, ἡ Σάρρα ἡ γυναίκα σου θὰ σοῦ γεννήσει γιὸ καὶ θὰ τὸν ὀνομάσεις Ἰσαάκ. Μ' αὐτὸν θὰ συνάψω τὴν διαθήκη μου καὶ μὲ τοὺς ἀπογόνους του διαθήκη αἰώνια.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου α' 2. Λουκᾶ γ' 34.

«Ἀβραὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ».

Δηλαδή: Ὁ Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἰσαὰκ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἰακὼβ ἐγέννησε τὸν Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφούς του.

«Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ».

Δηλαδή: υἱοῦ τοῦ Ἰακώβ, υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκ, υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, υἱοῦ τοῦ Θάρα, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ.

4. Ὑπόσχεσις ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰακὼβ θὰ γεννηθεῖ ἕνας ἰσχυρὸς κυβερνήτης γιὰ νὰ προστατεύσει τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ὅσους τὸν πολεμοῦν.

Προφητεία: Ἀριθμῶν κδ΄ 17. Γενέσεως κη΄ 14.

«*Δείξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν· μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίζει· ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωὰβ καὶ προνομεύσει πάντας υἱοὺς Σήθ*».

Δηλαδή: Τὸν βλέπω, ἀλλὰ ὄχι τώρα· τὸν ἀτενίζω, μὰ ὄχι ἀπὸ κοντά. Ἕνα ἀστέρι θ' ἀνατείλει ἀπὸ τὸν Ἰακώβ, ραβδὶ ἡγεμονικὸ θὰ ὑψωθεῖ ἀπ' τὸν Ἰσραήλ, ποὺ θὰ συντρίψει τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Μωαβιτῶν καὶ θὰ λεηλατήσει ὅλους τοὺς ἀπογόνους τοῦ Σήθ.

«*Καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν, καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου*».

Δηλαδή: Πλῆθος θὰ εἶναι οἱ ἀπόγονοί σου ὅπως ἡ ἄμμος τῆς γῆς. Θὰ ἐπεκταθεῖς δυτικά, καὶ ἀνατολικά, βόρεια καὶ νότια, καὶ θὰ εὐλογηθοῦν στὸ πρόσωπό σου καὶ μέσω τῶν ἀπογόνων σου ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Ἐκπλήρωσις: Λουκᾶ γ΄ 34. Ματθαίου α΄ 2.

«Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ».

Δηλαδή: Υἱοῦ τοῦ Ἰακώβ, υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκ, υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, υἱοῦ τοῦ Θάρα, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ.

«Ἀβραὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ».

Δηλαδή: Ὁ Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἰσαὰκ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἰακὼβ ἐγέννησε τὸν Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφούς του.

5. Στὸν ἀπόγονο τοῦ Ἰούδα θὰ ὑπήκουαν ὅλοι οἱ λαοί.

Προφητεία: Γενέσεως μθ΄ 10.

«Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν».

Δηλαδή: Ποτὲ ὁ Ἰούδας τὴν ἐξουσία δὲν θὰ χάσει, οὔτε τὸ σκῆπτρο τοῦ ἀρχηγοῦ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τῆς γενιᾶς του, ὡσότου ἔρθει ὁ ἄρχοντας Ἐκεῖνος ποὺ οἱ λαοὶ περιμένουν μὲ ἔντονη προσδοκία.

Ἐκπλήρωσις: Λουκᾶ γ΄ 33. Ματθαίου α΄ 2, 3. Φιλιππησίους β΄ 10.

«Τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ Ἰωράμ, τοῦ Ἐσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα».

Δηλαδή: υἱοῦ τοῦ Ἀμιναδάβ, υἱοῦ τοῦ Ἀράμ,

υἱοῦ τοῦ Ἰωράμ, υἱοῦ τοῦ Ἐσρώμ, υἱοῦ τοῦ Φαρές, υἱοῦ τοῦ Ἰούδα.

«*Ἀβραὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ*».

Δηλαδή: Ὁ Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἰσαὰκ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἰακὼβ ἐγέννησε τὸν Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφούς του, ὁ Ἰούδας ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἀπὸ τὴν Θάμαρ, ὁ Φαρὲς ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, ὁ Ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.

«*Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων*».

Δηλαδή: Ἔτσι, στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ὅλα τὰ ἐπουράνια (οἱ ἄγγελοι), τὰ ἐπίγεια (οἱ ἄνθρωποι) καὶ τὰ ὑποχθόνια (τὰ ὄντα ποὺ εἶναι στὰ καταχθόνια) θὰ προσκυνήσουν.

6. Κληρονόμος τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ.

Προφητεία: Ἡσαΐου θ′ 7. Ἡσαΐου ια′ 1-5. Β′ Βασιλειῶν ζ′ 13.

«*Μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὅριον. Ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶσαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτῆς ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα*».

Δηλαδή: Μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ἐξουσία του, καὶ ἡ

εἰρήνη ἀτέλειωτη καὶ διαρκής· στὸν θρόνο θὰ καθίσει τοῦ Δαβὶδ καὶ τὸ βασίλειό του θὰ τὸ θεμελιώσει καὶ θὰ τὸ στηρίξει στὸ δίκαιο καὶ στὸ σωστὸ ἀπὸ τώρα καὶ γιὰ πάντα.

«*Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας. Ἐμπλήσει αὐτὸν πνεῦμα φόβου Θεοῦ. Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει. Ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς· καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ. Καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἀληθείᾳ εἰλημένος τὰς πλευράς*».

Δηλαδή: Ἕνα κλωνάρι θὰ φυτρώσει ἀπὸ τὸν γενεαλογικὸ κορμὸ τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος θ' ἀναβλαστήσει ἀπὸ τὶς ρίζες του. Πάνω του θὰ ἀναπαύεται τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου, τὸ πνεῦμα αὐτὸ ποὺ θὰ τοῦ δίνει σοφία καὶ σύνεσι, τὴν ἱκανότητα νὰ ἀποφασίζει, τὴν δύναμι νὰ ἐκτελεῖ, τὴν γνῶσι τοῦ Κυρίου, τὸν σεβασμὸ στὸν Κύριο. Ἡ πιὸ μεγάλη του εὐχαρίστησις θὰ εἶναι νὰ σέβεται τὸν Κύριο. Τίποτα δὲν θὰ κρίνει ἀπ' τὰ φαινόμενα, οὔτε θ' ἀποφασίζει ἀπ' τὰ λεγόμενα. Ἀλλὰ θὰ κρίνει μὲ δικαιοσύνη τοὺς πτωχοὺς καὶ θὰ ὑπερασπίζεται μὲ εὐθύτητα τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς. Χάρις στὶς αὐστηρές του ἐντολὲς στὴν γῆ θὰ κρατᾶ τὴν τάξι καὶ μὲ τὴν κρίσι

του θὰ θανατώνονται οἱ ἀσεβεῖς. Καὶ θὰ εἶναι ζωσμένος τὴν ὀσφύν του μὲ τὴν δικαιοσύνη καὶ μὲ τὴν εἰλικρίνεια καὶ πιστότητα θὰ εἶναι περιτυλιγμένος στὶς πλευρές του.

«*Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα*».

Δηλαδή: Αὐτὸς θὰ ἀνοικοδομήσει στὸ ὄνομά μου ναό, ἐγὼ δὲ θὰ ἀνορθώσω καὶ θὰ στερεώσω τὸν θρόνο του γιὰ πάντα.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου α′ 1. Ματθαίου α′ 6. Λουκᾶ α′ 32.

«*Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ*».

Δηλαδή: Γενεαλογικὸς κατάλογος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὸν Δαβίδ, ἀπόγονο τοῦ Ἀβραάμ.

«*Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυΐδ τὸν βασιλέα. Δαυΐδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου*».

Δηλαδή: Κι ὁ Ἰεσσαὶ γέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλιᾶ. Ὁ βασιλιᾶς Δαβὶδ γέννησε τὸν Σολομῶντα μὲ τὴν γυναίκα τοῦ Οὐρία.

«*Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυΐδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Αὐτὸς θὰ γίνει μέγας καὶ θὰ ὀνομαστεῖ Υἱὸς τοῦ Ὑψίστου. Σ' αὐτὸν θὰ δώσει Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνο τοῦ Δαβίδ, τοῦ προπάτορά του.

7. Θὰ γεννηθεῖ στὴν Βηθλεέμ.

Προφητεία: Μιχαία ε΄ 1.

«*Καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθά, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος*».

Δηλαδή: Ἀλλὰ ἀπὸ ἐσένα Βηθλεέμ, πόλι τῆς περιοχῆς ὅπου κατοικεῖ ὁ οἶκος Ἐφραθᾶ, ἂν καὶ εἶσαι μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀσήμαντες πόλεις τοῦ Ἰούδα, ἐγὼ θὰ κάνω νὰ προέλθει ἐκεῖνος ποὺ θὰ γίνει ἄρχοντας τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ καταγωγή του εἶναι πολὺ παλιά· ὑπάρχει ἀϊδίως, ἀπὸ τὴν ἄναρχο καὶ ἄχρονο αἰωνιότητα.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου β΄ 1. Λουκᾶ β΄ 4-7.

«*Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα*».

Δηλαδή: Ὅταν γεννήθηκε ὁ Ἰησοῦς στὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, στὰ χρόνια τοῦ βασιλιᾶ Ἡρώδη, ἔφτασαν στὰ Ἱεροσόλυμα σοφοὶ μάγοι ἀπὸ τὴν Ἀνατολή.

«*Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ τῆς πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυΐδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυΐδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν*

αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι».

Δηλαδή: Ἀνέβηκε κι ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ, πόλι τῆς Γαλιλαίας, στὴν Ἰουδαία, γιὰ νὰ ἀπογραφτεῖ στὴν πόλι Δαβίδ, ποὺ ὀνομάζεται Βηθλεέμ, γιατὶ καταγόταν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια καὶ τὴν γενιὰ τοῦ Δαβίδ. Εἶχε μαζί του καὶ τὴν Μαριάμ, τὴν μνηστή του, ἡ ὁποία ἦταν ἔγκυος. Τὸν καιρὸ ποὺ αὐτοὶ ἦταν ἐκεῖ, ἦρθε ἡ ὥρα τῆς Μαριὰμ νὰ γεννήσει, καὶ γέννησε τὸν υἱό της τὸν πρωτότοκο. Τὸν σπαργάνωσε καὶ τὸν ἔβαλε σὲ μιὰ φάτνη, γιατὶ δὲν βρῆκαν τόπο στὸ πανδοχεῖο γιὰ νὰ καταλύσουν.

8. Ὁ χρόνος τῆς γεννήσεώς Του.

Προφητεία: Δανιὴλ θ′ 25.

«Καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις· ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἱερουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο· καὶ ἐπιστρέψει καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα καὶ τεῖχος, καὶ ἐκκενωθήσονται οἱ καιροί».

Δηλαδή: Μάθε, λοιπόν, καὶ κατάλαβε ὅτι ἀπὸ τὴν ἐξαγγελία τῆς διαταγῆς γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία καὶ γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι τῆς Ἱερουσαλήμ, μέχρι τὴν ἐμφάνισι τοῦ χρισμένου ἄρχοντα, θὰ περάσουν ἑπτὰ ἑβδομάδες ἐτῶν καὶ ἄλλες ἑξήντα δύο ἑβδομάδες ἐτῶν. Μετὰ τὶς πρῶτες ἑπτὰ ἑβδομάδες θὰ ἐπιστρέψει ἡ Ἰουδαϊκὴ αἰχμαλωσία

καὶ θὰ ἀνοικοδομηθεῖ ἡ πλατεῖα καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως σὲ ἐποχὴ πολὺ δύσκολη.

Ἐκπλήρωσις: Λουκᾶ β΄ 1-2.

«*Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου*».

Δηλαδή: Τὶς μέρες ἐκεῖνες ὁ Καίσαρας Αὔγουστος ἔβγαλε διάταγμα νὰ ἀπογραφεῖ ὅλη ἡ οἰκουμένη. Ἡ ἀπογραφὴ αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη ποὺ ἔγινε ὅταν ἔπαρχος τῆς Συρίας ἦταν ὁ Κυρήνιος.

9. Γέννησις ἐκ Παρθένου.

Προφητεία: Ἡσαΐου ζ΄ 14.

«*Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ*».

Δηλαδή: Γι αὐτὸ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος θὰ σᾶς δώσει ἕνα σημεῖο· ἡ παρθένος θὰ συλλάβει καὶ θὰ γεννήσει υἱό, ὁ ὁποῖος θὰ ὀνομαστεῖ «Ἐμμανουήλ» (Ὁ Θεὸς μαζί μας).

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου α΄ 18. Λουκᾶ α΄ 26-35.

«*Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου*».

Δηλαδή: Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔγινε ὡς ἑξῆς: Ἡ μητέρα του, ἡ Μαρία, ἀρραβωνιάστηκε

μὲ τὸν Ἰωσήφ. Προτοῦ ὅμως συνευρεθοῦν, ἔμεινε ἔγκυος μὲ τὴν δύναμι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

«Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυΐδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ».

Δηλαδή: Τὸν ἕκτο μήνα τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς Ἐλισάβετ, ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν ἄγγελο Γαβριὴλ στὴν πόλι τῆς Γαλιλαίας Ναζαρὲτ σὲ μιὰ παρθένο, ποὺ ἦταν ἀρραβωνιασμένη μὲ κάποιον ποὺ λεγόταν Ἰωσὴφ καὶ προερχόταν ἀπὸ τὴν γενιὰ τοῦ Δαβίδ. Ἡ

παρθένος λεγόταν Μαριάμ. Παρουσιάστηκε, λοιπόν, σ' αὐτὴν ὁ ἄγγελος καὶ τῆς εἶπε: "Χαῖρε ἐσύ, ἡ προικισμένη μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ! Ὁ Κύριος εἶναι μαζί σου. Εὐλογημένη ἀπ' τὸν Θεὸ εἶσαι ἐσύ, περισσότερο ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες". Ἐκείνη μόλις τὸν εἶδε ταράχθηκε μὲ τὸ λόγο του καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐξηγήσει τί σήμαινε ὁ χαιρετισμὸς αὐτός. Ὁ ἄγγελος τῆς εἶπε: "Μὴ φοβᾶσαι, Μαριάμ, ὁ Θεὸς σοῦ ἔδωσε τὴν χάρι του· θὰ μείνεις ἔγκυος, θὰ γεννήσεις υἱὸ καὶ θὰ τὸν ὀνομάσεις Ἰησοῦ. Αὐτὸς θὰ γίνει μέγας καὶ θὰ ὀνομαστεῖ Υἱὸς τοῦ Ὑψίστου. Σ' αὐτὸν θὰ δώσει Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνο τοῦ Δαβίδ, τοῦ προπάτορά του. Θὰ βασιλέψει γιὰ πάντα στοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰακὼβ καὶ ἡ βασιλεία του δὲν θὰ ἔχει τέλος". Ἡ Μαριὰμ τότε ρώτησε τὸν ἄγγελο: "Πῶς θὰ μοῦ συμβεῖ αὐτό, ἀφοῦ ἐγὼ δὲν γνωρίζω ἄνδρα;" Ὁ ἄγγελος τῆς ἀπάντησε: "Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ ἔρθει ἐπάνω σου καὶ θὰ σὲ καλύψει ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ· γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἅγιο παιδὶ ποὺ θὰ γεννήσεις θὰ ὀνομαστεῖ Υἱὸς Θεοῦ".

10. Ἡ σφαγὴ τῶν νηπίων.

Προφητεία: Ἱερεμίου λη΄ 15.

«*Οὕτως εἶπε Κύριος· φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη θρήνου καὶ κλαυθμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ· Ραχὴλ ἀποκλαιομένη οὐκ ἤθελε παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν*».

Δηλαδή: Ἀκούστηκε στὴ Ραμὰ κραυγή, θρῆνος καὶ κλάματα καὶ στεναγμὸς βαρύς. Γιὰ τὰ παιδιά

της κλαίει ἡ Ραχήλ, μὰ πουθενὰ παρηγοριὰ δὲν βρίσκει, γιατὶ πιὰ δὲν ὑπάρχουν στὴν ζωή.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου β΄ 15-16.

«*Καὶ ἦν ἐκεῖ (εἰς Αἴγυπτον) ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων*».

Δηλαδή: Ἐκεῖ ἔμεινε (στὴν Αἴγυπτο) ὥσπου πέθανε ὁ Ἡρώδης. Ἔτσι ἐκπληρώθηκε ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ποὺ εἶχε πεῖ ὁ προφήτης: Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο κάλεσα τὸν υἱό μου. Ὅταν κατάλαβε ὁ Ἡρώδης πὼς οἱ μάγοι τὸν ἐξαπάτησαν, ὀργίστηκε πάρα πολύ. Ἔστειλε τότε στρατιῶτες καὶ σκότωσαν στὴν Βηθλεὲμ καὶ στὴν περιοχή της ὅλα τὰ παιδιὰ ἀπὸ δύο χρονῶν καὶ κάτω, σύμφωνα μὲ τὸν χρόνο ποὺ ἐξακρίβωσε ἀπὸ τοὺς μάγους.

11. Ἡ φυγὴ στὴν Αἴγυπτο.

Προφητεία: Ὡσηὲ ια΄ 1.

«*Ὄρθρου ἀπερρίφησαν, ἀπερρίφη βασιλεὺς Ἰσραήλ· ὅτι νήπιος Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ Αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλει, ὁ βασιλιᾶς σας θ' ἀφανιστεῖ. Ὁ Κύριος λέει: Ὅταν ὁ Ἰσραὴλ ἦταν

παιδί, τὸν ἀγάπησα καὶ τὸν κάλεσα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο νὰ εἶναι υἱός μου.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου β΄ 14-15.

«*Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου*».

Δηλαδή: Ὁ Ἰωσὴφ σηκώθηκε ἀμέσως, πῆρε τὸ παιδὶ καὶ τὴν μητέρα του καὶ μέσα στὴν νύχτα ἔφυγε στὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ ἔμεινε ὥσπου πέθανε ὁ Ἡρώδης. Ἔτσι ἐκπληρώθηκε ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ποὺ εἶχε πεῖ ὁ προφήτης: Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο κάλεσα τὸν υἱό μου.

12. Ἡ διακονία στὴν Γαλιλαία.

Προφητεία: Ἡσαΐου θ΄ 1, 2.

«*Τοῦτο πρῶτον πίε, ταχὺ ποίει, ἡ γῆ Νεφθαλὶμ ὁδὸν θαλάσσης καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τὴν παραλίαν κατοικοῦντες καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα· οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ᾽ ὑμᾶς*».

Δηλαδή: Τοῦτο τὸ πικρὸ ποτήρι τῆς δοκιμασίας πιὲς πρῶτα, συντόμως κάμε αὐτό, ὦ χώρα τῆς φυλῆς Ζαβουλὼν καὶ ὦ γῆ τῆς φυλῆς Νεφθαλείμ, σεῖς ποὺ κατοικεῖτε στὸν παραθαλάσσιο δρόμο καὶ οἱ λοιποὶ ποὺ μένετε στὴν παραλία καὶ πέραν τοῦ Ἰορ-

δάνη στὴν ἀνατολικὴ περιοχὴ αὐτοῦ, ἡ Γαλιλαία, στὴν ὁποία ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ εἰδωλολάτρες, τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. Ὁ λαὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ζεῖ καὶ κινεῖται στὸ σκότος τῆς δυστυχίας καὶ τῆς πλάνης, εἴδατε φῶς μέγα καὶ σωτήριον· τὸ φῶς τοῦ Μεσσία. Καὶ σὲ σᾶς ποὺ κατοικεῖτε στὴν χώρα, στὴν ὁποία ρίχνει τὴν ὀλέθρια σκιὰ ὁ θάνατος, θὰ λάμψει φῶς σωτήριο καὶ χαρμόσυνο.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου δ΄ 12-16.

«*Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς*».

Δηλαδή: Ὅταν ἔμαθε ὁ Ἰησοῦς πὼς συνέλαβαν τὸν Ἰωάννη, ἔφυγε γιὰ τὴν Γαλιλαία. Ἐγκατέλειψε ὅμως τὴν Ναζαρὲτ καὶ πῆγε κι ἔμεινε στὴν Καπερναούμ, πόλι ποὺ βρίσκεται στὶς ὄχθες τῆς λίμνης, στὴν περιοχὴ τῶν φυλῶν Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ. Ἔτσι πραγματοποιήθηκε ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαΐα ποὺ λέει: Ἡ χώρα τοῦ Ζαβουλὼν καὶ ἡ χώρα τοῦ Νεφθαλείμ, ἐκεῖ ποὺ ὁ δρόμος πάει γιὰ τὴν θάλασσα καὶ πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη, ἡ Γαλιλαία

ποὺ τὴν κατοικοῦν εἰδωλολάτρες, ἐκεῖ αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦνε στὸ σκοτάδι εἶδαν φῶς δυνατό. Καὶ γιὰ ὅσους μένουν στὴν χώρα ποὺ τὴν σκιάζει ὁ θάνατος ἀνέτειλε ἕνα φῶς γιὰ χάρι τους.

13. Ἔργο προφήτου.

Προφητεία: Δευτερονομίου ιη΄ 15.

«*Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου· αὐτοῦ ἀκούσεσθε*».

Δηλαδή: Αὐτὸς θὰ ἀναδείξει ἕναν προφήτη ἀπὸ σᾶς, μέσα ἀπὸ τὸν λαό σας, σὰν ἐμένα. Αὐτὸν ν' ἀκοῦτε.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ς΄ 14. Ἰωάννου α΄ 45-46. Πράξεων γ΄ 19-26.

«*Οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον*».

Δηλαδή: Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶδαν πὼς ἔκανε ἕνα τέτοιο θαῦμα ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγαν: "Σίγουρα αὐτὸς εἶναι ὁ προφήτης ποὺ περιμένουμε νὰ ἔρθει στὸν κόσμο".

«*Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ*».

Δηλαδή: Ὁ Φίλιππος καταγόταν ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδά, τὴν πατρίδα τοῦ Ἀνδρέα καὶ τοῦ Πέτρου.

Βρίσκει ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ τοῦ λέει: "Αὐτὸν ποὺ προανήγγειλε ὁ Μωϋσῆς στὸν νόμο καὶ οἱ προφῆτες, τὸν βρήκαμε· εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ γιὸς τοῦ Ἰωσὴφ ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ".

«*Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. Μωϋσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχή, ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν*».

Δηλαδή: Μετανοῆστε, λοιπὸν καὶ ἐπιστρέψτε στὸν Θεό, γιὰ νὰ ἐξαλειφθοῦν οἱ ἁμαρτίες σας, ὥστε νὰ ἔρθει ὁ καιρὸς ποὺ ὁ Κύριος θὰ σᾶς ἀνακουφίσει

ἀπὸ τὰ δεινά, στέλνοντας τὸν Ἰησοῦ, ποὺ τὸν ἔχει χρίσει γιὰ σᾶς Μεσσία. Αὐτὸς εἶναι καθορισμένος νὰ μείνει στὸν οὐρανὸ ὥσπου νὰ πραγματοποιηθοῦν ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τῶν ἁγίων προφητῶν του ἀπὸ πολὺ παλιά. Ὁ Μωϋσῆς εἶπε στοὺς προγόνους μας: Ἕναν προφήτη σὰν κι ἐμένα θὰ σᾶς στείλει ὁ Κύριος ὁ Θεός σας μέσα ἀπὸ τὸν λαό σας. Αὐτὸν νὰ ἀκοῦτε σὲ ὅλα ὅσα θὰ σᾶς πεῖ. Κι ὅποιος δὲν ἀκούσει τὸν προφήτη αὐτόν, θὰ ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὸν λαὸ καὶ θὰ ἐξολοθρευτεῖ. Τὰ ἴδια εἶπαν κι ὅλοι οἱ ἄλλοι προφῆτες ἀπὸ τὸν Σαμουὴλ καὶ ἔπειτα, ὅσοι κήρυξαν καὶ προανάγγειλαν τὶς μέρες αὐτές. Ἐσεῖς εἶστε τὰ παιδιὰ τῶν προφητῶν καὶ οἱ κληρονόμοι τῆς διαθήκης ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στοὺς προγόνους μας, ὅταν ἔλεγε στὸν Ἀβραάμ: Ὁ ἀπόγονός σου θὰ φέρει εὐλογία σ᾽ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Ἔτσι ὁ Θεὸς φανέρωσε τὸν δοῦλο του τὸν Μεσσία, τὸν Ἰησοῦ, καὶ τὸν ἔστειλε πρῶτα σ᾽ ἐσᾶς γιὰ νὰ σᾶς εὐλογήσει, ἀπομακρύνοντας τὸν καθένα σας ἀπὸ τὶς κακίες καὶ τὶς κακὲς πράξεις σας.

14. Ἔργο Ἀρχιερέως.

Προφητεία: Ψαλμὸς ριʹ 4.

«*Ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ*».

Δηλαδή: Ὁ Κύριος ὁρκίστηκε καὶ δὲν θ᾽ ἀλλάξει γνώμη· Ἐσὺ εἶσαι ἱερέας γιὰ πάντα ὅπως ὁ Μελχισεδέκ.

Ἐκπλήρωσις: Ἑβραίους ς΄ 20. ε΄ 5, 6. ζ΄ 15-17.

«*... Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα*».

Δηλαδή: ... Ὅπου μπῆκε πρὶν ἀπὸ μᾶς καὶ γιὰ χάρι μας ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀναδείχθηκε ἀρχιερέας γιὰ πάντα ὅπως ὁ Μελχισεδέκ.

«*Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ*».

Δηλαδή: Ἔτσι κι ὁ Χριστός, δὲν τίμησε ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέα, ἀλλὰ τοῦ τὸ ἔδωσε ἐκεῖνος ποὺ τοῦ εἶπε: Ἐσὺ εἶσαι ὁ Υἱός μου, ἐγὼ σήμερα σὲ γέννησα. Σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο ἡ Γραφὴ λέει: Ἐσὺ εἶσαι ἱερέας γιὰ πάντα ὅπως ὁ Μελχισεδέκ.

«*Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ*».

Δηλαδή: Αὐτὸ γίνεται ἀκόμη σαφέστερο· ἐμφανίζεται ἕνας ἄλλος ἱερέας, ὅμοιος μὲ τὸν Μελχισεδέκ, ὄχι σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιταγὲς τοῦ ἀνθρώπινου νόμου, ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμι ποὺ δίνει μιὰ δίχως τελειωμὸ ζωή. Μιὰ ζωὴ ποὺ δὲν καταλύεται ἀπὸ θά-

νατο, ἀλλ' εἶναι αἰώνια. Ὅπως μαρτυρεῖ ἡ Γραφή, Ἐσὺ εἶσαι ἱερέας γιὰ πάντα ὅπως ὁ Μελχισεδέκ.

15. Ἡ ἀπόρριψίς του ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους.

Προφητεία: Ἡσαΐου νγ΄ 3.

«*Ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη*».

Δηλαδή: Ἦταν περιφρονημένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους κι ἐγκαταλελειμμένος· ἄνθρωπος φορτωμένος θλίψεις, τοῦ πόνου σύντροφος, ἔτσι ποὺ νὰ γυρίζουν ἀπ' ἀλλοῦ οἱ ἄνθρωποι τὸ πρόσωπό τους. Τόσο πολὺ βασανίστηκε ὥστε παραμορφώθηκε τὸ πρόσωπό του, ἐξευτελίστηκε καὶ ἐξουδενώθηκε κυριολεκτικά.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου α΄ 11. ε΄ 43. Λουκᾶ δ΄ 29. ιζ΄ 25. κγ΄ 18.

«*Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον*».

Δηλαδή: ἦρθε στὸν τόπο τὸν δικό του, καὶ οἱ δικοί του (οἱ Ἰουδαῖοι) δὲν τὸν δέχτηκαν.

«*Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε*».

Δηλαδή: Ἐγὼ ἦρθα ἐξουσιοδοτημένος ἀπὸ τὸν Πατέρα μου, ἐσεῖς ὅμως δὲν μὲ παραδέχεστε· ἂν

ἔρθει κάποιος ἄλλος ἀπὸ δική του πρωτοβουλία, αὐτὸν θὰ τὸν δεχτεῖτε.

«*Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν*».

Δηλαδή: Σηκώθηκαν τότε καὶ ἔβγαλαν τὸν Ἰησοῦ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὸν ἔφεραν ὡς τὴν ἄκρη τοῦ βουνοῦ, πάνω στὸ ὁποῖο ἦταν χτισμένη, γιὰ νὰ τὸν ρίξουν στὸν γκρεμό.

«*Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης*».

Δηλαδή: Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὅμως πρέπει πρῶτα νὰ πάθει πολλὰ καὶ νὰ ἀποδοκιμαστεῖ ἀπὸ τούτη τὴν γενιά.

«*Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν*».

Δηλαδή: Ὅλο μαζὶ ὅμως τὸ πλῆθος κραύγαζε καὶ ἔλεγε: "Θανάτωσέ τον αὐτὸν κι ἐλευθέρωσέ μας τὸν Βαραββᾶ".

16. Χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητός Του. Προφητεία: Ἡσαΐου ια΄ 2-4. Ψαλμός με΄ 7.

«*Καὶ ἀναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· ἐμπλήσει αὐτὸν πνεῦμα φόβου Θεοῦ. Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει. Ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς· καὶ*

πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ».

Δηλαδή: Ἐπάνω του θὰ ἀναπαύεται τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου, τὸ πνεῦμα αὐτὸ ποὺ θὰ τοῦ δίνει σοφία καὶ σύνεσι, τὴν ἱκανότητα νὰ ἀποφασίζει, τὴν δύναμι νὰ ἐκτελεῖ, τὴν γνῶσι τοῦ Κυρίου, τὸν σεβασμὸ στὸν Κύριο. Ἡ πιὸ μεγάλη του εὐχαρίστησις θὰ εἶναι νὰ σέβεται τὸν Κύριο. Τίποτα δὲν θὰ κρίνει ἀπ' τὰ φαινόμενα, οὔτε θ' ἀποφασίζει ἀπ' τὰ λεγόμενα. Ἀλλὰ θὰ κρίνει μὲ δικαιοσύνη τοὺς πτωχοὺς καὶ θὰ ὑπερασπίζεται μὲ εὐθύτητα τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς. Χάρις στὶς αὐστηρές του ἐντολὲς στὴν γῆ θὰ κρατᾶ τὴν τάξι καὶ μὲ τὴν κρίσι του θὰ θανατώνονται οἱ ἀσεβεῖς.

«*Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου*».

Δηλαδή: Ὁ θρόνος σου εἶναι θρόνος τοῦ Θεοῦ αἰώνιος καὶ παντοτινός· σκῆπτρο χρηστῆς διοίκησης τὸ σκῆπτρο τὸ βασιλικό σου.

Ἐκπλήρωσις: Λουκᾶ β΄ 52. δ΄ 18.

«*Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις*».

Δηλαδή: Ὁ Ἰησοῦς μεγάλωνε καὶ πρόκοβε στὴν σοφία, καὶ ἡ χάρι ποὺ εἶχε εὐαρεστοῦσε τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

«*Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν*».

Δηλαδή: Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου μὲ κατέχει, γιατὶ ὁ Κύριος μὲ ἔχρισε καὶ μ' ἔστειλε ν' ἀναγγείλω τὸ χαρμόσυνο μήνυμα στοὺς φτωχούς, νὰ θεραπεύσω τοὺς συντριμμένους ψυχικά.

17. Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδός Του στὴν Ἱερουσαλήμ.

Προφητεία: Ζαχαρίου θ΄ 9. Ἡσαΐου ξβ΄ 11.

«*Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι, δίκαιος καὶ σῴζων αὐτός, πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον*».

Δηλαδή: Χαῖρε, πόλη τῆς Σιών! Ἀλαλάξτε ἀπὸ χαρά, κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ! Νάτος, ὁ βασιλιάς σας, ἔρχεται· εἶναι δίκαιος καὶ σώζει. Εἶναι πρᾶος καὶ κάθεται πάνω σ' ἕνα ὑποζύγιο, καὶ σ' ἕνα νεαρὸ πουλάρι.

«*Ἰδοὺ γὰρ Κύριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ὁ σωτήρ σοι παραγέγονεν ἔχων τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν καὶ τὸ ἔργον πρὸ προσώπου αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Ὁ Κύριος διακήρυξε στὰ πέρατα τῆς γῆς: "Πεῖτε στὴν πόλι τῆς Σιών, «νάτος ὁ σωτήρας σου, ἔρχεται! Φέρνει μαζί του τὸν λαὸ ποὺ ἔσωσε· αὐτὸς εἶναι ἡ ἀνταμοιβή του»".

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ιβ΄ 13-15.

«*Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημέ-*

νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου».

Δηλαδή: Πῆραν κλαδιὰ φοινικιᾶς, καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὴν πόλι νὰ τὸν προϋπαντήσουν κραυγάζοντας: Δόξα στὸν Θεό! Εὐλογημένος αὐτὸς ποὺ ἔρχεται σταλμένος ἀπὸ τὸν Κύριο! Εὐλογημένος ὁ βασιλιᾶς τοῦ Ἰσραήλ! Ὁ Ἰησοῦς εἶχε βρεῖ ἕνα πουλαράκι καὶ κάθισε πάνω του, ὅπως λέει ἡ Γραφή: Μὴ φοβᾶσαι θυγατέρα μου, πόλι τῆς Σιών· νὰ ποὺ ἔρχεται σὲ σένα ὁ βασιλιᾶς σου, σὲ πουλαράκι πάνω καθισμένος.

18. Ἡ προδοσία ἀπὸ φίλον.

Προφητεία: Ψαλμός μα΄ 10.

«*Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἤλπισα, ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν*».

Δηλαδή: Κι ὁ φίλος μου ἀκόμα ὁ ἀκριβός, ποὺ τὸν ἐμπιστευόμουν καὶ τρώγαμε ψωμὶ μαζί, μοῦ γύρισε τὴν πλάτη καὶ μὲ κλώτσησε.

Ἐκπλήρωσις: Μάρκου ιδ΄ 10.

«*Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς*».

Δηλαδή: Τότε ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ἕνας ἀ-

πὸ τοὺς δώδεκα μαθητές, πῆγε στοὺς ἀρχιερεῖς, γιὰ νὰ τοὺς παραδώσει τὸν Ἰησοῦ.

19. Ἐπωλήθη γιὰ τριάκοντα ἀργύρια.

Προφητεία: Ζαχαρίου ια′ 12.

«*Καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς· εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστι, δότε στήσαντες τὸν μισθόν μου ἢ ἀπείπασθε· καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργυροῦς*».

Δηλαδή: Τότε τοὺς εἶπα: "Ἂν σᾶς φαίνεται καλό, δῶστε μου τὸν μισθό μου· ἂν ὅμως ὄχι, κρατῆστε τον". Μοῦ μέτρησαν λοιπὸν τὸν μισθό μου, τριάντα ἀργύρια.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου κς′ 15. κζ′ 3-10.

«*Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια*».

Δηλαδή: "Τί θὰ μοῦ δώσετε; κι ἐγὼ θὰ σᾶς τὸν παραδώσω". Αὐτοὶ τοῦ μέτρησαν τριάντα ἀργύρια.

«*Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις· διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπλη-*

ρώθη τὸ ρηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος».

Δηλαδή: Ὅταν ὁ Ἰούδας ποὺ τὸν εἶχε προδώσει ἔμαθε πὼς καταδικάστηκε ὁ Ἰησοῦς, μεταμελήθηκε· ἐπέστρεψε τὰ τριάντα ἀργύρια στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ στοὺς πρεσβυτέρους τοῦ συνεδρίου καὶ τοὺς εἶπε: "Ἁμάρτησα, γιατὶ ἔστειλα στὸν θάνατο ἕναν ἀθῶο". Ἐκεῖνοι ὅμως τοῦ ἀποκρίθηκαν: "Κι ἐμᾶς τί μᾶς νοιάζει; Δικό σου εἶναι τὸ κρίμα". Ὁ Ἰούδας τότε πέταξε τὰ τριάντα ἀργύρια στὸ ναό, ἔφυγε καὶ πῆγε καὶ κρεμάστηκε. Οἱ ἀρχιερεῖς μάζεψαν τὰ ἀργύρια καὶ εἶπαν: "Αὐτὰ τὰ χρήματα στάζουν αἷμα καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μποῦν στὸ χρηματοκιβώτιο τοῦ ναοῦ". Ἔκαναν σύσκεψι κι ἀποφάσισαν ν' ἀγοράσουν μ' αὐτὰ τὸ χωράφι τοῦ κεραμέα, γιὰ νὰ θάβουν ἐκεῖ τοὺς ξένους. Γι' αὐτό, τὸ χωράφι ἐκεῖνο ὀνομάστηκε "Ἀγρὸς Αἵματος", κι ἔτσι λέγεται ὡς τὰ σήμερα. Βγῆκε ἔτσι ἀληθινὸ αὐτὸ ποὺ εἶχε προφητέψει ὁ Ἱερεμίας: Καὶ πῆραν τὰ τριάντα ἀργύρια, ὅσο τὸν ἐκτίμησαν οἱ Ἰσραηλίτες πώς ἀξίζει, καὶ τὰ ἔδωσαν γιὰ τὸ χωράφι τοῦ κεραμέα, ὅπως μὲ πρόσταξε ὁ Κύριος.

20. Ἐπιστροφὴ τοῦ τιμήματος τῆς προδοσίας.
Προφητεία: Ζαχαρίου ια′ 13.
«*Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· κάθες αὐτοὺς εἰς τὸ*

χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν ἐστιν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον».

Δηλαδή: Καὶ μοῦ εἶπε ὁ Κύριος: "Εὖγε! Ρίξ' τα στὸ χυτήριο· τόσο μὲ ἐκτίμησαν". Πῆγα λοιπὸν στὸ ναὸ καὶ πέταξα τὰ τριάντα ἀργύρια στὸν ἄνθρωπο ποὺ λιώνει στὸ χυτήριο τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι τοῦ ναοῦ.

Ἐκπλήρωσις: Ματθ. κζ' 3-10.

«*Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις· διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος*».

Δηλαδή: Ὅταν ὁ Ἰούδας ποὺ τὸν εἶχε προδώσει ἔμαθε πὼς καταδικάστηκε ὁ Ἰησοῦς, μεταμελήθηκε· ἐπέστρεψε τὰ τριάντα ἀργύρια στοὺς ἀρχιερεῖς

καὶ στοὺς πρεσβυτέρους τοῦ συνεδρίου καὶ τοὺς εἶπε: "'Αμάρτησα, γιατὶ ἔστειλα στὸν θάνατο ἕναν ἀθῶο". Ἐκεῖνοι ὅμως τοῦ ἀποκρίθηκαν: "Κι ἐμᾶς τί μᾶς νοιάζει; Δικό σου εἶναι τὸ κρίμα". Ὁ Ἰούδας τότε πέταξε τὰ τριάντα ἀργύρια στὸν ναό, ἔφυγε καὶ πῆγε καὶ κρεμάστηκε. Οἱ ἀρχιερεῖς μάζεψαν τὰ ἀργύρια καὶ εἶπαν: "Αὐτὰ τὰ χρήματα στάζουν αἷμα καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μποῦν στὸ χρηματοκιβώτιο τοῦ ναοῦ". Ἔκαναν σύσκεψι κι ἀποφάσισαν ν' ἀγοράσουν μ' αὐτὰ τὸ χωράφι τοῦ κεραμέα, γιὰ νὰ θάβουν ἐκεῖ τοὺς ξένους. Γι' αὐτό, τὸ χωράφι ἐκεῖνο ὀνομάστηκε "'Αγρὸς Αἵματος", κι ἔτσι λέγεται ὡς τὰ σήμερα. Βγῆκε ἔτσι ἀληθινὸ αὐτὸ ποὺ εἶχε προφητέψει ὁ Ἱερεμίας: Καὶ πῆραν τὰ τριάντα ἀργύρια, ὅσο τὸν ἐκτίμησαν οἱ Ἰσραηλίτες πώς ἀξίζει, καὶ τὰ ἔδωσαν γιὰ τὸ χωράφι τοῦ κεραμέα, ὅπως μὲ πρόσταξε ὁ Κύριος.

21. Ἡ θέσις τοῦ Ἰούδα θὰ δοθεῖ σὲ ἄλλον.

Προφητεία: Ψαλμ. ρθ΄ 7, 8.

«*Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδεδικασμένος, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν. γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος*».

Δηλαδή: Ὥστε ὅταν θὰ δικάζεται, ἔνοχος νὰ βρεθεῖ κι ἡ προσευχή του νὰ τοῦ λογιστεῖ ἁμαρτία. Ἂς γίνουν λιγοστὲς οἱ μέρες του κι ἄλλος ἂς πάρει τὸ ἀξίωμά του.

Ἐκπλήρωσις: Πράξ. α′ 16-20.

«*Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. οὗτος μὲν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμᾶ, τουτέστι χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος*».

Δηλαδή: Ἀδελφοί μου, δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Γραφῆς. Τὰ εἶχε πεῖ ἀπὸ παλιὰ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ τὸ στόμα τοῦ Δαβὶδ σχετικὰ μὲ τὸν Ἰούδα, ποὺ ἔγινε ὁδηγὸς ἐκείνων ποὺ συνέλαβαν τὸν Ἰησοῦ. Ἦταν κι αὐτὸς ἕνας ἀπὸ μᾶς καὶ εἶχε ἀξιωθεῖ νὰ λάβει τὸ ἴδιο λειτούργημα μὲ τὸ δικό μας. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, λοιπόν, μὲ τὰ λεφτὰ ποὺ πῆρε ὡς ἀμοιβὴ γιὰ τὸ ἔγκλημά του, ἀγόρασε ἕνα χωράφι. Ἔπεσε ὅμως μὲ τὸ πρόσωπο στὴν γῆ, σκίστηκε ἡ κοιλιά του καὶ χύθηκαν ἔξω ὅλα του τὰ σπλάγχνα. Αὐτὸ μαθεύτηκε σὲ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ γι' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ χωράφι ὀνομάστηκε στὴν δική τους

γλῶσσα ’Ακελδαμᾶ, δηλαδὴ “’Αγρὸς Αἵματος”. Σχετικὰ ἔχει γραφτεῖ στὸ βιβλίο τῶν Ψαλμῶν: Τὸ σπίτι του νὰ ἐρημωθεῖ, καὶ νὰ μὴν κατοικήσει κανεὶς σ’ αὐτό, καί: Τὴν ἀποστολή του νὰ τὴν πάρει ἄλλος.

22. Ψευδομάρτυρες ἐναντίον Του.

Προφητεία: Ψαλμ. κζ΄ 12. λε΄ 11.

«*Μὴ παραδῷς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι ἐπανέστησάν με μάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ*».

Δηλαδή: Στὴν βουλιμία τῶν ἐχθρῶν μου μὴ μὲ παραδώσεις, γιατὶ ψευδομάρτυρες κατέθεσαν σὲ βάρος μου καὶ ἀποπνέουν ἀδικία.

«*’Αναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον, ἐπηρώτων με*».

Δηλαδή: Μάρτυρες ἄδικοι παρουσιάστηκαν, γιὰ ὅσα δὲν ἤξερα ἐκεῖνοι μὲ ἀνέκριναν.

’Εκπλήρωσις: Ματθ. κς΄ 60, 61.

«*Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον· οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν*».

Δηλαδή: Παρουσιάστηκαν πολλοὶ ψευδομάρτυρες, ἀλλὰ δὲν βρῆκαν τὴν κατηγορία ποὺ ἤθελαν. Τελικὰ ὅμως παρουσιάστηκαν δύο ψευδομάρτυρες, ποὺ ἔλεγαν: “Αὐτὸς εἶπε, «μπορῶ νὰ γκρεμίσω τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ καὶ μέσα σὲ τρεῖς μέρες νὰ τὸν ξαναχτίσω»”.

23. Ἔμεινε σιωπηλὸς ἔναντι τῶν κατηγόρων Του.

Προφητεία: Ἡσαΐου νγ΄ 7. Ψαλμ. λη΄ 13, 14.

«*Καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα*».

Δηλαδή: Βασανιζόταν κι ὅμως ταπεινὰ ὑπέμενε, χωρὶς παράπονο κανένα. Σὰν πρόβατο ποὺ τὸ ὁδηγοῦσαν στὴν σφαγή, καθὼς τὸ ἀρνὶ ποὺ στέκεται ἄφωνο μπροστὰ σ᾽ αὐτὸν ποὺ τὸ κουρεύει ποτέ του δὲν παραπονέθηκε.

«*Καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας, καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Αὐτοὶ ποὺ τὴν ζωή μου ἐπιβουλεύονται μοῦ στήνουνε παγίδες· αὐτοὶ ποὺ θέλουν νὰ μὲ βλάψουν πὼς θὰ μὲ καταστρέψουν ἀπειλοῦν κι ἀπάτες σχεδιάζουν ὅλη μέρα. Ἀλλὰ ἐγὼ κάνω τὸν κουφό, πὼς δὲν ἀκούω· καὶ τὸν ἄλαλο, ποὺ νὰ μιλήσει δὲν μπορεῖ.

Ἐκπλήρωσις: Ματθ. κς΄ 62, 63. κζ΄ 12-14.

«*Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα*».

Δηλαδή: Ὁ ἀρχιερεὺς σηκώθηκε καὶ τοῦ εἶπε:

“Δὲν ἔχεις νὰ πεῖς τίποτα; Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ σὲ κατηγοροῦν; Ὁ Ἰησοῦς ὅμως σιωποῦσε.

«*Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν*».

Δηλαδή: Ἄρχισαν τότε νὰ τὸν κατηγοροῦν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, μὰ αὐτὸς δὲν ἔδινε καμμία ἀπάντησι. “Δὲν ἀκοῦς πόσα σοῦ καταμαρτυροῦν;” τοῦ λέει ὁ Πιλᾶτος. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δὲν ἔδινε καμμία ἀπάντησι κι ὁ ἡγεμόνας ἀπόρησε πολὺ γι αὐτό.

24. Θὰ ἐμαστιγώνετο καὶ θὰ ἐνεπτύετο.

Προφητεία: Ἡσαΐου ν′ 6.

«*Τὸν νῶτον μου ἔδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ραπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων*».

Δηλαδή: Τὴν ράχη μου ἔδωσα σ’ αὐτοὺς ποὺ μὲ μαστίγωναν καὶ τὸ σαγόνι μου σ’ αὐτοὺς ποὺ μοῦ ξερίζωναν τὰ γένια· δὲν ἔκρυψα τὸ πρόσωπό μου ὅταν μὲ βρίζανε καὶ μ’ ἔφτυναν.

Ἐκπλήρωσις: Μάρκου ιδ′ 65. ιε′ 19. Ἰωάννου ιθ′ 1-3. ιη′ 22.

«*Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον ἡμῖν τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλον*».

Δηλαδή: Μερικοὶ τότε ἄρχισαν νὰ τὸν φτύνουν. Τοῦ σκέπαζαν τὸ πρόσωπο, τὸν χαστούκιζαν καὶ τὸν ρωτοῦσαν: "Ἀφοῦ εἶσαι προφήτης, πές μας ποιός εἶναι αὐτὸς ποὺ σὲ χτύπησε". Ἐπίσης καὶ οἱ ὑπηρέτες τοῦ ἔδιναν ραπίσματα.

«*Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ*».

Δηλαδή: Τὸν χτυποῦσαν στὴν κεφαλὴ μ' ἕνα καλάμι καὶ τὸν ἔφτυναν.

«*Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσε. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ραπίσματα*».

Δηλαδή: Τότε διέταξε ὁ Πιλᾶτος καὶ πῆραν τὸν Ἰησοῦ καὶ τὸν μαστίγωσαν. Οἱ στρατιῶτες ἔπλεξαν ἕνα στεφάνι ἀπὸ ἀγκάθια καὶ τὸ ἔβαλαν στὴν κεφαλή του, τὸν τύλιξαν μ' ἕνα κατακόκκινο μανδύα καὶ τοῦ ἔλεγαν: "Ζήτω ὁ βασιλιᾶς τῶν Ἰουδαίων" καὶ τὸν χτυποῦσαν στὸ πρόσωπο.

«*Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;*».

Δηλαδή: Μόλις εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ἕνας ἀπὸ τοὺς φρουρούς, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά, ἔδωσε ἕνα ράπισμα στὸν Ἰησοῦ καὶ τοῦ εἶπε: "Ἔτσι ἀπαντᾶς στὸν ἀρχιερέα;".

25. Ἐμισήθη χωρὶς λόγο.

Προφητεία: Ψαλμὸς ξθ΄ 4. λζ΄ 20.

«*ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι· εὖγε εὖγε*».

Δηλαδή: Ἂς ὀπισθοχωρήσουν ἀμέσως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς καταντροπιασμένοι καὶ μὲ χαιρεκακία ὅσοι γιὰ μένα λένε: "Καλὰ νὰ πάθει".

«*Οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσι καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως*».

Δηλαδή: Ὅλο ζωὴ καὶ δύναμι οἱ ἐχθροί μου καὶ πλῆθος ὅσοι ἀναίτια μὲ μισοῦν.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ιε΄ 23-25.

«*Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ᾽ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν*».

Δηλαδή: Αὐτὸς ποὺ μισεῖ ἐμένα, μισεῖ καὶ τὸν Πατέρα μου. Ἂν δὲν εἶχα κάνει ἀνάμεσά τους τὰ ἔργα ποὺ κανεὶς ἄλλος δὲν ἔκανε, δὲν θὰ εἶχαν ἁμαρτία. Τώρα ὅμως καὶ τὰ ἔργα ἔχουν δεῖ, καὶ μᾶς ἔχουν μισήσει κι ἐμένα καὶ τὸν Πατέρα μου. Ἀλλὰ αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ ἐκπληρωθεῖ ὁ λόγος ποὺ εἶναι γραμμένος στὸν νόμο τους: "μὲ μίσησαν χωρὶς καμμία αἰτία".

26. Ἐτιμωρήθη στὴν θέσι μας, ἀντὶ νὰ τιμωρηθοῦμε ἐμεῖς.

Προφητεία: Ἡσαΐου νγ′ 4-12.

«*Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ᾽ αὐτὸν· τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη. καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς θάνατον. Καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Καὶ Κύριος βούλεται καθαρίσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς πληγῆς. Ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας, ἡ ψυχὴ ὑμῶν ὄψεται σπέρμα μακρόβιον· καὶ βούλεται Κύριος ἀφελεῖν ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεῖξαι αὐτῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δουλεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει. Διὰ τοῦτο αὐτὸς κλη-*

ρονομήσει πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη· καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη».

Δηλαδή: Αὐτὸς, ὅμως, φορτώθηκε τὶς θλίψεις μας κι ὑπέφερε τοὺς πόνους τοὺς δικούς μας. Ἐμεῖς νομίζαμε πὼς ὅλα ὅσα τὸν βρῆκαν ἦταν τραύματα, πληγὲς καὶ ταπεινώσεις ἀπὸ τὸν Θεό. Μὰ ἦταν αἰτία οἱ ἁμαρτίες μας ποὺ αὐτὸς πληγώθηκε, οἱ ἀνομίες μας ποὺ αὐτὸς ἐξουδενώθηκε. Γιὰ χάρι τῆς δικῆς μας σωτηρίας ἐκεῖνος τιμωρήθηκε καὶ στὶς πληγὲς του βρήκαμε ἐμεῖς τὴν γιατρειά. Ὅλοι ἐμεῖς πλανιόμασταν σὰν πρόβατα· εἶχε πάρει καθένας μας τὸ δικό του δρόμο. Μὰ ὁ Κύριος ἔκανε νὰ πέσει πάνω του ὅλων μας ἡ ἀνομία. Βασανιζόταν κι ὅμως ταπεινὰ ὑπέμενε, χωρὶς παράπονο κανένα. Σὰν πρόβατο ποὺ τὸ ὁδηγοῦνε στὴν σφαγή, καθὼς τὸ ἀρνὶ ποὺ στέκεται ἄφωνο μπροστὰ σ' αὐτὸν ποὺ τὸ κουρεύει, ποτέ του δὲν παραπονέθηκε. Κακόπαθε, καταδικάστηκε καὶ ὁδηγήθηκε μακριά· ποιός μπορεῖ νὰ ἀνακαλύψει τὴν καταγωγή του; Αὐτὸς ἀπέθανε καὶ ἡ ζωή του ἀφαιρέθηκε ἀπὸ τὴν γῆ, γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας ὁδηγήθηκε στὸν θάνατο. Ὡς ἀντάλλαγμα καὶ ἐκδίκησι τῆς ταφῆς αὐτοῦ θὰ παραδοθοῦν οἱ πονηροὶ καὶ τὸν θάνατο αὐτοῦ θὰ πληρώσουν οἱ πλούσιοι. Ὁ δοῦλος μου, δὲν εἶχε πράξει ἀνομία καμμία καὶ δόλος δὲν εἶχε βρεθεῖ στὸ στόμα του. Ὁ Κύριος ὅμως θὰ καθαρίσει αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἐξευτελισμοὺς τῶν

παθημάτων του μὲ τὸν πόνο· ἔκανε τὴν ζωή του θυσία ἐξιλεώσεως. Γι' αὐτὸ θὰ ἔχει ἀπογόνους· τὰ χρόνια του θὰ εἶναι πολλὰ καὶ θὰ ἐκπληρωθεῖ μ' αὐτὸν τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα. Ὕστερα ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία τῆς ψυχῆς του, ἡ ἀμοιβή του θὰ εἶναι νὰ χορτάσει πολλοὺς φῶς. Λέει ὁ Κύριος: "Ὁ δίκαιος δοῦλος μου, μὲ τὴν γνῶσι τοῦ θελήματός μου, θὰ ἐλευθερώσει πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἐνοχή, γιατὶ θὰ πάρει ἐπάνω του τὶς ἁμαρτίες τους. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ τοῦ δώσω θέσι στοὺς μεγάλους ἀνάμεσα καὶ θὰ μοιράσει αὐτὸς τὰ λάφυρα στοὺς ἰσχυρούς. Ἐπειδὴ ὁ ἴδιος τὴν ζωή του στὸν θάνατο τὴν ἔδωσε καὶ δέχτηκε νὰ συγκαταλεχθεῖ μὲ τοὺς ἁμαρτωλούς. Αὐτὸς γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν πολλῶν πρόσφερε τὴν θυσία αὐτὴ καὶ γιὰ τὶς ἁμαρτίες αὐτῶν παραδόθηκε σὲ θάνατο".

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου η΄ 16, 17. Ρωμαίους δ΄ 25. Α΄ Κορινθ. ιε΄ 3.

«*Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν*».

Δηλαδή: Κατὰ τὸ δειλινὸ τοῦ ἔφεραν πολλοὺς δαιμονισμένους, καὶ μόνο μὲ τὸν λόγο του ἔδιωχνε τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ἐπίσης θεράπευσε ὅλους τοὺς ἀρρώστους, κι ἔτσι ἐκπληρώθηκε αὐτὸ ποὺ εἶχε εἰπωθεῖ μέσῳ τοῦ προφήτη Ἡσαΐου μὲ αὐτὰ τὰ λό-

για: Αὐτὸς πῆρε τὶς ἀσθένειές μας καὶ βάσταξε τὶς ἀρρώστιές μας.

«*Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν*».

Δηλαδή: Ὁ Ἰησοῦς παραδόθηκε στὸν θάνατο γιὰ τὶς ἀνομίες μας καὶ ἀναστήθηκε γιὰ τὴν σωτηρία μας.

«*Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς*».

Δηλαδή: Σᾶς παρέδωσα τὴν διδασκαλία ποὺ εἶχα κι ἐγὼ παραλάβει καὶ ποὺ ἔχει πρωταρχικὴ σημασία: ὅτι δηλαδὴ ὁ Χριστὸς πέθανε, σύμφωνα μὲ τὶς Γραφές, γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας.

27. Ἐσταυρώθη μαζὶ μὲ ἐγκληματίες κακούργους.

Προφητεία: Ἡσαΐου νγ′ 12.

«*Παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη*».

Δηλαδή: Ὁ ἴδιος τὴν ζωή του στὸν θάνατο τὴν ἔδωσε καὶ δέχτηκε νὰ συγκαταλεχθεῖ μὲ τοὺς ἁμαρτωλούς.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου κζ′ 38. Μάρκου ιε′ 27, 28. Λουκᾶ κγ′ 33.

«*Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων*».

Δηλαδή: Δεξιὰ κι' ἀριστερά του σταυρώθηκαν δύο ληστές.

«*Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη*».

Δηλαδή: Μαζὶ μὲ τὸν Ἰησοῦ σταύρωσαν δύο ληστές, ἕναν στὰ δεξιά του κι ἕναν στ' ἀριστερά του. Ἔτσι ἐκπληρώθηκε ἡ Γραφὴ ποὺ ἔλεγε: "Συγκαταριθμήθηκε μεταξὺ τῶν ἀνόμων".

«*Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον, τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν*».

Δηλαδή: Ὅταν ἔφτασαν στὸ μέρος ποὺ ὀνομαζόταν "κρανίο", σταύρωσαν ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦ καὶ τοὺς κακούργους, τὸν ἕνα στὰ δεξιά καὶ τὸν ἄλλο στὰ ἀριστερά.

28. Τρυπήθηκαν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς κβ΄ 17. Ζαχαρίου ιγ΄ 6.

«*Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί, συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με, ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας*».

Δηλαδή: διότι μὲ περικύκλωσαν ἐχθροὶ πολλοὶ λυσσασμένοι σὰν σκύλοι, μὲ περιτριγύρισαν σύναξις ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν σὰν κύριο ἔργο τους τὸ πονηρό. Μὲ τὰ τρυπήματα τῶν καρφιῶν ἔσκαψαν καὶ ἄνοιξαν πληγὲς στὰ χέρια καὶ τὰ πόδια μου.

«*Καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτόν· τί αἱ πληγαὶ αὗται ἀναμέσον τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ· ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγαπητῷ μου*».

Δηλαδή: Καὶ ἂν θὰ τὸν ρωτοῦν: "τί εἶναι αὐτὲς οἱ πληγὲς στὰ χέρια σου;" ἐκεῖνος θ' ἀπαντάει: "τὶς ἀπέκτησα στὸ σπίτι τῶν συγγενῶν μου".

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου κ′ 27. Ἰωάν. ιθ′ 36, 37.

«*Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός*».

Δηλαδή: Τοῦ ἔλεγαν λοιπὸν οἱ ἄλλοι μαθητές: "Εἴδαμε τὸν Κύριο μὲ τὰ μάτια μας". Αὐτὸς ὅμως τοὺς εἶπε: "'Εγὼ ἂν δὲν δῶ στὰ χέρια του τὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφιά, κι ἂν δὲν βάλω τὸ δάχτυλό μου στὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφιά, καὶ δὲν βάλω τὸ χέρι μου στὴν λογχισμένη πλευρά του, δὲν θὰ πιστέψω". Ὀκτὼ μέρες ἀργότερα οἱ μαθητὲς ἦταν πάλι μέσα στὸ σπίτι, μαζί τους κι ὁ Θωμᾶς. Ἔρχεται λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, ἐνῶ οἱ πόρτες ἦταν κλειστές, στάθηκε στὴν μέση καὶ εἶπε: "Εἰρήνη σ' ἐσᾶς". Ἔπειτα λέγει στὸν Θωμᾶ: "Φέρε ἐσὺ τὸ δάχτυλό σου ἐδῶ καὶ δὲς τὰ

χέρια μου, φέρε καὶ τὸ χέρι σου καὶ βάλτο στὴν πλευρά μου. Μὴν ἀμφιβάλλεις καὶ πίστεψε.

«*Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ... ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν*».

Δηλαδή: Μὲ αὐτὰ ποὺ ἔγιναν ἐκπληρώθηκε ὁ λόγος τῆς Γραφῆς· ... Θὰ στρέψουν τὰ μάτια τους σ' ἐκεῖνον ποὺ τὸν κέντησαν μὲ τὴν λόγχη.

29. Τὸν χλεύασαν καὶ Τὸν ἐξουθένωσαν.

Προφητεία: Ψαλμός κβ΄ 6-8.

«*Πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν, ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν. ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χείλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν*».

Δηλαδή: Σ' ἐσένα φώναξαν μὲ δύναμι καὶ σώθηκαν· σ' ἐσένα ἐλπίσανε καὶ δὲν ἐντροπιάσθησαν. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶμαι σκώληκας κι ὄχι ἀνθρωπος· κατήντησα ὁ περίγελως καὶ ὁ χλευασμὸς τῶν ἀνθρώπων. Ὅλοι ὅσοι μὲ βλέπουν μὲ περιφρονοῦν καὶ μὲ περιγελοῦν καὶ λένε μὲ τὰ χείλη τους ὑβριστικὰ καὶ βλάσφημα λόγια, κινοῦν τὴν κεφαλή τους μὲ πικρὴ εἰρωνεία.

Ἐκπλήρωσις: Ματθ. κζ΄ 39-44. Μάρκου ιε΄ 29-32.

«*Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν!*

σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ Φαρισαίων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτῷ· πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν, ῥυσάσθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν».

Δηλαδή: Καὶ οἱ περαστικοὶ κουνοῦσαν εἰρωνικὰ τὸ κεφάλι καὶ τὸν ἔβριζαν, λέγοντες: "'Εσὺ ποὺ θὰ γκρέμιζες τὸν ναὸ καὶ σὲ τρεῖς μέρες θὰ τὸν ξανάκτιζες, σῶσε τὸν ἑαυτό σου, ἂν εἶσαι Γιὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ κατέβα ἀπὸ τὸν σταυρό. Τὸ ἴδιο τὸν περιπαίζανε καὶ οἱ ἀρχιερεῖς μαζὶ μὲ τοὺς γραμματεῖς, τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Φαρισαίους κι ἔλεγαν: "Τοὺς ἄλλους τοὺς ἔσωσε· τὸν ἑαυτό του δὲν μπορεῖ νὰ τὸν σώσει. Ἂν εἶναι ὁ βασιλιᾶς τοῦ Ἰσραήλ, ἂς κατεβεῖ ἀπὸ τὸν σταυρό, καὶ θὰ πιστέψουμε σ' αὐτόν. Ἐμπιστεύθηκε τὸν ἑαυτό του στὸν Θεό, ἂς τὸν γλυτώσει λοιπὸν τώρα, ἂν τὸν θέλει, ἀφοῦ εἶπε πὼς εἶναι Γιὸς τοῦ Θεοῦ". Τὸ ἴδιο κι οἱ ληστὲς ποὺ εἶχαν σταυρωθεῖ μαζί του, τὸν περιγελοῦσαν.

«*Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν! σῶσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλή-*

λους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν».

Δηλαδή: Οἱ περαστικοὶ κουνοῦσαν εἰρωνικὰ τὸ κεφάλι τους, καὶ τὸν ἔβριζαν: "Ἄ! ἐσὺ ποὺ θὰ γκρέμιζες τὸν ναὸ καὶ σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ τὸν οἰκοδομοῦσες!» τοῦ ἔλεγαν. "Σῶσε τὸν ἑαυτό σου καὶ κατέβα ἀπὸ τὸν σταυρό". Τὸν κορόϊδευαν ἐπίσης κι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς: "Τοὺς ἄλλους τοὺς ἔσωσε", λέγανε μεταξύ τους, "τὸν ἑαυτό του δὲν μπορεῖ νὰ τὸν σώσει. Εἶναι λέει ὁ Μεσσίας, ὁ βασιλέας τοῦ Ἰσραήλ· ἂς κατέβει τώρα ἀπὸ τὸν σταυρό, γιὰ νὰ δοῦμε καὶ νὰ πιστέψουμε σ' αὐτόν. Τὸν περιγελοῦσαν μάλιστα κι αὐτοὶ ποὺ ἦταν σταυρωμένοι μαζί του.

30. Τοῦ πρόσφεραν χολὴ καὶ ξύδι.

Προφητεία: Ψαλμὸς ξθ΄ 22.

«*Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος*».

Δηλαδή: Καὶ μοῦ ἔδωσαν χολὴ ἀντὶ γιὰ φαγητό, κι ὅταν διψοῦσα μὲ πότισαν ξύδι.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ιθ΄ 29. Ματθ. κζ΄ 34, 48. «*Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι*».

Δηλαδή: Ἐκεῖ κοντά, βρισκόταν ἕνα σκεῦος γε-

μάτο ξίδι. Οἱ στρατιῶτες βούτηξαν ἕνα σφουγγάρι στὸ ξύδι, τὸ στήριξαν στὴν ἄκρη ἑνὸς κλαδιοῦ ἀπὸ ὕσσωπο καὶ τὸ ἔφεραν στὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ.

«*Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. ... καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν*».

Δηλαδή: Ἔδωσαν στὸν Ἰησοῦ νὰ πιεῖ ξίδι ἀνακατεμένο μὲ χολή· ὅταν ὅμως τὸ γεύτηκε δὲν ἤθελε νὰ πιεῖ. ... Κι ἀμέσως ἕνας ἀπ' αὐτοὺς πῆγε καὶ πῆρε ἕνα σφουγγάρι, τὸ βούτηξε στὸ ξίδι καί, ἀφοῦ τὸ στερέωσε ἐπάνω σ' ἕνα καλάμι, τοῦ ἔδωσε νὰ πιεῖ.

31. Προσευχήθη καὶ παρακάλεσε τὸν Θεὸ Πατέρα γιὰ τοὺς σταυρωτές Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς ρθ′ 4.

«*Ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με ἐνδιέβαλλόν με, ἐγὼ δὲ προσηυχόμην*» .

Δηλαδή: Ἐνῶ ἐγὼ τοὺς ἀγαπῶ, ἀντιδικοῦν μαζί μου, ἀλλὰ ἐγὼ προσεύχομαι γι' αὐτούς.

Ἐκπλήρωσις: Λουκ. κγ′ 34.

«*Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι*». Δηλαδή: Ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε: "Πατέρα, συγχώρησέ τους, δὲν ξέρουν τί κάνουν".

32. Ἐλογχίστη ἡ πλευρά Του.

Προφητεία: Ζαχαρίου ιβ′ 10.

«*Καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυὶδ καὶ ἐπὶ τοὺς κα-*

τοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ οἰκτιρμοῦ, καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν κοπετόν, ὡς ἐπ' ἀγαπητῷ, καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπὶ τῷ πρωτοτόκῳ».

Δηλαδή: Θὰ βάλω στοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβὶδ καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλὴμ πνεῦμα μεταμέλειας, ὥστε νὰ ζητήσουν τὸ ἔλεός μου. Τότε θὰ στρέψουν τὰ βλέμματά τους σ' ἐμένα ἐξαιτίας ἐκείνου ποὺ τὸν τρύπησαν· θὰ τὸν θρηνήσουν ὅπως θρηνοῦν ἕναν μονογενῆ, θὰ τὸν κλάψουν πικρὰ ὅπως κλαῖνε ἕναν πρωτότοκο.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ιθ΄ 34.

«*Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ*».

Δηλαδή: Ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες τοῦ τρύπησε τὴν πλευρὰ μὲ τὴν λόγχη, κι ἀμέσως βγῆκε ἀπὸ τὴν πληγὴ αἷμα καὶ νερό.

33. Ἐτέθη κλῆρος στὰ ἱμάτιά Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς κβ΄ 19.

«*Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον*».

Δηλαδή: Μοίρασαν μεταξύ τους τὰ ἐνδύματά μου καὶ γιὰ τὸ ἀκριβώτερο ἔνδυμά μου - τὸν ἄρραφο χιτῶνα - ἔβαλαν κλῆρο ποιὸς θὰ τὸν πάρει.

Ἐκπλήρωσις: Μάρκου ιε΄ 24.

«*Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ*».

Δηλαδή: Τότε τὸν σταύρωσαν καὶ μοιράστηκαν τὰ ἐνδύματά του τραβώντας κλῆρο γιὰ τὸ τί ἀπ' αὐτὰ θὰ πάρει ὁ καθένας.

34. Δὲν συνέτριψαν τὰ ὀστᾶ Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς λγ' 21. Ἐξόδου ιβ' 46.

«*Φυλάσσει Κύριος πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται*».

Δηλαδή: Ὁ Κύριος προφυλάσσει ὅλα τὰ ὀστᾶ τῶν δικαίων, ὥστε οὔτε ἕνα ἀπ' αὐτὰ νὰ μὴν συντριβεῖ κατὰ τὶς πολλὲς θλίψεις.

«*Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἔξω· καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Τὸ δεῖπνο πρέπει νὰ γίνει μέσα στὸ σπίτι. Δὲν θὰ βγάλετε καθόλου κρέας ἔξω, καὶ δὲν θὰ σπάσετε κανένα κόκκαλό του.

Ἐκπλήρωσις: Ἰωάννου ιθ' 33.

«*Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη*».

Δηλαδή: Ὅταν ὅμως ἦρθαν στὸν Ἰησοῦ, δὲν τοῦ ἔσπασαν τὰ σκέλη, γιατὶ τὸν βρῆκαν ἤδη νεκρό.

35. Ἐνίκησε ὅταν σταυρώθηκε.

Προφητεία: Ψαλμὸς ξζ' 19-22.

«*Ἀνέβης εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι. Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογητός, εὐλο-*

γητὸς Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν· κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν. ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σῴζειν, καὶ τοῦ Κυρίου Κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου. πλὴν ὁ Θεὸς συνθλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν».

Δηλαδή: Ἀνέβηκες στὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ κατήγαγες αἰώνιον θρίαμβον, αἰχμαλώτευσες πλῆθος αἰχμαλώτων, ἔλαβες πλούσια δῶρα ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὄχι μόνο ἀπὸ ἐκείνους ποὺ σὲ ἀναγνωρίζουν βασιλέα τους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπειθοῦντες καὶ δυστροποῦντες, ὥστε καὶ μεταξὺ αὐτῶν νὰ κατασκηνώσεις σὰν κυρίαρχός τους. Ὁ Κύριος, ὁ μόνος Θεός, ἂς εἶναι εὐλογητὸς καὶ δεδοξασμένος· ἂς εὐλογεῖται καὶ ἂς ἀνυμνεῖται ὁ Κύριος κάθε ἡμέρα· εἴθε νὰ μᾶς προάγει καὶ νὰ μᾶς κατευοδώνει πρὸς αἰώνια ζωὴ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ὄχι μιὰ ἢ δυὸ φορές, ἀλλὰ πολλὲς καὶ ἐπανειλημμένα μᾶς χάρισε τὴν σωτηρία. Ὁ Θεός μας εἶναι Θεὸς ὁ ὁποῖος σώζει. Καὶ στὸν Κύριο καὶ Θεὸ ὀφείλονται αἱ ἀπαλλαγὲς ἀπὸ τὸν θάνατο. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Θεὸς σώζει τὸν εὐσεβῆ λαό του, θὰ συντρίψει σίγουρα τὶς κεφαλὲς τῶν ἐχθρῶν του, θὰ συντρίψει τὴν κορυφὴ ἐκείνων, ποὺ τρέφουν ὑπερήφανα βοστρύχους καὶ οἱ ὁποῖοι διάγουν καὶ συμπεριφέρονται ἐν ἁμαρτίαις καὶ πλημμελείαις.

Ἐκπλήρωσις: Ἐφεσίους δ΄ 8.

«Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις».

Δηλαδή: Ὅταν ἀνέβηκε διὰ τῆς ἀναλήψεώς Του ὁ Χριστὸς ψηλὰ στὸν οὐρανό, ἔδεσε αἰχμαλωτισμένους τοὺς ἐχθρούς του, δηλαδὴ τὸν σατανᾶ καὶ τὸν θάνατο καὶ ἔδωσε χαρίσματα στοὺς ἀνθρώπους.

36. Ταφὴ σὲ τάφο πλουσίου.

Προφητεία: Ἡσαΐου νγ′ 9.

«*Καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*».

Δηλαδή: Ἔφτιαξαν τὸν τάφο του ἀνάμεσα στοὺς ἀσεβεῖς, τὸ μνῆμα του ἀνάμεσα στὶς κατοικίες τῶν πλουσίων· κι ὅμως, δὲν εἶχε πράξει ἀνομία καμμία, καὶ δόλος δὲν εἶχε βρεθεῖ στὸ στόμα του.

Ἐκπλήρωσις: Ματθ. κζ′ 57-60.

«*Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ κενῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν*».

Δηλαδή: Κατὰ τὸ δειλινό, ἕνας ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ τὴν Ἀριμαθαία, ποὺ τὸν ἔλεγαν Ἰωσὴφ καὶ ἦταν κι αὐτὸς μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, ἦρθε στὸν

Πιλᾶτο καὶ ζήτησε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Πιλᾶτος διέταξε νὰ τοῦ τὸ δώσουν. Ἀφοῦ ὁ Ἰωσὴφ πῆρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, τὸ τύλιξε σ' ἕνα καθαρὸ σεντόνι, καὶ τὸ ἔβαλε στὸ δικό του καινούριο μνῆμα, ποὺ ἦταν λαξευμένο στὸν βράχο. Ὕστερα κύλησε μιὰ μεγάλη πέτρα, ἔκλεισε τὴν εἴσοδο τοῦ μνήματος καὶ ἔφυγε.

37. Ἡ Ἀνάστασίς Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς ις΄ 10.

«*Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν*».

Δηλαδή: Στὸν ᾅδη δὲν θὰ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχή μου, οὔτε ὁ γνήσιος πιστός σου θ' ἀφήσεις ν' ἀντικρύσει τὴν φθορά.

Ἐκπλήρωσις: Ματθαίου κη΄ 9.

«*Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήντησε αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ*».

Δηλαδή: Καθὼς ὅμως πήγαιναν νὰ ποῦν τὰ νέα στοὺς μαθητές του, τὶς συνάντησε ὁ Ἰησοῦς, καὶ τοὺς λέει: «*Χαίρετε!*» Αὐτὲς τὸν πλησίασαν, ἔπεσαν στὰ πόδια του καὶ τὸν προσκύνησαν.

38. Ἡ Ἀνάληψίς Του.

Προφητεία: Ψαλμὸς μς΄ 11. Ἡσαΐου ξγ΄ 1.

«*Σχολάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεός· ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ*».

Δηλαδή: "'Ηρεμῆστε", λέει, "καὶ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός· ψηλότερα ἀπὸ τὰ ἔθνη, ψηλότερα ἀπὸ τὴν γῆ.

«*Τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ 'Εδώμ, ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσόρ; Οὗτως ὡραῖος ἐν στολῇ, βίᾳ μετὰ ἰσχύος; 'Εγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σωτηρίου*».

Δηλαδή: Ποιός εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὴν 'Εδώμ, μὲ ροῦχα κόκκινα ἀπὸ τὴν Βοσρά; Αὐτὸς μὲ τὴν λαμπρὴ στολὴ ποὺ περπατάει μὲ δύναμι μεγάλη; "'Εγώ, ὁ Κύριος, εἶμαι! 'Εκεῖνος ποὺ ἀποδίδω δικαιοσύνη καὶ ἔχω τὴν δύναμι νὰ σώζω.

'Εκπλήρωσις: Λουκᾶ κδ′ 50, 51. Πράξεων α′ 9.

«*'Εξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν*».

Δηλαδή: Κατόπιν τοὺς ὁδήγησε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ὡς τὴν Βηθανία, σήκωσε τὰ χέρια του καὶ τοὺς εὐλόγησε, ἄρχισε ν' ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοὺς καὶ ν' ἀνεβαίνει στὸν οὐρανό.

«*Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν*».

Δηλαδή: Μόλις τὰ εἶπε αὐτά, κι ἐνῶ ἐκεῖνοι τὸν κοίταζαν, ἀνυψώθηκε πρὸς τὸν οὐρανό, καὶ μιὰ νεφέλη τὸν ἔκρυψε ἀπὸ τὰ μάτια τους.

Μηνύματα

Χριστουγέννων καὶ Πρωτοχρονιᾶς

Ο ΠΡΟ
ΗΣ
ΑΝΙ
ΗΛ·

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2000

Παιδιά μου καὶ Ἀδελφοί μου,

Μὲ πλημμυρισμένη τὴν καρδιά μας ἀπὸ θεία εὐφροσύνη καὶ πνευματικὴ ἀγαλλίαση ἑορτάζουμε τὴν Γέννησι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Σωτήρα μας. Ἡ πλάσις ὁλόκληρη ὑμνεῖ τὸν Κύριο τῆς δόξης.

Ὁ νοῦς μας ἔκπληκτος ἀπὸ τὴν ὑπερβάλλουσα ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ ὑψώνεται στὰ οὐράνια καὶ ὑπερουράνια γιὰ νὰ προσκυνήσει μαζὶ μὲ τοὺς Ἀγγέλους τὸν Ἕνα Θεὸ καὶ Πατέρα μας. Μαζὶ μὲ τὸν ὑπερλάμποντα ἀστέρα διακηρύσσουμε τὴν κατὰ σάρκα γέννησι τοῦ Σωτήρα μας. Τὰ χείλη μας ψάλλουν πανηγυρικὰ τὸν ὕμνον τῶν Ἀγγέλων *«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»*. Τὸ σῶμα μας εὐλαβικὰ ὑποκλίνεται καὶ γονατίζει μπροστὰ στὸν φανερωθέντα Θεό.

Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τοὺς μεγάλους διδασκάλους της, τοὺς θεοφόρους Πατέρες, ὑψηγοροῦσα μᾶς ἐδίδαξε γιὰ τὸ γεγονός, ποὺ μὲ πί-

στι προσκυνοῦμε καὶ εὐσεβῶς πανηγυρίζουμε, ὅτι αὐτό, δηλαδὴ ἡ σάρκωσι τοῦ Θεοῦ Λόγου:

α) Ἦταν ὁ προεπινοούμενος σκοπὸς τῆς δημιουργίας. Αὐτὸς δηλαδὴ ἦταν ὁ σκοπὸς ποῦ εἶχε ὁ Θεὸς κρυμμένον στὸ βάθος τῆς ἀποφάσεώς Του καὶ γιὰ τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν τὸν κόσμον σύμπαντα.

β) Εἶναι ἔργο ἀνώτερο κι ἀπὸ τὴν δημιουργία τοῦ κόσμου, μὲ τὸ ὁποῖο ἐδοξάσθη ὁ Τριαδικὸς Θεὸς περισσότερο κι ἀπὸ ὅσο ἐδοξάσθη μὲ τὴν δημιουργία τοῦ κόσμου.

γ) Ἦταν ἡ αἰωνία κρυμμένη ὑπόθεσις, τὴν ὁποία ὁ Θεὸς εἶχε κρατήσει ἄγνωστη καὶ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ κόσμο.

δ) Μᾶς ἐφανέρωσε τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς, κι ὅλες τὶς ἀρετὲς Του, ὅπως π.χ. τὴν σοφία Του, τὴν δικαιοσύνη Του, τὴν πρόνοιά Του.

ε) Ἀνεκαίνισε τὴ φθαρμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία φύσι μας καὶ μᾶς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὶς συνέπειες τῶν ἁμαρτιῶν μας, ἐφ' ὅσον μὲ μετάνοια ζητήσουμε τὸ ἔλεος καὶ τήν συγγνώμη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα μας.

στ) Ἔδωσε τὴν δυνατότητα τῆς υἱοθεσίας μας ἀπὸ τὸν Ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα.

ζ) Ἐπλούτισε τὴν πτωχὴ καὶ μίζερη ζωή μας μὲ τὰ πλούσια θεία χαρίσματα. Μᾶς ἔδωσε τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν μας, τὴν ἀθανασία, τὴν αἰώνια ζωή, τὴν ἀνάστασι. Μοιράσθηκε μαζί μας ὅλα τὰ ἀγαθά του. *«Πάντα γὰρ ἀπέδωκεν ἡμῖν»*.

Γι' αὐτὸ καὶ μὲ εὐγνωμοσύνη ὑμνοῦμε καὶ εὐλο-

γοῦμε συνεχῶς Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἀγωνιζόμαστε νὰ μείνουνε στὴν Ἐκκλησία ζωντανὰ μέλη της, γιὰ νὰ ἔχουμε βεβαία τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ μοιραστοῦμε μαζὶ μὲ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Αὐτὸ σὲ μερικοὺς φαίνεται κάτι μακρυνό. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι, διότι ὅσοι ζοῦμε μ' αὐτὴ τὴν πίστι καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς κοινωνίας μας μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα γνωρίζουμε τὴν φιλάνθρωπη γνώμη τοῦ Δεσπότου Κυρίου μας, ἀντιμετωπίζουμε τὰ προβλήματα καὶ τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς αὐτῆς μὲ τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ, πορευόμαστε μέσα στὸ κόσμο ἀφορῶντες στὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν καὶ μεταμορφώνουμε τὴν ζωή μας, τὴν κοινωνία μας, τὸν κόσμο μας σὲ χῶρο τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζὶ μὲ ὅλους σας. Χρόνια πολλὰ καὶ εὐλογημένα.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Ἀπολυτίκιον Χριστουγέννων. Ἦχος δ΄.

Ἡ Γέννησίς σου Χριστὲ
ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ,
τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις
λατρεύοντες,
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο,
σὲ προσκυνεῖν
τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν
ἐξ ὕψους Ἀνατολήν.
Κύριε δόξα σοι.

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2001

Παιδιά μου καὶ Ἀδελφοί μου,

Ὑψηγοροῦσα ἡ Ἐκκλησία ψάλλει καὶ ὁμολογεῖ κατὰ τὴν μεγάλη δεσποτικὴ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων «δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός». Μ' αὐτὸ τὸν πανηγυρικὸ τρόπο κηρύττει στοὺς ἐγγὺς Αὐτῆς εὑρισκομένους, δηλαδὴ τὰ πιστὰ τέκνα Αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ στοὺς μακρὰν ἱσταμένους, τρεῖς ἀλήθειες, ποὺ ἀποτελοῦν σύνοψι τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας, ὅπως ὀνομάζεται τὸ μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου τὸν πρῶτον σταθμόν, δηλαδὴ τὰ Χριστούγεννα, μὲ ἱερὴ κατάνυξι καὶ ἔνθεο ἐνθουσιασμὸ ἑορτάζουμε καὶ θεοπρεπῶς πανηγυρίζουμε.

1. *«Δι' ἡμᾶς ἐγεννήθη».*

Ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὸ σύνολο τῶν πιστῶν, ἑορτάζει τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διακηρύττει μὲ εὐγνωμοσύνη πρὸς Αὐτόν, ὅτι «δι' ἡμᾶς ἐγεννήθη». Ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ἀπροσμέτρη-

τη ἀγάπη γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐσαρκώθη. Ἐνῷ ἦτο πλούσιος, ἐπτώχευσεν, γιὰ νὰ πλουτίσουμε ἐμεῖς μὲ τὴν ἰδικὴ Του πτωχεία. Ὀνομάζεται πλούσιος, ἐπειδὴ ἔχει ἰδιώματα, μὲ τὰ ὁποία γνωρίζεται στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐμεῖς στερούμεθα ὡς κτιστοὶ καὶ πεπερασμένοι καὶ γι' αὐτὸ εἴμαστε πτωχοί. Ἐκεῖνος εἶναι Αἰώνιος, Ἅγιος, Ἀθάνατος, Πάνσοφος, Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος κόσμου, Παντοδύναμος, Κυβερνήτης τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ κόσμου, Δίκαιος, Ἀληθινός, Ἐξουσιαστὴς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ πολλὰ ἄλλα. Ὡστόσο ὁ Κύριος μετέσχεν τοῦ χείρονος, τοῦ χειροτέρου καὶ κατωτέρου ὡς πρὸς Αὐτόν, δηλαδὴ ἔγινε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μᾶς μεταδώση τὸ βέλτιον, τὸ καλύτερον καὶ ἀνώτερον ὡς πρὸς ἐμᾶς, δηλαδὴ τὴν θεότητά Του.

Ἐσαρκώθη, γιὰ νὰ γίνουμε «*μέτοχοι τῆς θείας φύσεως καὶ νὰ ἀποφύγουμε τὴν φθορά, ποὺ προκαλοῦν οἱ κοσμικὲς ἐπιθυμίες*»[1]. Γιὰ τὴν δικὴ μας ἀνύψωσι, γιὰ τὸ δικό μας πλουτισμό, γιὰ τὴ δική μας λύτρωσι καὶ σωτηρία Ἐκεῖνος ἐσαρκώθη, ἔγινε ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀγάπη Του γιὰ μᾶς Τὸν ἀποκαλοῦμε Μόνον Φιλάνθρωπον καὶ Λυτρωτὴν καὶ Σωτήρα καὶ Εὐεργέτην μας. Ὅσο μᾶς ἀγάπησε καὶ μᾶς ἀγαπᾷ οὐδεὶς μᾶς ἀγάπησε καὶ μᾶς ἀγαπᾷ.

1. Β΄ Πέτρου α΄ 4.

2. *«Παιδίον Νέον».*

Ὁ χαρακτηρισμὸς *«Παιδίον Νέον»* ἀναφέρεται στὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λέγεται *«Παιδίον Νέον»*, ἐπειδὴ εἶναι ὁ νέος ἄνθρωπος, ὁ ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα, τὰ διαβλητὰ πάθη καὶ τὴ δύναμι τῆς ἁμαρτίας, ὁ ὑποταγμένος μὲ τὴ θέλησή Του στὸν Θεὸ Πατέρα. Μένει ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ἀναπαύεται σ' Αὐτόν. Ἔτσι ἔγινε ὁ Πατέρας τῆς νέας ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία δὲν ὑπηρετεῖ τὴν ἁμαρτία, τὴν ἀπείθεια καὶ τὴν ἀνυπακοὴ στὸ Θεὸ Πατέρα. Ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς καλεῖται μὲ τὴν ἄσκησί του νὰ ὑπερβῆ τὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ζήση ὡς καινὸς ἐν Χριστῷ κτισθεὶς ἄνθρωπος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ θεῖον ἀρχέτυπον τοῦ ἀνθρώπου.

3. *«Ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».*

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου του ἀναφέρεται στὴν προαιώνιο ὕπαρξι τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σάρκωσί Του. Ἀπ' ὅλα πρὶν ὑπῆρχε ὁ Λόγος κι ὁ Λόγος ἦταν μὲ τὸ Θεό, καὶ ἦταν Θεὸς ὁ Λόγος. Ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἦταν Αὐτὸς μὲ τὸ Θεό. Τὰ πάντα δι' Αὐτοῦ δημιουργήθηκαν κι ἀπ' ὅσα ἔγιναν τίποτα χωρὶς Αὐτὸν δὲν ἔγινε... Κι ὁ Λόγος ἔγινε ἄνθρωπος κι ἔστησε τὴ σκηνὴ Του ἀνάμεσά μας[2]. Ἡ Ἐκ-

2. Ἰωάν. α΄ 1-3, 14.

κλησία κηρύττει, ὅτι Αὐτός, ποὺ ἐσαρκώθη γιὰ ἐμᾶς, εἶναι ὁ Προαιώνιος Θεός. Ὁ θεοκήρυκας Ἀπόστολος ὑψηγορεῖ: *«μεγάλο εἶναι τὸ μυστήριο τῆς πίστεως ποὺ μᾶς ἀποκαλύφθηκε. Ὁ Θεὸς ἐφανερώθηκε ὡς ἄνθρωπος»*[3]. Μὲ τὴν σάρκωσί Του ὁ Θεὸς ἀπεκαλύφθη στοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔδειξε στὸν ἄνθρωπο τὸ ὕψος τοῦ προορισμοῦ του, τὸν σκοπὸ καὶ τὸ νόημα τῆς ζωῆς του. Νὰ γίνη ἰσόθεος.

Ἐμεῖς προσκυνοῦμε μὲ πίστι τὸ μυστήριο, τὸν Εὐεργέτη καὶ Λυτρωτή μας, μὲ τοὺς ὕμνους, τὴν θεολογία μας καὶ τὴν ἄσκησί μας, ποὺ εἶναι ἄρνησι στὴν ἀσέβεια, στὴν πονηρία, στὸν ἐγωϊσμό, στὴν πλεονεξία, στὴν φιλοχρηματία, στὴν φιλαρχία καὶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες κακίες.

Ἔτσι δοξάζουμε τὸ σαρκωθέντα Κύριο καὶ Θεό μας Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τὴν πίστι καὶ τὴν ἀρετή μας.

Εὐλογῶ πατρικὰ ὅλους σας καὶ εὔχομαι νὰ ἔχετε πλούσια τὴν εὐλογία τοῦ Σαρκωθέντος Θεοῦ μας.

Χρόνια Πολλὰ καὶ Εὐλογημένα.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

3. Α΄ Τιμ. γ΄ 16.

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2002

Ἀδελφοί μου καί παιδιά μου,

Ἑορτάζουμε καί φέτος τά Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἑορτή γίνεται ἀφορμή νά δοξολογήσουμε τόν Τριαδικό Θεό μας γιά τήν ἄφατη εὐεργεσία Του στό γένος τῶν ἀνθρώπων, νά ἐκφράσουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας γιά ὅλες τίς δωρεές Του πού πλούσια καί μέ ἀγαθότητα ἐσκόρπισε σ' ὅλους ἐμᾶς.

Ἔτσι ἡ ἑορτή γίνεται ἀφορμή γιά νά θυμηθοῦμε τήν εὐεργεσία καί νά ἐκφράσουμε τήν πίστι καί τήν ἀρετή μας.

Ἐπιθυμοῦμε κατά τήν λαμπρά ἑορτή αὐτή νά θίξουμε τρία θέματα, πού ἅπτονται καί ἀναφέρονται στήν πνευματική ζωή μας.

1. Νά ἑορτάσουμε μέ τόν Χριστό.

Στίς μέρες μας καί στήν ἐποχή μας συμβαίνει τοῦτο τό παράδοξο· πολλοί νά ἑορτάζουν τά Χριστούγεννα χωρίς τόν Χριστό. Μέ πόνο ψυχῆς καί ὀδυνόμενοι παρατηροῦμε τό φαινόμενο τῆς ἀπομα-

κρύνσεως τῶν ψυχῶν ἀπό τόν Λυτρωτή καί Σωτῆρα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Πολλοί ζοῦν σέ μιά τραγική ἀντιφατικότητα. Ἰδού πώς: Δοξάζουν τόν Ἰησοῦν γιατί μᾶς ἐλύτρωσε, ἀλλά συνεχίζουν νά ζοῦν κάτω ἀπό τήν τυραννία βδελυκτῶν παθῶν. Ἑορτάζουν, ὅτι *«τό φῶς ἐλύληθεν εἰς τόν κόσμον»*[1], ἀλλά περιπλανῶνται στό σκότος τῶν ματαίων πλανῶν, τῶν ἀμφισβητήσεων, τοῦ ψεύδους καί τῆς κενῆς ἀπάτης. Πανηγυρίζουν, διότι ὁ Κύριος ἐνίκησε τόν θάνατο καί συγχρόνως τούς πνίγει ἡ ὀσμή τοῦ θανάτου καί τῆς φθορᾶς, πού ἀναδύεται σχεδόν ἀπό παντοῦ.

Ἀναρωτιόμαστε, ποῖο εἶναι γι' αὐτούς τό νόημα μιᾶς τέτοιας ἑορτῆς;

*

Ὁ πιστός ἑορτάζει καί χαίρεται, γιατί μέ τήν σάρκωσί Του ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, τοῦ δίδει τή δυνατότητα νά μετέχη στήν θεία ζωή καί νά γίνη κοινωνός τῶν ἀγαθῶν τῆς Βασιλείας Του γιά νά ὑπερβῆ τήν ἀθλιότητα, τήν ρηχότητα, τήν ἀπάτη, τήν φθορά, τήν ματαιότητα, τό ψεῦδος τῆς ἐκπεσμένης ζωῆς Του, γιά νά νικήσῃ ὁριστικῶς τόν θάνατο.

Ὁ πιστός ἄνθρωπος ζεῖ τήν ἐσχατολογική προσδοκία, τήν ἐρχομένη Βασιλεία τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μέ τήν δύναμι αὐτῆς τῆς ἐρχομένης, ἀλλά καί ἐντός ἡμῶν ὑπαρ-

1. Ἰωάν. γ' 19.

χούσης Βασιλείας, πορεύεται στήν ζωή του, τήν νοηματοδοτεῖ καί ἀντιμετωπίζει κάθε δοκιμασία καί πειρασμό.

Ἔτσι ἑορτάζει αὐθεντικά ἐκκλησιαστικά Χριστούγεννα.

2. Ἡ ζωή τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀφορᾶ σ' ὅλους μας. Οἱ ἑορτές δέν ἔχουν ἐπετειακό χαρακτῆρα.

Ὁ πρύτανις τῶν θεολόγων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μᾶς διδάσκει, ὅτι ἑορτάζουμε τά γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας ἐπειδή ἀφοροῦν σέ μᾶς προσωπικῶς. Λέγει ἀκριβῶς *«Ἡμῖν ὁ Χριστός τάς ἑορτάς ἐκτετέλεκεν»*[2] - δηλαδή γιά μᾶς ὁ Σωτῆρας Χριστός ἐτέλεσε τίς ἑορτές.

Μέ τήν ἐνανθρώπησί Του ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔδωσε σέ μᾶς τήν δυνατότητα νά ζήσουμε. Ἑορτάζουμε ἐπειδή μποροῦμε νά ξαναγεννηθοῦμε. Ἑορτάζουμε ἐπειδή μποροῦμε νά ὑπερβοῦμε τά ὑπαρξιακά ὅρια τῆς φθαρτῆς καί πρόσκαιρης ζωῆς μας, δηλαδή τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο. Ἑορτάζουμε, ἐπειδή ἀπό τήν κατάστασι τῶν δούλων ἀνήλθαμε στήν κατάστασι τῶν υἱῶν καί κληρονόμων τοῦ Θεοῦ[3]. Δικαιοῦνται ἑπομένως καί λογικῶς

2. Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ· Λόγος Α' *«εἰς τήν Μεταμόρφωσιν»*, ΕΠΕ τ. 9ος, σελ. 10.

3. Ἰδέ Ἰωάν. ιε' 15, Ρωμ. η' 15, Γαλ. δ' 5.

νά ἑορτάζουν γιά ὅλα αὐτά, ὅσοι οἰκειοποιοῦνται αὐτά τά ἀγαθά καί ἀπολαμβάνουν τήν ὑπερφυῆ εὐεργεσία καί χρηστότητα τοῦ Θεοῦ ὡς προσωπική τους εὐεργεσία, ὅπως διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: *«Ἐπεφάνη γάρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τήν ἀσέβειαν καί τάς κοσμικάς ἐπιθυμίας σωφρόνως καί δικαίως καί εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι»*[4].

3. Ἐφανερώθη ἐν σαρκί γιά νά μᾶς ὁδηγήση στήν θεογνωσία.

Ἡ σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀποκάλυψι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ λίγο πρίν ἀπό τήν ἔνδοξη φανέρωσί Του σ' ὅλα τά ὄντα καί δημιουργήματά Του. Μέ τό μυστήριο τῆς κατά σάρκα οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου ὁ Θεός ἔγινε γνωστός καί μεθεκτός ἀπό τά δημιουργήματά Του.

«Ἐφανερώθη ἐν σαρκί»[5] γιά νά καταστήση δυνατή τήν ἕνωσί μας μαζί Του καί τήν μετοχή μας στήν ζωή Του. Κατά τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό αὐτή εἶναι ἡ ἔννοια τῆς θεογνωσίας, τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. *«Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσί σε τόν μόνον ἀληθινόν Θεόν καί ὅν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν»*[6].

4. Τίτ. β' 11-12.
5. Α' Τιμ. γ' 16.
6. Ἰωάν. ιζ' 3.

Ὁ χῶρος, ὅπου βιοῦται καί πραγματοποιεῖται αὐτή ἡ μοναδική ἐμπειρία εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησία μας μέ τήν ζωή της, τήν λατρεία της, τό ἦθος της, τήν διδασκαλία της, τά μυστήριά της ἑνώνει τόν ἄνθρωπο μέ τόν Θεό. Καί ἡ ἕνωσι αὐτή εἶναι αὐθεντική, γνήσια, ἀληθινή, σωτήρια.

Ἔτσι τά Χριστούγεννα λαμβάνουν ἀληθινό καί ἐκκλησιαστικό νόημα καί περιεχόμενο. Ὅταν ἡ ἑορτή οὕτως βιοῦται, τότε εἶναι χαρά καί εὐφροσύνη, πρόγευσι τῆς μέλλουσας χαρᾶς, τῆς πανηγύρεως τῆς χαρᾶς τῶν πρωτοτόκων τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Ἔτσι εὔχομαι καί σεῖς νά ἑορτάζετε τά Χριστούγεννα.

Χρόνια πολλά καί εὐλογημένα.
Μέ πατρικές εὐχές.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Κοντάκιον Χριστουγέννων. Ἦχος γ΄. Αὐτόμελον.

Ἡ Παρθένος σήμερον,
τὸν Ὑπερούσιον τίκτει,
καὶ ἡ γῆ τὸ Σπήλαιον,
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι, μετὰ Ποιμένων
δοξολογοῦσι.
Μάγοι δέ, μετὰ ἀστέρος
ὁδοιποροῦσι·
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη,
Παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2003

Ἀδελφοί μου καί Παιδιά μου,

«Ἔπέλαμψεν ἡμέρα χαρμόσυνος, καί ἑορτή πανσεβάσμιος».

Ἀνέτειλεν ἡ ποθεινοτάτη καί ἐπέραστη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς Τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία πληροῖ τήν ὕπαρξί μας μέ θεία εὐφροσύνη.

«Τά σύμπαντα σήμερον, χαρᾶς πληροῦνται· Χριστός ἐτέχθη ἐκ τῆς Παρθένου».

Ἡ Ἐκκλησία ἑορτάζει καί ὅλοι ἑορτάζουμε:

1. Τήν Ἐπιφάνεια τοῦ Ἀληθινοῦ καί Ζῶντος Θεοῦ.

Ἑορτάζουμε τήν ἐμφάνισι δηλαδή τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο καί στά κτίσματά Του. Ὁ Θεός δέν εἶναι πλέον ἄγνωστος, δέν εἶναι ἀθέατος, δέν εἶναι ἀπρόσιτος, *«Γνωστός ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός, ἐν τῷ Ἰσραήλ μέγα τό ὄνομα αὐτοῦ»*[1] διακηρύσσει ἡ Ἁγία Γραφή.

1. Ψαλμός οε΄ 1.

Μέ κραυγή ἀγωνίας ἱκέτευε ὁ ἄνθρωπος κατά τούς χρόνους τῆς προσδοκίας: *«Ὁ Θεός οἰκτειρήσαι ἡμᾶς καί εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τό πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τήν ὁδόν σου, ἐν πᾶσι ἔθνεσι τό σωτήριόν σου»*[2] Τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διά τοῦ Ἀποστόλου Παύλου βεβαιώνει καί ἐπισφραγίζει, ὅτι *«Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί»*[3].

Ἡ θεογνωσία εἶναι ἡ πρώτη ἀφορμή πνευματικῆς χαρᾶς, γι' αὐτό καί ψάλλουμε πανηγυρικῶς «Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τό φῶς τό τῆς γνώσεως».

Ὁ ἄνθρωπος ἀφ' ὅτου ἐχωρίσθη, ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας του, ἀπό τόν Θεό καί τήν κοινωνία μετ' Αὐτοῦ, ἀναζητοῦσε τόν Πατέρα Του. *«Ἐξεζήτησα τό πρόσωπόν Σου»*[4] ἐβόα πρός Αὐτόν ὁ δίκαιος. Ἔψαχνε νά βρῆ τόν Θεό Του. Νά Τόν συναντήση καί νά ἐπικοινωνήση μαζί Του.

Κι ὁ Θεός Πατέρας ἀνταποκρινόμενος σ' αὐτήν τήν πανανθρώπινη ἐπιθυμία ἀπάντησε στό παρελθόν, κατά τήν διαδρομή τοῦ ῥέοντος χρόνου, μέ πολλούς τρόπους στόν ἄνθρωπο. Ὅμως *«ἐπ' ἐσχάτων δέ τῶν χρόνων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ»*[5].

Στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴδαμε καί ἐγνωρίσαμε τόν ἀληθινό Θεό. Στόν αἰτήσαντα Ἀπόστολον Φίλιππον *«Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τόν Πα-*

2. Ψαλμός 66, 1-3.
3. Α΄ Τιμ. γ΄, 16.
4. Ψαλμός 26, 8.
5. Πρβλ. Ἑβρ. α΄ 1.

τέρα», ὁ Κύριός μας ἀπήντησε ἐρωτῶν τόν Φίλιππον, *«τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καί οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε;»* καί μέ ἐκπλήσσουσα κατηγορηματικότητα προσθέτει· *«ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τόν Πατέρα»*[6].

Μέ τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁ ἄνθρωπος γίνεται *«κοινωνός θείας φύσεως»*[7]. Οὕτως ὁ Θεός δέν κατέστη γνωστός, ἀλλά καί μεθεκτός κατά τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας.

2. Τήν ἐπίσκεψι τοῦ Θεοῦ καί τήν συνεχῆ παρουσία Του στήν ζωή μας.

Ἑορτάζουμε καί ψάλλουμε *«Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτήρ ἡμῶν»*. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Θεοῦ δέν ἦταν μία ἐνέργειά Του σέ μιά συγκεκριμένη ἐποχή, ἀλλά ἔγινε πρός ὅλες τίς γενεές τῶν ἀνθρώπων. Μᾶς ἐπεσκέφθη καί ἔμεινε μαζί μας. Ζοῦμε καί ἔχουμε τόν Κύριο καί Θεό μας παρόντα καί ζῶντα στή ζωή μας.

Ὁ Θεός εἶναι παρών καί ἐνεργεῖ στήν Ἐκκλησία Του τήν σωτηρία μας. Μέ τήν Ἐκκλησία φανερώνει τήν ἀγάπη Του. Μέ τήν Ἐκκλησία μᾶς ἁγιάζει. Μέ τήν Ἐκκλησία μᾶς διδάσκει. Μέ τήν Ἐκκλησία μᾶς ἑνώνει μαζί Του. Μᾶς τρέφει. Μᾶς ἀναπαύει. Μᾶς ἀνιστᾶ.

6. Ἰωάν. ιδ΄ 8-9.
7. Πρβλ. Β΄ Πέτρ. α΄ 4.

3. Τήν πορεία πρός τήν δόξα τῆς θείας Βασιλείας.

Ἑορτάζουμε τήν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία πορεύεται μέ τήν προσδοκία νά μεταβῆ ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς σαρκώσεως στήν ἐμπειρία τῆς κοινωνίας τῆς θείας καί αἰωνίου δόξης· *«Ἐκ μέρους γάρ γινώσκομεν... βλέπομεν γάρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι τότε δέ πρόσωπον πρός πρόσωπον»*[8].

Πορευόμαστε μέσα στήν τραγικότητα καί τήν ὀδύνη τῆς παρούσης ζωῆς, μεταμορφούμενοι ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατά τόν εἰπόντα: *«Ἡμεῖς δέ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τήν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τήν αὐτήν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπό δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος»*[9].

Τήν βεβαιότητα αὐτή τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό στηρίζει ἡ ἐνανθρώπησις. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία μᾶς δίδεται, μᾶς προσφέρεται πλουσίως, αὐτή μᾶς ἀνακαινίζει συνεχῶς, παρά τίς πτώσεις τῆς ἁμαρτωλῆς ζωῆς μας.

Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Οἱ σκέψεις αὐτές γιά τήν θεογνωσία, γιά τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας, γιά τήν μεταμορφωτική πορεία μας στή ζωή αὐτή καί γιά τόν ἀγῶνα

8. Α΄ Κορινθ. ιγ΄ 9-12.
9. Β΄ Κορινθίους γ΄ 18.

τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ὑπάρξεώς μας, ἀποτελοῦν τόν πατρικό ἑόρτιο χαιρετισμό μου πρός ὅλους σας.

Εὔχομαι ὁ Κύριος καί Θεός μας νά χαρίζη σέ ὅλους σας αὐτά τά θεῖα δωρήματα, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τό νόημα καί τήν εὐφροσύνη τῆς μεγάλης αὐτῆς Δεσποτικῆς Ἑορτῆς.

Ἔτη πολλά καί εὐλογημένα.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Κάθισμα
Ἦχος δ΄.

Τί θαυμάζεις Μαριάμ;
τί ἐκθαμβεῖ σε τὸ ἐν σοί·
Ὅτι ἄχρονον Υἱόν,
χρόνῳ ἐγέννησά φησι,
τοῦ τικτομένου τὴν σύλληψιν
μὴ διδαχθεῖσα.
Ἄνανδρός εἰμι, καὶ πῶς τέξω Υἱόν;
ἄσπορον γονὴν τίς ἑώρακεν;
ὅπου Θεὸς δὲ βούλεται,
νικᾶται φύσεως τάξις,
ὡς γέγραπται.
Χριστὸς ἐτέχθη,
ἐκ τῆς Παρθένου,
ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2004

᾽Αδελφοί μου καί παιδιά μου,

Ἡ ᾽Εκκλησία μας μέ λατρευτική ἔξαρσι μᾶς καλεῖ νά βιώσουμε τό *«καινόν»*, τό *«καινότατον ὑπό τόν ἥλιον»* μυστήριο, τήν σάρκωσι τοῦ Θεοῦ καί τήν εἴσοδο Αὐτοῦ εἰς τήν ἱστορία καί εἰς τόν κόσμο.

῾Ωστόσον παρατηροῦμε, ὅτι μέσα εἰς τίς βιοτικές μέριμνες καί φροντίδες τῆς ἐποχῆς μας πνίγεται καί χάνεται γιά πολλούς ἀδελφούς μας τό μήνυμα -τό χαρμόσυνο ἄγγελμα- τό εὐαγγέλιο τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. ῎Ετσι χάνεται γι᾽ αὐτούς ἡ ἐλπίδα, νά γνωρίσουν καί νά κατανοήσουν, γιατί ὁ Θεός ἦλθε εἰς τόν κόσμο. Γιατί ἐσαρκώθη. Γιατί γίνεται *«ὅ οὐκ ἦν»*.

Τήν ἀπάντησι εἰς τά ἐρωτήματα αὐτά μᾶς τήν δίδει ἡ ῾Αγία Γραφή, ἡ ὁποία προετοίμασε τόν κόσμο γιά τήν ἔλευσι τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τήν συνέχεια οἱ Θεόπτες ἱστόρησαν αὐτό τό μέγα μυστήριο τῆς πίστεώς μας. ῾Ο ῎Αγγελος μᾶς ἐπληροφόρησε αὐθεντικῶς γιά τόν σκοπό τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ

τοῦ Θεοῦ, λέγων πρός τήν Παρθένον Μαρίαν: *«Αὐτός γάρ σώσει τόν λαόν Αὐτοῦ ἀπό τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ»*[1].

Ἦλθε καί ἔρχεται συνεχῶς ὁ Θεός εἰς τόν κόσμο, γιά νά μᾶς σώση ἀπό τίς ἁμαρτίες μας. Νά ἄρη τό βαρύ φορτίο τῶν ἁμαρτιῶν μας. Νά θεραπεύση τίς πληγές τῶν παθῶν μας. Νά μᾶς ἀνυψώση ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ διαβόλου εἰς τήν ἐλευθερία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

Ὅλοι εἴμεθα πληγωμένοι ἀπό τήν ἁμαρτία. Τό αἰσθανόμεθα καθημερινῶς, διότι αὐτό μᾶς στερεῖ τήν χαρά τῆς ζωῆς. Ἡ ὑποδούλωσίς μας εἰς τήν ἁμαρτία μᾶς κοστίζει τόν θάνατο, σωματικό καί πνευματικό.

Ἦλθε ὅμως ὁ Σωτήρας Χριστός νά μᾶς διδάξη μέ τήν ζωή Του καί τήν διδασκαλία Του τόν τρόπο, μέσῳ τοῦ ὁποίου θά δυνηθοῦμε νά νικήσουμε τήν ἁμαρτία καί νά καταστοῦμε ἐλεύθεροι. Γιά νά ζήσουμε μαζί Του μακράν τῆς φθορᾶς καί τοῦ καθημερινοῦ θανάτου.

Αὐτό ὅμως τό ἐπιτυγχάνουν μόνον ὅσοι τό ἐπιθυμοῦν, πιστεύουν εἰς Αὐτόν καί πορεύονται ἐφαρμόζοντες, *«τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ᾗ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καί μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε»*[2] τηροῦντες τίς ἐντολές Αὐτοῦ. Εἶναι αὐτοί,

1. Ματθ. α΄ 21.
2. Γαλ. ε΄ 1.

οἱ ὁποῖοι ἐπιτρέπουν εἰς Αὐτόν νά γεννηθῆ μέσα τους καί νά ζήση εἰς τήν ζωή τους.

Ἦλθε γιά νά δημιουργήση τήν καινή κτίσι. Νά ἀναδημιουργήση τόν κόσμο καί τόν ἄνθρωπο. Νά τόν ἀπαλλάξη ἐκ τῶν φοβερῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας, γιά νά ζήση τήν θεία ζωή, τήν ὄντως ζωή, τήν ὁποία τοῦ ἐστέρησεν ὁ διάβολος.

Ἡ σάρκωσις τοῦ Θεοῦ ὁριοθετεῖ καί χωρίζει δύο κόσμους, δύο περιόδους τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Γιά τοῦτο καί ἀριθμοῦμε τά ἔτη ἀπό τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ παλαιός κόσμος τῆς ἁμαρτίας παρήκμασε καί ἔσβησε, ὁ κόσμος εἰς τόν ὁποῖο *«οἱ ἄνθρωποι ἦσαν δεδουλωμένοι ὑπό τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου»*[3]. Καί ἀνέτειλε ἕνας καινούργιος κόσμος, ἡ καινή κτίσις[4] εἰς τήν ὁποία ὁ Θεός συνεορτάζει μαζί μέ τόν λαόν Του καί ὁ ἄνθρωπος κοινωνεῖ καί μετέχει εἰς τήν ζωή τοῦ Θεοῦ. Τώρα ὁ ἄνθρωπος εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ καί κληρονόμος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς βασιλείας Του.

Οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν μας σημαίνουν καί προσκαλοῦν τὸν κόσμο νά ἑορτάση αὐτή τήν χαρά.

Εὔχομαι πατρικῶς, ὅπως τά φετεινά Χριστούγεννα γίνουν ἡ ἀπαρχή γιά μία οὐσιαστική σύνδεσι ὅλων μας μέ τήν ἀναγεννημένη ἀνθρωπότητα, τήν

3. Γαλ. δ΄ 3.
4. Γαλ. στ΄ 15. Β΄ Κορινθ. ε΄ 17.

ὁποία ἐγκαινίασε ὁ Ἰησοῦς Χριστός μέ τήν Γέννησί Του εἰς τήν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας.

Ἔτη πολλά, εὐλογημένα ἀπό τόν Σωτῆρα Χριστό.

Μέ πατρικές ἑόρτιες εὐχές.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2005

Ἀδελφοί μου καὶ παιδιά μου,

Μᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μας νὰ ἑορτάσουμε σήμερα Χριστοῦ τὰ γενέθλια καὶ νὰ ἀναζητήσουμε τὸ νόημα τῆς ἑορτῆς «*καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου*»[1], καὶ τὸ ἐβίωσαν οἱ θεοφόροι Πατέρες μας, οἱ ὁποῖοι ἔμαθαν τὰ θεῖα ἐπειδὴ ἔπαθαν τὰ θεῖα, μεταμόρφωσαν δηλαδὴ ἐκούσια τὴν ζωή τους, ἀπὸ ζωὴ πτώσεως σὲ ζωὴ θεώσεως.

Αὐτοὶ ἀνέλυσαν τό «*μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον*»[2]. Ἀπὸ τὴν θεία σοφία τους ἐρανιζόμαστε μερικὰ γιὰ νὰ τὰ προσφέρουμε πρὸς ἑόρτιον χαρὰν καὶ πνευματικὴ εὐφροσύνη.

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σημαίνει:

α. Τὴν ὕψιστη εὐγένεια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Ἡ ἀνθρώπινη φύσις, στὸ πρόσωπο ἀσφαλῶς τῆς

1. Λουκᾶ α΄ 2.
2. Α΄ Τιμ. γ΄ 15.

Θεοτόκου, ἔφθασε στὸ ὕψιστο σημεῖο τιμῆς καὶ καταξιώσεώς της. Στὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου ἡ ἀνθρωπότητα ἐξεπλήρωσε τὸν σκοπὸ τῆς δημιουργίας, κατέστη ἀξία νὰ γεννήσει τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀπέδωσε στὸν Δημιουργὸ Θεὸ τὸ κοινὸ χρέος τῆς ὑπάρξεως.

Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἔργο Θεοῦ, τὸ ὁποῖο διανοίγει τοὺς ὁρίζοντες τῆς σκέψεώς μας γιὰ νὰ θαυμάσουμε αὐτὴ τὴν ὕψιστη εὐγένεια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ στοχαστοῦμε τοῦτο: ἐμεῖς ἀποδίδουμε στὸν Δημιουργό μας τὸ ὀφειλόμενο, τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ πίστις καὶ ἡ ἀρετή μας;

β. Τὴν ἕνωσι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἑνώθηκε ἡ θεότητα μὲ τὴν ἀνθρωπότητα. Μὲ τὴν ἐνανθρώπησι, ἡ γυμνὴ πάσης ἀξίας καὶ τιμῆς ἀνθρωπότητα, πάνω στὴν ὁποία βάρυνε ὁ προφητικὸς λόγος τοῦ Θεοῦ «*γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ*»[3], μεταλαμβάνει τοῦ κρείττονος, δηλαδὴ τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς ζωῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴ τὴν δωρεὰ ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγοντας· «*γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε*»[4].

3. Γένεσις γ' 19.
4. Β' Κορινθ. η' 9.

γ. Τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀνακαλύψει τὸ ἀρχέτυπό του, δηλαδὴ τὴν μοναδικὴ καὶ ἀδιάψευστη ἀλήθεια τῆς ἀναζητούμενης ἀνθρωπιᾶς του. Στὸ ἐρώτημα ποιὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἀπάντησις εἶναι· ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

δ. «Ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν»[5].

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε καὶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔδωσε τὴν δυνατότητα σ' ὅσους τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ τὸ ἐπιδιώξουν ἀπὸ υἱοὶ ἀνθρώπων νὰ ἀνυψωθοῦν στὴν τάξι καὶ τὴν θέσι τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ Θεοῦ Πατέρα κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν Του· «*Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός ... καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ*»[6]. Μὲ τὴν ἐνανθρώπησί Του ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς χάρισε σὲ ὅλους, Πατέρα καὶ ἀδελφούς.

ε. Τὸν σκοπὸ τῆς ἐναθρωπήσεως.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ τὸν σκοπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ συνδέει μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία καὶ τὶς δύο παρουσίες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«*Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος*

5. Γαλ. δ' 5.

6. Β' Κορινθ. ς' 16, 18.

πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων»[7].

στ. Τὴν βεβαιότητα τῆς παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στὴν ζωή μας.

Τὸ ὄνομα *«Ἐμμανουήλ»*[8] εἶναι ἀνέκφραστα θελκτικό. Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας καὶ τώρα καὶ γιὰ πάντα. Ἀναχωρώντας ἀπὸ τὸν κόσμο τὴν ἡμέρα τῆς ἀναλήψεώς Του στοὺς οὐρανούς ὁ Κύριος εἶπε στοὺς ἔκπληκτους μαθητές Του *«Ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»*[9]. Θὰ ἔλθει γιὰ νὰ μᾶς παραλάβει *«καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα»*[10].

ζ. Ὅτι γεννήθηκε Σωτήρας καὶ Λυτρωτής μας.

Ὄχι θρησκευτικὸς ἡγέτης ἢ φιλόσοφος ἢ κοινωνικὸς ἀναμορφωτής. Αὐτὴ τὴν εἴδησι ἔδωσαν οἱ ἄγγελοι στοὺς ἀνθρώπους *«ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος»*[11].

7. Τίτ. β' 11-14.
8. Ματθ. α' 23.
9. Ματθ. κη' 20.
10. Α' Θεσσαλ. δ' 17.
11. Λουκᾶ β' 11.

η. Τὸ μέγεθος τῆς θείας ἀγάπης.

Ὁ πιστὸς ἄνθρωπος ἐνθαρρύνεται στὴν ζωὴ καὶ στὸν πνευματικὸ ἀγώνα του ἀπὸ τὴν πεποίθησι ὅτι πάνω ἀπὸ τὰ διάφορα προβλήματα τῆς ζωῆς του, τὰ ὁποῖα δὲν λείπουν ποτέ, ὑπάρχει Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἀγάπησε καὶ μᾶς ἀποκάλυψε τὴν ἀγάπη Του μέσα στὴν ἱστορία. «*Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον*»[12].

θ. Ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δεκδικεῖ τὴν ἀποκλειστικότητα καὶ μοναδικότητα.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γεννιέται στὴν καρδιὰ ἑνὸς ἀνθρώπου μόνον ὅταν οἱ ἄλλοι «*θεοί*» του πεθάνουν καὶ ὅταν οἱ ἄλλες ἐλπίδες του ἀποδειχθοῦν ψεύτικες. Διευκρίνησε ὅτι δὲν κατοικεῖ σὲ μοιρασμένες καρδιὲς μὲ τοὺς λόγους Του: «*Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ*»[13].

ι. Ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν ὁλοκληρωτικὴ ἀφιέρωσί μας.

Οἱ Μάγοι πρὶν προσφέρουν τὰ δῶρα τους, ἔπεσαν κατὰ γῆς καὶ Τὸν προσκύνησαν. Κι ἐμεῖς πρῶ-

12. Ἰωάννου γ΄ 16.
13. Ματθαίου στ΄ 24.

τα ἀπ' ὅλα, ἂς Τοῦ δώσουμε τὴν καρδιά μας. Ἂς ἀναφωνήσουμε μαζὶ μὲ τὸν ἀπόστολο Θωμᾶ *«ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»*[14].

Εὔχομαι γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, στὴν ζωή σας νὰ βιώνετε μὲ καθαρὴ καρδιὰ τὸ μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως, τὴν ἐμπειρία τῆς οἰκειότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος.

Ἔτη πολλὰ καὶ εὐλογημένα.

Μὲ πατρικὲς εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

14. Ἰωάν.κ′ 28.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2001

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς καὶ Πατέρας μας *«ὁ καιροὺς ἢ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος»*[1] μᾶς ἀξιώνει νὰ εἰσερχόμαστε σήμερα στὸ Νέο Ἔτος 2001, στὸ πρῶτο σωτήριο ἔτος τῆς τρίτης μετὰ Χριστὸν χιλιετίας.

Γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ δοξάζουμε τὸν Θεὸ καὶ Πατέρα μας, ποὺ μᾶς ἀξίωσε νὰ μετρήσουμε τὸ δισχιλιοστὸ πρῶτο ἔτος. Βιώνουμε τὸ γεγονὸς μὲ ταπείνωσι καὶ τὸ προσεγγίζουμε μὲ τὴν προσευχή μας.

Ὁ κόσμος ὁλόκληρος, οἱ ἄνθρωποι ὅπου γῆς προσβλέπουν μὲ ἔντονη προσδοκία καὶ ἐλπίδα πρὸς τὸ μέλλον, πρὸς τὴν ἀνατείλασα νέα χιλιετία, ὅτι θὰ λυθοῦν τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ τοὺς ταλανίζουν, ὅτι θὰ ἐπικρατήσει εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, ὅτι ὅλοι θὰ εὐημεροῦν, ὅτι ὅλοι θὰ ἀπολαμβάνουν τὴν ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν, ὅτι θὰ σταματήσουν οἱ πόλε-

1. Πρβλ. Πράξ. α΄ 7.

μοι, ὅτι θὰ ἐξαλειφθῆ ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ ὑποβάθμιση τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ὅτι θὰ νικηθοῦν οἱ ἀσθένειες, ὅτι οἱ ἐπιστῆμες θὰ ἀνοίξουν νέες προοπτικές, ὅτι ἡ κοινωνία θὰ προοδεύσει, ὅτι θὰ ἐπικρατήσει ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀδελφωσύνη, ἡ ἰσότητα, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀνοχή.

Μπροστὰ σ' αὐτὰ τὰ ὁράματα ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι:

α) Ὁ χρόνος ἀφ' ἑαυτοῦ του οὔτε καλὸς εἶναι οὔτε κακός. Δὲν φέρει τὴν εὐτυχία ἢ τὴν δυστυχία. Μιὰ τέτοια ἄποψι αἰχμαλωτίζει καὶ ὑποτάσσει τὸν ἄνθρωπο σὲ τυφλὲς καὶ ἄλογες δυνάμεις, ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος κοσμήθηκε ἀπὸ τὸν Δημιουργό του μὲ τὴν λογική, τὴν βούλησι, τὴν ἐλευθερία.

Κατὰ τὴν χριστιανικὴ ἄποψι ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζεῖ μέσα στὸ χρόνο μὲ τὰ ἔργα του, τὶς σκέψεις του, τὶς ἰδέες του, τὶς ἐπιδιώξεις του γεμίζει τὸν χρόνο μὲ φῶς, χαρά, ἀγάπη, εὐτυχία ἢ ἀντιθέτως μὲ σκοτάδι, ἀπελπισία, πόνο καὶ δυστυχία.

β) οἱ ἄνθρωποι, ποὺ προσπαθοῦν νὰ πραγματοποιήσουν ὅλες τὶς ὡραῖες καὶ ἰδανικὲς αὐτὲς συνθῆκες τῆς ζωῆς, στηρίζονται σὲ ἐγκόσμιες δυνάμεις καὶ προσπάθειες καὶ σὲ ἐξωτερικούς, ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπο, παράγοντες. Τὸ στοιχεῖο αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ κάνει ὅλα αὐτὰ τὰ ὁράματα οὐτοπικά, ἀνέφικτα καὶ ἀπογοητεύει συνέχεια τὸν ἄνθρωπο.

γ) Τὴν ζωή μας, τὴν κοινωνία μας, τὸν κόσμο

μας μόνο ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδὴ ὁ ἴδιος ὁ Θεός, μποροῦν νὰ μεταμορφώσουν καὶ νὰ ἀνακαινίσουν. Κάθε ἔτος, κάθε ἡμέρα, κάθε ὥρα τῆς ζωῆς μας ὀφείλουμε νὰ τὴν ἀξιοποιοῦμε μὲ τὴν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ γεμίζουμε τὸν χρόνο μας μὲ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ μᾶς παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὅταν γράφει: *«Προσέχετε, λοιπόν, καλά, μὴ ζεῖτε ὡς ἀσύνετοι, ἀλλὰ ὡς συνετοί. Νὰ χρησιμοποιεῖτε σωστὰ τὸ χρόνο σας, γιατὶ ζοῦμε σὲ πονηροὺς καιρούς. Γι' αὐτὸ μὴν εἶσθε ἄφρονες, ἀλλὰ ν' ἀντιλαμβάνεσθε τί θέλει ὁ Κύριος ἀπὸ σᾶς»*[2].

δ) Οὔτε οἱ ἐνδοκόσμιες δυνάμεις, οὔτε οἱ χαρισματικοὶ ἡγέτες, οὔτε τὰ εὐφυῆ συστήματα ἔχουν τὴν δύναμι νὰ ἀλλάξουν τὸν κόσμο, γιατὶ τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες φέρουν μέσα τους τὴν πτῶσι καὶ τὴν φθορά. Ὁ κάθε ἄνθρωπος ὅμως, ὅταν ἀναγεννηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀνακαινισθεῖ ἀπὸ τὴν καθαρτική, ἁγιαστικὴ καὶ θεοποιὸ χάρι τοῦ Θεοῦ, μπορεῖ νὰ μεταμορφώσει τὴν ζωή του, τὸν κόσμο, τὴν κοινωνία σὲ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ λύσει ὅλα του τὰ προβλήματα μὲ τὴν ὑπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐφαρμογὴ τῶν θείων ἐντολῶν, τὴν ἄσκησι γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς εἰσερχόμαστε στὸ νέο χρόνο, ποὺ ἄρχισε νὰ μετρᾷ καὶ ἀτενίζουμε τὸ μέλ-

2. Ἐφεσ. ε' 16-17.

λον μὲ τὴν αἰσιοδοξία, ποὺ μᾶς χαρίζει ἡ Ἐκκλησία μας.

Εὐλογῶ ὅλους πατρικὰ μὲ ἀγάπη.

Χρόνια Πολλά.

Εὐλογημένο καὶ τὸ Νέον Ἔτος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ 2001.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2002

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀξιώνει νὰ εἰσέλθουμε σ' ἕνα νέο χρόνο, τὸ σωτήριο ἔτος 2002. Στὴν ἀνατολὴ αὐτοῦ τοῦ νέου ἔτους εἶναι χρήσιμο νὰ θυμηθοῦμε μερικὲς ἱερὲς διδασκαλίες πέραν τῶν εὐχῶν, τὶς ὁποῖες καὶ δίδουμε καὶ λαμβάνουμε, φωτίζοντας τὸ μυστήριο τοῦ χρόνου.

1. Ὁ χρόνος εἶναι δημιούργημα τοῦ Παναγάθου καὶ Εὐσπλάχνου Θεοῦ Πατέρα μας καὶ μᾶς χαρίζεται γιὰ κάποιο σκοπό. Ὁ Θεὸς προϋπῆρχε τοῦ χρόνου. Μέσα ὅμως στὸ χρόνο ἐξετυλίχθη ἡ οἰκονομία Του, μὲ τὴν ὁποία ἐτακτοποίησε, ἔθεσε σὲ τάξι, ὁλόκληρη τὴν δημιουργία Του ἀποβλέποντας στὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ κυβερνᾷ, διευθύνει τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀποβλέποντας σ' ἕνα μυστηριῶδες σκοπό. Κορυφαία ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν χρόνο εἶναι τὸ μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ Του, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸ ὁποῖο ἀνακαίνισε τὸν κόσμο καὶ ἀναγέννησε τὸν ἄνθρωπο εἰς ζωὴν αἰώνιον.

2. Ἐκεῖνο, ποὺ ἐπιδιώκει ὁ Θεὸς γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ζεῖ μέσα στὸ χρόνο, εἶναι ἡ μεταστροφή του κατὰ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο μιὰ οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ ἐποχῆς. Αὐτὴ ἡ μεταστροφὴ εἶναι τὸ πέρασμα ἀπὸ τόν *«παρόντα κόσμο»* στόν *«μέλλοντα κόσμο»*, ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο κόσμο, ποὺ σπεύδει πρὸς τὴν καταστροφή του, στοὺς νέους καιρούς, ποὺ πορεύονται πρὸς τὴν πλήρη ἀνέλιξί τους.

3. Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ χρόνο στὴν αἰωνιότητα καθίσταται δυνατὸ μόνο μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖται, κατὰ τὴν ἁγία Γραφή, ὁ «δεκτός» καιρός, *«ἡ ἡμέρα σωτηρίας»*[1], ποὺ τίθεται ἀπὸ τὸ Θεὸ Πατέρα στὴν διάθεσι ὅλων, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀναγέννησί τους καὶ νὰ ζήσουν αἰώνια. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ *«σήμερα»* τοῦ Θεοῦ, στὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου κάθε ἄνθρωπος προσκαλεῖται στὴν μετάνοια, στὴν ἐπιστροφή. Ἔτσι ὁ χρόνος ἀποκτᾷ οὐσιαστικὸ νόημα καὶ ἀξία.

4. Ἔχει λυτρωτικὴ σημασία νὰ ἀκούσουμε μὲ προσοχὴ τὴν φωνὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ λέγει σχετικὰ μὲ τὴν ἀξιοποίησι τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς μας: *«Ἂν ἀκούσετε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ μὴ γίνεσθε σκληρόκαρδοι»*[2], δηλαδὴ μὴν ἀπιστεῖτε.

Ἡ ζωὴ τῆς ἁμαρτίας κουράζει, θλίβει, ἀπογοη-

1. Β΄ Κορινθ. στ΄ 2. 2. Ἑβρ. στ΄ 7.

τεύει *«προσπαθεῖστε, λοιπόν, νὰ εἰσέλθετε στὸν τόπο τῆς ἀναπαύσεως»*[3] . Αὐτὸς εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Σὲ ὅσους ἐρωτοῦν:

Πῶς θὰ ἐπιτευχθῆ αὐτό;

Ἡ θεία φωνὴ ἀπαντᾷ:

«Ἀπὸ τώρα, λοιπόν, καὶ στὸ ἑξῆς πρέπει νὰ ζῆτε τὴν ὑπόλοιπη ζωή σας ὄχι σύμφωνα μὲ ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ»[4].

«Ἔχετε ὑποχρέωσι νὰ περνᾶτε τὴν πρόσκαιρη ζωή σας πάνω στὴ γῆ μὲ σεβασμὸ στὸ Θεό»[5].

«Προσέχετε, λοιπόν, καλὰ πῶς ζῆτε· μὴ ζῆτε ὡς ἀσύνετοι, ἀλλὰ ὡς συνετοί. Νὰ χρησιμοποιεῖτε σωστὰ τὸ χρόνο σας, γιατὶ ζοῦμε σὲ πονηροὺς καιρούς. Γι' αὐτὸ μὴν εἶσθε ἄφρονες, ἀλλὰ νὰ ἀντιλαμβάνεσθε τί θέλει ὁ Κύριος ἀπὸ σᾶς»[6].

Εὐλογῶ πατρικὰ ὅλους καὶ εὔχομαι νὰ ἔχετε πλούσια τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ Πατέρα μας στὴ ζωή σας, στὶς οἰκογένειες σας, στὰ ἀγαθά, σωτήρια, εἰρηνικὰ καὶ δημιουργικὰ ἔργα σας.

Χρόνια Πολλά. Εὐλογημένο τὸ Νέο Ἔτος 2002.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

3. Ἑβρ. δ' 11.
4. Α' Πέτρ. δ' 2.
5. Α' Πέτρ. α' 17.
6. Ἐφεσ. ιε' 15-17.

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἑορτῆς τῆς Περιτομῆς. Ἦχος α΄.

Μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην
προσέλαβες, Θεὸν ὢν κατ' οὐσίαν,
πολυεύσπλαγχνε Κύριε·
καὶ Νόμον ἐκπληρῶν,
περιτομὴν θελήσει
καταδέχῃ σαρκικήν, ὅπως παύσῃς
τὰ σκιώδη, καὶ περιέλῃς
τὸ κάλυμμα τῶν παθῶν ἡμῶν.
Δόξα τῇ ἀγαθότητι τῇ σῇ·
δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου·
δόξα τῇ ἀνεκφράστῳ Λόγε
συγκαταβάσει σου.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2003

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ἡ εἴσοδός μας στό Νέο Ἔτος 2003, στό ὁποῖο μᾶς ἀξίωσε ἡ χρηστότητα καί ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ νά εἰσέλθουμε σήμερα, ἀνανεώνει τά ὁράματά μας, ζωηρεύει τίς ἐλπίδες μας, δυναμώνει τήν θέλησί μας νά ἀγωνισθοῦμε ἐντονώτερα καί ἀποτελεσματικότερα γιά νά ἐπιτύχουμε τούς σκοπούς τῆς προσωπικῆς ζωῆς μας, ἀλλά καί τούς γενικώτερους οἰκογενειακούς, κοινωνικούς, ἐθνικούς ἀκόμη καί παγκόσμιους.

Πιστεύουμε, ὅτι κατά τό Νέο Ἔτος θά ἐπιλυθοῦν τά προβλήματά μας. Ὅτι θά ἐπικρατήσει, στόν χειμαζόμενο ἀπό ταραχές κόσμο μας ἐπιτέλους εἰρήνη, ἀσφάλεια, εὐημερία. Ὅτι θά καταπολεμηθοῦν οἱ κοινωνικές ἀδικίες. Ὅτι θά σταματήσουν οἱ πόλεμοι. Ὅτι θά νικηθοῦν οἱ ἀσθένειες καί ὁ θάνατος. Ὅτι ἡ ἐπιστήμη θά μᾶς προσφέρει περισσότερη γνῶσι. Ὅτι ἡ τεχνολογία θά μᾶς ἐξασφαλίση ἀκόμη μεγαλύτερες ἀνέσεις.

Οἱ εὐχές πού δίδουμε καί λαμβάνουμε κινοῦνται σ' αὐτόν τόν ἄξονα.

Εὑρισκόμενοι ὅμως σήμερα στό κατώφλι τοῦ Νέου Ἔτους 2003, τό ὁποῖον ἀνέτειλε πρίν ἀπό λίγες ὧρες, ἐπιθυμοῦμε πρῶτον νά ἀπευθύνουμε πρός ὅλους -τόν Κλῆρο καί τόν Λαό- τίς πατρικές εὐχές μας καί νά σᾶς διαβεβαιώσουμε, ὅτι προσευχόμεθα στόν Κύριο καί τόν παρακαλοῦμε νά σᾶς εὐλογῆ πλούσια, ὥστε νά μή στερῆσθε τῶν ἀγαθῶν Του καί νά προοδεύετε καί νά προκόπτετε στήν πίστι, στήν ἀρετή καί νά ἀνακαινίζεσθε συνεχῶς μέ τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐν συνεχεία ἐπιθυμοῦμε νά κάμουμε μερικές σκέψεις, οἱ ὁποῖες θά συντελέσουν, ὥστε νά κατανοήσουμε τήν ἀξία τοῦ χρόνου στή ζωή μας.

1. Τό αἴτημα τῆς συνεχοῦς ἀνανεώσεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπιδιώκει ἀκατάπαυστα τήν ἀνανέωσί του. Δέν θέλει νά συμβιβασθῆ μέ τήν φθορά καί τόν θάνατο, ἄν καί τά δύο εἶναι συνέπειες τῶν ἐπιλογῶν του. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἐνίκησε μέ τόν θάνατο καί τήν ἀνάστασί Του τήν ἁμαρτία, τήν φθορά καί τόν θάνατο. Ἔτσι διεβίβασε τόν ἄνθρωπο ἀπό τόν θάνατο στή ζωή, ἀπό τήν φθορά στήν ἀφθαρσία, ἀπό τήν ἀδοξία στήν ἔνθεη δόξα.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσιαστική ἀνανέωσί μας, ἡ καινή κτίσις: *«Εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινή κτίσις· τά ἀρχαῖα*

παρῆλθεν, ἰδού γέγονε καινά τά πάντα»[1]. Ὁ χῶρος πραγματώσεως αὐτῆς τῆς ἀνανεώσεως καί βιώσεως τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Μέ τήν ζωή της, τήν διδαχή της, τήν λατρεία της καί τό ἦθος της ἀνακαινίζει τόν ἐφθαρμένο καί παλαιούμενο ἄνθρωπο ἀπό τήν ἁμαρτία.

2. Βαθμίδα πρός τά κρείττονα.

Τό Νέο Ἔτος ἐπιθυμοῦμε καί εὐχόμεθα νά εἶναι βαθμίδα (σκαλοπάτι) πρός τά κρείττονα, πρός τά ἀνώτερα, τά καλλίτερα.

Ποῖα εἶναι αὐτά;

Ἀπαντᾶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: *«Τό λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστίν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετή καί εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε»*[2].

Κατά τήν Ἁγία Γραφή καί τήν Ἐκκλησία πρόοδος εἶναι ἡ πορεία πρός συνάντησι καί κοινωνία μέ τόν Θεό. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος, ὁ καθένας μας ἀξιώνεται νά γίνη *«συμπολίτης τῶν ἁγίων καί οἰκεῖος τοῦ Θεοῦ»*[3].

3. «Ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν».

Ὁ χρόνος μᾶς προσφέρεται ἀπό τόν Ἐπουράνιο Θεό καί Πατέρα ὄχι γιά νά τόν δαπανήσουμε ἄσκοπα, πολύ δέ περισσότερο ζῶντες στήν ἁμαρτία,

1. Β΄ Κορ. ε΄ 17.
2. Φιλιπ. δ΄ 8.
3. Πρβλ. Ἐφεσ. β΄ 19.

ἀλλά γιά νά προετοιμασθοῦμε γιά τήν ἐρχομένη λαμπρή Βασιλεία Του. Τά ἔσχατα ἔχουν εἰσβάλλει στή ζωή μας γιά νά τήν μεταμορφώσουν ἀπό βίο βοσκηματώδη σέ ἐν Χριστῷ ζωή.

Γι' αὐτό ὁ 'Απόστολος Παῦλος συνιστᾶ: *«Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μή ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι»*[4].

Σοφός κατά Θεό εἶναι ἐκεῖνος, πού ζεῖ μέ τήν ἐσχατολογική προοπτική τῆς 'Εκκλησίας καί ἐμπιστεύεται τόν 'Επουράνιο Θεό καί Πατέρα κατά τό παράγγελμα τῆς 'Εκκλησίας, τῆς πιστεύουσας καί λατρεύουσας κοινότητας: *«Ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».*

Εὐχόμεθα ἡ Χάρις τοῦ Παναγάθου Θεοῦ νά εἶναι μαζί σας καθ' ὅλο τό Νέο Ἔτος 2003 καί σέ ὁλόκληρη τήν ζωή σας.

Εὐλογημένο ἀπό Θεοῦ τό Νέο Ἔτος 2003.

Μέ πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† 'Ο Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

4. 'Εφεσ. ε' 15-16.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2004

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ἡ Πρωτοχρονιά εἶναι ἀσφαλῶς σημαντικός σταθμός στή ζωή τῶν ἀνθρώπων, εἴτε ἐπειδή ὑπάρχει σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους τό αἴτημα τῆς συνεχοῦς ἀνανεώσεως καί τῆς νίκης τοῦ χρόνου, τῆς ματαιότητος καί τῆς φθορᾶς, εἴτε ἐπειδή στηρίζεται ἡ ἐλπίδα τους γιά τήν ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν τῆς ζωῆς τους, γιά τούς ὁποίους πᾶς ἄνθρωπος ἀγωνίζεται καί προσπαθεῖ. Γιά ἄλλους ἀκόμη ἡ Πρωτοχρονιά ἀποτελεῖ εὐκαιρία νά σχολιάσουν τά γεγονότα καί τίς καταστάσεις τῆς συγχρόνου πραγματικότητος. Γιά τόν χριστιανό, τόν πιστόν ἄνθρωπο, ἡ Πρωτοχρονιά ἀποτελεῖ μιά ἀρίστη εὐκαιρία αὐτοκριτικῆς. Κατά τόν προτρεπτικόν λόγον τοῦ Κυρίου μας *«εἴσελθε εἰς τό ταμιεῖόν σου»*[1].

Παρά τόν περισπασμόν, τόν διασκορπισμόν τῆς προσοχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπό τούς θορύβους τῆς

1. Ματθ. στ΄ 6.

ζωῆς, τούς προερχόμενους ἐκ τῶν ἐγγύς καί τῶν μακράν συμβαινόντων, τήν λάμπουσα ματαιότητα τοῦ κόσμου τούτου, τήν ἐφήμερη χαρά καί φθαρτή ἡδονή, ὁ πιστός, ὁ γνήσιος μαθητής τοῦ Κυρίου, καλεῖται νά ἐπιστρέψει πρός ἑαυτόν κατά τόν λόγον τοῦ Κυρίου, *«ἐπανάγαγε εἰς βάθος»*[2]. Νά συναγάγη, νά συγκεντρώση τίς δυνάμεις του, νά ἐπιστρέψη στό βάθος τῆς ὑπάρξεώς του, καί *«ἐνώπιος ἐνωπίῳ»*[3] νά διαλεχθῆ μόνος του μέ τόν ἑαυτό του, γιά νά ἐλέγξη τήν πορεία τῆς ζωῆς του. Ἔχουμε ὅλοι μας ἀνάγκη αὐτή τήν αὐτοκριτική καί ἀνάλυσι τῆς ζωῆς μας.

*

Στήν διαδικασία τῆς αὐτοκριτικῆς μας πρῶτον ἐξετάζουμε τούς ἑαυτούς μας ἐν σχέσει πρός τόν Ἐπουράνιο Θεό καί Πατέρα μας. Κατόπιν πρός τούς ἀδελφούς μας, τούς πλησίον μας. Πολλοί ἀπατῶνται καί νομίζουν, ὅτι ὁ πλησίον εὑρίσκεται μακράν καί δέν σκέπτονται, ὅτι ὁ πλησίον εἶναι τά μέλη τῆς οἰκογένειάς τους, οἱ συνάδελφοι στήν ἐργασία, οἱ συνεργάτες, οἱ οἰκεῖοι καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀκόμη καί οἱ ἐχθροί. Καί σέ τρίτο στάδιο ἡ αὐτοκριτική ἀναφέρεται στή μελέτη τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡμῶν αὐτῶν. Ἡ διαδικασία αὐτή τοῦ ἐλέγχου γίνεται ὑπό τό φῶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἐντολῶν Αὐ-

2. Λουκ. ε′ 4.
3. Ἐξόδου λγ′ 11.

τοῦ. Ἀπό τήν διαδικασία αὐτή θά προκύψουν ὠφέλιμα συμπεράσματα γιά τήν πορεία μας καί τήν ζωή μας. Ἀπ' αὐτή θά ἀντλήσουμε δύναμι γιά νά συνεχίσουμε τόν ἀγῶνα μας καί ἔμπνευσι γιά νά ὁραματισθοῦμε καί νά προσπαθήσουμε ἀκόμη περισσότερο καί ἐντονώτερα γιά νά ἐπιτύχουμε.

Ἀδελφοί μου καί παιδιά μου.

Μέ τίς πρωτοχρονιάτικες αὐτές σκέψεις σᾶς ἀπευθύνω ἐγκάρδιες πατρικές εὐχές, γιά νά ἑορτάσετε μία χριστιανική καί πνευματική Πρωτοχρονιά.

Εὐλογημένο ἀπό τοῦ Κυρίου Παντοκράτορος τό Νέο Ἔτος 2004.

Μέ πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Ἀπολυτίκιον
Μεγάλου Βασιλείου.
Ἦχος α΄.

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν
ὁ φθόγγος σου
ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου,
δι᾽ οὗ θεοπρεπῶς ἐδογμάτισας,
τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτράνωσας,
τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη
κατεκόσμησας.
Βασίλειον ἱεράτευμα,
πάτερ ὅσιε,
πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2005

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ὁ χρόνος, ὅπως καὶ ὁ χῶρος, εἶναι δημιουργίες τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ διδάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν τετάρτη ἡμέρα τῆς δημιουργίας ἐδημιούργησε τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν ἥλιο καὶ τὴν σελήνη προκειμένου νὰ εἶναι *«εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς ἡμέρες καὶ εἰς ἐνιαυτούς»*[1]. Μόνος ὁ Θεὸς δὲν δεσμεύεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα αὐτά. Εἶναι ἄχρονος καὶ αἰώνιος. Ἐμεῖς ἐδημιουργήθημεν καὶ κινούμεθα περιοριστικῶς ἐντὸς αὐτῶν. Δὲν εἴμεθα ἄναρχοι. Ἀφετηρία μας ἔχουμε τὴν γέννησι καὶ τὸ *«ἅπαξ ἀποθανεῖν»*[2], ἀνεξάρτητη καὶ ἀναπόφευκτη ἐπίγεια αὐλαία.

Μέσα εἰς αὐτὴ τὴν πορεία τοῦ χρόνου μὲ τὸ χθές, τὸ σήμερα καὶ τὸ αὔριο, ἐπεμβαίνει ἡ χάρις τοῦ

1. Γένεσις α΄ 14.
2. Ἑβρ. θ΄ 27.

Θεοῦ μὲ σκοπὸ νὰ μᾶς λυτρώση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, δίδοντάς μας ζωή, ἐπειδὴ ἡ ἁμαρτία συνεπάγεται τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο καὶ νὰ μᾶς ἐλευθερώση τελικὰ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ χρόνου χαρίζοντάς μας τὴν αἰωνιότητα.

Ὁ Κύριος μᾶς δίδει τὸν χρόνο, τὴν κάθε στιγμή, τὴν κάθε ἡμέρα, τὸ κάθε ἔτος, ἀλλὰ περιμένει καὶ καρπούς. Ὅλοι εἴμεθα *«ἐν τῷ ἀμπελῶνι πεφυτευμένοι»*[3], δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησία Του. Ἔχει μάλιστα τοποθετήσει καὶ ἀμπελουργὸ γιὰ νὰ καλλιεργῆ τὴν ἄμπελο, δηλαδὴ τοὺς ποιμένες καὶ τοὺς ἄλλους ἱεραποστολικοὺς ἐργάτες. Κι ἔρχεται ὁ Κύριος «ζητῶν καρπόν» ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο.

Καὶ ποῖος εἶναι ὁ καρπός πού ζητεῖ ὁ Κύριος; Ζητεῖ·

* Μετάνοια καὶ ἔργα ἄξια τῆς μετανοίας[4].

* Καρπό, εἰς ἁγιασμὸν ζωῆς[5].

* Καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὁποῖον ἀφειδωλεύτως μᾶς δίδει[6].

* Καρπό, ὁ ὁποῖος βγαίνει ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ ἐγώ μας[7].

* Καρπό, μένοντας ἐν Χριστῷ[8].'

3. Λουκ. ιγ΄ 6.
4. Ματθ. ιγ΄ 8.
5. Ρωμ. στ΄ 22.
6. Γαλ. ε΄ 22.
7. Ἰωάν. ιβ΄ 24.
8. Ἰωάν. ιε΄14.

Εὐχόμεθα «τοῦτο τὸ ἔτος»[9] νὰ εἶναι ἔτος καρποφορίας καὶ πνευματικῆς προόδου καὶ προκοπῆς.

Εὐλογημένο ἀπὸ Θεοῦ τὸ Νέο Ἔτος 2005.

Μέ πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

9. Λουκ. ιγ΄ 7.

Κάθισμα
Δόξα καὶ νῦν
Ἦχος γ΄.

Ὁ τῶν ὅλων Κύριος
περιτομὴν ὑπομένει,
καὶ βροτῶν τὰ πταίσματα
ὡς ἀγαθὸς περιτέμνει,
δίδωσι τὴν σωτηρίαν
σήμερον κόσμῳ·
χαίρει δὲ ἐν τοῖς ὑψίστοις
καὶ ὁ τοῦ κτίστου ἱεράρχης
καὶ φωσφόρος, ὁ θεῖος μύστης
Χριστοῦ Βασίλειος.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2006

Ἀδελφοί μου καὶ Παιδιά μου,

Ὁ Κύριος τῆς ζωῆς μᾶς ἀξίωσε νὰ εἰσέλθουμε στὸ Νέο Ἔτος 2006. Εὑρισκόμενοι στὴν εἴσοδο αὐτοῦ, ἡ Ἐκκλησία μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ παροῦσα ζωὴ νοηματοδοτεῖται ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα, ἡ ἀξία τοῦ χρόνου ἔγκειται στὸ ἐὰν θὰ κριθοῦμε ἄξιοι νὰ εἰσέλθουμε στὴν αἰώνια ζωή.

Ἀκριβῶς ὅμως ἐπειδὴ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ προοπτικὴ τῆς ζωῆς ὀφείλουμε νὰ δικαιώσουμε στὴν πορεία τῆς ζωῆς μας τὴν ἀγάπη τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ μας, νὰ χαροῦμε τὴν ὕπαρξί μας καὶ τὴν ζωή μας.

Τὸν κώδικα συμπεριφορᾶς μᾶς τὸν ὑποδεικνύει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς Πατέρας μας στὴν Παλαιὰ Διαθήκη μὲ τοὺς λόγους «*προνοοῦ καλὰ ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἀνθρώπων*»[1], καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Κυρίου «*εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν*

1. Παροιμιῶν γ΄ 4.

ζωὴν τήρησον τὰς ἐντολάς»[2]. Οἱ λόγοι αὐτοὶ σημαίνουν νὰ λαμβάνουμε πρόνοια καὶ φροντίδα, ὥστε ἡ διαγωγή μας νὰ εἶναι ἐπαινετὴ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀνθρώπων. Θὰ εἶναι δὲ ἐπαινετή, ὅταν τηροῦμε τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ.

Ἀναγνωρίζουμε ὅτι ἡ πορεία τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὴν γήϊνη διάστασί της, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι διφυὴς μὲ σῶμα καὶ πνεῦμα. Γι' αὐτὸ εἶναι συγχρόνως ὑλικὸς καὶ πνευματικός, ἐπίγειος καὶ θνητὸς ἀλλὰ συγχρόνως οὐράνιος καὶ ἀθάνατος. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ζωή του ἔχει ἀναφορὰ στὸν Θεὸ ἀπὸ τὸν Ὁποῖο λαμβάνει ἐντολὲς καὶ ὀφείλει νὰ συμμορφώνεται κατὰ τὸ θεῖο θέλημα καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τοὺς ἀδελφούς του στὴν γῆ μὲ τοὺς ὁποίους συμπορεύεται στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς. Ἔτσι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, τὰ αἰώνια καὶ τὰ πρόσκαιρα, συνυπάρχουν στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου σ' ἕνα κοινὸ σημεῖο ἀναφορᾶς καὶ σκοποῦ: στὴν καλὴ διαγωγή μας πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ἐρωτήθηκε σχετικῶς μὲ τὸ θέμα αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐντολῆς, ἔδωσε τελειοποιημένη τὴν ἀπάντησι καὶ ἐδίδαξε: *«Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. ... καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν»*[3].

2. Ματθ. ιθ' 17.

3. Ματθ. κβ' 35-40.

Εὔχομαι νὰ διανύσουμε ἀναστρεφόμενοι *«ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ἡμῶν χρόνον»*[4] στὴν γῆ κατὰ τὸ Νέο Ἔτος 2006 τηροῦντες αὐτὴ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου.

Εὐλογημένο τὸ Νέο ἔτος.
Μὲ πατρικὲς εὐχὲς

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

4. Α΄ Πέτρ. α΄ 17.

Ἐκδοτική παραγωγή:
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΑΒΕΕ
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 - Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.com.gr – e-mail: info@eptalofos.com.gr